

Sotasyyllisyysseminaari oli kunnianosoitus kahdeksalle isänmaalliselle miehelle (Sivut 30-31)

SOTAVETERAANI KRIGSVETERANEN

N:o 6/2005

Tarkastettu levikki 68 225

Joulukuun 14. päivänä 2005

KUVA: PENTTI KOSKIVUORI

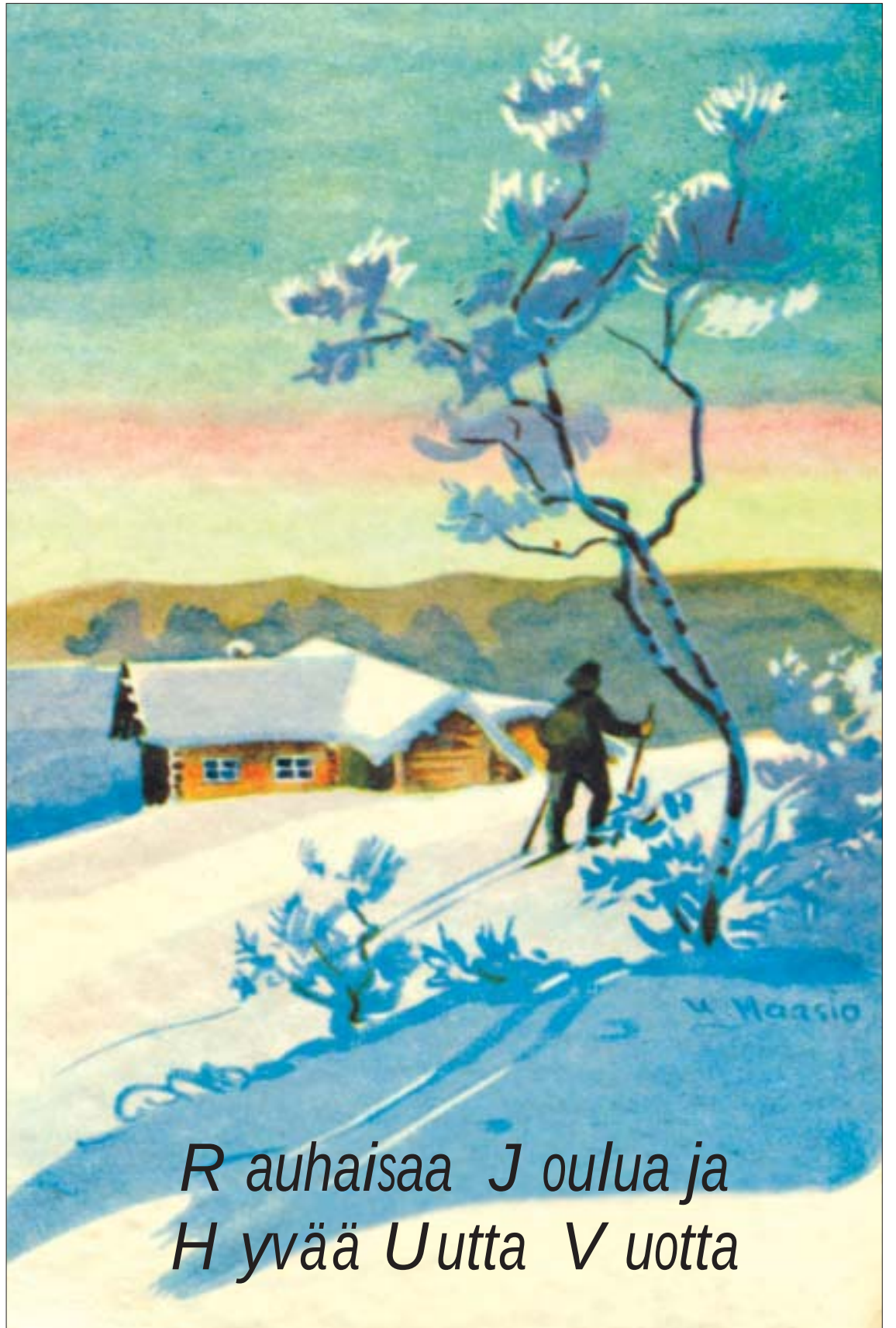

Sotaveteraaniliiton edustajat luovuttivat 22. marraskuuta tasavallan presidentti Tarja Haloselle Sotaveteraanikurojen laulujuhliilta tehdyn kuvataallenteen. Vasemmalta Markku Seppä, Aarno Lampi, Erkki Puumalainen ja Arvo Kuikka.

Mistä apua kotona selviytymiseen? (sivut 18-19)

Paavo Lipponen kutsuttiin Tammenlehvän Perinneliiton työhön (sivu 21)

Rosvopaistin suosio takaa jatkot (sivu 26)

*Rauhaa Joulua ja
Hyvää Uutta Vuotta*

Talvisodan hengen synty (sivut 34-35)

Elokuva lotista ja sotalapsista (sivu 25)

Sodan uhka 1938 (sivu 32-33)

Helsingissä 14. joulukuuta 2005

Veteraaniaikakauden perinnetyön anti ja ulottuvuudet

Askeinen Tammenlehvän Perinneliiton järjestämä veteraaniperinteen seminaari osoitti monipuolisella ohjelmallaan ja kirvoittamallaan keskustelulla, miten perinnetyö tuo esiin aineistoa ja arvokasta lähdetietoa monilla kulttuurin, kasvatuksen ja tieteen aloilla hyödynnettäväksi. Se kertoo esimerkkejä siitä, miten kokemiemme ääritilanteiden edessä – oli sitten kysymys poliittisesta tai sodan uhasta tahi elämästä suuressa niukkuudessa – kansa ja kansalaiset kykenevät pusertamaan itsestään

esiin ennalta näkemättömiä fyysisiä ja henkisiä voimia: sitkeyttä ja kestävyyttä, moraalista suoraselkäisyyttä ja älyllistä neuvokkuutta. Hintana ja takeena sille, että maa pysyy itsenäisenä, kansanvaltaisesti johdettuna ja kansainvälisesti arvostettuna.

Ihmiskunta on kehityksessään tullut siihen vaiheeseen, että erilaiset fyysiset, poliittiset ja henkiset uhkat, kriisit sekä varat kulkevat maailmalla ennen näkemättömän nopeasti ja rajat ylittäen. Niihin liittyvien tuhoisien vaikutusten torjuminen

vaatii laajamittaista yhteistyötä, johon työhön kunkin kansakunnan on oltava valmiina sekä osallistuttava valppaana ja torjuntakykyisä tehokkaana pitäen.

Veteraaniaikakauden historia osoittaa, että samalla kun koko kansan ja kaikkien kansalaisten oli tunnettava vastuunsa torjuntakyvyn ylläpitämisessä, tiettyyn osan kansalaisista tämä vaatimus kohdistui erityisen vaativana ja velvoittavana. Tänä me kutsumme heitä sotaveteraaneiksi – erästä osaa myös oikeutetusti kotirintaman sankareiksi. Keitä

he olivat, mitkä olivat heidän tekonsa ja aikaansaannoksensa, miten he ylittivät inhimilliset suorituskykynsä, miten uhrautuivat. Siitä kertoo noina kohtalokkaina vuosina syntynyt suuri kertomus, aina uusille sukupolville tutkimusten, analyysien tai kulloiseenkin aikaan sopivien, esimerkiksi kelpaavien kasvatusta ja käyttäytymissovellusten ehtymätön tiedonlähde.

Uusina aikoina tarvitaan kestokyvyn ylläpitämisessä toki myös uudenlaisia voimia, uutta tietoa ja neuvokkuutta sekä uudenlaista

kestävyyttä. Mutta jos eläessämme keskellä tätä nykyistä vaurautta ja helppoa hyvinvointia ja siitä oikeutetusti iloittessamme meiltä unohtuu, miten korkealle saatetaan joutua asettamaan hinta itsenäisyydestä ja pahan torjumisesta, veteraaniperinteestä tulee aina löytymän aikanaan tehokkaiksi koettuja esimerkkejä siitä, mihin asiaansa uskova kansa yltää maata puolustaessaan ja mihin kaikkeen sen on oltava valmis ansaitakseen itsenäisyytensä.

AARNO LAMPI

Vuoden vaihtuessa

Meneillään oleva vuosi alkaa kääntyä loppusuoralle. Valmistaudumme pikku hiljaa joulun, valon juhlan odotukseen.

Päättävän vuoden 2005 osalta voimme perustellusti todeta niin liiton kuin sen piiri- ja paikallisyhdistystenkin toiminnan olleen varsin aktiivista. Valtakunnallisista tapahtumista mainittakoon erityisesti kansallisen veteraanipäivän pääjuhla Torniossa ja siihen liittyneessä oheistapahtumassa suoritettu perinnetyön viestikapulsi siirtäminen Tammenlehvän Perinneliitolle ja sitä myötä tuleville sukupolvil-

le. Sotaveteraanikuorojen laulujuhla Joensuussa 700 laulajineen ja 4 000 hengen yleisöineen voidaan pitää varsinaisena voimannäyttönä. Liiton syyskuussa pidetty perinteiset neuvottelupäivät olivat niin ikään oiva osoitus vireän työotteen säilymisestä.

Vuoden 2006 toiminnan päätapahtumiin kuuluvat kansallisen veteraanipäivän päättilaisuus 27. huhtikuuta Hämeenlinnassa sekä XXII liittopäivät 1. ja 2. kesäkuuta Mikkelissä. Veteraanien ikääntyminen siitä aiheutuvine kasvavine vaikeuksineen selviytyä omatoimisesti arjen askareista vaati-

vat yhä enenevässä määrin tehokkaita toimia heidän ja heidän omaishoitajiensa elinolojen kaikinpuoliseksi turvaamiseksi.

Tähän toimintaan Sotaveteraaniliiton ja sen järjestötoiminnan tueksi perustettujen tukiyhteisöjen sekä tuki- ja kannattajajäsenten toiminta ei yksin riitä, vaan sen tulee ensisijaisesti perustua yhteiskunnan, lähinnä valtiovalan budjettiteitse antamaan taloudelliseen tukeen. Kun hallitus vuoden 2006 talousarvioesityksessään pudotti kuntoutusmäärärahan 5,5 miljoonalla eurolla tämänvuotisesta, ei ole mikään ihme, että veteraa-

niliitot huolestuivat ja niiden valtuuskunnan VEVA:n edustajat kävivät syyskuulla eduskunnassa julkituomassa huolestumisensa tästä sosiaali- ja terveysministerille sekä eduskuntaryhmien edustajille. Ei liene liikaa vaadittu, että isänmaa kantaa vastuunsa ja huolehtii kunniavelkansa maksamisesta veteraanisukupolvelle niin, että paitsi veteraanit itse myös heidän puolisonsa ja leskensä saadaan kuntoutuksen ja huoltotoiminnan piiriin!

Todettakoon lisäksi, että kolme valtakunnallista veteraanijärjestöä eli Suomen Sotaveteraaniliitto, Rinta-

maveteraaniliitto, Rintamamansien Liitto sekä Kaatuneitten Omaisten Liitto ovat keväästä lähtien suunnitelleet vuoden 2006 alussa käynnistyvään yhteiseen uusimuotoiseen varainhankintaan liittyviä toimenpiteitä ja aloittaneet päätoimisen varainhankkijan johdolla keräystoimien konkreettisen suunnittelun. Liiton neuvottelukunta on niin ikään koukuksissaan ideoinut toimia taloudellisen tuen saamiseksi liike-eläältä.

OSSI SUNELL
Suomen Sotaveteraaniliiton
neuvottelukunnan
puheenjohtaja

Suomen-poikien muistomerkit on pidettävä kunnossa

Viime sodissamme suomalaisten rinnalla taistelleita virolaisia vapaaehtoisia eli Suomen-poikia on monen suomalaisen yhteisön ja säätiön sekä lukuisten suomalaisten taloudellisella tuella pystytty avustamaan merkittävästi. Suomen-poikien ja heidän perheidensä päivittäistä selviytymistä edistää myös se, että Suomen valtio maksaa vuosittain kullekin heimoveteraanille 445 euron määräisen rintama-avustuksen.

Taloudellisen tuen ohella

on tärkeätä, että moninaiset tapaamiset, kuten yhteiset sotaveteraani- ja perinnekokoukset ja -juhlat sekä henkilökohtaista ystävyyttä ilmentävä yhteydenpito lisäävät tietoa veljeskansen vaiheista ja oloista sekä lujittavat heimosiltia.

Suomen-pojat ovat myös kotimaassaan saaneet osakseen arvostusta, mutta siitä huolimatta oman yhteiskunnan heille antama toimeentulo- ja muu aineellinen tuki ei yllä läheskään samalle tasolle kuin heidän suomalaisten aseveljiensä saama tuki.

Suomen-pojat ja heidän yhteisönsä ovat runsaan vuosikymmenen mittaan määrätietoisella ja uutteralla perinnetoiminnallaan aikaansaaneet vaiheistaan kertovia historia- ja muistelmateoksia, museon, lukuisia muistomerkkejä sekä Tallinnaan sankari- ja veteraanihautausmaan - Metsäkalmistun. Nämä arvokkaat aikaansaannokset tuovat myös jälkipolvien mieleen Suomen-poikien osuuden Viron vapaustaistelussa ja osallistumisessa Suomen itsenäisyyden turvaamiseen.

Suomen-pojat ovat pitäneet Metsäkalmistun erinomaisen hyvässä kunnossa. Käsillä on kuitenkin aika saada kunnossapito heitä nuorempien vastuulle. Suomen-pojat ovat varautuneet tähän muutokseen. Heidän Virossa toimiva perinneyhdistyksensä on valmis kantamaan vastuuta myös Suomen-poikien hautausmaasta ja paikoista. Alkuperäoma hankkeeseen on saatu varoista, jotka ovat kertyneet virolaisille vapaaehtoisille sodan aikana maksetuista päivärahoista.

Suomen-poikien Suomessa toimiva perinneyhdistys on aloittanut rahankeräyksen, jolla hankitaan lähivuosiin varoja Metsäkalmistun hautausmaan ja muiden muistomerkkien kunnossapitoon. Keräystuoton kartuttaminen on suomalaisten kunniavelan maksamista Suomen-pojille. Kerromme keräyshankkeesta sivulla 54.

MARKKU SEPPÄ

Valtakunnallinen itsenäisyyspäivän paraati Lahdessa

KUVA: VEIKKO KOIVULA

Veteraanijärjestöt muodostivat lip-pulinnan valtakunnallisen itsenäisyysspäivän paraatissa 6. joulukuuta Lahdessa. Paraatissa puhunut läntisen maanpuolustusalueen komentaja, kenraaliluutnantti Ilkka Kylä-Harakka toi esille kansainvälisessä tieteiskirjallisuudessa vaihtoehtohistorian alalajin, joissa kysymysten asettelu kuuluu: ”Entäs jos...”

- Entäs jos veteraanisukupolvi ei itsenäisyyttämme koeteltaessa olisi osoittanut horjumatonta yhtenäisyyttä. Entäs jos heillä ei olisi ollut kaikkensa antavaa uhrihalmiutta. Entäs jos puolustustahto olisi säröillyt. Entäs jos veteraanit eivät olisi osoittaneet kiistatonta sotilaskuntoa ja sankaruutta. Entäs jos heillä ei olisi riittänyt sitkeyttä runnellun maan jälleenrakentamisessa ja uutteruutta hyvinvointivaltion perustan rakentamisessa.

- Olemme syvästi tietoisia siitä, että veteraanisukupolvemme ei jättänyt jossitteluille pienintäkään sijaa. Siitä me nuoremmat emme koskaan voi Teitä, kunnioitetut veteraanit liikaa kiittää, kenraaliluutnantti Kylä-Harakka totesi.

Veteraanijärjestöjen valtuuskunta onnitteli 50 vuotiasta Matti Vanhasta

Pääministeri Matti Vanhanen täytti 50 vuotta. Juhlaa vietettiin Kesärannassa 4. marraskuuta. Suomen veteraaniliittojen valtuuskunnan edustajat onnittelemassa pääministeriä. Onnitelupuheen piti Vevan puheenjohtajavuorossa oleva Rintamanaisten Liiton puheenjohtaja Ilmi Harska.

KUVA: PENTTI KOSKIVUORI

Veva huolissaan veteraanien kuntoutusmäärärahasta

Suomen veteraaniliittojen valtuuskunta vieraili uuden sosiaali- ja terveysministerin Tuula Haataisen luona 29. marraskuuta.

Valtiovarainministeri Eero Heinäluoma otti vastaan veteraaniliittojen valtuuskunnan edustajat 30. marraskuuta. Ministeri lupasi, että vuosittainen kuntoutus veteraaneille taataan tulevina vuosina.

Tasavallan Presidentin tervehdys

Esitän kaikille Sotaveteraani –
Krigsveteranen -lehden lukijoille
parhaan tervehdykseni sekä toivotan heille
perheineen hyvää joulua ja
onnellista uutta vuotta 2006.

Tarja Halonen

TARJA HALONEN
Tasavallan presidentti

Arvoisat sotaveteraanit

Suomi on kulkenut raskaan tien lähes yhdeksän vuosikymmentä kestäneen itsenäisyytensä aikana. Puutteen ja sotien, jälleenrakennuksen ja taloudellisen kasvun vuosien kautta olemme nousseet yhdeksi maailman vauraista kansakunnista. Itsenäisyyden säilyttäminen turvasi maallemme mahdollisuuden rakentaa nykyisenkaltainen

hyvinvointi ja arvostettu kansainvälinen asema. Kiitos tästä kuuluu sotiemme veteraaneille, heitä tukeviin toimiin osallistuneille sekä kotirintamalle.

Suomen itsenäisyys lepää tänään vahvemalla pohjalta kuin koskaan. Olemme osa Euroopan unionia ja sitoutuneita arvoihin, joita te puolustitte sodan vaikeina vuosina. Veteraanien henkisen perinnön vaaliminen ja siirto nuoremmille sukupolville on meidän nuorempien ikäluokien lähivuosien tehtävä.

Valtiovalta arvostaa veteraanien työn korkealle. Osana arvostusta ovat sotainvalidien ja sotaveteraanien sosiaaliturvaan varatut määrät valtion budjetissa, tänä vuonna kaikkiaan noin 460 miljoonaa euroa. Hallituksen viime vuoden syksyllä päättämällä veteraanipoliittisilla linjauksilla ja lisämäärärahoilla tuetaan veteraanien

ja sotainvalidien asemaa ja säännöllistä kuntoutusta.

Vuosikymmenien saatossa Suomen valinnat ovat osoittautuneet oikeiksi. Veteraani-ikäpolvien kaltainen peräänantamattomuus ja kauaskatseisuus olkoot pohjana niille päätöksille, joilla turvataan suomalaisen yhteiskunnan vahvuudet yhä vaativammassa kansainvälisessä kilpailussa. Jouluna muistamme itsenäisyytemme puolesta suurimmat taakan kantaneiden veteraanipolvi- en ja jo poisnukkuneiden uhrauksia.

Toivotan sotaveteraaneille, omaisillenne ja kaikille tämän lehden lukijoille rauhaa joulua, terveyttä ja voimia alkavalle vuodelle.

MATTI VANHANEN

Kunnioitetut sotaveteraanit

Suomen puolustusvoimien ydintehtävä on oman maan ja kansan puolustus. Pyrimme ylläpitämään sellaista puolustuskykyä, joka riittää ennalta ehkäisemään sotilaallisen voiman käytön maamme vastaan tai sillä uhkaamisen. Suomi ei ole nostanut kansainvälisiä tehtäviä etusijalle muiden Pohjoismaiden tapaan. Rakennamme puolustuksemme edelleenkin

yleisen asevelvollisuuden varaan. Perinteinen puolustusaattelumme korostaa aivan erityisesti kansalaisten lujan puolustustahdon merkitystä.

Puolustustahtomme perustana ovat vahva kansallinen identiteettimme ja kovat historialliset kokemuksemme. Teidän sotaveteraanien ansiota on, että suomalaisten puolustustahtoa ei kyseenalaisteta missään. Se on ratkaisevan

tärkeä osa puolustuksemme uskottavuutta. Itsenäisyytensä puolesta urheasti taistellutta kansaa kunnioitetaan lähellä ja kaukana.

Joulu on rauhan juhla. Olkoon se rauhoittumisen ja pysähtymisen juhla meille kaikille, kun keräännymme yhteen omaistemme ja läheistemme kanssa. Samalla voimme hetken pysähtyä muistamaan heitä, jotka le-

päävät kotiseutujensa sankarihaudoissa kalleimman uhriensa antaneena. Tervehdin lämpimästi sotaveteraaneja perheineen ja toivotan kaikille lukijoille oikein hyvää joulua ja terveyttä uudelle vuodelle.

PUOLUSTUSVOIMAIN
KOMENTAJA
AMIRAALI
JUHAN KASKEALA

Joulu on lahja

Kunnioitetut sotaveteraanit Tervehdin teitä tänä jouluna, jolloin kuusi vuosikymmentä on kulunut rauhan solmimisesta. Kiitolliset ajatukset nousevat meidän hyvinvointi-Suomen asukkaiden mielissä kaikille teille, jotka puolustitte menestyksellisesti itsenäistä isänmaata. Tänä joulunakin saamme tarkastella sitä, miten olemme osanneet yhteisen elämämme täällä järjestää.

Kuluneena vuonna on maassamme vietetty Kirkko Suomessa 850 vuotta juhlaa. Painopisteeksi on noussut se, mikä merkitys on kirkon jäse-

nyydellä. Jäsenhän ei ole vain se, joka maksaa jäsenmaksunsa ja saa sen vastineeksi tietyt palvelut kirkoltaan. Jokainen kastettu on kastettu kristityksi, Jumalan valtakunnan jäseneksi, Kristuksen kirkon osaksi. Jäsenyys on siis hengellistä.

Vuoden aikana on seurattu prosenttilukuja, kuinka kirkon jäsenten osuus kansasta on hiukan vähentynyt samalla kun viimeisimpien galluppien mukaan taas kirkon yleinen arvostus on ollut kasvamassa. Monia muitakin asioita ihmisten uskonnollisuudessa ja aktiivisuudessa mitataan ja seurataan prosenttilukujen avulla.

Joulun sanoma kääntää katseemme kuitenkin toiseen asentoon. Prosenteilla me voimme mitata ihmisten asenteita ja käyttäytymistä. Voimme kyllä laskea joulujuhlien tai joulukirkkoihin osallistuneiden määriä. Joulu on jotain muuta. Se kertoo siitä, mikä on ja pysyy sataprosenttisena.

Joulu on lahja. Sen sanoma ei liity ihmisten asenteisiin tai reaktioihin. Jumala rakastaa maailmaa. Jokainen ihminen on arvokas ja kallis. Siksi Poika syntyi meidän veljeksemme.

Paljon tärkeämpää kuin

ihmisten reaktiot on Jumalan aktio. Lahja on merkityksellisempi kuin sen saajat. Toivoisin, että jaksaisimme tänä jouluna kääntää katseemme Jumalan lahjaan Kristuksessa. Se on enemmän kuin oma huono vaelluksemme, oma väsymisemme tai oma penseytemme. Joulun sanoma on lahja eikä vaatimus.

Toivotan kaikille tämän lehden lukijoille siunattua juhla-aikaa Joulun Lahjan, Vapahtajan syntymän sanoman äärellä.

JUKKA PAARMA
Turun ja Suomen arkkipiispa

Arvoisat sotaveteraanit

Kuluvan vuoden huhtikuussa vietimme Suomessa kansallisen veteraanipäivänä juhavia hetkiä. Silloin oli kulunut kuusi vuosikymmentä päivästä, jolloin Lapin sodan viimeiset laukaukset ammuttiin ja viimeinen vihollispartio poistui maamme kamaralta. Huhtikuusta 1945 alkaen käynnistyi täydellä voimalla sotiemme tuhojen jälleenrakennus.

Vuonna 1939 alkanut ankara murroskausi ei ollut helppoa aikaa. Isänmaa on ikuisesti kiitollinen sotavuosien ja jälleenrakennuksen ikäluokille. Te kestitte,

Suomi kesti.

Samat ikäluokat, jotka olivat nurkumatta kantaneet raskaina sotavuosina osansa yhteisestä vastuusta ja yhteisestä taakasta, jännittivät voimansa uudelleen rauhan ajan rakennustyöhön. Vyötä oli kiristettävä, työtä oli tehtävä, ja vähitellen olot parainivat. Maatalousmaasta kasvoi kehittynyt teollisuusmaa ja aikanaan määrätietoisen toiminnan ansiosta nykyinen hyvinvointivaltio, jossa ketään ei saa jättää oman onnensa nojaan. Suomella on luonteva paikka eurooppalaisessa ja maailmanlaajuisessa yhteistyössä.

Sotien vuosista on kulunut kuusikymmentä vuotta. Samalla tavalla ovat veteraanimekin ikääntyneet. Vaikka sotiemme veteraaneja koskeva sosiaalipoliittinen lainsäädäntötyö käynnistyi-kin hitaasti, laajeni se kuitenkin kansainvälisesti vertaillen aikanaan hyvin kattavaksi ja monipuolista tukea tarjoavaksi. Valtioneuvoston syyskuussa 2004 hyväksymän veteraanipaketin kokonaisuus kuvastaa hyvin ajankoh- tamme veteraanien tarpeita.

Ennen muuta on mainittava, että kuntoutuksesta on tullut jokavuotinen mahdollisuus.

Iloitsen siitä, että sotiemme veteraanien järjestöt jatkavat jokainen edelleen tärkeää toimintaansa. Ne auttavat jäseniään monin tavoin ja vahvistavat osaltaan raskaat sotavuodet kokeneiden tarpeellista yhteenkuuluvuutta. Olen iloinen myös siitä, että veteraanijärjestöjen keskinäinen yhteistyö on viime vuosina tiivistynyt. Siitä on hyvänä osoituksena Veteraaniliiton Valtuuskunnan toiminta. Toivon sille menestystä.

Toivotan kaikille lukijoille rauhallista joulua ja turvallista uutta vuotta 2006.

PAAVO LIPPONEN
Eduskunnan puhemies

Sotaveteraani –
Krigsveteranen - lehdelle
Kristuksen
syntymäjuhla 2005

Kristus syntyy – kiittäkää!

Kristitylle kansalle joulukuun on aina Kristuksen syntymäjuhla. Tämä toteamus saattaa tuntua itsestään selvyydeltä meidän korvissamme. Minun mielestäni näin on kuitenkin hyvä todeta siitä syystä, että suomalaisessa nykykristillisessä yhteiskunnassa ei näytä olevan ollenkaan itsestään selvää, että joulukuun olisi Kristuksen syntymäjuhla.

Liian usein näyttää siltä, että se on vain pelkkä vuodenaikariitti, pimeän ajan tapahtuma, kuten juhannus on keskikesän huumaa, pääsiäisen kevätajan viettoa, vappu toukokuun ensimmäisen juhlimista ja niin edelleen.

Eihän tarvitse kuin pyhäytyä ja katsoa ympärilleen, mitä joulun vietto usein on. Onneksi ei kuitenkaan aina. Voi katsoa, kuinka Kristuksen syntymästä puhutaan joulukorteissa, kuinka sitä kuvataan. Ei mitenkään. Vain eräänlainen symbolinen kuvakieli ehkä kynttilän tai

tähden tai kuusipuun muodossa on valju viittaus ydinsanomien suuntaan.

Kristusta ei näy, Hänen äitiään ei näy. Joosefia ei näy. Paimenet eivät ole kedollaan. Kristus-lasta kunnioittamaan tulleita hahmoja ei ole seimen äärellä. Seimeäkään ei ole.

On season's greetings. On vuodenajan tervehdys vain. Mutta joulumarkkinat ovat aina entistä suuremmat.

Meidän ”vuodenajantervehdyksemme” kuuluu: Kristus syntyy! Sellaisen tervehdyksen kuuleminen tuo kiitol- lisen mielen, onnellisen olon.

Kristuksen kirkko julistaa Vapahtajan syntymää kaikin kielin kautta maan ja maailman ja kutsuu paimenten sanoin: ”Nyt Betlehemiin! Siellä me näemme sen, mitä on tapahtunut, sen minkä Herra meille ilmoitti.” Lk.2:15b.

Jouluanne siunaten

ARKKIPIISPA LEO

Arvoisat sotaveteraanit

Suomen itsenäisyyden varmistaminen ja jälleenrakentaminen ei olisi ollut mahdollista ilman veteraanien työtä. Sodan läpikäyneet ikäluokat ovat tulleet nyt vaiheeseen, jolloin muiden hoivaa ja apua tarvitaan. Veteraanipoliittikan painopisteenä on ollut jo pitkään itsenäisen selviytymisen tukeminen. Tämä tavoite oli johtavana ajatuksena, kun valtioneuvosto linjasi vuonna 2004 veteraanipoliittikan kehittämistä.

Päätösten myötä osoitettiin merkittäviä lisävoimavaroja sotainvalidien ja veteraanien sosiaaliturvaan. Kuntoutusmäärärahan nosto turvaa veteraanien pääsyn vuositaiseen kuntoutukseen, kun samalla lisätään avo- ja kotikuntoutuksen osuutta. Linjausten toimeenpano jatkuu myös tulevana vuonna. Oikeatyyppisellä kuntoutuksella voimme tukea parhaiten ikääntyneiden veteraanien kodissa asumista niin kauan

kuin se inhimillisesti on mahdollista.

Vuosi 2006 tuo useita vanhusten asemaa parantavia uudistuksia. Terveyspalveluiden saatavuutta koskevat uudistukset, vanhustenhuollon kehittäminen sekä omaishoittoon liittyvät parannukset tukevat arjessa selviytymistä. Kannamme sosiaali- ja terveysministeriössä osaltamme vastuuta siitä, että veteraanien vanhuuden huollon vaativin vaihe turvataan.

Joulukuun on oikea aika muistaa itsenäisyytemme puolesta suurimman taakan kantaneiden veteraanipolvien ja jo poisnukkuneiden uhrauksia. Toivotan sotaveteraaneille, omaisillenne ja kaikille tämän lehden lukijoille hyvää joulua, terveyttä ja voimia alkavalle vuodelle.

TUULA HAATAINEN
Sosiaali- ja terveysministeri

Kuva: Lehtikuva, Heikki Saukkomaa

**Suomen
Sotaveteraaniliiton
henkilökunta
toivottaa lukijoille
rauhallista Joulua ja
hyvää Uutta Vuotta.**

*Inventaarion vuoksi
toimisto on suljettu
27.12.2005–3.1.2006*

Elämän mittainen tilateos

Tuupovaaran seurakuntasalissa on Eeva Ryynäsen puuveistos, joka on etuseinän levyinen. Se esittää Jeesuksen syntymää suomalaisessa metsässä. Synkässä kuusikossa ovat Jeesus-lapsi, Maria ja Joosef sekä metsän eläviä. Isojen lankkujen oksakohtien ympärille on syntynyt tapahtumien maisema, jonka yllä loistaa tähtitaivas.

Katsellessani veistosta muutama viikko sitten opin ymmärtämään entistä paremmin ihmiselämän luonnetta. Jokainen meistä on oman elämänsä veistäjä. Meillä itsekullakin on elämän tasaista aluetta ja sen keskellä oksakohtia, joista ei tahdo selvitä läpi millään. Epäonnistuminen, sairaus, avioero tai läheisen kuolema. Tuollaisen kovan oksan ympärille kiertyy kaikki muu. Koverramme oksan ympäriltä, kun yritämme ymmärtää tapahtunutta. Tulkitsemme elämän todellisuutta. Alkaa muodostua ihmishahmoja, eläimiä, maismaa. Tapahtumien ryteikköön hahmottuu jonkinlainen kokonaisuus.

Osa elämämme kovista kokemuksista on sellaisia, joita emme ole itse valinneet tai aiheuttaneet. Olemme vain tahtomattamme joutuneet niiden keskelle. Ne ovat osamme.

Myös kansakunnilla on omat oksakohtansa, kohtalonhetkensä. Suomen kansalle sellainen äärimmäisen tiukka paikka oli itsenäistyminen. Meille veteraanisukupolvelle Talvi- ja Jatkosota olivat pahka, jonka ympärille vuosikymmenet ovat kiertyneet. Emme va-inneet sotaa, se vain tuli osaksemme. Vuosikausia, jopa vuosikymmeniä on tarvittu tuon kansallisen kokemuksen jälki-työstämiseen. Sitä arviointiahan tämä lehti on.

Kun ajatus kovertaa omia kuvioitaan tähän historian todellisuuteen, kysymme sen keskellä, onko tässä Jumala mukana millään tavalla? Ihmisluontoon näyttää kuuluvan välttämättä mielekkyyden etsintä omaan henkilökohtaiseen elämään ja sen myötä koko ihmisenä olemiseen. Emme suostu ajelehtimaan syksyn lehtien tavoin sattumanvaraisesti.

Oma elämä – samoin kuin kansakunnan historia – on taideteos, joka avautuu meille vasta valmiina. Se on veistetty muhkuraiseen lankkulautaan, tähän rosoiseen todellisuuteen.

Kaikesta ei jaksaa kiittää Jumalaa, mutta siitä kyllä, että Hän antoi voimaa kestää tuon kaiken ja antoi niin paljon ilonaiheita. Se on omista kokemuksista koottu tilateos, joka opettaa hiljaisella tavalla kiitollisuutta ja nöyryyttä.

LEINO HASSINEN

Kunniamerkkejä itsenäisyyspäivänä

Tasavallan presidentti myönsi itsenäisyyspäivänä ansioituneille suomalaisille kunniamerkkejä. Julkaisemme Vapaudenristin Ritarikunnan kunniamerkkien saajien nimet sekä muista ritarikunnista Sotaveteraaniliiton ehdotuksesta kunniamerkin saaneiden nimet.

Vapaudenristin Ritarikunnan 1. luokan kunniamerkki myönnettiin maaherra Eino Siuruaiselle. Hän on mm. Tammenlehvän Perinneliiton puheenjohtaja. 2. luokan Vapaudenristi myönnettiin ylimetsänhoitaja Mauno Uusitalolle. Hän on mm. Lahden Sotaveteraanipiirin pitkäaikainen puheenjohtaja. 4. luokan Vapaudenristi myönnettiin Toivo Hartikaiselle, Kalervo Hämäläiselle ja Martti Mansikkamäelle. Toivo Hartikainen on Kymenlaakson Sotaveteraanipirin toiminnanjohtaja. Kamarinuovos Kalervo Hämäläinen on ansioitunut sotiemme veteraanien musiikin tekijänä. Martti Mansikkamäki on toiminut pitkään Suomen-poikien hyväksi sekä Kauhavan Sotaveteraaneissa.

Suomen Valkoisen Ruusun ja Suomen Leijonan Ritarikunnan kunniamerkki myönnettiin 1 004 sotiemme veteraanille tai veteraanijärjestöissä toimiville henkilöille. Niistä noin 890 myönnettiin Sotaveteraaniliiton esityksestä.

Vapaudenristin Ritarikunta

1. luokan Vapaudenristi
Siuruainen Eino Olavi, maaherra, Oulu

2. luokan Vapaudenristi
Uusitalo Mauno Kullervo, ylimetsänhoitaja, Lahti

3. luokan Vapaudenristi
Kanerva Saara Ilona, opettaja, Tornio
Teivonen Reino Albert, kone-tekniikko, Kauniainen
Vuorinen Voitto Emil, toimistopäällikkö, Tampere

4. luokan Vapaudenristi
Hartikainen Toivo Johannes, toiminnanjohtaja, Kouvola, Honka Irma Tellervo, toimistovirkailija, Turku, Hämäläinen Kalervo Kauko Uljas, kamarineuvos, Helsinki
Levänen Hannu Rafael, päätoimittaja, Kotka
Mansikkamäki Martti Jaako, toimitusjohtaja, Kauhava
Puputti Olli Heikki, liikkeenharjoittaja, Riihimäki
Siltaniemi Outi Anneli, pianonsoitonopettaja, Järvenpää
Vilja Riitta, piirtäjä, Helsinki

Suomen Valkoisen Ruusun ja Suomen Leijonan Ritarikunnat

SL R 1

Ikkanen, Lauri Tenho kunnallisneuvos Lahti

SVR R

Ranta, Lauri Jaakko ylilääkäri Helsinki

SL R

Lietepohja, Risto Kustaa materiaalityöntekijä Salo,
Repo, Martti Siilas toimitusjohtaja Savonlinna, Tolvanen, Jar-
mo Antero Juuka.

SVR Ar

Lösky, Sirkka Lyyli tarkastaja Vantaa,
Rinta-Harri, Uuno Iisak maanviljelijä Jalasjärvi,
Sertti, Liisa emäntä Hartola. SL Ar
Falben, Hilikka Kyllikki luokanopettaja Lapua,
Hentinen, Veli Matti rakennusmestari Imatra, Hyöty, Solveig Marianne verksamhetsledare Helsingfors,
Korhonen, Mauno Sakari piirityönjohtaja Vesanto, Kuokkanen, Sirkku Elina toimistosih-teeri Imatra,
Lehtola, Esko Esaia Brynolf kauppias Reisjärvi, Lösönen, Olavi myyntipäällikkö Kontio-lahti,
Sipilä, Lasse Pekka Edvard työnjohtaja Säkylä.

SVR M 1 kr

Böhls, Nils Helmer redactor Liljendal
Haikola, Niilo hankintatyönjohtaja Suomussalmi, Hämäläinen, Toivo Filemon kauppias Riihimäki,
Jahnsson, Aili Angervo kotiteollisuusopettaja Imatra, Jokitulppo, Heikki maanviljelijä Nakkila,
Kaikkonen, Kalervo maanviljelijä Kuhmalahti, Kantokari, Kaarlo Artturi markkinointipäällikkö Kouvola, Kihlberg, Eeva-Liisa kongressijärjestäjä Rovaniemen mlk,
Mattila, Viktor työnjohtaja Anjalankoski,
Nurmi, Viljo Veikko osastonhoitaja Imatra,
Paananen, Eero Olavi maanviljelijä Reisjärvi, Pellikka, Onni Reino Ilmari tekniikko Pirkkala, Pettersson, Rolf Hugo insinööri Vantaa, Piela, Toivo Veikko maanviljelijä Askola,
Räisänen, Yrjö myymäläpäällikkö Riihimäki,
Tenho, Vihtori Henrik maanviljelijä Kullaa,

Uitto, Villiam Herman terveystarkastaja Jalasjärvi,
Valkama, Annikki Elisabet emäntä Jalasjärvi, Viitaniemi, Pentti Veikko maanviljelijä Viljakkala, Voutavaara, Marjatta Vilhelmiina yrittäjä Kullaa,

SVR M 1

Aalto, Pauli Emil Rafael, aluejohtaja, Lappeenranta, Aarrevuo, Erkki Kalevi Lappeenranta, Abrahamsson, Holger Alfons arbetare Borgå, Abrahamsson, Nils ostmästare Borgå, Adolfsson, Klas trädgårdsmästare Borgå, Aho, Niilo Vilhelmi maanviljelijä Kuusamo, Ahola, Aimo Antti maanviljelijä Oulainen, Ahola, Erland Herman, maanviljelijä Raahe, Ahola, Väinö Tapani maanviljelijä Haapavesi, Ahonen, Kaarlo Aukusti maanviljelijä Pudasjärvi, Ahonen, Erkki Juhani, liikennöitsijä, Lappeenranta, Ahonen, Taimi Kyllikki tehdassiivoja Lappeenranta, Aikkila Antti Johannes maanviljelijä Kuusamo, Aikkila, Tauno Viljo maanviljelijä Kuusamo, Aittakumpu, Veikko Olavi autoilija Kuusamo, Ala-Lahti, Helvi Maria ompelija Jyväskylä, Alanen, Helvi Kaarina emäntä Jalasjärvi, Alaoutinen, Eino maanviljelijä Luumäki, Alapiha, Vilho Johannes maanviljelijä Lapua, Ala-Rämi Erkki peruskoulunopettaja Pudasjärvi, Alatalo Aarne Henrikki maanviljelijä Raahe, Ali-Marttila, Unto Anselm yrittäjä Nokia, Alila Vilho Johannes maanviljelijä Oulainen, Amberg, Einar Reinhold lantbrukare Lapträsk, Andersson, Alvar Herbertförsäljare Borgå, Andersson, Birgit köpman Borgå, Andersson, Einar Johannes timmerman Lapträsk, Andersson, Harry Adolf försäljare Borgå, Andersson, Karl-Erik

jordbrukare Borgå, Antman, Erik Gustaf jordbrukare Borgå, Anttila Eino Abram poromies Pudasjärvi, Anttila, Unto puuseppä Haapavesi, Anttonen Eino rakennustyömies Raahe, Arvola Heikki Alarik maanviljelijä Oulainen, Arvola, Veikko maanviljelijä Vihanti Asunmaa, Esko Gabriel maanviljelijä Oulainen.

Backman, Erik jordbrukare Borgå, Backman, Uno Gustaf jordbrukare Borgå, Bergman, Dagny Borghild hemslöjdsälärare Borgå, Bergström, Arne Valdemar timmerman, Borgå, Björklund, Bengt August svarvare, Borgå, Björklund, Olof Mikael svarvare, Borgå, Björkman, Frans Åke chaufför Borgå, Björkman, Nils Rudolf, jordbrukare Borgå, Björkman, Nils Erik Anders telefonmontör Borgå, Blom, Nils Erik Anders telefonmontör Borgå, Blomqvist, Emil Johannes jordbrukare Borgå, Blomqvist, Gunnar Karl lastbilschaufför Borgå, Blomqvist, Helge Valdemar chaufför Borgå, Blomqvist, Oiva jordbrukare Borgå, Broman, Anders Rafael telefonmontör Borgå, Brunberg, Torsten Herbert ordbrukare Borgå, Buller Veikko metsätyönjohtaja Taivalkoski, Bäckman, Harald Johannes jordbrukare Borgå.

Cajander, Sylvi Sofia hovimestari Lappeenranta.

Damsten, Bertel Reinhold opettaja Lappeenranta, Duncker, Karl Samuel merkonom Borgå, Dunder, Helge Johannes ylikonemestari Lappeenranta.

Ek, Birger Sven chaufför Borgå, Ekdahl Heikki Henriikki metsätyönjohtaja Pudasjärvi, Ekholm, Bernhard Mikael jordbruksarbetare Borgå, Ekholm, Sigvar Gustav Fredri taxichaufför Borg, Ekholm, Veli Elis kirjaltaja Lappeenranta, Englund, Måns Anders vetsare Borgå, Enroth, Ernst Verner sängare Borgå, Eriksson, Erik jordbrukare Borgå, Erkkilä Eino Arvi sähkötekniikko Raahe, Erkkilä, Toivo Jalmari maanviljelijä Nivala, Ervasti Yrjö kauppias Pudasjärvi, Ervasti, Eeva-Liisa voimistelunopettaja Vantaa, Eskola Lauri Johannes maanviljelijä Piippola, Eskola, Vieno Valtter, maanviljelijä Kiukainen, Etelävuori, Reino yrittäjä Helsinki, Ewalds, Carl Georg jordbrukare Borgå, Ewalds, Paul Alvar byggmestare Borgå.

Fenel, Esad piiripäällikkö Kauhiainen, Finnbäck, Olof Vilhelm montör Borgå, Finnbäck, Åke Valdemar montör Borgå, Finnillä, Anja emäntä Nivala, Finnillä, Tauno Olavi maanvil-

jelijä Toholampi, Floor, Per Johan rörmontör Borgå, Flygare Edvard Eetu maanviljelijä Pudasjärvi, Forsblom, Torsten Emil jordbrukare Borgå, Forsen, Arne platschef Borgå, Forsén, Ingvald Teodor bilmontör Borgå, Forsius, Greta Mariatta föreståndarinn Borgå, Forsius, Jarl Ossian faktor Borgå, Friberg, Väinö Johannes asettaja Lappeenranta, Friis Urho Einari kirvesmies Kärsämäki, Förman, Kurt Lulu putkiasentaja Pirkkala.

Granfelt, Georg Vilhelm montör Borgå Granqvist, Eskil Klas Rubenlagerarbetare Borgå, Green, Lars Herbert direktör Borgå, Green, Tor Elmer skådespelare Borgå, Greus Matti Johannes (Hannes) mylläri Lumijoki, Grönqvist, Bror Erik jordbrukare, Borgå Grönqvist, Ragnar Vilhelm skeppare Borgå, Grönroos, Gustav Adolf fiskare Borgå, Grönroos, Karl Gunnar Edvin hamnmästare Borgå, Gustaffson, Ernst Sigfrid snickare Borgå, Gustaffson, Greta Elvira varvsägare Borgå, Gustaffson, Tor chaufför Borgå, Gustafsson, Albin Johannes skeppare Borgå, Gustafsson, Edvin Vilhelm gårdskarl Borgå.

Haapalainen Eino Iisakki maanviljelijä Piippola, Haarahiltunen Vilho kirvesmies Pudasjärvi, Haataja Eino Alarik maanviljelijä Kuusamo, Haataja Kalle Edvard maanviljelijä Kuusamo, Haataja Veikko Eljas maanviljelijä Kuusamo, Hagelberg, Börje Alarik chaufför Borgå, Hakkarainen Einari maanviljelijä Juankoski, Hakkarainen, Ida Alina kauppatekniikko Nurmes, Halin, Sylvi Maria fru Borgå, Halme, Rauni Johannes maanviljelijä Pirkkala, Halmeentaus Viktor maanviljelijä Rantsila, Halonen, Niilo Olavi maanviljelijä Perniö, Hanhela Kalle Einari maanviljelijä Taivalkoski, Hanhisuanto Kalle Teodormetsuri Pudasjärvi, Hanhisuanto Vilho maanviljelijä Pudasjärvi, Hanninen Yrjö Pellervo palopäällikkö Pudasjärvi, Hannonen Toivo Johannes maanviljelijä Haapavesi, Hannula Aarne maanviljelijä Kuusamo, Hannula Vilho maanviljelijä Kuusamo, Hannus, Erik Ivar jordbrukare Borgå, Hansson, Enni Lappeenranta, Harju Erkki Viljami maanviljelijä Haapavesi, Harju Voitto Akseli nuohooja Pudasjärvi, Harttunen Martti Ilmari maanviljelijä Lumijoki, Hatula Uuno Pietari maanviljelijä Haapavesi, Hautala, Bertta Kaarina emäntä Nivala, Heikinheimo, Agnes Annikki Lappeenranta,

Heikkeri, Antti putki-urakoitsija Lappeenranta, Heikkilä Lauri Herman maanviljelijä Pudasjärvi, Heikkilä Matti Kalevi maanviljelijä Pudasjärvi, Heikkilä One Aukusti kauppias Pudasjärvi, Heikkilä, Antti Lauri maanviljelijä Taivassalo, Heikkilä, Tarmo Johannes erikoislaboratoriomestari Vantaa, Heikkinen Eino Jaakoppi maanviljelijä Kärsämäki, Heikkinen, Sylvi Viola emäntä Nurmes, Heikkonen, Toivo maanviljelytekniikko Lappeenranta, Mikael företagare Borgå, Heinonen, Väinö Johannes autonasentaja Nousiainen, Helenius, Torvald Rafael svetsare Borgå, Hemilä Jaakko Johannes maanviljelijä Kärsämäki, Hemmilä Sulo maanviljelijä Kuusamo, Henriksson, Anders Vilhelm montör Lapträsk, Hepa-aho Reino maanviljelijä Kärsämäki, Hietala Pauli Armas maanviljelijä Kuusamo, Hietala, Jaakko Alvar betonimylläri Laukaa, Hiiiri, Valde Anton Lappeenranta, Hiltunen Heikki Kaaperi maanviljelijä Utajärvi, Hiltunen Juho maanviljelijä Kuusamo, Hintta Linnea Matilda emäntä Kärsämäki, Holappa Arvo Johannes maanviljelijä Utajärvi, Hollméus, Marianne Charlotta vardinna Borgå, Hollméus, Rolf agrolog Borgå, Holm, Hans Osmo Kalevi opettaja Lappeenranta, Holmberg, Holger Johannes skeppare Borgå, Holmström, Harry Oskar ingeniör Borgå, Holmström, Nils Erik företagare Borgå, Holtari, Laina Gunilla televirkailija Lappeenranta, Holvitie, Kauko Julius toimitusjohtaja Espoo, Honka Reino Alpo työnjohtaja Raahe, Honkala Matti Jaakko maanviljelijä Kärsämäki, Honkalinna, Mirjami pankkitoimihenkilö Lappeenranta, Honkanen, Selma toimistovirkailija Jyväskylä, Honkanen, Sylvi Ester talousopettaja Nivala, Horttanainen, Siiri Sylvia puvustonhoitaja Lappeenranta, Huhta Bruno Antero maanviljelijä Liminka, Huhta Veikko Johannes nuohooja Pudasjärvi, Huhtilainen, Sirkka Maria emäntä Kitee, Huikari Kauko Johannes kirvesmies Haapavesi, Huitula Jobi Immanuel maanviljelijä Haapavesi, Hukkanen, Kerttu liikkeenharjoittaja Nurmes, Hukkonen Eino Olavi kivityömies Lappeenranta, Hukkonen, Eero sortteerinhoitaja Lappeenranta, Huopalainen, Johannes Alfred maanviljelijä Lappeenranta, Huovinen Arvo Ensio varastonhoitaja Pudasjärvi, Huovinen Paavo Ilmari kirvesmies Haapavesi, Hurme, Nils Uno vägmästare Borgå,

Hurskainen, Pirkko Anja myyjä Ilomantsi, Husu, Lauri Simeon liikkeenharjoittaja Lappeenranta, Huttunen Juhani maanviljelijä Piippola, Huttunen Pekka asentaja Piippola, Huttunen, Siiri autoilija Nurmes, Hynninen, Eino metsur Joroinen, Hyttinen Yrjö metsuri Pudasjärvi, Hyvölä Matti maanviljelijä Kärsämäki, Hyvönen Gunnar maanviljelijä Kuusamo, Hyyryläinen, Toivo vuoromestari Lappeenranta, Häkli, Eino Nestori suunnittelija Lappeenranta, Hällsten, Åke Torbjörn direktör Borgå, Hänninen Hugo Armas maanviljelijä Raahe, Hänninen, Arvo Albert Johannes kirvesmies Lappeenranta, Härmä, Usko Toivo sorvari Pirkkala, Högström, Torvald företagare Borgå, Hölsä, Eino liikkeenharjoittaja Lappeenranta.

Iinatti Kalle maanviljelijä Pudasjärvi, Ikonen Martti Risto yliväapeli evp. Lappeenranta, Ikonen, Anna-Liisa konttoristi Lappeenranta, Ikonen, Heimo Olavi Lappeenranta, Ikonen, Martta rouva Joensuu, Inkilä, Lyyli Annikki emäntä Lappeenranta, Inkinen, Elsa Maria puhelinvälittäjä Imatra, Isola Erkki maanviljelijä Pudasjärvi, Isopoussu Paavo maanviljelijä Kuusamo, Isotalo, Elli Eedit puhelinvälittäjä Imatra, Istukaissaari, Matti Einari autoilija Kärsämäki, Itkonen, Maija lastenhoitaja Vantaa.

Jaatinen Viljo Olavi autonasentaja Liminka, Jaatinen, Matti Jeremias konduktööri Lappeenranta, Jahnsson, Stig-Olof Wilhelm diplom ekonom Granulla, Johansson, Bror-Henrik båtbyggare Borgå, Johansson, Ingvar jordbrukare Borgå, Johansson, Johan Georg köpman Borgå, Johansson, Olle Mikael elektriker Borgå, Johansson, Torsten Albin skolföreståndare Borgå, Jokela Eino maanviljelijä Oulainen, Jokinen, Sulo Paavali metsuri Korpilahti, Jorvipalo, Taito Pentti autonkuljettaja Lappeenranta, Junttila, Aune Maria taloudenhoitaja Nivala, Juntunen Kaarlo yrittäjä Pudasjärvi, Juntunen Kalle maanviljelijä Pudasjärvi, Juntunen, Vieno Kaisa keittiöapulainen Suomussalmi, Juola Martti Felix kirvesmies Raahe, Juslin, Karl-Bertel jordbrukare Borgå, Juuma Juho Ali maanviljelijä Kuusamo, Juurikas, Inkeri Tuulikki rouva Luumäki, Juurikka Niilo Aukusti myymälänhoitaja Pudasjärvi, Juurikka Toivo Aukusti maanviljelijä Pudasjärvi, Juuska Erkki Armas maanviljelijä Haapavesi, Jäderholm, Lennart Vilhelm chaufför Borgå, Jämsä Vaili Maria

rouva Kiiminki, Jämsä, Aimo Armas Aleksanteri rakennusmestari Toholampi, Järvenpää, Eino Anton maanviljelijä Lappeenranta, Jääskelä Paavo Ilmari maanviljelijä Haapavesi, Jääskö Esko Isak maanviljelijä Oulainen.

Kaarna, Antti Reino maanviljelijä Lappeenranta, Kaarre Yrjö Johannes autoilija Pudasjärvi, Kaarteenaho Toivo Johannes maanviljelijä Liminka, Kaijansinkko, Teemu paikallisjohtaja Lappeenranta, Kaikkonen Eino Johannes talonmies Kuusamo, Kailassaari, Tyyne sairaanhoitaja Lappeenranta, Kaira, Taimi Marjatta laaduntarkastaja Laitila, Kallio Eino Matti maanviljelijä Oulainen, Kallio Veikko Albert autoilija Raahe, Kallunki Johan Leonard maanviljelijä Kuusamo, Kamula Eino Valtter kirvesmies Lumijoki, Kangasjärvelä Aino kotiäiti Raahe, Kankaanpää, Leo Vilho Ilmari sähköasentaja Pirkkala, Karjala Sakari kansakoulunopettaja Taivalkoski, Karjalainen Eino Vilhelm maanviljelijä Kuusamo, Karjalainen Frans työnjohtaja Taivalkoski, Karjalainen Sulo Armas varastonhoitaja Kuusamo, Karjalainen Veikko maanviljelijä Kuusamo, Karjaluohto Setti Ilmari maanviljelijä Pyhäjoki, Karppinen Pauli maanviljelijä Pudasjärvi, Karppinen, Toini Siviä Lappeenranta, Karttunen Veikko maanviljelijä Vihanti, Karttunen, Eino korjaamon omistaja Vieremä, Karvanen, Matti maanviljelijä Lappeenranta, Karvonen Reino maanviljelijä Kuusamo, Kasurinen, Jaakko edustaja Vantaa, Kaste-maa Hilja Saima puhelinvirkailija Siikajoki, Kauppila Samuel Matias työnjohtaja Pudasjärvi, Kauppinen, Väinö Johannes paperityöläinen Lappeenranta, Kauranen Miika Iisakki kansakouluopettaja Raahe, Kautonen, Vilho kirvesmies Lappeenranta, Keckman Veikko Matias metsätyömies Haapavesi, Kela Antti työmies Raahe, Kela Viljo Arttur maanviljelijä Pudasjärvi, Kemppainen Jalmari maanviljelijä Taivalkoski, Kemppainen, Alpo kirvesmies Paltamo, Kenttälä Esko Kaarlo maanviljelijä Pudasjärvi, Keränen Aukusti maanviljelijä Pudasjärvi, Keski-Luopa, Sirkka Anneli taksiautoilija Karjoki, Kesti Niilo maanviljelijä Utajärvi, Kestiö Pentti Armas metallialan työnjohtaja Raahe, Ketola, Mauri Rafael hioja Isojoki, Ketonen Ahti Eero maanviljelijä Oulainen, Kilkkinen, Irma Annikki Lappeenranta, Kilpi-

vaara Uno Henrik maanviljelijä Kuusamo, Kirjavainen, Lauri Einari Pellervo veturinkuljettaja Imatra, Kiuru, Leo maanviljelijä Luumäki, Kivimäki Veikko Aarno Elias kauppias Pyhäjoki, Kjällman, Per Olof skeppare Borgå, Knuutinen Tauno Petter maanviljelijä Kärämäki, Kohvakka, Unto Ensio kauppias Lappeenranta, Koivisto, Kerttu Rauha myymälänhoitaja Lappeenranta, Koivumaa Vieno Johannes huoltomies Oulu Koivumäki, Alpo talonmies Kauhajoki, Kokko Heikki Eemeli työnjohtaja Pudasjärvi, Kokkonen, Niilo Kalervo Lappeenranta, Kola, Esko Artturi kauppias Lappeenranta Kola, Heimo Nestor maanviljelijä Lappeenranta, Komppa, Martta maanviljelijä Hirvensalmi, Konttila Joonas Antero maanviljelijä Pudasjärvi, Kontinen Uno Johannes maanviljelijä Liminka, Koppila, Antero Kalervo työnjohtaja Pirkkala, Koramo Sulo Edvard autoilija Kuusamo, Kormu, Pentti Olavi Lappeenranta, Korpela Ilo Veikko maanviljelijä Kuusamo, Korpela, Terho Johannes opettaja Alajärvi, Kortessalmi Jonne maanviljelijä Pudasjärvi, Kortessalmi Tauno Juhani kauppias Kuusamo, Kosamo Eino Aukusti maanviljelijä Pudasjärvi, Koskela Matias maanviljelijä Oulainen, Koskela Paavo Vilhelm tehdastyömies Haapavesi, Koskela, Esteri rouva Luumäki, Koskelo, Perttu Einari metsuri Hyrynsalmi, Koskinen, Arvo Ilmari maanviljelijä Jämsänkoski, Koskinen, Helvi asustemyyjä Lappeenranta, Kostiaisen, Aulis kauppias Savonlinna, Kotimäki, Irja Irene toimistoapulainen Tampere, Kotivirta, Martti Joonas Lappeenranta, Kotomäki, Voitto Verneri maanviljelijä Isojoki, Koukku, Vilho Edvin varastonhoitaja Lappeenranta Kulmala, Heikki Johannes yrittäjä Pori, Kykkänen, Maija-Liisa opettaja Imatra.

Lappalainen Aarne Aukusti maatalousteknikko Lumijoki, Lappalainen, Veikko Fredrik koneasentaja Lappeenranta, Lassila Antti Viljami varastopäällikkö Raahe, Lassila Juho Valtteri kirvesmies Kuusamo, Latvalehto Kaarlo Kustaa agrologi Pudasjärvi, Laukka Eino Erik maalarin Haapavesi, Laukkarinen, Martti terveystarkastaja Lappeenranta, Laukkonen, Eila Inkeri koneenkäyttäjät Tuusula, Laulumaa Reino Ilmari yrittäjä Raahe, Laurikainen, Aili Marjatta konttoristi Lappeenranta, Lax Soini Päiviö toimitusjohtaja Pudasjärvi, Le-

hikkola Tauno Eerikki rakennusmies Haapavesi, Lehtisola Veikko Matias Alfret autoilija Kiiminki, Lehtoaro, Lauri koneteknikko Lappeenranta, Lehtola Kauno Johannes kirvesmies Vihanti, Lehtola Lauri maanviljelijä Haapavesi, Lehtola Otto Einari maanviljelijä Kärämäki, Lehtonen Arvo Johannes maanviljelijä Oulainen, Leino, Kerttu Mirjam emäntä Eura, Leinonen Juho Oskari maanviljelijä Kuusamo, Leinonen Kalle Leonard maanviljelijä Pudasjärvi, Lempinen, Altis Päiviö teknikko Imatra, Lempiäinen, Kauko Johannes liikkeenharjoittaja Lappeenranta, Lento, Sakari Roopertti laitostomies Pertunmaa, Lepola, Erkki Kyösti palomestari Lappeenranta, Leppä, Pentti Johannes kauppias Jalasjärvi, Leppälä Alpo Armas Jalmari autoilija Kiiminki, Leppälä Niilo Matias autoilija Oulainen, Leppänen, Pentti Johannes maanviljelijä Jalasjärvi, Lignell, Anna-Liisa laborantti Lappeenranta, Liikainen Martti Henriikki maanviljelijä Pudasjärvi, Liikanen, Ahti Pellervo mittamies Lappeenranta, Liimatta, Laina Mirjam myyjä Lappeenranta, Liira, Lauha Elviira merkonomi Lappeenranta, Lind, Bertel Rafael timmerman Borgå, Lind, Karl-Gustav målare Borgå, Lindberg, Göran Gustav Adolf ingeniör Borgå, Lindberg, Holger Gunnar byggmästare Borgå, Lindell, Karl Ingvar busschaufför Borgå, Lindgren, Erns Anders chaufför Borgå, Lindqvist, Väinö Einar asentaja Lappeenranta, Lindström, Anders Bernhardingeniör Borgå, Lindström, Sven Henrik lagerföreståndare Borgå, Linnavuori, Terttu Kaarina laboratorioapulainen Vantaa, Lippiäinen, Vilho Arma maanviljelijä Lappeenranta, Lipponen, Rauha liikkeenharjoittaja Nurmes, Loikkanen, Ellen Maria rouva Kouvola, Loikkanen, Heikki Johannes sähköasentaja Jalasjärvi, Lopina Laina emäntä Kärämäki, Lopenen, Matti maanviljelijä Punkalaidun, Loukasmäki, Saima Sofia emäntä Nivala, Lumiaho Pauli Olavi maanviljelijä Rantsila, Lundberg, Elis Edvin snickare Borgå, Luonua Frans Iisakki maanviljelijä Kärämäki, Luoto os. Tornberg Tyyne keittolan hoitaja Pyhäjoki, Luukinen Jaakko Eino maanviljelijä Liminka, Luukkanen, Keijo Jalmari keittämöös.hoitaja Imatra, Luukkonen, Vilho korjausmies Lappeenranta, Lämsä Aaro Harald maanviljelijä Kuusamo, Lämsä Erkki Arvid maanviljelijä Kuusamo, Lämsä

Hente maanviljelijä Kuusamo, Lämsä Viljo Sihveri maanviljelijä Pudasjärvi, Lökfors, Harry Martin chaufför Borgå, Lönn, Martin Mikael svarvare Borgå, Lönnroos, Olavi Adolf arbetsledare Borgå, Lönnroos, Rurik Gottfrid jordbrukare Borgå, Lönnroth, Ernst Edvin jordbrukare Borgå, Lönnström, Helge Adolf företagare Borgå.

Makkonen, Erkki Olavi metsuri Juuka, Maksimainen, Alma emäntä Juuka, Malén, Kurt Hjalmar lantbrukstekniker Borgå, Malila, Reino Matias työmies Nivala, Malinen Väinö Aukusti maanviljelijä Haapavesi, Malmipuro Vilho Petteri kuorma-autoilija Lumijoki, Manninen Kaarlo Johannes metsätyömies Pudasjärvi, Mansner, Ingeborg Maria vicenotarie Borgå, Marjakangas, Vilho Eemil maatyöläinen Nivala, Martikainen Elli kauppias Kärämäki, Marttala Martti Juhani maanviljelijä Haapavesi, Marttila Aarne Petteri maanviljelijä Liminka, Matinheikki Pekka Jaakob autonkuljettaja Raahe, Mattila Pentti Allan asemamies Kiukainen, Mattila Simo Pietari työmies Lumijoki, Mattila Vilho Aukusti maanviljelijä Raahe, Mattila, Anni Jemiina emäntä Ylivieska, Mattinen, Väinö Tapio liikkeenharjoittaja Viitasaari, Matturi Heikki Heino maanviljelijä Liminka, Maunula, Erkki Kalevi autonkuljettaja Toholampi, Miettinen, Lauri Eemil koulunjohtaja Imatra, Miikki Sylvi Katri emäntä Imatra, Mikkola Väinö Johannes maanviljelijä Rantsila, Moilanen Eino Henrik maanviljelijä Utajärvi, Munne, apuautoilija Luumäki, Murtomaa, Rauha Amanda opettaja Kiukainen, Murtoniemi, Matti terveystarkastaja Jyväskylässä, Murtovaara Tatu Armas autonkuljettaja Kuusamo, Murtovaara Toivo Jaakko talonmies Kuusamo, Mustaniemi Kalle Ville maanviljelijä Kuusamo Mustaniemi Veikko Sihveri maanviljelijä Kuusamo, Mustapää Toivo Hermannin mielisairaanhoidaja Haapavesi, Mustola Johan Jafet maanviljelijä Kärämäki, Mustonen Kalle Heikki maanviljelijä Piippola, Mustonen Niilo Aatami metsätyömies Kuusamo, Mylly Erkki Johannes maanviljelijä Oulainen, Myllykangas Hannes Rikhard käyttömies Raahe, Myyrä, Lahja Rauha Kyllikki maa- ja metsätaloustiet. maist. Vantaa, Mäenpää, Mauno Veikko Gerhänd työnjohtaja Pirkkala, Mäkeläinen Eino Aukusti metsätyömies Utajärvi, Mälikangas Frans Kalevi

maanviljelijä Haapavesi, Mäkinen Vihtori kirvesmies Haapavesi, Mällinen Olavi vuoromestari Kärämäki, Männikö Lauri Johanne maanviljelijä Haapavesi, Mäntynen, Veikko Aleksanteri yrittäjä Pirkkala, Mäyrä Niilo Matti maanviljelijä Haapavesi, Mäyrä Paavo Eino maanviljelijä Oulainen, Määtä Arvi maanviljelijä Kuusamo, Määtä Feliks maanviljelijä Kuusamo, Määtä Kalervo Adolf maanviljelijä Kuusamo, Määtä Kalle Allbert metsätyönjohtaja Pudasjärvi, Määtä Martti maanviljelijä Kuusamo, Määtä Niilo Armas maanviljelijä Kuusamo, Määtä Reino Arvid maanviljelijä Kuusamo, Määtä Uno Ilmari maanviljelijä Kuusamo, Määtä Veikko Aatovi maanviljelijä Kuusamo, Määtä Väinö Edvard maanviljelijä Kuusamo.

Nevala Aarne autoilija Kuusamo, Nevala Sulo Herman maanviljelijä Kuusamo, Nevala Voitto Olavi huoltomies Oulainen, Nevanperä Toivo työnjohtaja Kuusamo, Niemelä Heino Jaakko maanviljelijä Liminka, Niemi Vilho Matias yksityisyrittäjä Raahe, Niemi Viljo maanviljelijä Pudasjärvi, Niemi, Alpo Armas maanviljelijä Jämsänkoski, Niemi, Eeva Anna-Liisa emäntä Korpilahti, Niemi, Eeva Rakel emäntä Jämsänkoski, Nieminen, Jalo Ilmari pienviljelijä Korpilahti, Nikka Sulo Edvard maanviljelijä Kuusamo. Nikkari, Sauli Esaiaas maanviljelijä Lapua, Nikkinen, Pauli Ensio rasvaaja Taipalsaari, Nikola Matti Mikael työnjohtaja Raahe, Nissi Aarne Niilo maanviljelijä Kuusamo, Niva Eljas Olavi maanviljelijä Rantsila, Nivakoski Martti maanviljelijä Pudasjärvi, Noponen Esko Benjam maanviljelijä Kärämäki, Noponen Salme Maria kansakoulunopettaja Kärämäki, Nordström, Anders skeppare Borgå, Nostaja, Veikko Jaakko liikemies Jurva, Nurkkala Veikko Jaakko autonkuljettaja Haapavesi, Nurmi Vilho August tiilallinen Kärämäki, Nurmilaukas, Väinö Vihtori maanviljelijä Luumäki, Nurminen, Aulis Kalervo maanviljelijä Korpilahti, Nygård Lauri Wilhelm asentaja Raahe, Nyqvist, Mikael ritare Borgå.

Ohinmaa os. Kurvinen Aili emäntä Vihanti, Ohra-aho Johan Samuli autonkuljettaja Kärämäki, Ohtonen, Jaakko työkonen Kuljettaja Vuolijoki, Oinas-Panuma Lauri Aukusti metsuri Pudasjärvi, Ojakoski Vilho Johannes tehtaantyöntekijä Piippola, Ojalehto Paavo Henrik maanviljelijä Kärämä-

ki, Ojalehto, Heimo Johannes maanviljelijä Nivala, Ojanlatva Leo Ilmari maanviljelijä Rantsila, Okkonen Vieno Vihtori maanviljelijä Utajärvi, Oksanen Aatu Ervard maanviljelijä Oulainen, Oksanen, Väinö Olof exekutionsbiträde Borgå, Ollila Eino Henriikki maanviljelijä Pudasjärvi, Ollila Lauri Arvid maanviljelijä Kuusamo, Ollila Tauno maanviljelijä Haapavesi, Olva Veikko maanviljelijä Kuusamo, Oravainen Vilho Petteri maanviljelijä Pudasjärvi, Othman, Börje Viktor sågstälare Borgå, Othman, Olof Mikael jordbruksarbetare Borgå, Ovaskainen, Olavi työnjohtaja Juuka.

Paananen, Martti Olavi maanviljelijä Sumiainen, Paavola Hugo Matias maanviljelijä Lumijoki, Paimen, Elle emäntä Lehtimäki, Pajula, Anni Johanna emäntä Lapua, Pakarinen, Toini Ester emäntä Kitee, Palmgren, Ludvig Fredrik båtbyggare Borgå, Paloniemi Antti Vilhelm kirjailija Kuusamo, Palosaari Kalle Oskari maanviljelijä Siikajoki, Palosaari Tauno maanviljelijä Kuusamo, Palviainen, Saimi emäntä Ilomantsi, Papunen, Toivo autoilija Jämsänkoski, Parhiala, Hilda emäntä Toholampi, Parkkila Ossi Viljami metsuri Pudasjärvi, Parkkisenniemi Jaakko koneurakoitsija Pudasjärvi, Partanen Veikko Olavi maanviljelijä Piippola, Partonen, Anna Maria erikois-sairaanhoitaja Helsinki, Parviainen Paavo autonkuljettaja Kuusamo, Parviainen Uno Matias sahanasentaja Pudasjärvi, Parviainen Väinö maanviljelijä Taivalkoski, Peltoketo Erkki Aleksanter maanviljelijä Pyhäjoki, Peltoniemi Eino Armas maanviljelijä Kuusamo, Pentikäinen Sylvia emäntä Kärämäki, Pentinpuro Veikko Paavali metsätyömies Haapavesi, Penttilä Paavo Antero autonkuljettaja Pudasjärvi, Perkkio Veikko Johannes maanviljelijä Haapavesi, Pernu, Seppo Kullerv luokanopettaja Hyrynsalmi, Perttunen Aarne Immanuel maanviljelijä Pudasjärvi, Pesonen Tauno poromies Kuusamo, Pesälä Kalle Johannes maanviljelijä Pudasjärvi, Petrell, Kaj Lorenz agrolog Borgå, Pienihäkkinen Reino Vilhelm kaivosmies Oulainen, Pietinen, Lauri Antero metsätyönjohtaja Korpilahti, Piippo Toivo Albert maanviljelijä Piippola, Pihlava, Eino Eerikki asemamies Pori, Pikkuaho Hugo maanviljelijä Pudasjärvi, Pikkumäki Aarne Matti kirvesmies Oulainen, Piri Väinö maanviljelijä Pudasjärvi, Pirilä Alli maanvil-

jelijä Siikajoki, Pirnes Jaakko Kalevi autoilija Haapavesi, Pirnes Vilho Antero maanviljelijä Haapavesi, Pirttijärvi Otto Wilhelm autoilija Oulainen, Pirttisalo Fanny parturi-kampaamo Kärämäki, Pitkäkangas Aimo Pietari maanviljelijä Kärämäki, Pitkänen Eino maanviljelijä Kuusamo, Pitkänen, Irja Elina emäntä Nilsia, Pitkänen Vilho Veikko asentaja Kuusamo, Pitkänen Väinö maanviljelijä Kuusamo, Pohjosenperä os. Tolvanen Hilja emäntä Vihanti, Poussu Tauno maanviljelijä Kuusamo, Poutanen Erkki Olavi toimittaja Kuusamo, Pulkki, Marja Anna-Liisa eläkeläinen Suolahti, Pulkkinen Alpo opettaja Pudasjärvi, Pulkkinen, Urho Alarik liikenneohjaaja Laukaa, Puolitaival Uno maatyömiehen Haapavesi, Puusaari Aura Vappu emäntä Kärämäki, Pyhältö, Osmo Tenho Tapio metallisahaaja Pirkkala, Pynnönen, Anton Uolevi kuorma-autonkuljettaja Pirkkala, Pyrrö Matti Einari metsätyömiehen Kärämäki, Päivärinta Vankka Veli Veijo autoilija Haapavesi, Pärkkä Veikko Henrik maanviljelijä Pyhäjoki, Pääaho Veikko maanviljelijä Pudasjärvi, Päätaalo Niilo Aukusti maanviljelijä Kuusamo.

Raappana Eino Johannes, maanviljelijä Lumijoki, Raappana Heimo Oskari maanviljelijä Liminka, Raappana Matti Johannes rakennusmies Pudasjärvi, Raatikainen Pentti Vilho autoilija Haapavesi, Rae, Jukka August kauppias Nakkila, Rajala Johan Edvard maanviljelijä Pudasjärvi, Ramu, Teppo Lennart autoilija Luumäki, Ranta-Eskola Toivo Henrik maanviljelijä Oulainen, Rantala Lauri Johannes varastomies Raahe, Rantala, Hilma emäntä Ylivieska, Rantala, Pauli Kalervo torikauppias Laukaa, Rantala, Pentti Olavi sähköasentaja Imatra, Raunio Eero autonkuljettaja Kuusamo, Rautiainen, Aarne Olavi diplomikauppias Imatra, Rautio Juho Henriikki kaivinkoneenkäyttäjän Pudasjärvi, Reivonen Hannes Akseli yrittäjä Raahe, Remes, Tauno Olavi työnjohtaja Vieremä, Repo Ensio autoilija Haapavesi, Riekkä Matti Olavi maanviljelijä Pudasjärvi, Riekkä Tauno liikkeenharjoittaja Taivalkoski, Riepula Antti Johannes maanviljelijä Oulu, Riepula Esko Iivari metsuri Pudasjärvi, Rintamäki, Terttu Tellervo toimistoapulainen Seinäjoki, Rintaniemi, Bertta Alina emäntä Lapua, Rinta-Valkama, Aarne Aulis maanviljelijä Jalasjärvi, Rita-Kasari, Tauno Samuel

maanviljelijä Jalasjärvi, Riutan-
koski, Maunu Sakari maanviljelijä Toholampi, Ronkainen Yrjö Albert maanviljelijä Kuusamo, Rooseli, Aimo Antero maanviljelijä Vantaa, Ruokolainen, Laina emäntä Nurmes, Ruottinen, Veikko Aukusti vahtimestari Vantaa, Ruskonsaari Aimo Ihantityömiehen Haapavesi, Ruuska Taisto Pellervo työmiehen Haapavesi, Ruuskanen, Esko Mikkel, Ruutikainen August Antero maanviljelijä Kärämäki, Rytinki Eino Olavi kirvesmies Pudasjärvi, Rytinki Pekka Arvid autoilija Pudasjärvi, Rytinki Toivo maanviljelijä Pudasjärvi, Rytty Veikko Johannes Ivi-urakoitsija Haapavesi, Ryytty, Eino laitosmies Luumäki, Räisänen Gunnar Johannes maanviljelijä Pudasjärvi, Räisänen Kauko maanviljelijä Taivalkoski. Rättilä Hemmi Immanuel maanviljelijä Pudasjärvi.

Saaranen Eino Ilmari kirvesmies Piippola, Saaranen Josef Abraham maanviljelijä Kärämäki, Saaranen Lauri Matti metsuri Piippola, Saari, Birger Valdemar jordbrukare Borgå, Saaristo, Reino Mikael työtekniikko Helsinki, Saastamoinen Eerikki maanviljelijä Lieksa, Sairanen, Sirkka Anneli puutarhatyöntekijä Luumäki, Saja, Hilikka Liisa dontol.lis. Espoo, Salenius, Ahti Matti målare Borgå, Sallinen, Matti putkiasentaja Luumäki, Salmela Kaarlo Jalmari käsityöläinen Oulainen, Salmi, Gunnar maanviljelijä Ylämaa, Salonen, Mikael Ragnar Ludvik företagare Borgå, Salonen, Oiva Joel autoilija Toholampi, Salonpää Matti Joel maanviljelijä Oulainen, Saloranta, Kalerovo kuljetuspäällikkö Vantaa, Sandberg, Holger Mikael arbetsledare Borgå, Sandell, Nils Anselm entreprenör Borgå, Sandholm, Frans Otto Ingvall lastbilist Borgå, Sankala Kaarlo Aleksanteri työmiehen Pudasjärvi, Sarkkila Kaarlo Johannes yrittäjä Raahe, Sarkkila Kauko Olavi yrittäjä Raahe, Sarviaho Toivo Aukusti työmiehen Pudasjärvi, Savikoski Antti maanviljelijä Haapavesi, Selander, Bertel Anders jordbrukare Borgå, Selkäinaho Väinö Aarne koneistaja Piippola, Seppä, Raikas Heimo Sointu rakennussuunnittelija Espoo, Sheimeikka Laina Inkeri tarkastaja Hirvensalmi, Sievola Reino Viljam kirvesmies Kuusamo, Siljander Kaarlo Tapio matkasihteeri Oulainen, Sillanpää, Eino Aleksii pioneeri Vantaa, Silvennoinen Aarne sähköasentaja Kuusamo, Silvola Ernst Adolf työntarkastaja Raahe, Si-

pilä, Maija-Leena emäntä Lapua, Sipilä, Martti Jaakko kirvesmies Isojoki, Siponen Elina emäntä Kitee, Sjöström, Åke Gustav jordbrukare Borgå, Skinnari Julius Henrik metsuri Raahe, Soini, Ritva Raili Kyllikki emäntä Mouhijärvi, Sokura, Pentti Kalevi rautatieläinen Lappeenranta, Soosalu, Heimo Kalervo eläinlääkäri Tuusula, Sopanen, Urho koneenhoitaja Lappeenranta, Soronen Aura Maria kotiaivustaja Raahe, Stenius, Veikko Aleksander korjaamopäällikkö, Lappeenranta, Stjernberg, Harald Valdemar jordbrukare Borgå, Stjernberg, Holger Elis direktör Borgå, Stolt, Kuno chaufför Borgå, Strandberg, Tor fiskare Borgå, Strengell, Eila Sirkka Synnöve toimittaja Lappeenranta, Sulasalmi Eino Hermani, teollisuusvartija Siikajoki, Sundman, Nils Ivar timmerman Borgå, Suoknuuti, Pentti maanviljelijä Luumäki, Suolahti, Aili Aleksandra opettaja Laitila, Suomalainen, Elsa Eeva liikkeenharjoittaja Vantaa, Suominen, Helge Ensio varastomies Turku, Suominen, Oiva Ossian maanviljelijä Perniö, Suonio, Hilma Marjatta rouva Lappeenranta, Suotula Lauri maanviljelijä Haapavesi, Susitaival, Birgitta Laetitia toimistoapulainen Lappeenranta, Suvanto Toivo Ilmari maanviljelijä Oulainen, Svärd Onni Sylvester maanviljelijä Haapavesi, Syrjälä Heino Henrik putkiasentaja Oulainen, Säkkinen Pentti maanviljelijä Pudasjärvi, Söderberg, Birger Valdemar snickare Borgå, Söderström, Gösta Wilhelm inköpschef Borgå.

Taipale Toivo maalari Kuusamo, Talonpoika, Hilikka Tellerovo maanviljelijä Lappeenranta, Talvio, Pentti Aulis Antero markkinointijohtaja Turku, Tamminen, Urho Petteri yrittäjä Pirkkala, Tapaninen Toivo Nestor puhelinasentaja Nurmes, Taskinen Kaarlo Heikki maanviljelijä Raahe, Tauriainen Lauri Kalevi linja-autonkuljettaja Kuusamo, Teitto, Niilo Olavi liikkeenharjoittaja Lappeenranta, Tervonen Pentti Verner maanviljelijä Raahe, Teräväinen, Einari metsänhoitaja Lappeenranta, Thusberg, Ester Maria blomsterhandlare Borgå, Thusberg, Tor Trygve vaktmästare Borgå, Tietäväinen Selma Alina rouva Nurmes, Tikkala, Veikko Johannes kirvesmies Lappeenranta, Tirronen, Reino Albin valkaisu Lappeenranta, Tissari, Väinö Olavi konduktööri Lappeenranta, Toivanen Matti maanviljelijä Juuka, Toivola, Veikko Olavi Lappeenran-

ta, Toppari Viljami Veli maanviljelijä Pyhäjoki, Tornberg Matti maanviljelijä Kuusamo, Tukia, Maire Mirja emäntä Lappeenranta, Tuohimaa Kalle Henrik maanviljelijä Liminka, Tuomaala Antti maanviljelijä Kuusamo, Tuomainen, Oiva Armas liikkeenharjoittaja Lappeenranta, Tuominen Olavi Villehard liikennetarkastaja Liminka, Tuosa, Uno Aimo metsätyönjohtaja Lappeenranta, Tuovinen Henrik Jalmari maanviljelijä Kuusamo, Turpeinen Aukusti työnjohtaja Pudasjärvi, Turunen Matti Helmer maanviljelijä Vihanti, Turunen, Kalevi Yrjö myyntipäällikkö Lappeenranta, Turunen, Pentti Olavi maanviljelijä Joroinen, Tuuttila Matti Ahti maanviljelijä Pyhäjoki, Tyni Veikko Herman autoilija Taivalkoski, Tynni, Sakari maanviljelijä Askola, Tyrisevä, Erkki Eelis Lappeenranta, Tyster, Helvi Astrid sairaala-apulainen Lappeenranta, Tyster, Pentti Edvart Lappeenranta, Tähtelä, Johannes Jukka metsätyönjohtaja Jyväskylä, Törmänen Leo Rikhard myyjä Kuusamo, Törmänen Tauno Viljami maanviljelijä Kuusamo.

Ukkola Aarne Aukusti maanviljelijä Siikajoki, Ukkola, Olavi Lappeenranta, Unnbom Erik Ensio nimismies Raahe, Uusi-Hakala, Laina Kerttu Kaarina emäntä Karijoki, Uusi-Ilkka Reinon Johannes kirvesmies Pudasjärvi, Uusitalo Eino Ahti maanviljelijä Oulainen, Uusitalo, Olavi Armas maanviljelijä Toholampi, Uutela Oskari työmiehen Haapavesi, Vahvelainen, Aimo Elias lentomestari Lappeenranta, Vaitiniemi Veikko Henrik maanviljelijä Raahe, Valkama Eemil kirvesmies Utajärvi,

Valkama Oskari maanviljelijä Utajärvi, Valkama, Toivo Matti maanviljelijä Jalasjärvi, Valkjärvi Erkki Henrik laitosmies Oulainen, Wallen, Einar Yngvald lantbrukare Lappträsk, Vanhalakka, Väinö autoilija Luumäki, Vanhanen Tyyne Mirjami emäntä Kiiminki, Vanonen, Aune Lappeenranta, Varis Vilho Veikko Lappeenranta, Varjonen, Armas Aleksanteri pankinjohtaja Seinäjoki, Vartiainen Pauli Tapio myyjä Kuusamo, Vatanen, Kaarlo Olavi rautatievirkamies Seinäjoki, Weber, Sven-Erik Alexander verkställande direktör Helsingfors, Vehkala, Matti Olavi maanviljelijä Toholampi, Vepsä, Eero Antti rakennusneuvos Imatra, Veteläinen Tauno maanviljelijä Kuusamo, Veteläinen Väinö maanviljelijä Kuusamo, Wickberg, Gunnar

Wilhelm lastbilschaufför Borgå, Vierimaa Ahti Heikki maanviljelijä Haapavesi, Vihtonen, Urho maanviljelijä Luumäki, Wiik, Karl Birger polis Borgå, Viiltola Viljo Antero maanviljelijä Vihanti, Viitanen Olavi Johannes maanviljelijä Haapavesi, Vikström Eero Olavi kirvesmies Oulainen, Vikström Eino Johannes kirvesmies Pudasjärvi, Wilén, Ruben Nils socialdirektör Borgå, Vilhu, Erkki Lappeenranta, Viljakainen, Kalevi eläkeläinen Suolahti, Viljanen Hilja Kyllikki mielisairaanhoidaja Nurmes, Vilkkö, Hilikka Annikki toimistovirkailija Imatra, Vilkkö, Pentti Ilmari Lappeenranta, Vilppula Aaro Aleksanteri maanviljelijä Raahe, Virtanen, Aili Annikki tikkaaja Pirkkala, Vuorimaa, Seppo Kullervo apulaisasemapäällikkö Tuusula, Vuorma Arvi Johannes maanviljelijä Pudasjärvi, Vuorma Pauli Elias autokoulunopettaja Pudasjärvi, Vähäkuopus Sulo maanviljelijä Pudasjärvi, Väisälä Pentti Kalevi pankinjohtaja Siilinjärvi, Väisänen Eino Johannes maanviljelijä Kuusamo, Väisänen Heikki Aukusti pienviljelijä Utajärvi, Välikangas, Ahti Sakarias maanviljelijä Toholampi, Väänänen Väinö Anselmi puuseppä Lumijoki.

Ylisirniö Nikolai autoilija Taivalkoski Ylitalo Eino metsuri Pudasjärvi, Ylitalo Kalle Osmoporomies Pudasjärvi, Ylitalo Väinö maanviljelijä Taivalkoski, Ylönen, Aarne Aulis nuohoojamestari Imatra, Ylönen, Laina Laila Lempi liikkeenharjoittaja Lappeenranta, Ylönen, Sulo Armas Lappeenranta, Yrjölä Helo Kajamo maanviljelijä Iitti.

Äman Reino maanviljelijä Polvijärvi

Äijälä Aale Iisakki maanviljelijä Liminka, Äikäs, Jenny Lydia Lappeenranta, Ärlig, Klas jordbrukare Borgå.

Öhman, Jaakko myymäläpäällikkö Vantaa. Örmärk, Kauko Ensio sahanhoitaja Lappeenranta, Örmärk, Terttu Hillevi opettaja Lappeenranta, Överski Vieno Elviira maanviljelijä Raahe.

Onnittelemme

Vilho Karjalainen 100 vuotta

Vilho Karjalainen täyttää 100 vuotta 18. joulukuuta.

Karjalainen varttui Haapavedellä, josta hän 20-vuotiaana lähti asepalvelukseen Lappeenrantaan ratsuväen kapitulanttikoulutukseen. Sotilasarvoltaan hän on vääpeli. Sotien aikana hän palveli päällystössä, talvisodassa Suomussalmella ja jatko-

sodassa Uhtuan suunnassa 3. divisioonassa.

Vilho Karjalainen on jo pitkään asunut yksinään, omien sanojensa mukaan hän on ”jotenkin jähmettynyt yksinoloon”. Oulun kaupungin järjestämä kotipalvelu ja ateriapalvelu huolehtivat hänen hyvinvoinnistaan päivittäin.

Harrastuksinaan Karjalaisella oli jo Haapaveden ajoilta suojeluskunta-asiat.

Pitkän ikänsä salaisuudeksi Vilho Karjalainen toteaa terveyden ja hyvät elämäntavat. Hän on ylpeä siitä, ettei ole tarvinnut koskaan lääkityksiä. Hänellä on hyvä näkö ja kuulo. Iän myötä liikkuminen on kuitenkin hidastunut ja on nyt vaikeahkoa. Juhlapäivänsä viettopaikan teräsveteraani tokaisee leikkilisesti olevan vielä arvoitus.

ANJA HALMETOJA

Heli Pakkanen 50 vuotta

Suomen Sotaveteraaniliiton Ruotsin piirin toimistonhoitaja Heli Pakkanen täyttää 50 vuotta 6. helmikuuta 2006. Hän aloitti nykyisen työnsä 1.4.1996. Heli toimii myös piirin sihteerinä ja taloudenhoitajana sekä Tukholman yhdistyksen sihteerinä.

Heli on kotoisin Helsingistä ja muutti Ruotsiin 1993. Hän on suurperheen äiti: Heliellä on viisi lasta jotka ovat iältään 12-18 -vuotiaita. Hänen harrastuksiinsa kuuluvat ruuanlaitto, lukeminen ja koirat, Kesällä ehdoton ykkönen on purjehdus. Merkkipäivän johdosta Ruotsin piiritoimistolla on maanantaina helmikuun 6. päivänä kahvipannu kuumana. Ystävät,

kylänmiehet ja järjestöaktivit ovat tervetulleita paikalle rupattelemaan ja päiväsankaria tapaamaan.

TAPANI KEKKI

Kiitos

Sotiemme veteraanit, naiset ja miehet, hyvät ystävät

Myöhästyneet kiitokset kaikille eri tavoin merkkipäivääni muistaneille. Muistamisenne lämmitti 90-vuotiaan mieltä!

Sotaveteraanien tuki- ja perinnesäätiön kautta muistaneiden lahjoitukset käytetään sotaveteraanien huoltotyöhön.

GUNNAR LAATIO
Sotaveteraaniliiton kunniapuheenjohtaja

Musiikkineuvos Kalevi Niemi 90 vuotta

”Sitä rikkautta, mitä musiikki on minulle antanut ja sitä ystävyyttä, mitä olen saanut osakseni musiikin välityksellä sitä toteuttaessani, ei voi sanoin selittää”, toteaa Nastolassa 90 vuotta täyttävä musiikkineuvos Kalevi Niemi.

Aimo Kalevi Niemi syntyi 30.12.1915 Lammilla opettajan perheeseen. Hän valmistui 1936 Viipurin Musiikki- ja kirkkomusiikkiopistosta kanttoriurkuriksi, pianonsoiton ja kuoropedagogiikan opettajaksi. Laulunopetta-

jaksi Niemi valmistui 1939, jonka jälkeen hänet valittiin Vehmersalmen kanttori-urkuriksi.

Talvisodan aikana 1940 Niemi lähti suorittamaan asevelvollisuuttaan Korian pioneeripataljoonaan ja kävi RUK:n. Jatkosodan alussa hänen joukkueensa oli purkamassa radiomiinoja Saimaan kanavan suluista ja Viipurista. Niemi haavoittui vaikeasti Rajajoella ja on 50 % sotainvalidi. Hänelle on myönnetty VR III, VR IV ja Sotaveteraaniliiton kultainen ansioristi ja Sotainvalidiliiton ansioristi. Hänet ylennettiin kapteeniksi 1968.

Niemi valittiin Nastolan seurakunnan kanttori-urkuriksi 1946. Samana vuonna hän avioitui taiteasiamies ja kuvanveistäjä Heli Viinikkalan kanssa. Perheeseen syntyi poika ja tyttö. Hän toimi Lahden Työväen opiston musiikinopettajana ja kuoronjohtajana 42 vuotta sekä Lahden musiikkiopiston pianonsoiton ja yksinlaulun opettajana 19

vuotta. Niemi hoiti myös lukuisia yhteiskunnallisia, kirkkollisia ym. musiikkiin liittyviä luottamustoimia. Hän on mm. Sotaveteraanikuorojen yhteiskonserttitoimikunnan puheenjohtaja.

Niemi on johtanut yli 20 kuoroa, yksi tärkeimmistä Lahden piirin Sotaveteraanikuoro, jonka hän perusti 5.12.1974 ja jota hän johti 30 vuotta.

Niemi on säveltänyt ja soittanut useita lauluja, joita Sotaveteraanikuorokin on esittänyt. Hän on saanut lukuisia ansiomerkkejä koti- ja ulkomailta, mm. seurakuntien viran- ja toimenhaltijoiden, kirjastoliiton, työväenopistojen ja kirkkokuoroliiton kultaiset ansiomerkit sekä Saksan ja USA:n mieskuoroliiton kunniamerkit.

Musiikkineuvos Niemen vapaa-ajan harrastuksiin kuuluu myös puutarhanhoito.

Merkkipäiväänsä Niemi viettää vain perhepiirissä.

PEKKA SEPPÄLÄ

Jouluksi kotiin tai lahjaksi

45 Karjalan Kunnailta VHS-kasetti

Sotaveteraanikuorojen kahdeksan laulujuhlat Joensuussa on tallennettu äänitteille kokonaisuudessaan.

Saatavana myös DVD- ja CD-levynä, nro 46

**VHS 20 euroa,
DVD 18 euroa
CD 6 euroa**

43 Sama kaiku on askelten -CD

Kymmenen sotaveteraanikuoron ja Haminassa sotaveteraanien konsertissa taltioituista äänitteistä on koottu 38 laulua sisältävä tupla-CD.

Hinta 20 euroa.

Verkkokauppa palvelee osoitteessa:
www.sotaveteraaniliitto.fi

Kuolleita

Mannerheim-ristin ritari Väinö Hämäläinen 1920–2005

Mannerheim-ristin ritari n:o 167, sotilasmestari Väinö Alpiin Hämäläinen kuoli 26. lokakuuta 85 vuoden ikäisenä Tuusulassa. Hän oli syntynyt 1.3.1920 Kerimäellä.

Heti sodan alusta vuonna 1941 tunnettiin kuuluisan Tyrjän rykmentin toisen pataljoonan jääkärijoukkueen korpraali Väinö Hämäläinen reippaana ja pelkäämättömänä konepistoolimiehenä.

Tyrjän läpimurtotaisteluissa 31.7.41 alkaen hän taisteli joukkueensa mukana partioiden vihollisen asemissa ja vallaten korsuja iskuosaston tapaan samalla kannustaen

reippaalla ja uupumattomalla toiminnallaan muita ryhmään kuuluvia.

Kun Väinö Hämäläinen lähti partioon, sen tuomien tietojen mukaan suunniteltiin oma hyökkäys. Kun hänen joukkonsa osallistui taisteluihin, hän kulki edellä häikäilemättömästi konepistooliaan ja käsikranaatteja käyttäen.

Ritariksi nimitysperusteluissa mainitaan tukikoh-
tia ja bunkkereita nimeltä. Sotahistoriastamme tutuksi tulleet Siiranmäki, Äyräpää sekä Vuosalmi kuuluivat hänen sotatiehensä tehden hänestä ensin joukkueenjohtajan ja sitten Mannerheim-ristin

ritarin 21.12.1944.

Monilapsisen maanviljelijäperheen pojan tie sotilaaksi aukesi vain Hämäläisen voimakkaan velvollisuudentunnon painamana. Rauhan aikana nuorena saatu jalkavamma olisi pitänyt hänet sotilaskoulutuksen ulkopuolella, mutta kutsunnan sattuessa talvisodan alkuun, hän jätti valittamatta siitä.

Sodissa saavutettu menestys antoi hänelle mahdollisuuden jatkaa työtään puolustusvoimissa, ensin Taistelukoululla ja sittemmin Pääesikunnassa ja Helsingin Sotilaspiirin esikunnassa, missä hän toimi viestiasentajien esimiehenä vuoteen

1971. Hän sai sotilasmestarin arvon vuonna 1965. Sotilasmestari Hämäläinen toimi uutterasti veteraaniveljiensä seurassa. Siitä osoituksena hänet valittiin Helsingin Sotaveteraanien hallitukseen ja myöhemmin Mannerheim-ristin-ritarien säätiön hallitukseen, jossa hän toimi 1977–2002. Sotilasmestari Väinö Hämäläisen sotilastaidoista muistuttaa uusia sukupolvia kuvanveistäjä Veikko Erosen 1999 hänestä luoma reliefi Helsingin Ilmatorjuntarykmentin ruokasalissa ja taidemaalari Igor Muslimovin äskettäin maalaama muotokuva Helsingin Sotilasläänin Esikunnassa.

Väinö Hämäläinen piti elämänsä suurena lahjana, joka hänelle oli annettu yhä uudelleen. Näin hän näki selvinneensä sodanaikaisista haavoittumisistaan ja kolmesta erilaisesta syövästä yrityksestä nujertaa hänet sekä nuoremman poikansa ja puolisonsa menetyksistä.

Väinö Hämäläistä jäivät suremaan hänen poikansa ja lapsenlastensa lisäksi seitsemän Mannerheim-ristin ritaria ja heidän säätiönsä sekä lukuisat ystävät.

KARI NORKOLA

Mannerheim-ristin ritari Erkki Oinonen 1915–2005

Mannerheim-ristin ritari n:o 147, maanviljelijä ja vääpeli Erkki Olavi Oinonen kuoli 7. marraskuuta 90 vuoden ikäisenä Siilinjärvellä. Hän oli syntynyt 22.9.1915 Kuopion maalaiskunnassa. Erkki Oinosen Mannerheim-ristin ritariksi 18.7.1944 johtanut sotatie liittyy JR 30:n taisteluihin, joihin hän vaikutti joukkueenjohtajana ensin kersantin ja sitten ylikersantin arvoissa. Rykmentin komentaja, everstiluutnantti E. Ruotsalo tun-

si Oinosen äärimmäisen nopeana päätöksentekijänä ja rivakkana sekä tehokkaana johtajana. Nimityshedotuksessaan tammikuussa 1942 hän kertoi: ”Rillinkisuolla Oinonen hyökkäsi 10.7.1941 voimakkaassa vihollistules-
sa esteisiin tehdystä aukosta ja karkotti sitä tulittavan konekiväärin, jolloin oma komppania pääsi murtoon. Heinjoella Vieremän myllyn luona kersantti Oinonen karkotti parin miehen kanssa 29.7.1941 omaan selustaan hyökänneen vahvan vihollisosaston. Hän pidät-

teli tätä tulellaan niin, että oma komppania pääsi hyökkäykseen ja pystyi karkottamaan 350 miestä käsittävän vihollisen lopullisesti. Simanisto–Kaskama -tiellä Erkki Oinonen ryhmineen yllätti 16.9.1941 vihollisdivisioonan raskaan kaluston vartiota niin, että kymmenien miljoonien arvoinen sotasaalis jäi omien käsiin. 30.10.1941 kersantti Oinonen tuhosi Anikiewskajan kylässä vihollisbunkkerin, jolloin 40 vihollista kaatui, 24 jäi vangiksi ja saaliiksi saatiin 4 konekivääriä, 4 pikakivääriä

ja konepistooleita ym.” Kersantti Erkki Oinonen haavoittui 29.6.1944 Leitimonjärven maastossa avatessaan yksinään tietä omien hyökkäykselle läpi kiviraunioissa olleen vihollisvarustuksen. Sodan päätyttyä ylikersantti Erkki Oinonen palasi kotiseudulleen viljelemään maata. Siilinjärveläiset luottivat vakaaseen ritariinsa valiten hänet kunnanvaltuustoon. Erilaisissa kunnallisissa luottamustehtävissä hän palveli kotiseutuaan 30 vuoden ajan. Myös Siilinjärven Osuuspankki käyt-

ti hänen asiantuntemustaan hallintoneuvostossa, jonka jäsen hän oli 1953–83. Mannerheim-ristin ritarien säätiön valtuuskunnassa vääpeli Erkki Oinonen vaikutti vuodesta 1986 lähtien. Hän kuului Siilinjärven Veteraanien perustajiin vuonna 1975 ja valittiin heidän kunniajäsenekseen vuonna 2000. Erkki Oinosta jäi suremaan sukulaisten lisäksi laaja siilinjärveläisten veteraanien ja seurakuntalaisten joukko.

KARI NORKOLA

Aimo Korjus 1922–2005

Tampereen Sotaveteraanien Huoltoyhdistyksen 1. varapuheenjohtaja, Sotaveteraaniliiton valtuuston jäsen, reservin kapteeni Aimo I. Korjus kuoli raskaan sairausjakson jälkeen 22.11. sukukokousmatkalla synnyinseudullaan Kymenlaaksossa.

Aimo Korjus lähti 17-vuotiaana Haminan lyseosta talvisotaan vapaaehtoisena. Lukiolainen hän palasi jatkosodasta vänrikkinä, jonka sotilaspassinmerkinnät kertoivat rannikkotaistelijan matkasta: Viipurinlahti, Koivisto, Suursaari, Tytärsaari, Someri. Muistoina seurasivat molempien luokkien vapaudenmitalit ja IV luokan va-

paudenristi miekoin ja tammenlehvin.

Merkonomien tutkinto avasi Aimolle pitkän osuuskaupamiehen uran. Eläkkeelle hän jäi Osuusliike Voiman hallintojohtajana. Isänmaalliseksi tannerilaiseksi luonnehdittuna hän ennätti olla kaksi vuosikymmentä Tampereen kaupunginvaltuustossa, vuosia kaupunginhallituksessa ym. luottamustehtävissä.

Tampereen Sotaveteraanityön omaleimaisessa rakennelmassa Aimo Korjuksen rooli oli keskeinen. Kun maan ensimmäinen elinkelpoinen sotaveteraaniihdistys 1961 perustettiin, Aimo Korjus oli alusta alkaen aktii-

visesti mukana. Hänestä tuli yhdistyksen hallituksen jäsen 1970 ja 1. varapuheenjohtaja 1987. Tampereen Sotaveteraanien Huoltoyhdistyksessä porvarileiriin lukeutuva puheenjohtaja ja sosialidemokraattinen 1. varapuheenjohtaja Korjus muodostivat jo perustamisvaiheessa sovitun aisaparin.

Meille lyhyemmän veteraanityön koulun käyneille 35 vuotta hallituksessa veteraaniveljiensä hyväksi toiminut Aimo oli keulahahmo. Hän lähti saappaat jalassa siellä, missä hänen juurensa olivat.

PENTTI SALMELIN

Uudet adressit

Suomen Sotaveteraaniliiton uudet adressimallit
saatavissa vuoden 2006 alkuvuodesta

Hyvää Joulua ja Onnellista Uutta Vuotta

Sotavereraaniliiton valtuuston syyskokous

Suomen Sotaveteraaniliiton valtuusto kokoontui syyskokoukseen Helsingin pääpostin tiloissa 18. marraskuuta. Yleisvarajäsen **Veli Rautojan** muistolle vietettiin hiljainen hetki.

Syyskokous käsitteli ja hyväksyi muutoksitta liiton toimintasuunnitelman ja talousarvion vuodelle 2006. Puheenjohtaja **Aarno Strömmer** totesi toimintasuunnitelmassa tähyiltävän vuotta 2006 pidemmälle ja liiton 50-vuotisjuhlan velvoittavan toimimaan jo seuraavaa vuotta varten. Hän totesi sosiaalineluovjahankkeen näyttäytymisen tähdellisenä tehtävänä. Veteraanijärjestöjen valtuuskunta (Veva) on ilmaissut tyytymättömyytensä hallituksen veteraanimäärärahaa koskevaan 5,5 milj. euron leikkaukseen 2006.

Sotaveteraaniliiton talousarvion mukaiset kulut ovat 1,87 milj. € ja tuotot 1,78 milj. €.

Liiton hallituksen jäsenten lukumääräksi päätettiin 12 jäsentä ja puheenjohtaja. Hallituksen jäseniksi ja varajäseniksi valittiin erovuoroisten sijaan jäsenet. Luet-

telo hallituksen jäsenistä ja varajäsenistä vuonna 2006 ohessa.

Kunniapuheenjohtaja **Simo Kärävä** kysyi liiton puheenjohtaja **Aarno Strömmeriltä** ja valtuuston puheenjohtaja **Aarno Lammelta**, ovatko he tulevassa liittokokouksessa edelleen käytettävissä puheenjohtajan tehtäviinsä. Molemmat vastasivat myöntävästi.

Ennen valtuuston kokousta valtuutetuille oli järjestetty keskustelutilaisuus, jossa **Aarno Strömmer** toi esille mm. Lahden liittokokouksen jälkeisiä tapahtumia liiton tulevaisuussuunnitelman pohjaksi. **Markku Seppä** esitteli viime vuosien merkittävimpiä tapahtumia ja uudistuksia sekä liittokokouksessa päätettävistä merkittävistä asioista, kuten veteraanien puolisoitten, leskien ja kannattajajäsenten roolista sääntömuutosehdotuksineen. Hallitus käsittelee tulevaisuussuunnitelman kokouksessa 16.12. minkä jälkeen se lähetetään yhdistysten ja piirien käsittelyyn.

Valtuusto koolla 18. marraskuuta. Puheenvuoro on kunniapuheenjohtaja **Simo Kärävällä.**

Liiton hallitus vuonna 2006

Varsinainen jäsen		Varajäsen		Toimikausi
Etelä-Karjala	Asko Airola	Kymenlaakso	Olavi Eronen	2005-2006
Keski-Suomi	Risto Isännäinen	Etelä-Pohjanmaa	Jalo E. Liinamaa	2005-2006
Lahti	Mauno Uusitalo	Suur-Savo	Kalevi Raatikainen	2006-2007
Lappi	Pekka J. Heikkilä	Kainuu	Seppo Tähtäpää	2006-2007
Pirkanmaa	Matti Viitanen	Kanta-Häme	Juhani Penttilä	2006-2007
Pohjois-Pohjanmaa	Simo Miesmaa	Keski-Pohjanmaa	Mikko Annala	2005-2006
Pohjois-Savo	Olavi Karttunen	Pohjois-Karjala	Olavi Lösönen	2006-2007
Ruotsi	Tauno Ahtila	Kanada	Veikko Kallio	2006-2007
Uusimaa	Heikki Talvela	Helsingin seutu	Pentti Laamanen	2005-2006
Varsinais-Suomi	Oiva Sinervo	Satakunta	Väinö Vilponiemi	2006-2007
Vaasa	Holger Strandberg	Södra Finland	Finn-Göran Wennström	2005-2006
Naisjärjestö	Vuokko Hurme	Naisjärjestö	Irja Lohjama	2006-2007

Liiton neuvottelukunta kokoontui

Sotaveteraaniliiton neuvottelukunnan kokous pidettiin 16. marraskuuta Helsingissä. Puheenjohtaja **Ossi Sunellin** toivotettua neuvottelukunnan jäsenet tervetulleiksi liiton puheenjohtaja **Aarno Strömmer** ja toiminnanjohtaja **Markku Seppä** luovuttivat Sotaveteraaniliiton myöntämän ansiomitalin prikaatikenraali **Ilkka Asparalle**.

Strömmer loi katsauksen liiton kuluvan vuoden kohokohtiin, jonka jälkeen Keskon yhteiskuntasuhteista vastaava johtaja **Erkki Heikkinen** kertoi keskusliikkeen sponsorifilosofiasta.

Strömmer ja Seppä selostivat liiton tulevaisuussuunnitelmaa, Mikkeliissä pidettävää liittokokousta ja veteraanikeräystä. Liiton toimintasuunnitelma ja talousarvio vuodelle 2006 esiteltiin. Liiton 50-vuotisjuhlavuodesta 2007 kertoi juhlatoi-

kunnan puheenjohtaja **Aarno Lampi**.

Keskustelussa **Erkki Puumalainen** kertoi kuva- ja äänitetekniikan joustavista mahdollisuuksista, johon voi kerätä niin cd- ja dvd-levyt kuin multimedian. **Antti Matilainen** korosti liiton perussanoman juurruttamisen arvoa tulevaisuussuunnitelmassa ym. toiminnoissa, ”*Kaveria ei jätetä*” ja ”*Pidä huolta lähimmäisistäsi*”. Tulevan ennakoimisessa **Raili Malmberg** siteerasi jääkiekkoilija Gretzkyn ohjetta ”*Ei kannata tuijottaa siihen missä kiekko on, vaan siihen minne se on menossa*”. **Anneli Taina** peräsi kunnilta arkitodellisuuden tajua apuvälineiden toimittamisessa: Esimerkiksi kuulokojen odottaminen kaksi vuotta on kohtuutonta elämän ehtoota eläville.

Prikaatikenraali Ilkka Aspara vastaanotti Sotaveteraaniliiton myöntämän ansiomitalin **Aarno Strömmeriltä ja **Markku Sepältä**.**

Valtuusto vahvisti liiton toimintasuunnitelman vuodelle 2006

Liiton oma toiminta jatkuu monipuolisena

Rintamaveteraanien lukumäärä on vuoden 2006 alussa 94 000. Heistä on sotainvalideja 14 000. Veteraanien keski-ikä on 84 vuotta. Veteraanien lukumäärän vähetessä myös liiton jäsenyhdistyksiin kuuluvien varsinaisten jäsenten määrä vähenee. Vuoden alussa yhdistysten varsinaisten jäsenten lukumäärä on 50 000 ja kannattajajäsenten yli 23 000.

Veteraanien ikääntyminen ja siitä johtuva vaikeus selviytyä itsenäisesti vaativat tehokkaita toimia rintamaveteraanien sekä heidän omaishoitajiensa elinolojen sekä kunnon, terveyden ja vireyden turvaamiseksi. Sotaveteraaniliiton vuonna 2004 käynnistämä sotaveteraanipiirien sosiaalineuvoja-hanke luo perustan laajentaa verkostoa yhdistystasolle. Tällöin sotaveteraaneilla olisi yhteyshenkilö, jonka puoleen he voisivat pulmissaan kääntyä.

Kotimaassa ja maan rajojen ulkopuolella ylläpidetään sellaista järjestötoimintaa, joka tarjoaa veteraaneille ja heidän omaisilleen sekä veteraanityön tukijoille mielekästä sisältöä ja elämyksiä sekä arkeen että juhlaan.

Veteraanijärjestöjen yhteistyötä jatketaan Suomen veteraaniliittojen valtuuskunnassa VEVAssa sovittujen päämäärien saavuttamiseksi. Liitolla on edustajansa Tammenlehvän Perinneliiton hallinnossa. Liitto osallistuu Sotavainajien muiston vaalimisyhdistyksen työhön sen hallinnossa.

Järjestötoiminnan tueksi perustettujen tukiyhteisöjen ja tuki- ja kannattajajäsenten toimintaa edistetään ja vahvistetaan.

Liiton toiminnan ja rakenteen kehittämistyötä jatketaan. Vuoden 2004 liittokokouksen päätöksen mukaisesti Mikkelissä 2006 pidettävälle liittokokoukselle laaditaan käsiteltäväksi järjestön elinkaaren viimeisten vaiheiden edellyttämät toimintaa ja taloutta koskevat suunnitelmat sekä päätöshdotukset.

Veteraanien erityisetuudet

Veteraanien erityisetuudet perustuvat valtion talousarviossa oleviin määrärahoihin. Niillä tähdätään veteraanien ja heidän omaishoitajiensa elinolojen monipuoliseen turvaamiseen ja kehittämiseen.

Liitto pyrkii etuustavoitteissa veteraaniliittojen yhteisiin kannanottoihin, jotka esitetään rintamaveteraaniasiain neuvottelukunnalle (RINE) otettaviksi huomioon valmisteltaessa sosiaali- ja terveysministeriön (STM) sekä ympäristöministeriön (YM) ehdotuksia valtion talousarvion veteraanimäärärahoiksi ja laeiksi. Niiden perusteita selvitetään myös eduskuntaryhmille ja eduskunnan valiokunnissa.

Liiton yleistavoitteena etuusasioissa on saada aikaan ratkaisut, jotka antavat rintamaveteraaneille ja muille viime sotiimme osallistuneille hyvät elinolot vanhuusvuosiksi. Liitto pitää tärkeänä, että kehittämistoimissa otetaan huomioon näkemyksiä ja ehdotuksia, joita sisältyy ikääntyneiden veteraanien itsenäistä selviytymistä koskeviin kokeilu- ja tutkimushankkeiden loppuraportteihin ja niihin liittyviin STM:n ohjeistuksiin sekä liiton omaan sosiaalipoliittiseen ohjelmaan. Liitto seuraa tiiviisti geriatrisen kuntoutuksen kehittämishanketta ja pyrkii vaikuttamaan siihen, että sen suositukset ja kehittämisehdotukset otetaan huomioon veteraanikuntoutuksessa. Näiden pohjalta tulee kuntoutustoimintaa kehittää kokonaisvaltaisesti, jatkuvana ja yksilöllisesti suunniteltuna fyysisiä, psyykkisiä ja sosiaalisia näkökohtia silmällä pitäen. Samalla tulee kiinnittää huomiota myös kotipalveluiden ja -hoidon tuen kehittämiseen sekä omaishoitajatyön tukemiseen.

Valtioneuvoston linjauksen mukaan rintamaveteraanien kuntoutukseen osoitettiin vuonna 2005 47,8 milj. euroa, talousarvioesityksen mukaan vuonna 2006 42,3 milj. euroa sekä vuonna 2007 40,3 milj. euroa. Määrärahan lasku ja yleinen kustannusten nousu uhkaavat rintamaveteraanien vuosittaisen kuntoutusmahdollisuuden toteutu-

mista. Monissa kunnissa on jo syyskuuhun 2005 mennessä käytetty kaikki kuntoutukseen varatut rahat eikä jonossa olevien veteraanien kuntoutus toteudu vuosittain. Kuntoutukseen osoitetun määrärahan aleneminen pitäisi aloittaa myöhemmin.

Jotta ikääntyvä veteraani voisi asua ja elää mahdollisimman pitkään omassa kodissaan, hän tarvitsee säännöllistä, määrävälein tapahtuvaa kuntoutusta, kotiin saatavia palveluita sekä muita kotona selviytymistä edistäviä toimia.

Etuustavoitteet vuodelle 2007

Vuoden 2006 aikana käsiteltävää valtion vuoden 2007 talousarviota laadittaessa Suomen Sotaveteraaniliiton keskeiset tavoitteet ovat seuraavat:

- * Vuosittaisen kuntoutuksen järjestäminen monipuolisena laitospalvelu- ja avokuntoutuksena kaikille sotiemme veteraaneille ja sen tarvitseman rahoituksen turvaaminen valtion talousarviossa. Veteraani kutsutaan vuosittain terveystarkastukseen, jossa hänelle laaditaan henkilökohtainen kuntoutussuunnitelma. Samalla tarkastetaan muut hänen kotona selviytymiseen liittyvät asiat.

- * Kotona asumista edistävien palveluiden lisääminen ja tarvittavan tuen hankkiminen siihen. Kotikuntoutuksen sisällön laajentaminen siten, että sen eri keinoin voidaan tukea veteraanien arkipäivässä selviytymistä.

- * Veteraanien asuntojen korjausneuvontaan ja peruskorjauksiin tarvittavien varojen säilyttäminen valtion talousarviossa

- * Rintamaveteraanien omaishoitajina toimivien puolisoitten tukipalveluiden turvaaminen

- * Heimoveteraanien rintama-avustuksiin sekä laitospalvelu- ja avokuntoutuksen tarvittavien määrärahojen jatkuvuuden turvaaminen

Liitto pitää tärkeänä, että ilman rintamatunnuksia olevien, sotaan liittyvissä tehtävissä palvelleiden kuntoutusta ja muitakin etuuksia kehitetään tarvetta vastaavasti ja pitäen lähtökohtana sitä, että

etuuden myöntäminen perustuu viranomaisen antamaan palvelutodistukseen.

Järjestötoiminta

Liitto jatkaa järjestötoimintaa vakiintunein toimintamuodoin. Monien tehtävien hoitaminen siirtyy kannattajajäsenille, jotka aikanaan tulevat huolehtimaan veteraaniaikakauden loppuvaiheen tehtävistä sekä vaalivat sotaveteraaniperinnettä. Järjestötoiminnassa painotetaan toimintaan mukaan tulevien kannattajajäsenten perehdyttämistä tehtäviinsä koulutuksella.

Toimintaa ja tapahtumia

40. sotaveteraaniviikon avausjuhla on 11. maaliskuuta Oulussa ja päätösjuhla 18. maaliskuuta Porissa. Järjestöviikollaan liitto ja sen jäsenyhteisöt korostavat talvisodan merkitystä sekä kertovat päämääristään ja toiminnastaan. Tilaisuuksiin kutsutaan veteraanien lisäksi myös tukijoita.

20. kansallisen veteraanipäivän valtakunnallinen päätilaisuus on 27. huhtikuuta Hämeenlinnassa.

Liitto on mukana kansallisen veteraanipäivän suunnittelussa ja seuraamisessa osallistumalla päätoimikunnan toimintaan sekä osallistuu järjestelytoimikunnan työkentelyyn.

Vuonna 2007 kansallisen veteraanipäivän tilaisuudet järjestetään Helsingissä.

XXII Liittopäivät Mikkelissä pidetään 1–2.6.

Alueelliset kirkkopäivät pidetään 16. elokuuta Salossa, 23.8. Kajaanissa ja Lieksassa.

Liitto osallistuu veteraaniliittojen yhteisten alueellisten kirkkopäivien järjestämiseen.

Liiton hengellinen toimikunta jatkaa hengellisen työn suunnittelua ja ohjausta. Hengellisen työn virikepäivät järjestetään Oulussa 8.–9.4.2006.

Neuvottelupäivät

Sotaveteraanipiirien puheenjohtajille ja toiminnanjohtajille järjestetään perinteiset neuvottelupäivät syyskuussa.

Piirien toiminnanjohtajille järjestetään neuvottelutilaisuus tammikuussa.

Kisatoiminta

Hiihtokisat järjestetään Veikarajärvellä Valkealassa 8–9.3 (Kymenlaakson Sotaveteraanipiiri), keilakisa Porissa 6.4. (Satakunnan Sotaveteraanipiiri), pilkkikisat Viitasaarella 18.4. (Keski-Suomen Sotaveteraanipiiri), lentopallokisa Kouvolassa 22.5. (Kymenlaakson Sotaveteraanipiiri) ja golfturnaus Hämeenlinnassa 24.8. (Kanta-Hämeen Sotaveteraanipiiri). Shakkiturnaus järjestetään syyskuussa Hyrylässä (Uudenmaan Sotaveteraanipiiri) ja ilma-aseammuntakisa kotirataotteluna (Helsingin Seudun Sotaveteraanipiiri).

Kisojen järjestelyvastuu on sotaveteraanipiireillä. Kisatoimintaa ohjaa liitossa lii-kunta- ja kisatoimikunta.

Liiton liikunta- ja kisatoimikunta järjestää tapaamisen, jossa käsitellään eri kisalajien tulevaisuudensuunnitelmia.

Järjestötyön tavoitteita

Sotaveteraanipiirien yhteydessä toimivien sosiaalineuvojen valmiuksia ja muita sotaveteraanien itsenäistä selviytymistä tukevia hankkeita edistetään.

Liiton jäsenyhdistyksissä sekä liitossa on vuoden 2006 liittokokoukseen mennessä 25 000 kannattajajäsentä ja vuoden loppuun mennessä 27 000. Liiton kannattajajäsenet muodostavat tukirenkaan liitolle. Jäsenhankintaa edistetään kilpailulla.

Strömmerin työryhmän mukaiset suositukset ja muut yhteistyöasiat käsitellään sotaveteraanipiirien ja naistoi-mikuntien sekä sotaveteraaniiyhdistysten ja naisjaostojen edustajien välisin, vähintään vuosittain käytävin keskusteluin.

Liitto edistää yhdessä sotaveteraanipiirien kanssa sotaveteraaniiyhdistysten hallintoon mukaan tulevien kannattajajäsenten perehdyttämistä koulutuksella.

Liiton toiminnan ja rakenteen kehittäminen

Liitossa valmistellaan toimet, joiden perusteella laaditaan Mikkelissä 2006 pidettävässä liittokokouksessa

käsiteltäväksi vuonna 2002 hyväksytyn tulevaisuussuunnitelman mukaisesti järjestön elinkaaren viimeisten vaiheiden edellyttämät toimintaa ja taloutta koskevat suunnitelmat sekä päätösehdotukset. Vuoden 2006 alussa jäsenyhdistykset saavat käsiteltäväksi liiton tulevaisuussuunnitelman luonnoksen.

Juhlavuosi

Sotaveteraaniliiton 50-vuotisjuhlavuoden tapahtumia sekä liiton 50-vuotishistoriakirjaa suunnittelevat toimikunnat jatkavat työtään. Suunnitelma valmistuu keuhään mennessä. Juhlavuoden toimien tavoitteena on laajan ja myönteisen julkisuuden saaminen sotiemme veteraanien, Sotaveteraaniliiton, sen jäsenyhdistysten ja Naisjärjestön työlle, varojen hankkiminen, sotaveteraanien huomioiminen ja palkitseminen, kannattajajäsentoiminnan ja liiton tulevaisuussuunnitelman esittely.

Syksyllä 2006 ilmestyvän lehden mukana lähetetään

kaikille varsinaisille jäsenille juhlavuoden muistoesine.

Tiedotustoiminta

Sotaveteraani-Krigsveteranen -lehteä julkaistaan toimintavuonna kuusi numeroa. Lehden avustajakuntaa vahvistetaan niin, että jokaisessa sotaveteraanipiirissä on ammattimaisesti toimiva yhteyshenkilö. Avustajille järjestetään tarvittaessa koulutusta, jossa perehdytään lehden tekstien kirjoittamiseen ja muihin toimittamiseen liittyviin asioihin.

Ulkoisessa tiedottamisessa painopistealueena ovat sotaveteraanien elinolosuhteita, järjestötoimintaa, veteraanien perinnetyötä, järjestön varainhankintaa ja kannattajajäsenten toimintaa käsittelevät aihealueet.

Sotaveteraanipiireille ja -yhdistyksille suunnattua sisäistä tiedotustoimintaa toteutetaan suunnitelmallisesti mm. toimittamalla kaksi kertaa ToimintaVINKKI-tiedote sekä piiritiedotteita.

Liiton internet-sivujen

uudistamista jatketaan tavoitteena saada niistä mahdollisimman hyödylliset suunnatun sivujen sisältöä veteraanien läheisille, työssään veteraaniasioita hoitaville sekä veteraanityötä tekeville.

Liitto julkaisee syksyllä Sotaveteraanikalenterin 2007.

Kotimainen ja kansainvälinen yhteistyö

Liitto jatkaa yhteistyötä suomalaisten sotaveteraanien muissa maissa perustamien yhteisöjen kanssa sekä pitää yhteyttä viime sodissa puolustusvoimissamme palvelleisiin, erityisesti Viron, Inkerin ja rajantakaisen Karjalan sekä Ruotsin vapaaehtoiisiin ja heidän yhteisöihinsä. Tarvittaessa liitto välittää, hankkii, tukea ja opastaa etuusasioissa sekä toimii heidän hyväkseen Suomen viranomaisissa.

Liitto toimii kiinteässä yhteistyössä Suomen Sotaveteraaniliiton Naisjärjestön ja Sotaveteraanien tuki- ja perinnesäätiön kanssa.

Liitto jatkaa rakentavaa yhteistyötä muiden veteraanijärjestöjen ja liiton tavoitteita tukevien mm. maanpuolustusyhteisöjen sekä säätiöiden kanssa.

Veteraaniliittojen yhteistoiminta keskittyy Suomen veteraaniliittojen valtuuskuntaan VEVA:n, jonka puheenjohtajana liiton puheenjohtaja on vuorollaan. Liitto toimii aktiivisesti Tammenlehvän perinneliiton-Traditionsförbundet Eklövet ry:n toiminnan ohjaamisessa.

Liitolla on toiminta- ja toteutusvastuu yhteistyössä muiden veteraanijärjestöjen kanssa Suomen äideille 1942 annetun päiväkäskyn toimittamisesta sotien jälkeen rakennettuihin kirkkoihin. Liitto osallistuu Syvärltä Kannakselle -filmien Tuki ry:n toimintaan ja elokuvien tarvitsemien varojen keruun edistämiseen sekä veteraanikaikakautta koskevan yhteisen historiateoksen aikaansaamiseen.

Liitto jatkaa kansainvälistä yhteistyötä Maailman

Veteraanijärjestön (MVJ, WVF) jäsenenä sekä osallistuu myös kahdenkeskiseen yhteistyöhön lähinnä naapurimaiden veteraanijärjestöjen kanssa.

Talous

Liitto pitää taloutensa edelleen vakaana ja suunnittelee sitä pitkälle tähtäävästi siten, että liitto voi lähivuosina tukea kenttää. Liitto pitää toimintakulunsa kurissa, lehden tilausmaksun pienenä, tukee jäsenpiirejä ja niiden kautta yhdistyksiä toiminta- ja hankeavustuksin sekä turvaa suunnitelmien mukaisen toiminnan talousperustan lahjoituksin, avustuksin sekä myynti- ja ilmoitustuloilla. Liitto on mukana Veteraanikeräys 2006 -hankkeessa. Liitto ei peri vuodesta 2005 lähtien jäsenmaksua. Lehtimaksu on 3,7 euroa.

Kirjanpitoa ja laskentointia hoidetaan ajanmukaisin menetelmin pitäen silmällä tehokkuutta ja taloudellisuutta.

Kansallisen Veteraanipäivän valtakunnallinen pääjuhla

Veteraanien työ — hyvinvointimme perusta
Veteranernas arbete — grunden för vår välfärd

Hämeenlinna 27.4.2006 Tavastehus

KANSALLISEN VETERAANIPÄIVÄN VALTAKUNNALLINEN PÄÄJUHLA HÄMEENLINNAN JÄÄHALLISSA 27.4.2006

OHJELMA

klo 10.00	Juhlallinen lipunnosto
klo 10.30	Hartaustilaisuus
klo 11.00	Lounas
klo 13.05	Pääjuhla
klo 14.30	Lähtökahvit

Valtakunnallista pääjuhlaa edeltävänä iltana, 26.4.2006 Hämeenlinnan veteraanijärjestöt järjestävät Hämeenlinnan jäähallissa klo 18 alkaen asemiesillan.

Tarkemmat ohjeet tilaisuuksiin ilmoittautumisesta lähetetään liittojen ja piirien kautta 1.3.2006 mennessä.

PHOENIX CONTACT

INSPIRING INNOVATIONS

Joulutarjous

Kun tilaat Karjala-lehden itsellesi tai lahjaksi,
saat tämän arvokkaan kirjan tilaajalahjaksi

TALVISOTAKIRJAN

Talvisodan henki ja sotilaiden peräänantamattomuus olivat Suomen pelotusvoima ja pääoma.

Lauri Haatajan luettavaa tekstiä täydentävät Paavo Frimanin kokoelmasta valitut talvisotapostikortit aitoine teksteineen.

Sidottu, 256 sivua, suuri näyttävä koko,
neliväri- ja mv -kuvitus, arvo 29,-

• TILAUSTARJOUS KOSKEE
VAIN UUSIA KOTIMAAN
KESTO- TAI 12 KK
TILAUKSIA

KARJALA-lehti

- Sitoutumaton julkaisu, joka kertoo Karjalaan ja karjalaisuuteen liittyvistä asioista
- Karjala ilmestyy joka torstai
- Tutkimuksen mukaan 94 % lukijoistamme sanoo saavansa Karjala-tietoutta parhaiten Karjala-lehdestä

Tilaukset oheisella tilauskupongilla tai puh. 05-5414 600,
sähköpostilla: tilaukset@karjala-lehti.fi

Tilaukset

- ☐ Kestotilaus 1. v 64 €
☐ Määräaikaistilaus 12 kk 69 €
Maksu 1 erässä ☐ 2 erässä ☐

✓ Uutena Karjala-lehden tilaajana
saat Talvisotakirjan

Lahjakirja lähetetään:
Lehden saajalle ☐ Maksajalle ☐

Postimaksu
maksettu

KARJALA-lehti

TUNNUS 5004401
53003 LAPPEENRANTA

• Lahjakirja lähetetään kun tilausmaksu on suoritettu •

VIRTSANKARKAILUUN pestävät ja
uudelleenkäytettävät alushousut
miehille ja naisille

SLIP SICLA®

lievään
virtsaankarkailuun

- 100 % puuvillaa
- haaraosa hengittävää erikoiskuitua
- pesukesto yli 100 kertaa
- muita suojia ei tarvita

CONTENA

runsaaseen
virtsaankarkailuun

- erikoiskangas, ei hiosta
- sisäpuolella tasku erilliselle suojalle
- pestävät, max 60 °C

HIGH TELO

pestävät sängynsuojat

- laminoitu puuvillalakana
- kolmea eri kokoa

TIEDUSTELUT JA TILAUKSET:
Linctus Oy, puh. 03- 6125 355

LINCTUS

Turuntie 4-6, 13130 Hämeenlinna
p. 03-6125 355, fax. 03-6125 353
www.linctus.fi

Bengtskär

Pohjoismaiden korkein majakka

1906-2006

100v

Sotiemme veteraanit
juhlaristeilylle puoleen
hintaan koko kesän

Risteilytarjous on voimassa,
kunhan varaat matkan
meidän kauttamme!

Korkeus 52 m
Rak. v. 1906

Tervetuloa
risteilemään kanssamme!

Risteilyt alk. 1.5.2006
myynti@hk-service.fi

Tilaukset ja varaukset:

www.hk-service.fi

0400-536 930

Myynti ja markkinointi, ryhmät:

0400-689 387

0400-675 295

TeollisuusSuomi

KunnallisSuomi

www.ammattiviestit.fi

MOVICOL®

HOITAA PEHMEÄSTI UMMETUKSEN

MOVICOL ON TEHOKAS makrogoli (polyetyleeniglykoli) 3350
MOVICOL ON HYVIN SIEDETTY laktoositon, gluteiiniton, sokeriton
MOVICOL ON HYVÄN MAKUINEN sitruuna-aromi
MOVICOL ON HELPPO ANNOTELLA 1 - 3 kertaa päivässä
MOVICOL lisää suolen sisällön vesimäärää pehmentäen ulostemassan säilyttää elimistön elektrolyytti- ja nestetasapainon
MOVICOLiin ei totu ja teho säilyy koko hoidon ajan
 Annostus: Aikuisille ja yli 12 v lapsille aloitusannos yksi annosjauhe liuotettuna puoleen lasilliseen vettä kolme kertaa vuorokaudessa, jatkossa vähemmän; vain kerran vuorokaudessa.

MOVICOLia voidaan käyttää lyhytaikaisesti ja pitkäaikaisesti. Pitkäaikainen hoito voi olla tarpeen potilailla, joilla on vaikea krooninen ummetus liittyen MS-tautiin, Parkinsonin tautiin tai ummetusta aiheuttavaan lääkitykseen.

Odottaville ja imettäville äideille lääkärin määräyksen mukaan.

Pakkauskoot: 8, 20, 50 ja 100 annospussia

Apteekista ilman reseptiä

TUTUSTU KÄYTTÖOHJEeseen ENNEN MOVICOLIN NAUTTIMISTA

Myyntiluvan haltija:
 Lääketehtä NORGINE Limited U.K.
 Markkinointi: Sabora Pharma Oy
 PL 20, 03601 Karkkila, p. 09-2257147
 www.saborapharma.fi

Sotavangit ry:n työn tulokset jäävät elämään

Sotavangit ry päätti vuosikokouksessaan maaliskuussa lakkauttaa toimintansa vuoden 2005 lopussa. Kesällä yhdistyksen jäsenet kokoontuivat Hämeenlinnaan viimeistä kertaa perinteisille kesäpäivilleen. Sotavangit ry:n puheenjohtaja Teuvo Alava toteaa yhdistyksen saattaneen aloitteellisuudellaan päätökseen tavoitteensa entisten sotavankien muistomerkkien pystyttämiseksi sekä sotavankien sosiaalisten olojen ja terveydentilan tarkastusten kehittämiseksi.

Yhdistyksen jäsenten, entisten sotavankien ja heidän puolisoidensa merkittävin sosiaalinen tapahtuma on ollut vuosittaiset kesäpäivät. Järjestöretket ovat myös olleet suosittuja virkistystapahtumia. Sääntöjen edellyttämän toiminnan lisäksi yhdistys on panostanut tutkimustoimintaan selvittääkseen suomalaisten sotavankien kohtaloa entisessä Neuvostoliitossa. Tutkimustyö on ollut jatkuvasti esillä ja poikunut myös väitöskirjan. Yli kymmenen vuotta suomalaisten ja neuvostoliittolaisten sotavankien 1939–1944 kohtaloa tutkinut **Dmitri Frolov** julkaisi aiheesta syksyllä 2004 Helsingin yliopiston valtiotieteellisessä tiedekunnassa tarkastetun väitöskir-

jan ”Poliittinen historia: Sotavankina Neuvostoliitossa. Suomalaiset NKVD:n leireissä talvi- ja jatkosodan aikana”, Teuvo Alava kertoo. Kahta vuotta aiemmin ilmestyi Alavan, Frolovin ja Reijo Nikkilän yhteinen teos ”RUKIVER – Suomalaiset sotavangit Neuvostoliitossa”, josta jo 2003 otettiin kolmas painos.

Teuvo Alava toteaa, että selvitystyön menestyminen edellyttää jatkossa Venäjän arkistojen avautumista yhä enemmän. Häntä ihmetyttää, miksi sotavankien ja sodissa kuolleiden kohtaloista kertoviin arkistoihin vain harva tutkija on osoittanut kiinnostusta. Hän kuitenkin iloitsee nuoren kolmannen sukupolven kiinnostuksesta

kysellä läheisimpien isovanhempiensa kohtaloiden lisäksi sedistään ja enoistaankin.

Helsingin Hietanien lisäksi sotavankeudessa kuolleiden suomalaisten sotilaiden muistomerkki on Sotavangit ry:n aloitteesta pystytetty viiteen paikkaan entisen Neuvostoliiton alueella. Alava teki lokakuussa tarkastusmatkan Kazahstanin Karagandaan Sotavainajien muiston vaalimisyyhdistyksen valtuuskunnan jäsenenä. Muistomerkki on pystytetty silmäkantamattomalle aroille.

Miksi ei järjestöä aikaisemmin?

Monesti kysellään, miksi sotavankijärjestö perustettiin vasta neljännesvuosisata sotien jälkeen. Tähän oli mitä luonnollisimmat syyt.

– Nuoret miehet olivat täynnä sotaa ja sotavankeutta, jossa siviilielämän kannalta oli jäänyt tuntuva koulutusvaje. Vapauduttuaan pojilla oli aivan muut asiat mielessä kuin yhdistyksen perustaminen. Oli kovaa tarpeita kouluttautua ammattiin,

Suomalaisten Kazahstanissa kuolleiden sotavankien muistomerkki Karagandan aroilla.

Euroopan myydyin ”Mopoauto” !

Kaksi mallia, 3 väriä, hinnat alk. 10.850,-

+paikkakuntakohtaiset toimituskulut

TALVIPAKETTI TARJOUSHINTAAN 500,-

UUDEN AIXAMIN OSTAJALLE

Sis. lohkolämmitin sisäpistokkeella ja nastarengassarja vanteineen. Tarjous voimassa vuoden loppuun.

AJA, VERTAA JA VALITSE !

Tilaa ilmainen esite, puh. 09-8676 560 • forteco@forteco.fi • www.forteco.fi
 Espoo- Forteco Finland, Jyväskylä- Jyvä-Marine, Lappeenranta- Urheilu Koskimies,
 Maarianhamina- Häwe-Bil, Rauma (Lappi)- Markkinointi Mika Lehtinen, Ruovesi-
 VK-Motors Oy, Saarijärvi- Kuusisen Auto Oy, Savonlinna- Linnan Kone Oy,
 Turku- Kunun Pyörä Oy,

Teuvo Alava kotonaan Helsingissä.

veto perheen perustamiseen, taloa rakentamaan, viljelemään maata jne. Kouluttautumishalun hedelminä Sotavangit ry on saanut vaativiin tehtäviin mm. muutaman professorin, kenraalin ja kaksi everstiä. Järjestöelämän vuoro koitti eläkeiän yhteydessä, Alava tilittää. Myös hän tuli Sotavangit ry:n tehtäviin eläkkeelle jäätyään.

Teuvo Alavaa liikuttavat ja askarruttavat edelleen sotavankien äitien ja vaimojen ajatukset kuultuaan sotavankien palautuksesta.

– Millainen jännitys nimilistojen julkistaminen olikaan lähiomaisille. Onko oman pojan nimi palautetta-

vien listassa? Onko elossa? Miten vaikutti pitkäaikainen epätietoisuus? Ilosanommat tulivat yksille, suruviestit toisille. Toivoisin sotahistorioitsijoiden tarttuvan enemmän tällaisten inhimillisten asioiden esille nostamiseen.

– Sotakirjojen kerronnassa olisi syytä enemmän huomioida tavallisten kenttämiesten tekemiset. Taistelusta kirjoitettaessa mielestäni pitäisi saavutusten lisäksi kertoa tarkemmin myös tappioista. Sodan hirmuistakaan ei tosiasioihin perustuvassa historiankerronnassa tule vaieta, Teuvo Alava toivoo.

MARKKU RÄMÖ

Sotavangit ry pähkinäkuoressa

- Valtakunnallinen sotavankijärjestö Sotavangit ry perustettiin Helsingissä 1969. Vuosikymmenten aikana yhdistyksellä on ollut yli puolitoista tuhatta jäsentä. Sotavankien ohella internoituja siviilivankeja näistä on ollut noin 80. Jäsenmäärä on nyt noin 200.
- Ensimmäisenä puheenjohtajana oli **Kaarlo Rundqvist** 1969–1973, toisena **Sulo Olenius** 1973–83, kolmantena **Erkki Aukio** 1983–1987 ja ankkuriosuuden vetäjänä **Teuvo Alava** vuodesta 1987.
- Entisten sotavankien päätapahtuma on ollut vuosittain järjestetyt kesäpäivät, joita puolustusvoimat ja viranomaiset ovat tukeneet.
- Yhdistyksen aloitteesta ja toimeenpanosta on saatu aikaan muistomerkit sotavankeudessa kuolleiden sotilaiden muistoksi Helsingin Hietaniemeen ja entisen Neuvostoliiton alueelle Tserenopovetsiin, Karagandaan, Orankiin, Hatsinaan ja Asbestiin. Venäläiset ovat pystyttäneet muistomerkin suomalaisille Krasnogorskiin sekä muistolaatat Jeglan ja Shibotovon sotavankien hauta-alueille.
- Yhdistys on 2000-luvulla jatkanut tutkimustoimintaa selvittääkseen suomalaisten sotavankien kohtaloa entisessä Neuvostoliitossa.
- Sotavangit ry:n kokoamat tiedostot säilyvät yhdistyksen lakkauttamisen jälkeen edelleen Helsingin Suomalaisen Klubin ylläpitämässä Suomen kansan sähköisessä muistissa osoitteessa www.klubi.fi

Salpalinja etsii isäntää

- Salpalinjalla ei ole isäntää. Tällä hetkellä tämä kansainvälisestikin merkittävä puolustuslinnoituskokonaisuus makaa käytännössä yhden valtiovarainministeriön virkamiehen pöytälaatikossa, toteaa Salpalinjan perinneyhdistyksen puheenjohtaja kenraaliluutnantti Heikki Koskelo.

Salpalinjan omistus siirtyi kaksi vuotta sitten puolustusministeriöltä valtiovarainministeriön kautta Senaatti-kiinteistöille. Senaatti-kiinteistöt palautti Salpalinjan takaisin valtiovarainministeriölle.

– Salpalinja ei kelvannut Senaatti-kiinteistöille, koska liikelaitos ei pysty tekemään siitä bisnestä, arvioi Koskelo.

– Valtiovarainministeriöllä ei ole käytännössä edellytyksiä huolehtia 1 200 kilometrin linnoitusketjusta. Selkeä omistajataho puuttuu.

– Luonteensa vuoksi Museovirasto sopisi Salpalinjan isännäksi. Kun kyseessä on Suomenlahden rannikolta Lappiin ulottuva kokonaisuus eivät Museoviraston nykyiset resurssit riitä kaikista kohteista huolehtimiseen, toteaa Koskelo.

Eräiltä Salpalinjalla toimivilta museoilta puuttuu juridinen isäntä. Sen vuoksi on

epäselvää kuka vastaa, jos Salpalinjan rakenteista johtuen tapahtuu esimerkiksi joku onnettomuus. Paras ratkaisu ongelmaan olisi, että Hallinnointia varten olisi parasta perustaa Salpalinjan hoitokunta, sanoo Koskelo.

– On hämmästyttävää, että köyhällä Suomella oli varaa rakentaa maailmanluokan linnoitus, mutta nyt rikkaalla Suomella ei ole varaa sen museaaliseen vaalimiseen.

Arto Mikkonen perinneyhdistyksen puheenjohtajaksi

Salpalinjan perinneyhdistys valitsi syyskokouksessaan uudeksi puheenjohtajakseen eversti evp. **Arto Mikkosen** Kouvolasta. Heikki Koskelon pyydettyä eroa tehtävästä.

Eversti Mikkonen on toiminut mm. pioneeri- ja suojelutarkastajana pääesikunnassa ja Kymen sotilasläänin

komentajana. Uuden hallituksen muut jäsenet ovat: Jari Heinonen, Jorma Kankainen, Juhani Kääriäinen, Aarno Latvus, Ilmo Liukko, Armi Oinonen, Erkki Paukkunen, Eeva Rautamaa, Hilikka Suoanttila ja Martti Talsi.

Valtuuskunnan uudeksi puheenjohtajaksi valittiin Kansaneläkelaitoksen johtaja **Helena Pesola** ja varapuheenjohtajaksi entinen kansanedustaja ja europarlamentaarikko **Mikko Pesälä**.

Salpalinjan perinneyhdistyksen tavoitteena on mm. Salpalinjan tunnettavuuden lisäämisen ohella toimijoiden yhteistyön kehittäminen matkailun edistämiseksi. Sotahistoriallisen matkailun lisäksi painotetaan myös yhä lisääntyvää luontomatkailua.

Hankkeessa ovat perinneyhdistyksen lisäksi mukana Virolahti, Miehikkälä, Ylämaa, Luumäki ja Itä-Savon kuntayhtymä eli Sulkava, Punkaharju ja Kerimäki.

Lisätietoja: Heikki Koskelo puh 040 553 7637 ja Erkki Paukkunen puh 050 36 22 700

Jatkosodan multimediaohjelma palkittiin jälleen

MindTrek ry on palkinnut Kärkijoukkue Oy:n tuottaman multimediaohjelman *Suomen Sodat, Jatkosota 1941–44* vuoden 2005 Grand Prix -palkinnolla. Se ojennettiin gaalatilaisuudessa Tampereella 10. marraskuuta. Pääpalkinnon voittajan valinneen **Klaus Oeschin** mielestä tämän kymmenvuotisen projektin tekijät ja etenkin sen taustavoima **Leo Skogström**

ovat ansainneet palkinnon Suomen kansan selviytymistarinan multimediakertojina. ”Ohjelma on arvokas, kansakuntaa eheyttävä ja draamatista lähihistoriaa opettava mestariteos.”

MindTrek ry on yleishyödyllinen ja sitoutumaton yhdistys, joka perustettiin vuonna 2000 edistämään digitaalisen median toimialaa ja kansalaisten valmiuksia tietoyhteiskuntaan. Yhdis-

tyksen ytimen muodostavat digimedian tekijät, tutkijat ja käyttäjät. Yhdistys järjestää vuosittain MindTrek-viikon.

Kärkijoukkueen Suomen sodat -multimedia on aiemmin tänä vuonna palkittu parhaana vuorovaikutteisena tuotantona sekä pohjoismaisessa että maailmanlaajuisessa Prix Möbius -kilpailussa ja on näin kansainvälisesti menestynein suomalainen multimediatuote.

SÄVELLYSKILPAILU MIESKUOROLLE

Sotainvalidien Veljesliitto ry järjestää sävellyskilpailun, jonka kohteena on Yrjö Jylhän Veljesliitolle omistama juhlaruno ”Marttyyrien päivä”.

Voittajalle 3000 euroa.

Lisätiedot ja säännöt:

- Sotainvalidien Veljesliitto ry Kasarmikatu 34 A, 00130 Helsinki puh. 09-478 500 sekä www.sotainvalidit.fi
- Uolevi Lassander puh. 09-483 733 ja 050-5769463

Mistä apua kun kotona selviytyminen vaikeutuu

Tutkimukset osoittavat, että ikä-ihmiset haluavat asua kotona niin pitkään kuin mahdollista. Ikää myöten elinpiiri supistuu väistämättä, ja omasta kodista tuttuine tavaroineen ja ympäristöineen tulee entistäkin tärkeämpi paikka. Yhteiskunnan toimin pitäisi tukea kotona asumista niin, että siellä olisi turvallista asua ja peruspalveluista huolehdittaisiin.

Arkipäivään tarvitaan siivous- ja asiantuntiaapua mutta ne on poistettu lähes kokonaan kuntien peruspalveluista. Asuntojen muutostöillä voi-

daan edistää kotona selviytymistä. Pesutilojen muutokset, turvakaiteet ja valaistus ovat arkielämässä kaikkein merkityksellisimpiä tekijöitä kotitapaturmien ehkäisyssä ja kotona selviytymisessä.

Kotitalousvähennys

Vähennykseen oikeuttavat *tavanomainen* kotitalo-

us-, hoiva- tai hoitotyö sekä asunnon ja vapaa-ajan asunnon kunnossapito- ja perusparannustyö. Tavanomaisuudella tarkoitetaan työtä, jota normaalisti tehdään kodin ja siellä asuvien henkilöiden hyväksi. Tavanomaista kotitaloustyötä ovat esimerkiksi ruuan laitto, siivous, pyykinpesu, silitys ja muu vaat-

teiden huolto. Tavanomaista hoitotyötä on mm. vanhus-ten hoitaminen hoidettavan kotona. Vähennykseen oikeuttavat myös piha-alueen ja puutarhan hoito kuten nurmikon ja pensasaidan leikkaus, piha-alueen auraus sekä muu pihan puhtaanapito. Perusparannus- ja kunnossapitotyötä ovat esimerkiksi keittiön, kylpyhuoneen ja muiden huoneiden sekä sauna- ja kellaritilojen remontti mukaan lukien sähkö- ja putkityöt, myös rakennusten ulkokunnostus, kuten maalaus, pihapiirin kunnostus, öljysäiliön asennus ja parvekelasien asennus oikeuttavat vähennykseen.

Vähennyksen tekeminen

Verotoimisto tekee vähennyksen valtion tuloverosta. Jos vähennys ylittää valtion tuloveron määrän, ylittävä osa vähennetään kunnallisverosta, vakuutetun sairausvakuutusmaksusta ja kirkollisverosta näiden verojen suhteessa.

Vähennystä ei saa, jos työn suorittava yritys tai yrittäjä ei kuulu ennakkoperintärekisteriin tai jos työtä varten on saatu esim. omaishoidon tukea, korjausavustusta valtion tai muun julkisyhteisön varoista. Kunnalle kotihoidosta maksetusta korvauksesta ei ole oikeutta vähennykseen. Vähennystä ei myönnetä myöskään asunto-osakeyhtiölle. Sen sijaan osakas tai hänen vuokralaisensa saa vähennyksen käyttämässään asunnossa tehdyistä korjaustöistä, jotka asunto-osakeyhtiölain tai yhtiöjärjestyksen mukaan ovat osakkaan vastuulla.

Veroilmoituksen/veroehdotuksen täyttöoppaassa on vähennyksen vaatimista helpottava lomake. Tositteet kustannuksista tulee liittää mukaan veroilmoitukseen tai palautettavaan veroehdotukseen.

Vähentää saa 60 % arvonnäköverollisesta työkorvauksesta, jos työ on ostettu ennakkoperintärekisteriin merkityltä veronalaista toimintaa harjoittavalta yrittäjältä tai yritykseltä. Yleishyödylliselle yhteisölle esim. urheilu- tai nuorisoseuralle tavanomaisesta kotitaloustyöstä tai hoiva- ja hoitotyöstä maksetusta työkorvauksesta saa myös vähennyksen.

SINIVALKOSIIVIN KOTIINPÄIN.

Aina kun tulee aika lentää, valitse matka, jonka lennot hoitaa kotimainen lentoyhtiö, Finnair. Sinivalkosiivin lennät niin kotimaassa kuin maailmallekin. Aina kannattavasti kotiinpäin. Tietysti Finnairilla. www.finnair.fi

Verovuodelta 2005 alkaen kotitalousvähennyksen määrä on enintään 1 150 euroa vuodessa ja omavastuu 100 euroa. Esimerkiksi jos kotitalous ostaa palvelun, täyden vähennyksen saa noin 2 038 euron suuruisilla kustannuksilla ($2\,083 \times 60\% = 1249,80$) Omavastuu 100 euroa vähennetään 1 249,80 eurosta, jolloin täyden vähennyksen enimmäismäärä on 1 150 euroa.

Vähennyksen voi saada kumpikin puoliso erikseen, jolloin vähennys on 2 300 vuodessa.

Siivousapu

Siivous on yksi raskaimmista kotitöistä mattojen tappauksineen ja ikkunoiden pesuineen. Kun toimintakyky heikkenee, apua näihin asioihin tarvitaan ensimmäisenä. Sitä on kuitenkin vaikea saada kaupungin tai kunnan järjestämänä peruspalveluna. Asia kannattaa tarkistaa oman kunnan kotipalveluohjaajilta.

Yksityisiä palveluntuottajia on tullut runsaasti täyttämään erilaisia siivous- ja palvelutarpeita. Hintoja ja palvelunlaatua kannattaa vertailla. Tuntihinnat vaihtelevat 20 eurosta ylöspäin. Jos palveluja ostetaan yksityisyritykseltä, kannattaa hintavertailussa muistaa, että teetetystä työstä aiheutuneita kustannuksia voidaan vähentää verotuksessa, mutta kunnallisten palvelujen maksuja ei voi vähentää.

Ateriapalvelu

Ateriapalveluja voi saada joko kunnan sosiaalipalvelu-toimiston kautta tai yksityisiltä palveluntuottajilta. Kunnan ateriapalvelut on tarkoitettu toimintakyvyltään heikentyneille vanhuksille, jotka eivät itse kykene laittamaan ruokaa. Ateriapalvelua haetaan kunnan kotipalvelun kautta.

Valmiita aterioita voi tilata yksityisiltä yrityksiltä joko säännöllisesti tai satunnaisesti. Aterian kotiinkuljetusmahdollisuudesta kannattaa kysyä myös esim. lounasravintoloista.

Kuljetuspalvelut

Sosiaalihuoltolain mukaista vanhusten kuljetuspalvelua voidaan myöntää 65 vuotta täyttäneelle henkilölle, jolla

on ikääntymisen ja sairauksien vuoksi vaikeutta liikkua ja käyttää julkisia joukkoliikennevälineitä.

Päätökset tehdään yksilöllisen harkinnan mukaan. Oman kunnan sosiaalikeskuksesta voi tiedustella kuljetustukeen liittyviä asioita.

Turvapuhelin

Turvapuhelin on tavalliseen kotipuhelimeen (ns. lankapuhelimeen) liitetty hälytyslaite, joka mahdollistaa avunkutsumisen tarvittaessa. Hälytysjärjestelmä on yhdistetty ympäri vuorokauden päivystäville henkilöille. Turvapuhelinhälytyksen voi tehdä myös rannekepainikkeella. Turvapuhelimen käytöstä peritään kuukausimaksu ja auttamiskäynnit veloitetaan erikseen. Turvapuhelimesta voi kysyä oman kunnan kotipalvelusta. Useat eri laitevalmistajat vuokraavat tai myyvät turvapuhelimia.

On runsaasti muita apuvälineitä, jotka lisäävät arkipäivässä selviytymistä. Näitä ovat mm. liikkumisen, näkemisen ja kuulemisen apuvälineet. Niistä voi tiedustella lisää omalta terveysasemalta.

Omaishoidon tuki

Jos kotona hoidetaan huonokuntoista tai pitkäaikaissairasta henkilöä, hänen hoidostaan voidaan tietyin edellytyksin maksaa omaishoidon tukea. Tukea myönnetään kunnan määrärahojen puitteissa. Keskeisimpänä myöntämisperusteina pidetään hoidon sitovuutta. Hoitajan ja hoidettavan ei tarvitse asua yhdessä. Omaishoidon tuki on saajalle veronalaista tuloa. Hoidon tarpeen arvioimiseksi kotipalveluohjaaja tekee kotikäynnin. Hoitopalkkion suuruus määräytyy hoidon sitovuuden ja vaativuuden perusteella.

Kotisairaanhoito

Kotisairaanhoito on lääkärin määräämää kotona tapahtuvaa sairaanhoitoa ja kuntoutusta. Kotisairaanhoitoa varten tarvitaan terveyskeskus-, sairaala- tai yksityislääkärin lähete. Hoito perustuu yhdessä potilaan ja hänen omaistensa kanssa tehtyyn hoito- ja palvelusuunnitelmaan. Palveluja saa kotiin tarvittaessa ympäri vuorokauden, myös viikonloppuisin.

Tehostettu kotihoito

Tehostetulla kotihoidolla tarkoitetaan ympärivuorokautisesti turvattua erityishoitoa kodeissa. Kotipalvelusta peritään maksu, joka riippuu palvelujen määrästä ja tulojen suuruudesta.

Palveluasuminen

Kaupungin palvelutalot ja palveluasunnot ovat yleensä vuokra-asuntoja, joihin haetaan oman asuinalueen sosiaalikeskuksen kautta. Asunnot on tarkoitettu ikääntyneille, jotka tarvitsevat palveluja eivätkä kykene enää kotipalvelun turvinkaan asumaan kotona. Palvelutaloissa asutaan normaaleissa asunnoissa, joihin järjestetään palveluja yksilöllisten tarpeiden mukaisesti.

Tehostetussa palveluasumisessa asukas saa yksilöllistä, ympärivuorokautista hoitoa, johon sisältyy henkilökunnan päivystys myös yön aikana. Palvelut on tarkoitettu huonokuntoisille vanhuksille.

Laitoshoidon järjestävät sairaalan vuodeosastot, kunnalliset tai yksityiset hoitokodit, vanhainkodit tai palvelukeskukset. Pitkäaikaisen laitoshoidon tarve harkitaan yhdessä pitkäaikaissairaahan, omaisten ja hoitohenkilökunnan kanssa. Pitkäaikashoidossa olevalle henkilölle sisältyvät hoitomaksuun kaikki hänen tarvitsemansa hoidot ja lääkkeet.

Kunnan järjestämässä palveluasumisessa maksu määräytyy tarvittavien palvelujen ja asiakkaan tulojen mukaan. Palveluasumiseen haetaan aina kunnan vanhuspalvelujen kautta.

Hammashoidon kustannuksista on syytä sopia kyseisen pitkäaikaishoidon antavan laitoksen kanssa. Kunnallisessa hammashoidossa tapahtuva hoito kuuluu pitkäaikaishoitoon, mutta jos veteraani haluaa esim. käyttää omaa hammaslääkäriään, hän joutuu maksamaan kustannukset kokonaisuudessaan itse. KELA ei korvaa pitkäaikaishoidossa olevan henkilön hammashoito- eikä muita sairaanhoitokustannuksia.

Pitkäaikaishoitopäätös ei sulje veteraanilta kuntoutusoikeutta.

Yksityiset palveluasunnot

Lukuisat säätiöt ja yhdistykset ylläpitävät ja järjestävät palveluasumista. Asunnot ovat omistus- tai vuokra-asuntoja. Asunnot ovat rakennettu ikä-ihmisten tarpeet huomioon ottaen.

Yksityisen palvelutaloasumisen hinnastot ja maksuperusteet vaihtelevat. Hinnat koostuvat vuokrasta, hoitopalveluista, turvapalvelusta, ateriapalveluista, siivouksesta, pyykinpesusta sekä muista tukipalveluista. Erikoissairaanhoito, lääkkeet ja linnavaatteet, hygieniatarpeet

ym. jäävät yleensä kokonaisuudessaan asukkaan itsensä maksettavaksi. Tärkeää on, että jo siinä vaiheessa, kun suunnittelee muuttoa yksityisiin palvelutaloihin, mahdolliset tulevat kokonaiskustannukset selvitetään. Siinä vaiheessa kun palvelujen tarve kasvaa, kasvavat myös maksut. Joskus ne saattavat muodostua ylivoimaisiksi.

Oma asuinkunta on aina hoitovelvollinen. Arkipäivään ja kotona selviytymiseen tarvittavia palveluja on vähennetty ja monessa kunnassa turvaudutaankin näiden palvelujen osalta kolmannen sektorin järjestämiin palveluihin. Yhteistyötä ja yhteistä vastuuta tarvitaan, jotta ikääntyvä veteraani voi ja saa asua kotona. Sanonta ”puhtaus on puoli ruokaa” korostuu myös siivouspalveluiden merkitys.

ANNI GRUNDSTRÖM

Hissejä hissittömiin taloihin

Väestön ikääntyessä on rakennuskantamme uusien haasteiden edessä. Rakennusten ja ulkotilojen tulisi palvella moitteettomasti myös heikommin liikkuvaa kansalaista. Yksi suurimmista ongelmista on hissittömyys. Vaikka portaat edistävät omalta osaltaan liikuntakyvyn säilymistä tulee vaikeuksia kuitenkin eteen jossain vaiheessa liikuntakyvyn heiketessä. Toisaalta kaikilla on elämässään vaiheita, joihin hissi toisi helpotusta. Tapahtuu tapaturmia, lastenrattailla samoin kuin raskaiden kantamusten kanssa on hankalaa nousta portaita.

Yhteiskunta on jo useamman vuoden tukenut hissira-

kentamista yli 3 kerroksiin hissittömiin kerrostaloihin. Nykyään hissiavustus kattaa jo 50 % kustannuksista ja lisäksi eri kaupungeilla on lisäavustusmahdollisuuksia.

Yhtenä esteenä töiden aloitukselle on ollut hankkeen kokonaiskustannusten määrittäminen sekä sitoutuminen hankesuunnitelman tekijän edustamaan hissitoimittajaan. Hisseistä saadaan kyllä kustannukset, mutta tarvittavien muiden rakennuskustannusten (kuilut, muut rakennustyöt) määrittäminen alkuvaiheessa on ollut hankalaa. Nykyään hissitoimittajasta riippumaton ja kokonaiskustannukset määrittävää hankesuunnit-

telua saa enenevässä määrin eivätkä hankeselvitysvaiheen kustannukset ole suuria.

Vanhustyön keskusliiton korjausneuvonta pyrkii avustamaan myös tältä osin esteettömän ympäristön saavuttamisessa. Ottakaa yhteyttä niin selvitetään teidän kohteenne mahdollisuudet ja tarvittavat toimenpiteet hankkeen liikkeelle saattamiseen.

KORJAUSNEUVONNAN
PÄÄLLIKKÖ
JUKKA LAAKSO
Vanhustyön keskusliitto,
Helsinki
Puh. 09-350 86036
Gsm 040-5023807

Monipuolista perinteen vaalimista

Kuutisenkymmentä kutsuttua vierasta osallistui 3. marraskuuta Tammenlehvän Perinneliiton Säätytallolla järjestämässä veteraaniperinteen seminaarissa liiton perinnetyön tulevaisuuden pohdintaan. Alustuksissa veteraanien jälkipolville jättämää perinnettä tarkasteltiin muun muassa henkisen kriisinkestokyvyn, kansallisen identiteetin, semiotiikan tutkimuksen ja arkistotyön näkökulmista.

Alustukset ja niiden virittämä vilkas keskustelu osoittivat, että perinnetyössä ollaan oikeilla linjoilla, joskin oikeiden käytäntöjen löytäminen vaatii vielä paljon hienosäätöä.

”Sotiemme veteraanien teoissa ja aikaansaannoksissa on aineksia, joita kasvatat, mielipiteisiin vaikuttajat ja päätöksentekijät voivat hyödyntää ylläpidettäessä myönteisiä maanpuolustusasenteita – tai käyttäakseni

ajankohtaista ilmaisu – ylläpidettäessä yhteiskuntamme henkistä kriisinkestokykyä ankarimmissakin poikkeusoloissa”, tiivistä Perinneliiton varapuheenjohtaja **Aarno Lampi** seminaarin aluksi veteraanisukupolven sanoman oleellisuuden sisällön. Tämän aineksen, veteraanien perinteen, ja siihen sisältyvän monimuotoisen kertomuksen kokoaminen ja puitteiden luominen sen säilymiselle kansakunnan muistissa on

veteraanien viimeinen palvelus isänmaalle.

Luja usko ja tahto

Eräs seminaarin keskeistä johtopäätöksistä oli, että me tänä päivänä varaudumme kokonaan toisenlaisiin kriiseihin kuin viime sotia edeltäneinä aikoina. Tämä kävi hyvin ilmi opetusministeriön hallintojohtajan **Häkan Mattlinin** alustuksesta, jossa tarkasteltiin kansakunnan henkisen kriisinkestokyvyn ylläpitämisen perusteita. Lähtökohdat uusissakin tilanteissa ovat kuitenkin samat, joilla veteraanisukupolvi selviytyi omista sotavuosien haasteistaan: kansalaisten luja tahto ja usko kriiseistä selviytymiseen.

Yhteenkuuluvuuden tunne vahvimpiä voimavaroja

Helsingin yliopiston yhteiskuntahistorian laitoksen nuori tutkija **Johanna Rainio-Niemi** puolestaan vahvisti kuulijoiden uskoa siihen, että yhteisöllisyyteen ja yhteenkuuluvuuden tunteeeseen perustuva kansallinen identiteettimme on edelleen eräs vahvimista voimavaroistamme kaiken kansainvälistymisenkin keskellä. Veteraaniperinteen siirtämisen kannalta oleellista on kuitenkin Rainio-Niemen tavoin havaita, että kansallinen identiteetti ei ole muuttumaton. Perinnettä sukupolvelta toiselle uudelleen kerrotta-

essa se saa aina uutta sisältöä ja uusia tulkintoja. Tärkeätä Rainio-Niemen mukaan olisi myös löytää yksilö, ihminen, kansallisen identiteetin takaa. Tällaisten sodan inhimillisistä kokemuksista kertovien yksittäisten selviytymistarinoiden kautta veteraanisukupolven perintö säilyttää elinvoimaisuutensa ja kykynsä puhutella nuorempia.

Kuulemmeko veteraanien välittämät merkit?

Professori, semiotiikan tutkija **Eero Tarasti** Helsingin yliopiston taiteiden tutkimuksen laitokselta näki erilaisten merkkien merkityksen tutkimisella monia yhteyksiä veteraaniperinteeseen. Yksistään viestinnän näkökulmasta on oleellista, miten me näitä perinteen merkkejä viestimme, minkä sisällön me niille annamme ja viime kädessä miten vastaanottaja niitä tulkitsee. Veteraaniperinteen vahvuus on Tarastin mukaan siinä, että se edustaa sisäistä, sukupolven itse kokemaa näkökulmaa tapahtuneeseen, niitä arvoja, jotka ovat äärimmäisissä tilanteissa tulleet ajankohtaisiksi. Mitä arvoja jälkipolvet näistä haluavat toteuttaa, haluammeko kuulla ja ymmärtää veteraanien välittämiä merkkejä? Näiden kysymysten ratkaisemiseen semiotiikalla voisi Tarastin mukaan olla paljonkin annettavaa.

Veteraanikauden arkistot tulevaisuuden historiantutkimuksessa

Seminaarin käytännönläheisintä antia edusti Kansallisarkiston yksikönjohtaja **Marja Pohjola**, joka alustuksessaan totesi veteraanijärjestöjen tehneen erinomaista työtä oman järjestöperinteensä tallentamiseksi arkistoihin. Järjestämällä tästä aineistosta näyttelyjä, arkistot voisivat omalta osaltaan tuoda veteraanien perinnettä suuren yleisön nähtäville. Tulevaisuudessa historiantutkimuksen eri osa-alueet tulevat entistä enemmän käyttämään hyväkseen veteraanikauden arkistoja, Pohjola arvioi. Siksi niiden täydentäminen on jatkuvasti ajankohtaista.

Seminaarissa käydyn keskustelun perusteella voi päätellä, että veteraanisukupolvesta kertovaa perinnetyötä kannattaa tehdä ja sitä pitää tehdä. Kun kiistatta on osoitettavissa, että eri sukupolvet ovat kukin ”oman aikansa lapsia” ja tulkitsevat historian tapahtumia omista lähtökohdistaan omalla tavallaan, on perinteen eteenpäin viemiseksi tärkeätä löytää oikeat kanavat ja puhuttelevat sisällöt.

Tässä Tammenlehvän Perinneliitolla ja sen yhteistyökumppaneilla on tulevana vuosina runsaasti pohdittavaa.

PERTTI SUOMINEN

Tervetuloa Suomen Tykistömuseoon!

Linnankasarmi, Hämeenlinna

Kaupungin keskustassa Hämeen vanhan linnan vieressä sijaitseva sotahistoriallinen erikoismuseo, sisä- ja ulkonäytelyalue vanhassa kasarmimiljöössä.

Vaikuttavat multimediaesitykset kesän 1944 taisteluista:

- **IHANTALAN IHME**, Tali-Ihantalan suurtaistelu
- **KORPISODAN SUURVOITTO**, Ilomantsin mottitaistelu.
- **TAISTELU LAATOKAN KARJALASSA**, Syväriltä Nietjärvelle **UUTUUS**.

Erikoisnäyttelyt:

- **Tarton rauhan rajojen sisältämät Suomen vanhat linnat, kartanolinnat, linnoitukset, skanssit, redutit ja joukko luostareita, mittava kuvanäyttely**
- **Jääkäriiliike 90 vuotta**
Erään jääkäarin tarina
Ainutlaatuinen valokuva- ja esine-
näyttely Jääkäripataljoona 27:ssä
palvelleen jääkäarin vaiheista.
- **Sotilaskotinäyttely**
Sode elää ajassa
- **Lotta Svärd**
-perinnenäyttely
- **Jalkaväkirykmentti 44:n 1. pataljoonan 3. komppanian**
vaiheet 1941–1944, Tyrnävän poikien jäljillä Karjalassa

Multimediaohjelma ”Suomen tykistöjärjestelmä eri aikakausina”

Myytävänä videokasettina tai dvd:nä:

- **Talin-Ihantalan suurtaistelut kesällä 1944**
- **Ilomantsin mottitaistelu**
- **Taistelu Laatokan Karjalassa**
Videokasetti 25 euroa/kpl + postituskulut
Dvd 25 euroa/kpl + postituskulut

Avoimna: 1.10.–31.3. ma–su 12–17
1.4.–30.9. ma–su 10–18, muulloin
sopimuksen mukaan

Cafe Katri (03) 1814 3447

Tiedustelut: puh. (03) 682 4600, fax (03) 682 4601
Linnankasarmi, 13100 Hämeenlinna
e-mail: tykistomuseo@virpi.net
www.tykistomuseo.fi

Vakuutusneuvos Peter Küttnerin mielestä veteraanien edustamat arvot ja perinne ovat mahdollistaneet sopeutumismme globaaliin maailmaan. Muutosten keskellä ei saa unohtaa yhteisöllisyyttä, siksi perinteen siirtämisestä on jatkuvasti pidettävä huolta. Kuva: Pentti Koskivuori.

Paavo Lipponen Tammenlehvän Perinneliiton neuvottelukunnan puheenjohtajaksi

Eduskunnan puhemies Paavo Lipponen kutsuttiin 23.11. Tammenlehvän Perinneliiton neuvottelukunnan puheenjohtajaksi. Kuvassa vasemmalta liiton asiamies Pertti Suominen, varapuheenjohtaja Aarno Lampi, puheenjohtaja maaherra Eino Siuruainen ja eduskunnan puhemies Paavo Lipponen. Kuva Vesa Lindqvist.

Eduskunnan puhemies Paavo Lipponen on kutsuttu valtakunnallisen Tammenlehvän Perinneliitto ry:n neuvottelukunnan puheenjohtajaksi.

Maamme neljä veteraanijärjestöä, Sotainvalidien Veljesliitto, Suomen Sotaveteraaniliitto, Rintamaveteraaniliitto ja Rintamanaisten Liitto perustivat huhtikuussa 2003 Tammenlehvän Perinneliiton hoitamaan ja vaalimaan Suomen vuosina 1939–1945 käymien sotien ja niiden veteraanien perinteitä. Liiton puheenjohtajana on Oulun läänin maaherra **Eino Siuruainen**. Nyt kutsuttavan neuvottelukunnan tehtävänä on tukea liiton arvokasta perinnetyötä tuomalla siihen oman, useita eri tahoja edus-

tavan asiantuntemuksensa.

Tammenlehvän Perinneliiton tavoitteena on löytää sellaiset veteraaniperinteen henkiset ja aineelliset ilmenismuodot, jotka suomalaisen yhteiskunnan kannalta ovat tärkeitä ja muistettavia vielä vuosikymmenienkin kuluttua. Liiton toiminta-ajatuksena on koota yhteen yhteisöjä, jotka ovat kiinnostuneita ja halukkaita osallistumaan liiton tarkoitusta edistävään perinnetyöhön. Toiminnan painopiste on valtakunnallisesti merkittävän perinneaineiston vaalimisessa. Tällaista veteraaniperinteen sisältöä ovat muun muassa erilaiset arkistotallenteet, ääni- ja kuvatallenteet, kirjalliset tuotteet, sävel- ja kuvataiteen teokset, juhlapäivät, museot ja perinnetilat sekä muistomerkit.

Karihaarassa varmistettiin veteraaniperinteen vaalimista

Allekirjoitustilaisuuteen osallistuivat (istumassa vasemmalta) Stora Ensosta Hannu Myllykoski, Veitsiluodon reserviupseereista Seppo Taponen, Metsä-Botniasta Ismo Nousiainen, Luton Miehistä Jaakko Jokela, (seisomassa vasemmalta) Kemin reserviupseereista Aarne Suojärvi, Kemi-yhtiön perinnesäätiöstä Pekka Mäntynen ja Jukka Repo sekä perinnetoimikunnasta Jouni Kunnari, Heikki Vilkama, Juhani Lehtonen, Hannu Etu-Seppälä ja Pekka Jokela. (Kuva: Arto Liiti).

Kemin Karihaarassa varmistettiin 7. lokakuuta Luton miesten ja muiden veteraanien perinteiden vaalimista muistotaulun äärellä tehdyllä kunnianosoituksella ja veteraaniperinnepöytäkirjan allekirjoittamisella.

Vuosi sitten paljastettiin Kemi-yhtiön vanhan pääkonttorirakennuksen seinään kiinnitetty muistotaulu, joka ker-

too lokakuussa 1944 käydyistä Karihaaran taistelusta. Siinä eversti **Antti Pennasen** komentama Er.Os.P – Luton miehet – kävi Lapin sodan saksalaisjoukkoja vastaan raskaan taistelun, joka säästi Kemin tärkeät teollisuuslaitokset tuholta, mutta vaati kovan hinnan: 59 Luton miestä kaatui ja toista sataa haavoittui.

Taistelun 61-vuotispäivänä muistomerkkin äärelle koontui joukko Luton mie-

hiä ym. veteraaneja sekä nuorempaa maanpuolustusväkeä seppeleenlaskuun. Pohjan Sotilassoittokunnan ryhmä esitti Kothernin ja Klemetin hymnit. Luton mies **Jaakko Jokela** Rovaniemeltä korosti, että käsillä on aika ryhtyä pitämään määrätietoisesti huolta sankarivainajien muiston ja sotavuosien maanpuolustajien henkisen perinnön vaalimisesta myös sen jälkeen kun viime sotiemme veteraaneja ei enää ole voimissaan tai elossa.

Perinnepöytäkirjan allekirjoittaminen tapahtui Kemi-yhtiön perinnetiloissa. Pöytäkirjalla vahvistettiin, että kunakin Karihaaran taistelun vuosipäivänä 7. lokakuuta kello 12 muistotaululla suoritetaan kunnianosoitus. Siinä Luton miehet laskevat havuseppeleen niin kauan kuin voimat riittävät. Sen jälkeen kunnianosoituksen hoitavat vuorovuosin Kemin reserviupseerikerho ja Metsä-Botnia sekä Veitsiluodon reserviupseerikerho ja Stora Enso. Sopijakumppanien edustajat allekirjoittivat seitsemän samasanaista pöytäkirjaa. Yhden sai Lapin Rajavartiosto, Luton miesten perinnejoukko-osasto.

Päivän ohjelma päättyi Stora Enson tarjoamaan vel-

jeslounaaseen, jolla pitämässään puheessa rajavartioston komentaja, eversti **Hannu Etu-Seppälä** kertoi, että vastedes Ivalon Rajajääkärikomppanian varusmiesten

edustaja osallistuu vuosittain Karihaaran taistelun muistopäivän tilaisuuksiin.

PEKKA JOKELA

Tilaa Suomen ainoa maanpuolustushistoriaan keskittynyt lehti

Vapaussofuri

Sotiemme muiston sekä suojeluskunta- ja lottaperinteen vaali- ja lehti.

Ilmestyy viitenä numerona vuodessa. Kestotilauksena vain 24 euroa/vuosi.

Tilaukset puh. (03) 223 0845 ja 045-634 5025 tai sähköpostilla vape@perinneliitto.fi

Lehden julkaisijat

Vapaussodan Perinneliitto ry, Vapaussoturien Huoltosäätiö, Suomen Lottaperinneliitto ry, Suojeluskuntien ja Lotta Svärdin Perinteiden Liitto ry sekä Vapaussodan Invalidien Muistosäätiö.

Kenttähautausmaita hoidetaan

Itärajan takana luovutetulla alueella ja Tuuloksessa, joka oli vanhastaan Venäjän maaperällä, sijaitsee seitsemän kenttähautausmaata. Tuuloksen lisäksi Laatokan Karjalassa on myös Kollaan kenttähautausmaa sekä Karjalankannaksella Summan, Säkijärven, Taipaleenjoen, Viipurin ja Äyräpään kenttähautausmaat. Niihin on vuosina 1942 ja 1944 haudattu yhteensä 892 kentälle jäänyttä sankarivainajaa, joista 835 kaatui talvisodassa ja 57 jatkosodassa. Valtaosa vainajista jouduttiin hautaamaan tuntemattomina.

Sopimus turvaa kenttähautausmaista huolehtimisen

Kenttähautausmaat paikallistettiin 1993–1995. Niiden etsinnän, kunnostamisen ja jatkuvan hoidon teki mahdolliseksi 1992 Suomen ja Venäjän hallitusten välillä solmittu sopimus yhteistyöstä toisessa maailmansodassa kaatuneiden sotilaiden muiston vaalimisesta. Suomessa sopimuksen toimeenpanosta vastaa opetusministeriön valtuuttamana Sotavainajien muiston vaalimisyhdistys ry sekä Venäjällä Kansainvälisen sotamuistomerkkiyhdistyksen liitto Vojennyje Memorialy.

Sopimuksen 1 artiklan mukaan kumpikin sopimuspuoli huolehtii kustannuksellaan alueellaan olevien toisen sopimuspuolen sotilaiden hautausmaiden ja muistomerkkien hoidosta ja ylläpidosta. Suomalainen sopimuspuoli voi myös omalla kustannuksellaan hoitaa Venäjän alueella olevat kenttähautausmaat. Vastaavasti myös venäläisen sopimuspuolen on mahdollista hoitaa Suomessa olevat venäläiset sotilashautausmaat.

Kenttähautausmaiden hoitojärjestelyt

Kenttähautausmaiden hoidosta Venäjällä vastasi vuoteen 1998 saakka opetusministeriö ja sittemmin Sotavainajien muiston vaalimisyhdistys. Kuluneen kesän ja syksyn aikana käytiin Karjalankannaksella olevia kenttähautausmaita hoitamassa neljään eri otteeseen sekä Laatokan Karjalassa olevia kenttähautausmaita kerran. Hoitomatkojen yhteydessä noudettiin myös venäläisten etsijäryhmien kentältä löytämät suomalaisten sotilaiden jäänteet.

Kenttähautausmaita on hoidettu niittämällä heinä- ja ruohokasvustot, raivamalla alueille nousseet vesakot, kaatamalla kuolleet ja lahovikaiset puut, korjaamalla tuulenkaadot, poistamalla muistomerkeille lasketut kuihtuneet seppeleet ja kukkalaitteet sekä keräämällä roskat. Roskaamisesta ovat kärsineet etupäässä Säkijärven ja Viipurin kenttähautausmaat. Säkijärven kenttähautausmaan hoitoon on osallistunut myös Säkijärvi-säätiö.

Yleisesti ottaen voidaan

todeta, että kenttähautausmaat ja niiden muistomerkit ovat säilyneet verrattain hyvässä kunnossa. Näkyvää ilkeävaltaa on esiintynyt vain Viipurissa, jossa keskellä asutusta sijaitsevan kenttähautausmaan muistomerkkiä on jouduttu kuluneen kesän aikana puhdistamaan kolmeen otteeseen.

Kenttähautausmaiden rekisteröinti

Kaikki Venäjällä olevat sotilashautausmaat ja erilliset sotamuistomerkkialueet ovat Vojennyje Memorialyn valvonnassa. Vuonna 1995 annetulla asetuksella ulkomaalaisten sotilashautojen maa-alueet voidaan asettaa liiton pysyvään hallintaan. Tämä edellyttää, että hauta- ja muistomerkkialueet rekisteröidään valtion elimissä ja merkitään asianomaisiin luetteloihin. Näiden toimenpiteiden jälkeen Vojennyje Memorialy saa rekisteriviranomaisilta alueiden omistusoikeutta osoittavan todistuksen. Vaihtoehtoisesti alueet voidaan myös vuokrata liitolle 49 vuodeksi. Hauta- ja muistomerkkialueiden valtiollisten oikeuksien rekisteröinti oikeuttaa viranomaiset ryhtymään tarvittaviin toimenpiteisiin ilkeävalan estämiseksi ja ilkeävalan tekijöiden saattamiseksi edesvastuuseen.

Sotavainajien muiston vaalimisyhdistys valtuutti 2003 Vojennyje Memorialyn suorittamaan tarvittavat toimenpiteet Viipurin kenttähautausmaan valtiollisten oi-

keuksien rekisteröimiseksi. Rekisteröinnin loppuunsaattaminen on kuitenkin viivästynyt. Viipurissa 2.1.2005 käydyssä neuvottelussa, johon osallistuivat yhdistyksen, Vojennyje Memorialyn ja Viipurin kaupungin edustajat, kaupungin taholta luvattiin hoitaa sille kuuluvat rekisteritoimenpiteet ensi tilassa. Siten Viipurin kenttähautausmaa siirtynee Vojennyje Memorialyn pysyvään hallintaan viimeistään vuoden 2006 aikana.

Tienviitat hautausmaille

Kenttähautausmaille kulun helpottamiseksi Sotavainajien muiston vaalimisyhdistys esitti 2003 Leningradin alueen tieviranomaisille, että yhdistys saisi oikeuden pystyttää eräiden teiden varsille kenttähautausmaiden sijaintia osoittavat tienviitat. Samana vuonna ilmestyi Vaalimaa-Viipurin tien varteen Säkijärven kenttähautausmaalle osoittava tienviitta, jonka ilmeisesti venäläiset tieviranomaiset olivat pystyttäneet. Venäjänkielisen tekstin – Finskoje voinskoje sahorenenielisäksi – tienviitassa oli myös hannunvaakuna ja sana Kenttähautausmaa. Muille kenttähautausmaille johtavien teiden varsille ei tienviittoja tuolloin ilmestynyt.

Yhdistys kääntyi 2005 Käkisalmen, Suojärven ja Viipurin piirien hallinnon puoleen pyynnöllä, että yhdistys saisi luvan pystyttää itse Taipaleenjoen, Kollaan

ja Summan kenttähautausmaille johtavien teiden varsille samanlaiset tienviitat kuin Säkijärvelle. Tähän mennessä vastaus on saatu vain Käkisalmen piirin hallinnolta. Muutoin myönteisessä lupapäätöksessä evättiin kuitenkin suomenkielisen kenttähautausmaa-nimen käyttö. Suojärven piirin hallinnolle lähetetyssä kirjeessä esitettiin myös kulun järjestämistä kenttähautausmaalle lyhintä mahdollista tietä venäläisen sotamuistomerkkin vierits. Nykyisellään kulku kenttähautausmaalle on järjestetty syrjäisempää ja pidempää polkua pitkin.

Kenttähautausmaiden ilmeen kohentaminen

Kenttähautausmaiden nykyinen ilme on puutarhaneuvos **Leena Lisakkilan** käsialaa. Suunnitellessaan niiden kunnostamista hän totesi, että kenttähautausmaiden tuli poiketa vaatimattomalla, mutta kuitenkin arvokkaalla tavalla ympäristöstään. Niistä ei näin ollen voitu muodostaa uusia sankarihautausmaita kukkaistutuksineen ja hoidettuine nurmikkoinen, vaan niiden tuli olla yleisilmeeltään yksinkertaisia ja luontevasti ympäristöönsä sulautuvia.

Vuosien kuluessa on herännyt ajatuksia joidenkin kenttähautausmaiden ilmeen kohentamiseksi. Etusijalla on ollut Viipurin kenttähautausmaan noin 63 m²:n suuruisen muistomerkkialueen ulkoasun näkyvä parantaminen. Toimenpiteellä pyritään hillitsemään myös alueen roskaamista.

Toinen kohentamiskohde on Kollaan kenttähautausmaa. Vaikka hautausmaa onkin matalan ojan ympäröimä, alueen hahmottaminen on vaikeata. Tämä johtuu osaltaan kenttähautausmaalla kasvavasta koivikosta ja pensaista sekä osaltaan maanpinnan kaltevuudesta. Hautausmaan hahmottamista edesauttaisivat sen nurkkiin pystytettävät matalahkot sini-valkoiset metallipylväät, joita alueen monipolvisuudesta johtuen tulisi yhteensä kymmenen. Pylväiden pystyttämistä koskeva esitys jätettiin Suojärven piirin hallinnolle samanaikaisesti.

MARKKU KIIKKA

Pentti Killström (oik.) ja Antti Uosonen Summan kenttähautausmaata hoitamassa kesällä 2005.

47 sankarivainajan jäänteet kotimaahan

Kuluneen kesän ja syksyn aikana löydettiin Karjalankannakselta ja Laatokan Karjalasta yhteensä 47:n kentälle jääneen sankarivainajan jäänteet. Huomattavan osan löydöistä tekivät venäläiset etsijäryhmät, jotka luovuttivat jäänteet Sotavainajien muiston vaalimis-yhdistyksen etsijäryhmille kenttähaudausmaiden hoitomatkoiden yhteydessä. Vainajien jäänteet siirrettiin aluksi Viipuriin Pietari-Paavalin kirkon tiloihin.

Jäänteiden arkutus ja kotiinkuljetus

Tuntolevyjen ja varusesineiden perusteella suomalaisiksi tunnistettujen sankarivainajien maalliset jäännökset sijoitettiin kirkossa 14. marraskuuta valkoisiin pienoisarkkuihin edelleenkuljetusta ja kotimaassa tapahtuvaa hautaamista varten. Arkut kuljetettiin seuraavana päivänä kirkosta Suomeen ja sijoitettiin yhdistyksen käytössä olevaan kallioluolaan. Sieltä ne kuljetetaan myöhemmin Helsingin Yliopiston oikeuslääketieteen laitokselle dna-tutkimuksia varten. Jäänteiden arkutuksesta ja kuljetuksesta huolehtivat Sotavainajien muiston vaalimis-yhdistyksen vapaaehtoisetsijät **Osmo Eskola**, **Pentti Killström**, **Antti Kosonen** ja **Erkki Stenman** sekä yhdistyksen hallituksen puheenjohtaja **Pekka Pitkänen** ja hallituksen jäsenet **Matti Hara** ja **Pentti Lehtimäki** sekä yhdistyksen asiamies **Markku Kiikka**.

Viranomaismuodollisuudet Viipurissa

Vainajien jäänteiden kuljetus, joka tapahtui Vaalimaan raja-aseman kautta, vaati omat lupamuodollisuutensa. Sen jälkeen kun tullin edustaja oli kirkossa tarkastanut ja sinetöinyt arkut, yhdistyksen hallituksen puheenjohtaja ja asiamies aloittivat oman viranomaiskierroksensa. Välttämättömien allekirjoitusten ja lukuisten leimojen saanti neljänlaisiin asiakirjoihin vaati käynnit sotilaskomissariaatissa, terveydensuojeluviranomaisten toimistossa ja kaupungintalolla.

Näitä käyntejä oli valmisteltu etukäteen lähettämällä asianomaisille viranomaisille lokakuun lopulla asiaa valottavat kirjeet. Lopullisen silauksen viranomaisyhteyksien hoitoon antoi Viipurin tulkki- ja opaspalvelun edustaja **Nina Laitinen**, joka oli vielä puhelimitse varmistanut asiainnoin ongelmattoman sujumisen. Sotilaskomissariaatissa käynti oli sikäläkin hyö-

dyllinen, että yhdistyksen edustajat tapasivat nyt evers-ti **Sergei Davidovin**, joka oli vastikään nimitetty sotilaskomissariaatin päälliköksi. Hän osoittautui sympaattiseksi ja erittäin myönteiseksi kentälle jääneiden etsintöjä kohtaan. Sotilaskomissariaatissa käynnin yhteydessä luovutettiin sotilasmestari **Eduard Vaninille**, joka on suomalaisetsijöiden pitkäaikainen yhteistyökumppani, Viipurin pohjoispuolelta löydetty venäläisen sotilaan jäänteet.

Lähtöjuhlallisuudet kirkossa

Lupamuodollisuuksien jälkeen kirkossa järjestettiin hartaustilaisuus, jonka piti sikäläisen luterilaisen seurakunnan pastori **Vladimir Dorotnij**. Tilaisuuteen osallistui myös Puumalasta vierailulle tullut eläkeläisryhmä, jonka miespuoliset jäsenet avustivat arkkujen kannossa kirkon edustalla odottavaan linjaautoon. Ennen kotimatkaa lähtöä kirkon emännät tarjosivat yhdistyksen jäsenille lähtökahvit.

Jäänteiden löytöpaikat

Kentältä löydettyistä sankarivainajista 41 oli kaatunut Karjalankannaksella ja kuusi Laatokan Karjalassa. Löydettyistä 22 oli talvisodassa ja 25 jatkosodassa kaatuneita. Eniten vainajien jäänteitä löytyi Summan Lähteen lohkolta ja Karhulasta (yhteensä 18 vainajaa) sekä Tali-Ihantalan alueelta (15). Laatokan Karjalassa tehdyistä löydöistä kaksi oli Nietjärveltä ja kaksi Loimolan Näätäojalta.

Löytöjä tehneet etsijäryhmät ja etsijät

Karjalankannaksen löydöt olivat suurelta osin venäläisten etsijäryhmien tekemiä. Tämä ei olekaan mikään ihme, sillä esimerkiksi Pietarissa tiedetään olevan yli 3 000 sota-arkeologian harrastajaa ja yli 30 virallisesti organisoitunutta etsijäryhmää. Enimmät löydöt Karjalankannaksella teki kuluneen kesän ja

syksyn aikana koivistolainen Isänmaa-niminen ryhmä johtajanaan **Eduard Tokubajev** (9 löytöä) ja pietarilainen Pyhä Yrjö -niminen ryhmä johtajanaan **Oleg Aleksejev** (8). Löydöt tehtiin Summassa. Pietarilainen Karel-Val -niminen ryhmä johtajanaan **Vjatseslav Skokov** löysi Vammelsuusta ja Kivennavan Peippolasta kuuden vainajan jäänteet. Ihantalan Kokkomäestä löytyneet viiden vainajan jäänteet kaivoi esiin nk. Inkisen eli Taipaleen ryhmä. Laatokan Karjalan löydöt olivat **Ismo Mikkosen** tekemiä.

Löydetty tuntolevyt

Jäänteiden mukana löytyi yhteensä 28 tuntolevyä, joista neljä on tätä kirjoitettaessa vielä keskusrikospoliisin rikosteknisessä laboratoriossa tutkittavana. Kolmelle tuntolevyllä ei Sota-arkistosta löytynyt haltijaa. Tuntolevyistä viisi löytyi Summan Karhulasta ja viisi Ihantalan Kokkomäestä maastokohdista, joissa oli todennäköisesti sijainnut haavoittuneiden tai kaatuneiden kokoamispaikka.

Näiden paikkojen jouduttua tykistökeskitysten kohteiksi tuntolevyt ja vainajien jäänteet olivat menneet siinä määrin sekaisin, ettei tuntolevyjä ole enää mahdollista yhdistää tiettyihin jäänteisiin. Siten tuntolevyjen tunnistetut haltijat jouduttaneen hautaamaan yhteishautaan, kuten on menetelty esimerkiksi Pirttijärveltä ja Kuskunmäeltä tuotujen vainajien jäänteiden osalta.

Vuonna 1993 aloitetuissa etsinnöissä on tähän mennessä löydetty yhteensä noin 950 sankarivainajan jäänteet. Tunnistettujen, kotiseutujensa sankarihautausmaihin haudattujen vainajien lukumäärä on nyt noin 200. Nähtäväksi jää, moniko kuluvana vuonna löydettyistä sankarivainajista pystytään lopullisesti tunnistamaan. Tunnistamatta jäävät sankarivainajat on tarkoitus haudata kaatuneitten muistopäivänä 21.5.2006 Lappeenrantaan.

MARKKU KIIKKA

APUA – VIRTSANKARKAILUA!

Naisten koot 34-56

Miesten koot 46-62

Myös lasten kokoja ja aikuisille talvimallisto.

Tilaa
ilmainen esite
Divisalta!

IncoSan -varmuusalusasut

- miellyttävää 100 % puuvillaa
- huomaamaton, ei hiosta
- imukyky jopa 2,5 dl
- erillisiä vaippoja ei tarvita
- pesu 40-95°C asteessa yli 200 kertaa

MediSet vuodesuojat Tranquility teippivaipat

Divisa

Myynti:

Divisa Oy · Kukkumäenkuja 11 · 02280 Espoo
Puh. (09) 8037 003 · Fax (09) 4559 1021
Kotisivu www.divisa.fi

Jälleenmyynti:

Espoo · Matinkylän Apteekki
Kauppakeskus Iso Omena · Piispanilta 11
Puh. (09) 8676 6450

Helsinki · Ea Terveydenhoitomyynti
Yrjönkäytävä FORUM · Puh. (09) 605 829

Imatra · AlexSandra
Jukankatu 3 · Puh. (05) 4363 228

Jyväskylä · Keski-Suomen Liikunta-Fysio Oy
Väinönkatu 6 · Puh. (014) 4444 200

Kankaanpää · Kuntoutuskeskus Kankaanpää
Kelankaari 4 · Puh. (02) 57 333

Kuopio · Iitu · Haapaniemenkatu 12
Puh. (017) 2620 402

Lahti · Lahden Fyteam Oy
Vapaudenkatu 23 B · Puh. (03) 8858 600

Lappeenranta · Fysio-Eskola Ky
Valtakatu 38 B · Puh. 02074 37290

Nurmijärvi · Klaukkalan Apteekki
Lepsämätie 1 · Puh. (09) 2766 950

Oulu · Medituki · Valtatie 57 · Puh. 02074 24400

Pori · Satakunnan Apuväline Ky
Eteläpuisto 13 · Puh. (02) 6414 729

Rovaniemi · WELLTEEKKI, Hyvä Olo & Terveys
Rovakatu 25 · Puh. (016) 344 099

Tampere · Piateekki Oy · Näsilinnankatu 27
Puh. (03) 2121 711

Turku · Ea Terveydenhoitomyynti
Yliopistonkatu 28 · Puh. (02) 2322 066

Tmi Marja Juntunen · Puh. (050) 5741 395

Vammala · Tohtorimäen Kuntoutus
Valkamakatu 2 · Puh. (03) 5113 500

Hyvää kuntoutusta -hyvää oloa

HOPEANIEMESTÄ

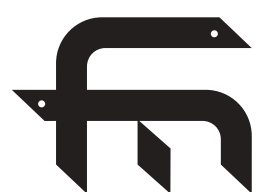
*** Veteraani-kuntoutus: Puolisolle 15% alennus, kun majoitus min. 7 vrk**

- ◆ rauhallinen ja idyllinen kuntoutumiskeskus luonnon helmassa
- ◆ asiantuntevat kuntoutuksen ohjaajat
- ◆ hyvät ja virkistävät hoidot
- ◆ mielenkiintoiset luennot
- ◆ monipuolista vapaa-ajanohjelmaa

Tule nauttimaan miellyttävästä kuntoutuksesta!

**Hopea
niemi**
KUNTOUTUMISKESKUS-KYLPYLÄ

03100 NUMMELA
Puh. (09) 224241
www.hopeaniemi.fi

FENNO MEDICAL OY

Terveydenhuollon palveluksessa

Lilly

Answers That Matter.

OY ELI LILLY FINLAND AB, Rajatorpantie 41 C, 01640 Vantaa, puh. (09) 8545 250, fax (09) 8545 2515, <http://www.lilly.fi>

DEXTRA

SENIORIN LÄÄKÄRIKESKUS

PALVELUKOKONAISUUS IKÄÄNTYVÄLLE HENKILÖLLE

Lääkäripalvelut:

24h päivystys
Kaikkien erikoisalojen lääkärit

Hammaslääkärit ja suuhygienisti

Fysioterapiapalvelut:

Ryhmäliikunnat
Tasapainokoulu
Fysioterapia lääkärin läheteellä

Muut palvelut:

Sairaanhoitajan tekemät muistitutkimukset
Kuulontutkimus ja kuulokojesovitus
Jalkojen hoito
Laboratorio- ja kuvantamistutkimukset

Ajantilaus 09-5601 6111, fysioterapiapalvelut 09-5601 6115
Oy Dextra Ab, Raumantie 1 a, 00350 Helsinki
www.dextra.fi

Erikoishammasteknikko
Ossi Vallemäa

"Proteesit tulisi uusia
5-8 vuoden välein."

Albin
77 45 770

HAMMASHOITOASEMA ALBIN

Hämeentie 10 A 1, 00530 Helsinki

Hammashoitoa
ystävällisesti

UUTTA! VETERAANIKORTILLA

15% ALENNUS

HAMMASLÄÄKÄRIN TYÖSTÄ

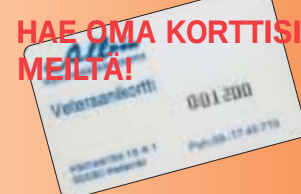
(Ei koske teknisiä töitä)

- proteesin pohjaukset
- proteesien korjaukset
- uudet osaproteesit tai kokoproteesit
- kruunut ja sillat
- keinojuuret
- hammaslaboratoriopalvelut
- muut perinteiset hammashoitopalvelut

Hammaskivet tulee
poistaa
kerran vuodessa!

Elina Partanen
Sinun suuhygienistisi

Sotaveteraanien naisjaosto katsoi lottaelokuvan ennakkoon

Sotaveteraanimaisten kutsuvieraat, vasemmalta Lotta Svärd Säätiön puheenjohtaja Irmeli Lemberg ja elokuvan ohjaaja Ilkka Vanne ihastelevat Eila Silvennoisen päällä olevaa aitoa lottapukua. Puku on oikealla olevan naisjaoston puheenjohtajan, Tellervo Hämmäläisen perintöpuku.

Lottaelokuva *Lupaus* täytti elokuvasalin Savonlinnassa, kun Savonlinnan Seudun Sotaveteraanit ry:n naisjaosto ryyditti 35-vuotisjuhliin ennakkonäytännöllä 29. lokakuuta. Elokuvan ensi-ilta oli 2. joulukuuta. Ennen savonlinnalaisten näytäntöä lottaelokuva oli esitetty vain eduskunnalle syyskuussa.

Tervehdyspuheessa naisjaoston puheenjohtaja Tellervo Hämmäläinen muistutti lottien sitoutuneen parhaan kykynsä mukaan puolustamaan uskontoa, kotia ja isänmaata. Lotta Svärd Säätiön puheenjohtaja Irmeli Lemberg muistutti Lotta Svärd -järjestön lakkauttamisesta 1944 sekä kuinka naisten tekemäs-

tä suuriarvoisesta työstä piti vaieta vuosikymmenet, ja niiden muuttamisesta Suomen naisten huoltosäätiöksi. Nimi palautettiin viime vuonna Lotta Svärd Säätiöksi, joka on Lupaus-elokuvan tilaaja ja päärahoittaja. Lääkintälottana mm. sotavankisairaalassa ollut Katriina Siikala totesi elokuvan olevan mykistävä reaalisuudessaan.

Historianopettaja Päivi Lipponen totesi aiemmin elokuvan eduskunnassa nähtyään, että se soveltuu hyvin opetustarkoituksiin.

Elokuva lotista ja sotalapsista

Tänä syksynä on valmistunut kaksi merkittävää elokuvaa viime sotiemme ajoilta – Ilkka Vanteen ohjaama *Lupaus* sekä Klaus Härön *Äideistä parhain*. Molemmat avaavat valkokankaalla vähän käsiteltyjä näköaloja ja ne kannattaa ehdottomasti nähdä. Komeista näkymistä ja tunnelmallisesta musiikista nauttii eniten elokuvateatterissa, mutta sanoma välittyy toki myös tv-ruudulta.

Lupaus ei ole ensimmäinen elokuva lotista, mutta kovin tarpeellinen. Kahden sisaruksen ja heidän ystävänsä kohtalot viiden sotavuoden aikana on onnistuttu tiivistämään niin, ettei mielenkiinto hetkeksikään her-

paannu. Miehellekin tulee usein kyynel silmään, mutta eihän sitä pidä häpeillä.

Joidenkin yksityiskohtien uskottavuudesta voi keskustella esim. siitä, liikkuiiko Westendin metsissä syyskällä 1944 aseistettuja desantteja. Jos päähenkilöt olisivat olleet herrasväen ylioppilasyttöjä sijasta maatalojen kasvatteja, viritys olisi saattanut olla toinen. Inkeri Kilpisen käsikirjoituksessa vilahtaa kuitenkin *Tuntemattoman sotilaan* lailla hyvin monenlaisia ihmisiä eri puolilta Suomea.

Suomalaislasten lähettämisestä Ruotsiin ja Tanskaan sotien aikana on väitely kauan. Tuskin löytyy yksiselitteistä vastausta siihen, oliko

suuri operaatio virhe, saavutus vai lähinnä välttämättömyys, kuten moni asia noina vuosina. Suomalais-ruotsalainen elokuva *Äideistä parhain* kertoo joka tapauksessa yhden noin 70 000:sta erilaisesta tarinasta.

Ehkä elokuvassa on rakennettu liian jyrkkä visuaalinen vastakohta suomalaisen syrjäseudun ja viljavan Skoonen välille. Kaksikielinen elokuva on joka tapauksessa saavuttanut melkoista suosiota myös Ruotsissa. Ehkä se lisää siellä ymmärtämystä Suomen kohtaloita kohtaan.

JYRKI VESIKANSA

Oy Puhois Ab

OY ALFRED A. PALMBERG AB

TAMIROCK

Patria Hägglunds

Audi

www.audi.fi

Rosvopaistitapahtumissa 8 500 vierasta tänä vuonna

Yksitoista rosvopaistitapahtumaa ja ennätyselliset 8 500 vierasta tänä vuonna osoittivat Finnairille tarpeen jatkaa yhteisiä hetkiä sotiemme veteraanien kanssa.

Näyttelijä Leo Lastumäen ja Kalevi Rönqvistin alulle panemaa viihteellistä rosvopaistitapahtumien sarjaa on kestänyt jo 13 vuotta. Talkoolaisten ja vieraiden määrä on lisääntynyt; järjestäjät toteavat aina olevansa kiitollisia siitä, että kutsua noudatetaan.

Alkuunlähö Floridasta

Ensimmäisen kutsun neljäntenä peräkkäisenä vuonna lähellä talvisodan päättymispäivää sai Lake Worthin suomalaisyhdyskunta Floridasa. Osanottajia on joka vuosi ollut noin 450 Suomi-talon upeasti koristellussa tapahtumassa. Solistiyhtye Jermut ja **Eino Grön** huolehtivat viihteellisestä osuudesta ja ken-

raali **Gustav Hägglund** toi tilaisuuteen puolustusvoimien tervehdyksen.

Punkaharjun kuntoutuskeskus Kruunupuisto oli vuorossa toukokuun viimeisenä keskiviikkona. Mikkelin sotilasläänin komentaja **Hannu Toivonen** oli toistamiseen kutsunut paikalle noin 600 alueen sotiemme veteraania. Sotilassoittokunta, **Asta**

ja **Mika Siekkinen** ja Eino Grön esiintyivät. Karjalan lennosto kävi tervehtimässä ennen rosvopaistin nauttimista. Samoihin aikoihin Lappeenrannan uusi lentokentän museohalli täyttyi Kymen sotilasläänin komentaja eversti **Juhani Kääriäisen** kutsumista veteraaneista. Vajaat tuhat veteraania puolisoineen ja saattajineen saivat tuntee miten Kanttiin Lotat, Jermut, **Esa Niemitalo** ja sotilassoittokunta tiivistivät tunnelman niin, että suuri metallinen rakennus tuntui juhlapaikalta.

Sinivalkoinen juhla Kanadassa

Finnairin kummikohteista Oulunkylän kuntoutussairaalan vakituinen rosvopaistitapahtuman päivämäärä on kesäkuun ensimmäinen perjantai. Helsingin sotilasläänin komentaja, prikaatikenraali **Jan Laukan** kutsusta noin 600 pääkaupungin sotiemme veteraania puolisoineen oli paikalla. Lahden Sotilasmusiikkikoulun kivääriryhmä esitti ohjelmansa, jolla oli viikkoa aiemmin voittanut sarjansa epävirallisen maailmanmestaruuden Venäjällä. Naiskau-
neutta edustivat mm laulutrio Sopranos, **Vieno Kekkonen**, sotilaskotisisaret ja ahkera lentoemäntien joukko.

Hämeen sotilasläänin komentaja eversti **Veli-Pekka Parkatin** kokoon kutsumaan tilaisuuteen Parolannummelle kokoontui tuhatkunta henkeä kuuntelemaan tuttuja rosvopaistitilaisuuksissa kiertäviä esiintyjiä.

Sotaveteraaniliiton Kanadan piirin puheenjohtajan **Veikko Kallion** kutsusta matkasimme juhannuksena To-

ronton pohjoispuolella sijaitsevalle Udoran leirialueelle esiintyjämme sekä kenraalimajuri **Aarno Vehviläinen** mukana. Paahtavassa helteessä pidettyyn tilaisuuteen saapui noin 700 henkeä. Järjestäjien mieltä tämä lämmitti kovin, samoin nuorilta saamamme kiitos, jotka ihmettelivät kuinka heidän "ukeistaan ja mummeistaan" tullaan pitämään huolta aina Kanadaan saakka.

Oulu, Lohja ja Kuopio

Entisen veljeskodin pihapiiri Oulun Hietasaareessa oli 4. elokuuta valmiina vastaanottamaan eversti **Timo Suutarisen** kutsumat veteraanijärjestöjen edustajat. Kutsua noudatti 900 henkeä sotilasmusiikkia ja kiertäviä taiteilijoita kuuntelemaan.

Uudenmaan sotilasläänin komentajan, eversti **Kari Kasurisen** toivomuksesta Lohjan Vivamon leiriteltta oli 10. elokuuta neljättä kertaa rosvopaistitapahtuman pitopaikkana. Toissa vuonna paikalla oli noin 600, viime vuonna vajaat 900 ja nyt noin 1200 henkeä. Vakioesiintyjien lisäksi nähtiin vuosien takaiset tv-kasvot Suhina-Lempi ja Vekseli Ville eli **Mai-Brit Heljo** ja **Kaarlo Juurela** yhä entisessä vedossa.

Viikkoa myöhemmin pohjalaiset näyttivät Äminnen huvikeskuksessa talkoohengen taikaa. Edellispäivänä järjestelyistä olivat huolehtineet ravintolan työntekijät ja nuorisoseuran puurtajat. Oli everstiä, majuria ja varusmiehiä kuoppaa tekemässä, seuraavana aamuna halkoja heittämässä ja iltapäivällä tarjoilemassa paistia lisukkeineen

tuhannelle vieraalle. Kauhavan ilmasotakoulu lähetti vielä hävittäjän tarkistamaan kaiken rannikkoalueella olevan kunnossa ennen paistin nauttimista.

Kuopio-halli tarjosi tiiviin tunnelman 25. elokuuta noin tuhannelle hengelle. Kaksi hiippakunnan piispaa sytytti kynttilät edesmenneiden veteraanien muistolle, joilla ei enää ollut tilaisuutta osallistua päivän tapahtumaan. Lisää henkistä ravintoa tarjosivat vakioesiintyjien lisäksi **Helka** ja **Lassi Hynninen**. Sotilasläänin komentajan kohottaman maljan jälkeen paistimestarit **Veli-Pekka Heikka** ja **Jukka Rissanen** nostivat esille 250 kiloa lampaanpaistia, jota tarjoiltiin Koffin juomien kera.

Heimoveteraaneja oli muisteltu koko kesän ja syyskuun alussa käytiin tervehtimässä Suomen-poikia Virossa. Puheenjohtaja **Uno Jarvela** joukkonsa kanssa oli saanut kokoon noin 300 henkeä Tsitren puistoon Kuusaaluun.

Rosvopaistitapahtumat jatkuvat 2006

Finnairin lentävä henkilökunta on luvannut kulkea veteraaniemme viitoittamaa vapaan sinivalkoisen polun päähän asti heidän kanssaan. Niinpä rosvopaistitapahtumat jatkuvat ensi vuonna. Lake Worthin vierailu saa jatkoa 18.3. Ainakin seuraavat paikkakunnat ovat listalla ilman toistaiseksi lukkoon Ivötyjä päivämääriä: Punkaharjun kuntoutuskeskus Kruunupuisto, Oulunkylän kuntoutussairaala, Uusimaa, Kuhmoinen (20.7) Turku, Jyväskylä, Lappi ja Helsinki. Rosvopaistitapahtumien ohjelmarunko pysyy entisellään: aloitus aina klo 13.00 saakka ja sen jälkeen nautitaan aito rosvopaisti. Yleensä tilaisuudet päättyvät klo 16.30 mennessä. Vielä keran kiitos teille sotiemme veteraanit, puoliset ja lesket, jotka olitte omalta osaltanne antamassa arvokkuutta rosvopaistitilaisuuksiin. Saitte meidät, joille olette antaneet vapaan isänmaan kaikkein arvokkaimpana perintönä, tuntemaan että arvostatte näitä yhteisiä hetkiä. Tava-
taan ensi vuonna!

KALEVI RÖNNQVIST

*Hypvää Joulua ja
Onnellista Uutta Vuotta
toivottavat*

NAANTALIN KYLPYLÄ
★★★★★
puh. (02) 445 50 • www.naantalisp.fi

RUISSALON KYLPYLÄ
puh. (02) 445 40 • www.ruissalospa.fi

SÄHKÖMOPEDIT

Pegasos 3900€

Tarpan 3500€

Hercules Mini 3200€

Hercules 4650€

Suoraan maahantuojalta!
Soita ja tilaa ilmainen esite!
LOM-TUOTE OY puh. 0400-785 105

opkk.fi

OP-KIINTEISTÖKESKUS

Länsituulentie 8, 02610 Espoo, puh. 010 255 5930
Läkkisepänkuja 4, 02610 Espoo, puh. 010 255 5960
Iso Omena, Piispansilta 11, puh. 010 255 5935
Lippulaiva, Espoonlahdenkatu 4, puh. 010 255 6020

The World Leader in Log Homes

www.honka.com

SUOMEN RATSASTAJAINLIITTO RY FINLANDS RYTTFÖRBUND RF.

Radiokatu 20, FIN-00093 SLU, puh. 09-229 4510, fax 09-149 6864
Sähköpostiosoite: ratsastus@ratsastus.fi Internetsivut: www.ratsastus.fi

WITRAKTOR

Näkö heikentynyt? Tuotteistamme apua arkeen!

Suomea puhuvia tuotteita:

- rannekello TalkTech
- pöytäkello Cobolt
- taskukello Tempovox
- henkilö- ja talousvaaka

Runsaasti erilaisia suurennus-
laseja, mm. suurennuslevy
television eteen.

Pyydä ilmainen kuvastomme!

AVIRIS

näönvälineet

Näkövammaisten Keskusliitto ry
Marjaniementie 74, Helsinki
Puh. (09) 3960 4700 www.aviris.fi
Myymlä auki: ma, ke-pe 10-16.30, ti 10-18

Suurten tunteiden Kultainen Linja!

Viking Linen Kultainen Linja tarjoaa aina uusia elämyksiä nyt edullisemmin kuin haaveiletkaan. Tanssi, herkuttele ja syvenny rauhassa tuliaisostoksiin. Anna arjen maistua paremmalta!

Helsinki-Tukholma risteilytarjous!

Lähde mukaan katsastamaan länsinaapurimme pääkaupungin tarjoamat monet mahdollisuudet, sekä nauttimaan hyvästä ruoasta ja viihteestä Vikingin iloisilla laivoilla. Risteilytarjous on voimassa 2.1.-15.2.2006 sunnuntai-keskiviikko -lähdöillä (ei 5.1.06). Hinta esim. **30 €**/koko B-luokan hytti. Tuotetunnus FKGYLU.

Hotellipakettitarjous Sokos Hotel Viruun

Hotellimatalla Tallinnaan sinulla on aikaa tutustua kaupunkiin, tehdä ostoksia, käydä kauneushoitolaissa... M/s Rosella lähtee Helsingistä klo 12.30/21.00. Paluumatka Tallinnasta klo 08.15/16.45. Hinta alk. **54 €**/henkilö kahden hengen Viru-luokan huoneessa sisältäen meno-paluu matkaliput m/s Rosellalla. Hytti ja ateriat lisämaksusta. Tuotetunnus HOTGYL. Tarjous on voimassa su-to -lähdöillä 1.1.-31.3.2006. (Muista passi tai uudenmallinen henkilökortti!)

Itämeren iloisimmat tanssilaivat Turusta!

Joulun ja uuden vuoden vieton jälkeen on aika sulatella kerätyt lisäkilot iloisilla tanssiristeilyillä. Amorellalla etsitään mm. uusia tangokuninkaallisia, sekä valitaan tulevia finalistejä **Tanssiorkestereiden Suomen mestaruuskilpailuun**. Luvassa kevään aikana on myös joka kuukausi **erikoisristeily**, jolloin mm. pelataan maratonbingoa! Isabellalla **tähdet** loistavat tammikuussa, mukana menossa esim. Danny, Anne Mattila ja Kari Tapio. Lisäksi Seaside caféssa soi kotimainen tanssimusiikki molemmilla laivoilla. Kysy lisää myös Turku-Tukholma Miniristeilytarjouksesta tuotetunnuksella FRNGLI. Hinta alk. vain **20 €**/hytti. Tarjous on voimassa 15.02.2006 asti.

Kultaisen Linjan risteilyhinnat koskevat 60 v. täyttäneitä matkustajia. Paikkoja rajoitetusti. Pidätämme oikeuden muutoksiin. Palvelumaksu 5 €/vara.

Varaukset matkatoimistostasi tai meiltä:
www.vikingline.fi/risteilyvaraukset
Helsinki (09) 123 577 -
Turku (02) 333 1331 - Tampere (03) 249 0111

Luo joulun tunnelmaa TURVALLISESTI

Kuva: Klaus Somerkoski

**SUOMEN PELASTUSALAN
KESKUSJÄRJESTÖ**
Ratamestarinkatu 11, 00520 Helsinki
Puh. (09) 476 112
www.spek.fi

Ikäihmisten vaara joutua tulipalon uhriksi on tutkimusten mukaan moninkertainen nuorempiin verrattuna. Iän kertyessä toimintakyky alenee, ja ikäihmiseltä saattaa paloriski jäädä huomaamatta. Hänen voi myös olla

Joulun aikaan sytty Suomessa selkeästi eniten asuttopaloja. Kynttilöillä luodaan tunnelmaa, mutta paloturvallisuus kannattaa pitää mielessä, kun ollaan tekemässä elävän tulen kanssa. Seuraavassa on muutamia vinkkejä, joilla tulipalon riskiä voidaan pienentää.

Elävä tuli vaatii jatkuvaa valvontaa

Hyvä kynttilänjalka pysyy tukevasti pystyssä. Metallista, lasista, posliinista, kivistä tms. valmistettu kynttilänjalka on turvallisempi. Vältä röyhelöisiä muovi-, paperi- tai kangasmansetteja.

Kynttilän täytyy olla tanskasti pidikkeessään. Sijoita kynttilät niin, ettei niiden läheis-

yydessä, vieressä tai yläpuolella ole mitään syttyvää. Varo erityisesti verhoja ja koristeita. Liian tiiviissä ryhmässä olevien kynttilöiden tulikuuma, sula neste roihauttaa helposti. Tuikut asetetaan vähintään 5 cm etäisyydelle toisistaan. Älä pane kynttilöitä TV:n päälle äläkä parvekkeelle muovikalusteiden päälle.

Turvallinen kynttiläläyhty on tukeva, yläosastaan reilusti avoin ja sisältä riittävän tilava.

Ulkoroihut sijoitetaan palamattomalle alustalle, tuulen ja sateen suojaan. Ulkoroihuja poltetaan vähintään kolmen metrin päässä kulkuteistä tai seinistä. Ulkoroihua ei saa polttaa sisällä eikä edes parvekkeella.

vaikeampi selviytyä tulipalotilanteessa, jossa vaaditaan nopeaa ja määrätietoista toimintaa. **Siksi on viisasta ehkäistä palo jo ennen kuin se on syttynyt. Erityisesti nyt kynttilöiden aikaan on hyvä pitää varansa.**

Viimeinen sammuttaa aina kynttilän

Sammuta tuikut, roihut ja kynttilät mieluiten tukahduttamalla, älä vedellä. Sammuta kynttilät aina, kun poistut pidemmäksi aikaa huoneesta. Polta kynttilöitä vain huoneessa, jossa oleskellaan. Älä koskaan jätä kynttilää palamaan valvomatta.

Tarkista palovaroittimesi toimintakunto. Palovaroittimen ainoa, oikea paikka on katossa. Pidä sammutusvälineet helposti saatavilla.

Sammutuskonstit kannattaa palauttaa mieleen. Mieti ennalta toiminta tulipalotilanteessa ja mitä kautta pelastaudut. Ilmoita tulipalosta hätänumeroon 112.

Paloturvallisuutta voi oppia

Ikäihmisten paloturvallisuutta edistämään on laadittu erilaisia opetus- ja valistusmateriaaleja. Uusin on Suomen Pelastusalan Keskusjärjestön ja Vanhustyön Keskusliiton tuottama Kotikulta-aineisto.

Helpokäyttöistä sarjaa voi käyttää monipuolisesti koulutus- ja opetustilanteissa. Aineisto esittelee keinoja ja turvavälineitä, joilla vanhuksen kodissa voidaan vähentää tulipalon vaaraa.

Kotikulta-aineisto: kansio 36 s., 14 kalvokuvaa, Kotikulta-esite ja CD, jossa kalvokuvat PowerPoint-muodossa ja tekstisivut pdf-muodossa, hinta 46 e, sis. alv.

Rauhallista Joulua ja Onnea Vuodelle 2006

Lehtipaino

KESKI-UUSIMAA

Kannuksen Veljeskoti
69100 Kannus, puh. (06) 874 4500
www.kitinkannus.fi

Haku veteraanikuntoutukseen lähestyy
Kannusta itsesi kuntoon Kannuksessa!

Sotainvalidit, puoliset ja rintamaveteraanit

KAUNIALA KUTSUU KUNTOUTUMAAN

Meillä Sinusta pidetään hyvää huolta

- Monipuoliset tutkimukset ja hoidot sekä kuntoutus.
- Kuntoutuspotilaille on omat osastot.

Kaunialassa mielikin virkistyy

- Kuntosali on suunniteltu erityisesti veteraani-ikäisille.
- Fysioterapiaoastolla yksilölliset ja ryhmähoidot.
- Viihtyisät oleskelu- ja tv-tilat, kahvio, saunat ja uima-altaat.
- Paljon erilaista vapaa-ajan toimintaa.

**Tervetuloa hyvän mielen
Kaunialaan. Meillä viihdytään.**

Myös aviopuoliso kuntoutukseen

- Sotainvalidi voi jakaa kuntoutusjaksonsa aviopuolison kanssa ja voitte tulla Kaunialaan yhdessä tai erikseen.
- Palvelemme myös itsemaksavia asiakkaita.

**Ota yhteyttä niin kerromme, miten hakeudut
Kaunialaan. Voit soittaa puh. (09) 505 921:**

- sisäänkirjoittaja
- johtava sosiaalityöntekijä tai
- palveluneuvojat

Kauniala tarjoaa mahdollisuutta Joulunviettoon (itsemaksavana)
Lisätietoja antaa Marke Kuusinen, puh. (09) 505 9227

Kaunialan sotavammasairaala
Kylpyläntie 19, 02700 Kauniainen, puhelin (09) 505 921

Hengellinen päivä antoi voimia Norrköpingissä

Sotaveteraanien ja -invalidien hengellinen päivä pidettiin syksyn ruskassa Matteusgårdenissa Norrköpingissä. Ruotsin Itägöötan sotaveteraanien puheenjohtaja **Bengt Lönnqvist** sekä ohjelman juontaja, diakonissa **Anna-Maija Junnila** toivottivat vieraat tervetulleiksi. Päivän alkuohjelman jumalanpalveluksessa saarnasi kirkkoherra **Matti Peroharju**, kanttorina ja laulunjohtajana toimi **Jenny Stenberg**.

Saarnassaan Matti Peroharju painotti lähimmäistemme rakastamista ja toistemme palvelemista ilolla, toivoen meille Jumalan hengen kosketusta. Herran ehtoollisen, ylistysvirren sekä yhteisen lounaan jälkeen aloitettiin päiväjuhla virrellä, jonka

jälkeen Sotaveteraaniliiton Ruotsin piirin puheenjohtaja **Heikki Lirberg** tervehdyspuheessaan ilmaisi ilonsa runsaasta osallistumisesta juhlaan.

Käytännöllisistä syistä hengellisiä päiviä sotainvalidien kanssa järjestetään yhdessä vain suomeksi.

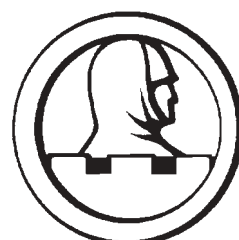
Motalan ruotsinsuomalaisen koulun oppilasryhmä esitti tuttuja hengellisiä lauluja. **Laine Solinen** kertoi Vänerin Stoolin tarinoista Runeborgin esille tuomia unohdettujen veteraanien urotekoja, uhrautumista ja isänmaallisuutta. Yhteislaulun ohella **Niilo Nikku** esitti yksinlaulun Jenny Stenbergin säestyksellä. **Jouko Junttilan** ja **Tauno Jokimäen** runonlausunnan jälkeen Heikki Lir-

berg esitelmöi vanhusten ongelmista: ”Olemme tottuneet siihen, että veljeä ei jätetä ja pyrimme auttamaan toinen toistamme kykyjen mukaan. Olemme myös saaneet kokea työn olevan ihmisen paras ystävä. On sääli ihmisiä, joilla ei ole työtä. Vanhuksilla voi olla terveydellisiä ja taloudellisia huolia”. Lopuksi hän kehotti paikalla olevia käymään sankarihaudoilla, joissa lepää monia henkensä antaneita nuoruuden ystäviä ja tuttavuuksia. Juhla päättyi yhteisesti laulettuun virteeseen ”*Sua kohti Herrani, sua kohti ain*”.

TEKSTI JA KUVA:
TAUNO JOKIMÄKI

Oppilasryhmä lauloi hengellisen päivän juhlassa Norrköpingissä.

Käy katsomassa
Sotaveteraaniliiton
internet-sivut ja
verkkokauppa.

www.sotaveteraaniliitto.fi

Eino Kolli, puunjalostusalan uranuurtaja

Käkisalmessa syntyneen ja sieltä evakona Heinolan seudulle siirtyneen Eino Kollin elämäntarina on kuin jännityskirjan lukemista. Teollisuusneuvos Kolli on yksi maamme puunjalostusalan uranuurtajista.

Kollin menestystarina puunjalostusteollisuuden huipulle alkoi 1950, jolloin hän valmistui metsäteknikoksi. Heti valmistuttuaan hän ryhtyi yksityisyrittäjäksi.

Teollisuusneuvos Kollin elämä pyörii edelleen saha- ja metsäasioiden parissa. Hän uskoo metsän vetovoimaan ja elää sen kehityksessä tiiviisti mukana.

Eino Kolli täytti 14. marraskuuta 80 vuotta. Merkkipäivää ei vietetty julkisuudessa. Hänet on palkittu valtakunnallisella yrittäjäpalkinnolla 1981.

Vuosi 1952 oli saha-alalla vaikeaa aikaa. Ostettuaan 1953 Vierumäen Teollisuus Oy:n hän ryhtyi kehittämään puunjalostuksen jatkoeteollisuutta. Kehitys koski suuntausta liimapuun ja sahatavaran ohella myös pylväiksi ja kestopuuksi.

Sotakorvaustoimituksia

Eino Kolli palaa muistelmisaan hetkeksi myös sotakorvaustoimituksiin.

Puurakenteisen ZARJA-kuunarin kansirakenteista puuttui tärkeitä osia. Turkulaisen Oy Laivateollisuus Ab:n hankintapäällikkö Reino Mäkeläinen kääntyi ongelmatilanteessa pylväänviejien puoleen. Eino Kolli pystyi toimittamaan vaativan hankkeen heti. Puutavaran piti olla korkealaatuista mäntypuuta ja ylipitkiä sahatavarakokoja.

Yllä kerrotut kaupat, ikään kuin tulikokeena niistä saadun luottamuksen ja osaamisen seurauksena johtivat Eino Kollin päätökseen ostaa Vierumäellä toimiva saha 1953. Näin sai alkunsa Vierumäen Teollisuus Oy.

Kolli luettelee, että maailmalla on ollut kolme pahaa lamaa. ”Ne olivat vuosina 1952, 1963 ja 1973. Jos näitä vertaamme 1990-luvun lamaan, se ei ollut kovinkaan paha.”

Kollin mielestä lama-aikana tehtiin muutakin kuin

vain alennettiin markan arvoa. Tuona aikana oli saha-alalla vilkasta tuotekehitystä. Pitkän kehittelyn tuloksena syntyi liimapuu, jonka seurauksena Heinolaan syntyi säänkestävää liimaa valmistava tehdas.

Vahvana johtajana ja sitkeänä innovaattorina tunnetun Eino Kollin kyky nähdä markkinoiden kehityssuunnan nosti yhtiön vahvaan kasvuun. Yhtiö osasi toimia joustavasti suurten sahajätien välissä. Voimakas panostus tuotekehittelyyn alkoi kantaa hedelmää

Katse tulevaisuudessa

Uutta oli tuolta ajalta myös määrämittaussahaus. Puurakenteille saatiin normitus ja Kolli on tämän alan kunniajäsen numero yksi. Eino Kolli tunnetaan edelleenkin Vierumäellä teollisuuslaitoksen johtajana, joka ei ole koskaan lomauttanut työväkeään, ei edes vaikeina lamavuosina. Hän on maksanut aina palkkaa tuloksen mukaan. Myös sairaustapauksissa yhtiö tuli apuun.

Teollisuusneuvos Kollin sisukas työ vientimarkkinoilla takasi yhtiön menestyksen myös pahimpien lamakausien aikana. Vientimaita oli par-

haimmillaan jopa 23. Vierumäen Teollisuus Oy työllisti parhaina aikoina yli 600 henkilöä.

Kollin perhe luopui yrityksen omistuksesta vuonna 1990. Tämän jälkeenkin hän on ollut vaikuttamassa talouselämän toimintaedellytysten kehittämisessä monin tavoin.

Säätiön perustaminen

Yritystoiminnasta luopumisen ei ole saanut Eino Kollia lepäämään laakereillaan. Innovointi ja kehitystyö vetävät edelleen puoleensa. Vuonna 1991 perustettiin Marjatta ja Eino Kollin Säätiö. Se on perustamisestaan lähtien jakanut apurahoja ja lahjoituksia yhteensä 2,5 miljoonaa euroa.

Säätiön tarkoituksena on edistää ja tukea tieteellistä ja soveltavaa tutkimusta pääasiassa maa- ja metsätalouteen ja erityisesti haja-asutusalueiden kehittämiseen liittyvissä hankkeissa. Säätiö tukee ja avustaa myös suomalaista kotiseutuperinnettä, taidetta sekä maanpuolustusjärjestöjen toimintaa ja sotaveteraanien huoltotyötä.

”Tähän mennessä on apurahoja myönnetty jo yli 230 hankkeelle. Tutkimushank-

Teollisuusneuvos Eino Kolli

keet ovat herättäneet, myös kansainvälistä huomiota. Säätiö on ollut rahoittamassa myös Joensuun Yliopiston metsänviljelyteknologian professuuri-hanketta.

Myös sotaveteraani

Eino Kolli on sotaveteraani ja haluaa sen vuoksi tukea sekä suomalaisia sotaveteraaneja että virolaisia Suomen-poikia, jotka taistelivat vapaaehtoisina Suomen armeijassa. Virolaisten veteraanien auttamisessa kohdistettiin huomio

niin puolisoitten kuin leskienkin auttamiseen. Käytännössä se tapahtui suuntaamalla avustus lääkärihoitoon ja lääkkeisiin, hammashoittoon, apuvälineisiin ja kuntoutukseen. Avustussumma oli 50 000 euroa.

Säätiö teki mahdolliseksi vuonna 2005 ritarikenraali A.F.Airon muistomerkin saamisen Heinolaan. Avustuskohteita ovat olleet myös Suomen sotilasmusiikki- ja Panssarimuseosäätiö.

EINO JÄRVINEN

Rakentamisen ammattilaisille.

ProLine on Novart Oy:n Forssan tehtaan erikoismallisto.

- Rivitalojen, kerrostalojen ym. suurten kohteiden rakentamiseen.
- Ovivalikoima, yksiköt ja mitoitus tehostavat suunnittelutyötä.
- Ratkaisujen taloudellisuus ja laatu tasapainossa kohteen vaatimusten kanssa.
- Yksilöllisiä ratkaisuja vapaarahoitteisiin kohteisiin.

Novart Oy
Rautatiekatu 39, 30420 FORSSA
puhelin (03) 887 711
fax (03) 887 7613
www.novart.fi

Sotasyyllisyysseminaari oli kunnianosoitus kahdeksalle isänmaalliselle miehelle

Helsingin Säätytalossa 21. marraskuuta pidetyssä seminaarissa kaksi ulkomaista ja yhdeksän kotimaista tutkijaa arvioi sotasyyllisyysoikeudenkäynnin syitä, kulkua ja tuomioita sekä pääsyytettyjen toimintaa, osin uuden tutkimustiedon valossa.

Marraskuun 15. päivänä oli kulunut 60 vuotta Säätytalossa järjestetyn oikeudenkäynnin alkamisesta, joka perustui eduskunnan hyväksymään taannehtivaan lakiin. Sotasyyllisyysoikeus tuomitsi 22.2.1946 kaikki kahdeksan syytettyä vapausrangaistuksiin. Risto Rytin osaksi tuli 10 vuotta kuritushuonetta, muille vankeutta, J. W. Rangelille 6 vuotta, Edwin Linkomiehelle ja Väinö Tannerille 5½ vuotta, T. M. Kivimäelle 5 vuotta, Henrik Ramsaylle 2½ sekä Antti Kukkosalle ja Tyko Reinikalle 2 vuotta.

Seminaarin avasi sen järjestelytoimikunnan puheenjohtaja, filosofian tohtori **Lasse Lehtinen**, joka toimi myös ensimmäisen paneeliosion puheenjohtajana. Seminaarin suojelija, eduskunnan puhemies **Paavo Lipponen** palautti mieleen oikeudenkäynnin taustan, perusluonteen ja merkityksen sekä tähdensi tarvetta edelleen selvit-

tää niitä tutkimuksilla. Hän tähdensi, että oikeudenkäynnillä oli sekä kotimainen että ulkomainen taustansa, jotka liittyivät erottamattomasti toisiinsa Neuvostoliiton pyrkimyksiä tarkasteltaessa. Jos uusia arkistotietoja halutaan tulkita siten, että ulkoiset olosuhteet olisivat mahdollistaneet oikeudenkäynniltä välttymisen, on syytä kysyä, olivatko asiaan vaikuttavat seikat Paasikiven ja muiden ministerien tiedossa. Puheenvuoro päättyi seuraavasti: "Olkoon tämä seminaari kunnianosoitus kahdeksalle rehelliselle ja isänmaalliselle miehelle."

Miksi sotasyyllisyys?

Venäjän entinen Suomen-suurlähettiläs **Juri Derjabin** (Venäjän Tiedeakatemia) totesi, että venäläisessä tutkimuksessa on oikeudenkäyntiin liittyviä kysymyksiä käsitelty niukasti eikä niistä ole ilmennyt uusia näkemyksiä. Hän katsoi oikeudenkäynnin tapahtuneen kansainvälisen oikeuden ja Suomen lakien mukaisesti. Tuomittuja ei syytetty sotarikoksista eikä rikoksista ihmisyyttä vastaan, mutta kansainvälisen oikeuden näkökulmasta tuomitut olivat ennen kaikkea syyllisiä maansa vetämiseen

hyökkäyssotaan Saksan rinnalla ja sodan läpiviemiseen. Kysymys syytteiden ja tuomioiden kumoamisesta olisi erittäin mutkikas eikä koskisi pelkästään suomalaisia, vaan sillä olisi myös kansainvälinen konteksti.

Filosofian tohtori **Penelope Evans** (Kentin yliopisto) käsitteli Ison-Britannian asenteita Suomen sotasyyllisyysoikeudenkäyntiin. Hän totesi, että jo vuoden 1942 alussa Ison-Britannian hallituksen piirissä hyväksytyn näkemyksen mukaan Suomi olisi ainoa valtio, joka Neuvostoliiton oli tarkoitus sulauttaa itseensä. Brittien Suomen-politiikka luotiin tämän vankan käsityksen pohjalta. Niinpä jo varhaisessa vaiheessa, ennen välirauhansopimuksen allekirjoittamista Britannia teki merkittäviä myönnytyksiä Neuvostoliiton suuntaan parantaakseen suhteitaan siihen. Oikeudenkäynnin kannalta tärkeimmät myönnytykset olivat Liittoutuneiden valvontakomission pysyvän puheenjohtajuuden luovuttaminen Neuvostoliitolle ja lisäksi suositus, että Neuvostoliiton sotilasedustaja allekirjoittaisi välirauhansopimuksen myös Britannian puolesta. Myönnytykset ilmaisivat Kremlin

suuntaan, että brittejä eivät Suomen sisäpoliittiset asiat kiinnostaneet; heitä kiinnosti ensi sijassa Suomen käyttäminen välineenä siteiden lujittamiseksi Neuvostoliittoon. Tavoitteen saavuttamista edistettäisiin osoittamalla Britannian olevan halukas kumppani siitä huolimattomasti, että välirauhansopimuksen ehdot täytetään. Britit yllättyivät tuomioiden lievyydestä ja ottivat – outoa kyllä – niistä kunnian itselleen, vaikka eivät olleet auttaneet kannanotoillaan Suomea.

Dosentti **Hannu Rautkallio** (Tampereen yliopisto) katsoi prosessin ulkoisessa puolessa korostetun sitä, että poliittisen johtomme sotaan syyllistäminen olisi ollut välttämättömyys, koska Neuvostoliitto ja Liittoutuneet sitä yhdessä vaativat. Todellisuudessa oikeudenkäynnin kotimaisuusaste osoittautui ennestään luultua suuremmaksi. Oikeusministeri Kekkonen oli jo joulukuussa 1944 ehdottanut Rytin ja Tannerin asettamista syytteeseen. Pääministeri Paasikiven taivuttaminen taannehtivan lain kannalle osoittautui vaikeaksi. Valvontakomission puheenjohtaja Zhdanov pani siihen arvovaltansa. Suomen hallitus ei missään vaiheessa saanut komission nimissä esitettyjä vaatimuksia kirjallisina. Kaikki niihin viittaava oli lähtöisin Kekkosen ja Paasikiven kynästä. Neuvostoliitto ja länsiliittoutuneet eivät yhdessä käsitelleet suomalaisten sotasyyllisyyttä. Kuitenkin hallitus (Paasikivi) perusteli tuomioiden koventamisvaatimusta nimenomaan Ison-Britannian hallituksen kannanotolla.

Syytösten perustelut

Toisessa paneeliosiossa puhetta johti professori **Timo Vihavainen** (Helsingin yliopisto). Valtiotieteen tohtori **Jukka Tarkka** tarkasteli, millä tavoin Neuvostoliiton, Ison-Britannian ja Yhdysvaltain periaatekannat sotasyyllisyyssyyksissä kehittyivät elokuulle 1945, jolloin niiden sotarikosoikeuden teorianmuodostus tiivistyi Lontoon-sopimukseksi. Se oli vaikutukseltaan taanneh-

tiva ja toi kansainväliseen oikeuteen määritelmän uudesta sotarikostyyppistä – rikoksesta rauhaa vastaan. Sopimus sai Paasikiven taipumaan erityiseen sotasyyllisyysoikeudenkäyntiin. Se toteutti liittoutuneiden sotarikospolitiikkaa periaatteessa, mutta käytännössä vain osittain. Suomalaiset itse järjestivät prosessin ja nimesivät syytetyt. Tuomiot olivat lieviä ja armahdukset kevensivät niitä. Tuomituista ei tullut hylkiöitä, vaan kansallissankareita. Suomen oikeudenkäynnin poikkeuksellisuus kansainvälisessä vertailussa johtui siitä, että Suomi oli poikkeus muutoin: se kävi erillissotaa ja teki erillisrauhan eikä sitä missään vaiheessa miehitetty. Oikeudenkäynti oli länsimaisten oikeusperiaatteiden ja Suomen perustuslain vastainen väärä. Vääräyksiin alistuminen ei tietenkään ole hyväksyttävää, mutta sodassa ja sen jälkitilanteissa oli myös asioita, joille ei kerta kaikkiaan voinut mitään, vaikka ne olivat vääräyksiä.

Professori **Henrik Meinander** (Helsingin yliopisto) tähdensi, että sotasyyllisyyttä historiankirjoituksessa tarkasteltaessa on syytä pitää mielessä kolme ulottuvuutta: jatkosota, poliittinen oikeudenkäynti ja sisäpoliittinen peli. Oikeudenkäynnin jälkeen alkoi ilmestyä kirjoja, joissa tuotiin esiin syytettyjen puolustuskantoja. Niiden teema Suomen joutumisesta sotaan tahtomattaan ilmeni mm. Yrjö Soinin pamfletissa *Kuin Pietari hiilivalkealla* (1956). Yhdysvaltalainen tutkija C. Leonard Lundin päätyi teoksessaan *Finland in the Second World War* (1957) korostamaan Suomen sodan aikaisen hallituksen vastuuta. Vastaiskuna professori Arvi Korhonen julkaisi teoksen *Barbarossa-suunnitelma ja Suomi* todistaakseen, että Suomi ei ollut kiinteästi sitoutunut suunnitelman toteuttamiseen. Tohtori Ilkka Herlin on sittemmin osoittanut Korhosen sivuuttaneen todisteita Suomen roolin aktiivisuudesta. Yhdysvaltalaisen Hans Peter Krosbyn teosta *Suomen valinta* (1967) on yleisesti pidetty ajopuuteorian upottajana. Myös koti-

J.K. Paasikivi oli kolmekymmentä vuotta Urho Kekkosta vanhempi, mutta miehet tarvitsivat toisiaan. Mauno Pekkala ja Sakari Tuomioja avustivat parhaansa mukaan.

maiset tutkijat kävivät aiheen kimppuun. Mauno Jokipiin mittavassa tutkimuksessa *Jatkosodan synty* (1987) tuli todistetuksi Suomen tietoinen pyrkimys Saksan vanaveteen. Kattavin ja monipuolisin teos sotasyllisoikeudenkäynnistä on Jukka Tarkan väitöskirja *13. artikla* (1977), jossa hän kytkee Suomen sotasyllisyyden ajan suurvaltapolitiikkaan. Samalla linjalla ovat tutkimuksissaan mm. Tuomo Polvinen, Keijo Korhonen ja Osmo Jussila sekä Juhani Suomi Kekkos-elämäkerrassaan. Toisen maailmansodan aikainen Suomi muuttui tutkijoiden silmissä objektista subjektiksi, tietoiseksi toimijaksi raadollisessa maailmassa. Max Jakobsonin mukaan Suomi haki ratkaisussaan tukea Saksasta, koska puolueettomuutta ei pidetty reaalisena vaihtoehtona. Sotasyllisyysprosessissa on edelleen paljon tutkittavaa. Vaikka uusia tietolähteitä on saatu käyttöön, keskustelu näyttää jotenkin junnaavan; tarvitaan laajemmän näkökulman läpimurtoa.

Dosentti **Martti Häikiö** (Helsingin yliopisto) tarkasteli oikeusministeri Urho Kekkonen merkitystä oikeudenkäynnin ja syytteenpanon vauhdittajana. Yksityiskohdaisen selvityksen nojalla hän katsoi Kekkonen olleen hyvin varhain ja toimeliaasti liikkeellä saadakseen aikaan näkyvät tuomiot sota-ajan poliitikoille ja pyrkineen siten estämään suuremmat vahingot. Keskeistä tutkimuksessa on selvittää, johtiko Kekkonen aloitteellisuus prosessihankkeen vauhdittamiseen ja oikeudenkäynnin muodostumiseen valvontakomissiolle arvovaltakysymykseksi. Kekkonen toiminta perustui hänen luonteeseensa ja käsitykseensä, että ottamalla asia omiin käsiin voitaisiin välttää Neuvostoliiton enemmät toimet. On vaikea osoittaa taannehtivan lain säätämisen ja johtavien poliitikkojen tuomitsemisen olleen alusta lähtien tai myöhemminkään Neuvostoliiton ehdoton vaatimus. Ratkaisu ei perustunut välirauhansopimuksen 13. artiklaan eikä Moskovan vaatimuksiin, vaan kehittyi Helsingissä. Huomattavasti tähän asti esitettyä vakuuttavampi näyttö vaaditaan väitteelle, jonka mukaan valvontakomissio olisi uhannut viedä oikeudenkäynnin Moskovaan.

13/12 1945 Pres. Rytin puheen julkaiseminen.

Helsingin Sanomat, joka on pyrkinyt antamaan lukijoilleen mahdollisimman täydellisen ja puolueettoman kuvan sotasyllisyysoikeudenkäynnin kulusta, on estetty syistä, jotka eivät ole lehdestä riippuvaisia, selostamasta pres. Rytin puolustuspuhetta.

Valvontakomission mitta täyttyi, kun syytetyt alkoivat puolustaa itseään. Neuvostoliiton näytösoikeudenkäynneissä oli tapana tunnustaa kaikki (HS 13.12.1945)

Mannerheim ja tuomitut

Kolmannessa paneeliosiossa, jossa puheenjohtajana toimi professori **Timo Soikkanen** (Turun yliopisto), oli tarkastelun kohteina neljä sota-vuosien johtohenkilöä. Professori emeritus **Hannu Soikkanen** (Helsingin yliopisto) esitti näkökohtia siitä, miksi Suomen marsalkka Mannerheim ei joutunut syytteeseen. Jatkosodan alkupuolella neuvostopropaganda arvosteli Mannerheimia karkeasti. Asenne muuttui rauhanteon mahdollisuuksien vahvistuessa. Neuvostojohdon tai pikemminkin Stalinin motiivit jättää Mannerheim oikeudenkäynnin ulkopuolelle liittyivät ensi sijassa rauhan tekoon ja sen ehtojen täyttämiseen. Suomessa esitetyt vaatimukset hänen syyttämisestään neuvostotaho leimasi vasemmistopoikkeamiksi.

Professori **Martti Turtola** (Maanpuolustuskorkeakoulu) käsitteli presidentti Risto Rytin asemaa ja asenteita. Jo oikeudenkäynnin valmisteluvaiheessa Rytillä oli täysin selvää, että kysymys oli ulkopolitiittisesta asiasta. Neuvostoliitto halusi, että suomalainen tuomioistuimien tuomitsee sodan ajan poliittiset johtajat heidän toiminnastaan isänmaan hyväksi. Rytin lausunnoissa ei esiinny hankkeen sisäpoliittinen näkökulma. Rytille ei ollut nouseville voimille "vaarallinen" kuten Tanner, koska hänen takanaan ei ollut suurta valtapuoluetta. Kansallisen edistyspuolueen parlamentaarinen kannatus oli vähäinen ja kaiken aikaa heikkenemässä. Ryti katsoi uhrautuvansa isänmaan puolesta Neuvostoliiton epäoikeudenmukaisten vaatimusten edessä.

Valtiotieteen tohtori **Markku Jokisipilä** (Turun yliopisto) totesi, että seitsemästä syytekohdasta kolme koski jatkosodan aikaista pääministeriä, professori Edwin Linkomiestä. Vankeustuomio herätti hänessä katkeruutta, mutta ei sammuttanut hänen toimin-

tatarmoaan. Vankilassa hän kirjoitti tieteellisiä teoksia ja muistelmateoksen *Vaikea aika*. Vapauduttuaan hän palasi hoitamaan professuuriaan Helsingin yliopistossa sekä nimitettiin sen rehtoriksi 1956 ja kansleriksi 1962.

Valtiotieteen tohtori **Mikko Majander** (Helsingin yliopisto) kuvasi ja arvioi Väinö Tannerin asemaa sotasyllisprosessissa, jossa toisaalta hallittiin menneisyyskuvaa, toisaalta tehtiin ajankohtaista politiikkaa. Moskovan silmissä Tanner oli syntipukki siihen, että pyrkimys saada Suomi luisumaan Neuvostoliiton syliin ei onnistunut. Sotasyllisoikeudenkäynti oli kiinni valvontakomission ja Neuvostoliiton tavoitteissa Suomen suhteen. Tekivätkö jotkut suomalaispoliitikot tässä yhteydessä itseään tykö Neuvostoliiton edustajille, on toinen kysymys. Tais- telussa, jota sodan jälkeen käytiin Neuvostoliiton pyrkimysten patoamiseksi, Tanner oli enemmän tunnuskuva kuin aktiivinen tekijä, mutta ilman hänen tarjoamaansa esikuvaa ja henkistä perintöä eväät kamppailun käymiseen olisivat olleet paljon köy- käisemmät.

Seminaarin päätös

Seminaarissa jäi vain niukalti aikaa yleisön puheenvuoroille. Niissä olivat esillä muun muassa Venäjän suhtautuminen talvisotaamme, neuvostoliittolaiset kannanotot tuomioista, Venäjän arkistojen salat ja kysymys, olisiko ollut jatkosotaa ilman talvisotaa.

Seminaarin päätössanoissa ministeri **Max Jakobson** loi katsauksen Suomen asemaan sodan aikana ja sen päätyttyä sekä esitti vertailuja muihin Euroopan maihin. Hän mainitsi mm. seuraavaa:

Sotasyllisyysprosessi oli poliittinen manööveri, jolla oli tarkoitus todistaa Suomen olleen Saksan satelliitti. Pariisin rauhankonferenssissa 1946 Suomi joutui vastaanottamaan suurvaltain muotoileman rauhansopimuk-

sen, jonka sisältö oli sama kuin Saksan satelliittivaltioiden sopimusten. Sopimus oli kuin valmiina ostettu puku, joka oli tehty vieraiden mittojen mukaan. Todellisuudessa Suomen kansainvälinen ja valtiollinen luonne poikkesivat muista sotaa käyneistä Euroopan maista.

Kesän 1944 torjuntataistelujen ansiosta maamme ei miehitetty, ja säästyimme kohtalolta, joka kohtasi monia muita valtioita. Suomi oli ainoa Euroopan valtio, jossa järjestettiin vapaat vaalit sodan vielä kestäessä, maaliskuussa 1945. Vaaleissa kävi heilahdus vasemmalle, mutta eduskunnassa säilyi porvarienemmistö, eivätkä Sdp ja Skdl olleet samalla puolella.

Sodan uhrien yhteismäärä Euroopassa oli 36,5 miljoonaa henkeä. Heistä oli siviilejä kaikkiaan 19 miljoonaa, Puolassa 5 miljoonaa ja Unkarissa 270 000. Suomen sotatappiot olivat noin 90 000 menehtynyttä ja 200 000 haavoittunutta. Siviiliuhreja oli 2 700. Saksan hallitessa lähes koko Eurooppaa juutalaisia kerättiin kaikista miehiteistä maista sekä kuljetettiin keskitys- ja tuhoamisleireihin. Vuonna 1939 Suomen kansalaisina oli 1 700 juutalaista. Heistä osallistui talvisotaan 260 miestä ja kaatui 23. Kahdeksan juutalaispakoista luovutettiin Suomesta Saksaan 1942.

Sodan jälkeen Saksan län- sivyöhykkeellä tuomittiin sodan ajan rikoksista viitisentuhatta henkilöä, joista teloitettiin 486. Norjassa joutui oikeuden eteen noin 40 000 henkilöä; heistä 17 000 sai vankeustuomion ja 25 teloitettiin. Ranskassa toimitettiin 790 teloitusta, Belgiassa 242. Suomessa ei sodan päätyttyä annettu ainoatakaan kuolemantuomiota.

Neuvostojoukkojen edetessä 1944–1945 pakeni sodan jaloissa miljoonia ihmisiä länteen, pääasiassa Länsi-Saksaan. Länsivallat eivät torjuneet Neuvostoliiton vaatimuksia neuvostokansalaisten palauttamisesta. Vuosina 1945–1947 palasi lähes 2,3 miljoonaa neuvostokansalaista kotimaahansa, eräät omasta tahdostaan, useimmat pakotettuina. Viidennessä heistä teloitettiin tai siirrettiin vanki- ja pakkotyöleireille. Lähes 3 miljoonaa saksalaista pakotettiin muuttamaan asuinmaastaan sodan jälkeiseen Saksaan, suuri enem-

Hjalmar Procopé puolusti päämiestään Risto Rytä rohkeasti. Siitä hyvästä Procopé menetti uransa ja asemansa.

mistö Tsekkoslovakian su- deettimaasta sekä Unkarista, Romaniasta, Jugoslaviasta ja Puolasta. Suomesta palautettiin Neuvostoliittoon vuoden 1944 lopulla ja 1945 alussa 56 000 inkeriläistä, 44 000 venäläistä, 2 500 saksalais- sotilasta ja tuhatkunta muuta henkilöä.

Suomi oli Euroopan mais- ta ainoa, joka luovutti rau- hanteossa menettämänsä alueet tyhjinä. Karjalasta ja Petsamosta siirtyivät kaikki asukkaat uuden rajan länsi- puolelle – eivät karkotettui- na, vaan omasta tahdostaan. Asutustoiminnan ansiosta meille ei muodostunut juu- retonta pakolaisluokkaa ku- ten monessa muussa maassa. Alueluovutusten lisäksi Suo- mi joutui maksamaan Neu- vostoliitolle suuret sotakorva- ukset. Niistä suoriutuminen oli sekin poikkeuksellinen saavutus.

Sittemmin on saatu tietää Stalinin Titolle 1945 esittämä käsitys päättyneestä sodasta: "Tämä sota ei ole samanlainen kuin aikaisemmat sodat. Se valta, joka miehittää tie- tyn alueen, tuo sinne oman poliittisen järjestelmänsä. Jokainen ulottaa poliittisen järjestelmänsä niin pitkälle kuin sen armeijat pääsevät." – Stalinin armeija ei päässyt Suomen kohdalla Viipuria pi- demmälle eikä Stalin ulotta- nut poliittista järjestelmään- sä Suomeen.

(SK)

Kuvat teksteineen on WSOY:n syksyllä julkaisemasta Lasse Lehtisen ja Hannu Rautkal- lion kirjasta "Kansakunnan sijaiskärsijät. Sotasyllisyys uudelleen arvioituna."

Tšekkoslovakian kriisi heijastui myös Suomenlahdelle

Sodan uhka syksyllä 1938

Vuonna 1919 suurin toivein perustetun Kansainliiton voimattomuus maailmanrauhan takaajana oli käynyt selväksi 1930-luvulle tultaessa. Jatkossa liitto ei pystynyt estämään sen paremmin Japanin kuin Italiankaan valloitusretkiä. Kansainliiton määräämät pakotteet jäivät tehottomiksi italialaisten hyökätessä 1935 Abessiniaan. Pari vuotta myöhemmin Italia luopui liiton jäsenyydestä. Japani puolestaan oli Kiinan hyökkäyksen yhteydessä eronnut Kansainliitosta.

Samaan ratkaisuun päätyi myös Saksa vuonna 1935. Pari vuotta aikaisemmin kansallissosialistit olivat nousseet valtaan vaalivoiton myötä. Valtakunnan kansleriksi nimitetty **Adolf Hitler** oli ryhtynyt välittömästi palauttamaan Saksan menetettyä mahtiasemaa. Hän hyödynsi taitavasti läntisten demokratioiden voimakasta halua säilyttää rauha lähes mihin hintaan hyvänsä. Keväällä 1935 Saksa sanoutui irti Versaillesin rauhansopimuksen määräyksistä. Välittömästi myös yleinen asevelvollisuus saatettiin voimaan. Lähes samanaikaisesti Saarín alueella pidetyssä kansanäänestyksessä asukkaat päättivät alueensa kuulumisesta Saksaan. Vuotta myöhemmin saksalaiset joukot marssivat demilitarisoidulle Reinin-

maalle Kansainliiton vastalauseista välittämättä.

Seuraavat askeleet

Maaliskuussa 1938 oli vuorossa Itävallan liittäminen Saksaan Ostmark-nimisenä maakuntana. ”Anschlussin” toimeenpano osoitti Hitlerin röyhkeyden ja kyvykkyyden valloittaa maa ”sisältä päin” käyttäen hyväkseen paikallisia kansallissosialisteja sekä maassa laajemminkin tunnettuja saksalaissympatioita. Nopeasti ja häikäilemättömästi toimien Hitler asetti koko maailman jo tapahtuneen tosiasian eteen.

Seuraavana kohteena tulisi olemaan strategisesti ja taloudellisesti tärkeä Tšekkoslovakia, jolla oli hyvin koulutettu ja aseistettu armeija, ja jonka vuoristoiset rajat oli linnoitettu. Maan

teollinen kapasiteetti oli merkittävä, ja sillä oli omia raaka-ainevaroja. Hyvin varustetun armeijan lisäksi Prahaalla oli turvanaan Pariisin ja Moskovan kanssa solmitut avunantosopimukset. Kansallisesti maa oli kuitenkin hajanainen – vain runsaat puolet 15-miljoonaisesta väestöstä oli tšekkejä. Vähemmistöryhmistä suurimman ja vaarallisimman muodostivat lähinnä raja-alueiden tuntumassa asuvat runsaat kolme miljoonaa sudeettisaksalaista. Slovakkien osuus väestöstä oli noin 16 prosenttia. Lisäksi maassa oli lukuisia muita vähemmistöjä – unkarilaisia, ruteeneita ja puolalaisia.

Jo keväällä 1938 Hitler esitti ensimmäiset syytökset sudeettisaksalaisten joutumisesta tšekkien sorron uh-

reiksi. Jatkuvasti kasvavilla vaatimuksilla ja syytöksillä oli tarkoituksena askel askeleelta luoda tilanne, jossa Saksan armeija saisi syyn ylittää rajan estääkseen verilöylyt ja sisällissodan. Alusta alkaen Hitlerin lopullisena tavoitteena oli valloittaa koko Tšekkoslovakia, jota Saksa Itävallan kaappaamisen jälkeen ympäröi kolmelta puolelta.

Puoluepäivillä 12.9.1938 pitämässään puheessa Hitler vaati sudeettisaksalaisille itsemääräämisoikeutta. Seuraavina viikkoina kriisi kärjistyi entisestään. Välttääkseen sodan Britannian hallitus pyrki sovitteluratkaisuun ja suostutteli Prahaa taipumaan Saksan vaatimuksiin. Jatkuvasti kasvava sodan uhka varjosti Englannin ja Ranskan käymiä neuvotteluita kriisin selvittämiseksi. Tšekit nostivat puolustusvalmiuttaan mobilisoimalla 23.9.1938. Myös Englanti, Ranska ja Saksa olivat nostaneet sotilaallista valmiuttaan.

Punalippuinen laivasto liikehtii

Saksan Suomenlähettiläs kertoo muistelmissaan niiden viikkojen tunnelmistaa Suomessa, jossa levottomuus kasvoi suuren yleisön keskuudessa. Sotaa pidettiin jo todennäköisenä ja elintarvikkeita sekä dollareita hamstrattiin. Myös syyllinen kehitykseen oli selvillä, sillä ”Kuta pitemmälle pulma kehittyi, sitä ankarammin asetuttiin Saksan politiikan suhteen arvostelevalle kannalle” kertoo muistelija.

Tiistaina 27.9.1938 Suursaaren tasalla oli havaittu sumussa kohden länttä purjehtiva venäläinen laivasto-osasto, johon kuului koulu-laiva ja pari apualusta sekä pintakulussa ainakin seitsemän sukellusvenettä. Lisää havaintoja tehtiin keskiviikkona, jolloin nähtiin lukuisia sota-aluksia sekä vähintään 17 sukellusvenettä matkalla länteen. Keskiviikkoillan suussa idästä purjehti näkyviin mahtavat Gangut-luokan taistelulaivat Oktjabrskaja Revolutsija ja Marat seitsemän hävittäjäaluksen varmistamina. Molemmat ensimmäisen maailmansodan aikaiset taistelulaivat oli modernisoitu 1930-luvulla ja niiden pääaseistuksena oli yhdeksän 305 mm tykkiä sijoitettuna kolmeen torniin. Myöhemmin selvisi, että merellä oli myös venäläisten uusien risteilijä 8 800 tonnin Kirov viiden hävittäjäaluksen seuraamana. Punalippuinen Itämeren laivasto oli lähtenyt Kronstadtin sotasatamasta ja Leningaradista kohden Suomenlahden suuta.

Suomessa neuvostolaivaston purjehdusta länteen seurattiin jännittyneenä. Pääosasto oli Jussarön linnan tasalla torstaina 29.9.1938 aamulla ja puolenpäivän aikaan alukset olivat Bengtskäristä noin 15 meripeninkulmaa lounaaseen. Havaintohetkellä purjehdus länttä – ja Ahvenanmaata kohden jatkui. Jännitystä kiristi tieto saksalaisen laivasto-osaston samanaikaisesta liikehtimisestä eteläisellä Itämerellä.

Syksyn 1938 Suomenlahden purjehdukseen osallistunut 25 000 tonnin taistelulaiva Marat. Aluksen pääaseistuksena oli yhdeksän 305 mm järeää tykkiä, jotka oli sijoitettu kolmeen tykkitorniin. Marat tuhoutui Kronstadtin satamassa syksyllä 1941 saksalaisen Junkers Ju-87 syöksypommittajan hyökkäyksessä. Kuva: Sotamuseo

Aseeton Ahvenanmaa

Tilanteen Keski-Euroopassa kiristyneessä oli päätetty kutsua puolustusneuvoston puheenjohtajan, marsalkka **C. G. E. Mannerheimin** vaatimuksesta ylimääräisiin kertausharjoituksiin Ahvenanmaan puolustukseen aiottuja ruotsinkielisiä joukkoja. Niinpä erillisen polkupyöräpataljoonan reserviläiset oli koottu sunnuntaina 25.9.1938 Kemiön kirkolle, josta oli järjestetty kuljetus Turun kasarmeille. Lähes samanaikaisesti oli Ahvenanmaalle aiotun jalkaväkirykmentin vajaat neljä tuhatta miestä koottu Vaasaan, josta heidät siirrettiin junakuljetuksilla Kankaanpäähän. Tykkimiehiä ei tarvinnut kutsua, sillä patteriston reserviläiset olivat parhaillaan jo normaalissa kertausharjoituksessa.

Myös Laatokan ja Suomenlahden meripuolustusta vahvistettiin. Ensimmäisessä vaiheessa sodanuhkamiehitys toteutettiin käyttäen nopeasti hälytettäviä suojeluskuntalaisia, jotka ilmoittautuivat rannikkolohkoilla. Neljän päivän kuluttua 27.9.1938 saapuneet runsaat 3 600 reserviläistä korvasivat heidät jatkossa. Neuvostolaivaston jo saavutettua Suomenlahden suun aloitettiin Turun satamassa illan suussa 29.9.1938 polkupyöräpataljoonan lastaus varattuihin aluksiin. Alukset jäivät yöksi satamaan odottamaan lähtökäskyä.

Ahvenanmaan yhteispuolustuksesta Ruotsin kanssa oli muutaman vuoden ajan käyty neuvotteluita, joissa oli myös kaavailtu tarvittavien joukkojen määrää. Kysymys yhteistoiminnasta oli syksyllä 1938 avoin eikä mitään sitoumuksia ollut allekirjoitettu. Joka tapauksessa myös Ruotsissa valmistauduttiin pahimman varalle – toki kovin pienellä joukolla. Yksi pataljoona ja kaksi patteria oli valmiina lähtöön Ahvenanmaalle, mikäli Suomi esittäisi pyynnön ja Ruotsin hallitus tekisi osallistumisesta erillisen päätöksen, josta ei ollut minkäänlaista varmuutta.

Tšekit uhrataan

Hitlerin luoma kriisi huipentui syyskuun lopussa Saksan uhkaukseen 1.10.1938 miehittää Sudeettimaa. Hitlerin mielestä Prahan oli valittava joko sota tai rauha. Italian diktaattori **Benito Mussolini** esiintyi nyt välimiehenä, joka ehdotti yhteisen konferenssin

järjestämistä asian ratkaisemiseksi. Tuohon Münchenissä pidettyyn kokoukseen osallistuivat Hitlerin ja Mussolinin lisäksi Englannin ja Ranskan pääministerit – **Neville Chamberlain** ja **Edouard Daladier**. Moskovaan ei kutsua ollut lähetetty, vaikka Neuvostoliitto oli Ranskan ohella Tšekkoslovakian liittokumppani. Itse kokouksessa Prahan edustajat saivat odottaa sivuhuoneessa, kun heidän maataan jaettiin.

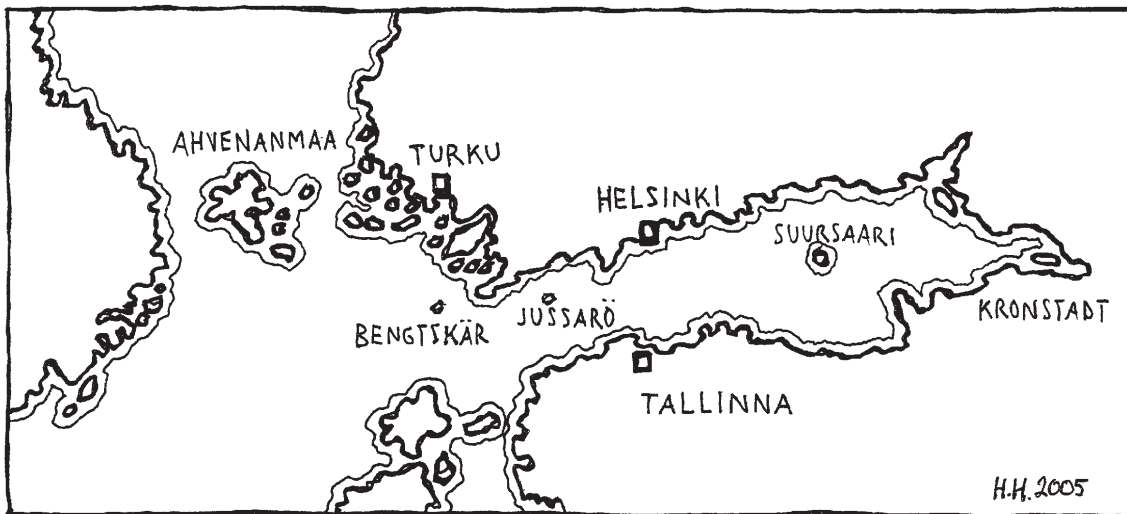
Sopimus Sudeettimaan luovuttamisesta Saksalle sekä Tšekkoslovakian uusista rajoista allekirjoitettiin 29.9.1938. Uusien rajojen myötä tšekit menettivät linoitetut puolustusasemansa ja niiden myötä puolustautumisen edellytykset jatkossa. Myös taloudellisesti menetykset olivat erittäin raskaat, sillä alueella oli runsaasti teollisuutta. Lokakuun alussa sudeettisaksalaiset ottivat alueelle marssivat saksalaisjoukot riemuiten vastaan. Tšekkien masennusta lisäsi vielä pienen puolalaisen vähemmistön asuttaman Teschenin liittäminen Puolaan. Myös unkarilaiset käyttivät tilaisuutta hyväkseen lähettämällä joukkoja Slovakiasa oleville unkarilaisille alueille.

Rauha meidän ajallemme?

Tietoa Münchenin sopimuksen allekirjoittamisesta seurasi pian ilmoitus Punalippuisen Itämeren laivaston kääntymisestä paluumatkalle kohden Suomenlahden perukkaa. Paluupurjehduksella laivasto aloitti jo aikaisemmin odotetun ”syysmanöveerin” ja palasi harjoitellen tukikohtiinsa, jotka se saavutti jo illalla 30.9.1938.

Saman päivän aamulla oli ”tilanne ohi” myös Turun satamassa ja yönsä laivoissa viettäneet polkupyöräpataljoonan miehet sekä pataljoonan kalusto hevosineen purettiin laiturille. Pataljoonan sekä myös muiden ylimääräisiin kertausharjoituksiin kutsuttujen joukkojen kotiuttaminen aloitettiin välittömästi. Pelätty kilpapurjehdus Ahvenanmaalle ei toteutunut. Sen sijaan oli saatu arvokkaita kokemuksia pikaisesta liikekannallepanosta yllätyshyökkäyksen uhatessa. Lisäksi oli tehokkaasti testattu eri johtoportaiden toimintaa pikatilanteessa.

Sodan uhan väistymistä – ainakin tuolla erää – terveh-

Tšekkoslovakian kriisin kiristyneessä syyskuun lopulla 1938 Neuvostoliiton Itämeren laivasto lähti liikkeelle kohden Suomenlahden suuta – ja demilitarisoitua Ahvenanmaata. Jännitystä lisäsi saksalaisen laivasto-osaston liikehtiminen Ruotsin itärannikon ulkopuolella. Suomessa – ja Ruotsissakin – valmistauduttiin ”kilpapurjehdukseen” Ahvenanmaalle.

Mannerheim johti puolustusneuvostoa 1931–1939. Kuvassa vasemmalla kenraaliluutnantit Hugo Österman, sotaväen päällikkö ja Rudolf Walden. Puheenjohtajasta oikealla puolustusministeri Juho Niukkanen sekä kenraaliluutnantit Lauri Malmberg, suojeluskuntain ylipäällikkö, ja K. L. Oesch.

dittiin tyytyväisyydellä. Sen sijaan Chamberlainin käsitykseen, että Münchenin sopimus takaisi rauhan meidän ajalle, eivät välttämättä kaikki usko-neet. Eräs kaikista kriittisimmistä oli puolustusneuvoston puheenjohtaja Mannerheim, joka oli jo vuosia seurannut huolestuneena Euroopan ajautumista kohden suursotaa.

Hitlerin seuraavia siirtoja ei tarvinnut odottaa pitkään. Maaliskuussa 1939 Saksa miehitti tynkä-Tšekkoslovakian. Runsas viikko myöhemmin Liettua joutui uhan edessä luopumaan Memelin alueesta. Puolen vuoden kuluttua oli vuorossa koko Itä-Euroopan jakaminen Molotov-Ribbentrop -sopimuksella 23.8.1939 sekä hyökkäys Puolaan syyskuun alussa.

ANTTI HANNULA

Kirjallisuutta:

Blücher, Wipert v.: Suomen kotalonaijoja. Porvoo 1950.
Selén, Kari: C. G. E. Mannerheim ja hänen puolustusneuvostonsa 1931–1939. Keuruu 1980.
Selén, Kari: Syyskuun kriisi

1938. Sotahistoriallisen Seuran ja Sotamuseon vuosikirja X. Helsinki 1978.
Uola, Mikko: Jääkärikenraalin vuosisata. Väinö Valve 1895–1995. Hämeenlinna 2001.

FENNICA

Kalevankatu 40, 00180 Helsinki
Puh. 09-645 161

Olen
suomalaisen ruuan tekijä

Tästä merkistä tunnista suomalaisen viljelijän.
Hän tietää missä hyvä ruoka kasvaa ja miten metsään saadaan meininkiä.
Meiltä saat yhteyden 020 413 2316

MTK

DEMENTIAHOITOKOTI AATOS

Kirkkotie 347 C, 82600 Tohmajärvi
Puh. (013) 225 577

*Hyvää Joulua ja
Onnellista Uutta Vuotta 2006*

GRUNDFOS

Pohjolan Liikenne -yhtiöt

YRJÖ PIRILÄ OY

LU Suomi Oy

*Suuremmoinen lomatarjous
Sinulle!*

Marskin Talviloma Runnilla

122€/hlö / 2 vrk

Sis. majoitus 2hh:ssa upeassa, kartanomaisessa Wanhassa Hotellissa tai mukavassa Kylpylahotellissa, runsaat puolihoitoateriat, vapaat kylpyläkäynnit, vapaa-ajan ohjaus arkin, sisäänpääsy orkesteritansseihin ke- ja la-iltoina sekä Hemmotteleva Yrttikylpy.

Lisätuna voit valita yhden seuraavista hoidoista:

* jalkahoito * ravitseva kasvohoito * kokohieronta

Katso hintaa, parempaa lomaa et voi löytää! **Marskin loma on myös mainio lahjaidea!** Tarjous voimassa 31.01.2006 saakka. (ei jouluna!)

Virkistysloma 360€/hlö / 5 vrk

Sis. majoitus 2hh:ssa upeassa, kartanomaisessa Wanhassa Hotellissa tai mukavassa Kylpylahotellissa, runsaat puolihoitoateriat, vapaat kylpyläkäynnit, vapaa-ajan ohjaus arkin, sisäänpääsy orkesteritansseihin ke- ja la-iltoina sekä

* kokohieronta * savihoito * jalkahoito * yrttikylpy
Voimassa 31.01.2006 saakka. (ei jouluna!)

Pyydä pikkujouluesitteemme
tai nouda se
www.runni.fi

Puh. (017) 768 751, fax (017) 768 7521, 74595 RUNNI
Myyntipalvelu (017) 768 7524, E-mail: myyntipalvelu@runni.fi

Talvisodan hengen synnystä

Suomen ja Neuvostoliiton välinen talvisota 1939–1940 on malliesimerkki pienen ja vähäväkisen maan taistelusta ylivoimaa vastaan: se näytti aluksi suorastaan järjenvastaiselta. Mutta osapuolten mahdollisuuksia kylmän realististen voimasuhteiden valossa arvioidessa on kuitenkin muistettava se tosiasia, ettei numeroilla ilmaistu ylivoima aina ole voiton perusedellytys. Jos näin olisi ollut, Suomi ja suomalaiset olisi jo aikoja sitten poistettu maailmankartalta omalla kansakuntana. On muitakin esimerkkejä siitä, että henki voi voittaa materian.

Tuskin monikaan suomalainen uskoi 1930-luvulla, että meidän olisi tartuttava aseisiin puolustaaksemme vasta parin kymmenen vuoden itsenäissyyttämme; olivathan esimerkiksi vuoden 1940 Olympian kisat uskottu järjestettäväksemme. Me uskoimme olympialaiseen rauhaan. Mutta kun diplomatia ei kyennyt syntyneitä ongelmia ratkaisemaan, vaihtoehdoksi jäi väkivalta. Emme vapaaehtoisesti luopuneet Tarton rauhan rajoista emmekä vapaudestamme. Niiden puolustaminen oli tuona aikana itsestään selvää. Suomalaiset unohtivat veljessodan ja sen jälkipyykin. Ulkopuolisen uhan edessä syntyi ihmeteltävä kansallinen ykseys, josta on käytetty ilmaisua ”Talvisodan henki”. Kun tiedämme sodan kulun ja tuloksen, ei ilmaisu huono olekaan.

Mutta toisinkin on ajateltu - sotien jälkeen. Väitetään, että talvisodan syttyminen edusti Suomessa poliittisten realiteettien puutteellista ymmärtämistä. Pahimmillaan sitä on pidetty jopa poliittisena tyhmyytenä: meidän olisi Baltian maiden tavoin pitänyt toimia viisaasti ja alistua Moskovan vaatimuksiin Leningradin turvallisuuden takaamiseksi Saksan kanssa tehdyn etupiirijaon hengessä.

Mutta poliittinen viisaus on suhteellista. Niinpä poliittista tyhmyyttä osoittanut Suomi piti Moskovan syksyllä 1939 esittämiä aluevaatimuksia kohtuuttomina, ja niinpä Molotovin mukaan neuvottelut kariutuivat Suomen edustajien vihamielisen kannan vuoksi. Sodan syttyminen pantiin suomalaisten syyksi.

Puna-armeija iskee

Kun sitten puna-armeija 30. marraskuuta 1939 hyökkäsi maahamme maalla, merellä ja ilmassa, vastarintaan nou-

semista ei epäilty. Jos sitä oli, kohteena olivat sotilaallinen valmiutemme sekä kykymme, eikä niinkään henkinen puoli. Puolustautumista aseina pidettiin selvänä. Niinpä armeijamme henkinen valmius paikkasi niitä aukkoja, joita sotilaallisessa valmeudessa oli.

Talvisodan henki on ymmärretty kansamme sisukuutena taistella maansa, elinolojensa, yhteiskuntajärjestelmänsä ja kulttuurinsa puolesta enemmän kuin pelkästään päättäjimmme itsepintaisuutena. Ei tuumakaan, se oli Suomessa yleistä koko kansan keskuudessa. Kyse oli ensi sijassa oikeudenmukaisuudesta. Ajateltiin, etteivät muutkaan oikeusvaltiot hyväksyisi esitettyjä vaatimuksia, vaan tulisivat tuomitsemaan ne ja ehkä antamaan apuakin.

Talvisodan hengen syntyajoilta

Mutta miten on ymmärrettävissä, että vain parikymmentä vuotta aikaisemmin verisen itsenäistymissodan, vapaussodan, läpikäynyt kansa monine sisäisine vastakohtineen ja jyrkkinekin näkemyseroineen saattoi yhdistyä ja osoittaa sellaista yksimielisyyttä kuin talvisodassa? On sanottu, että talvisodan henki oli nimenomaan kasvatuksen ja kiihotuksen tulosta. Neuvostoliiton ja neuvostovastainen ilmapiiri oli tulosta Suomessa lietso- tusta ryssävihasta. Osittain näin varmasti olikin, sillä kiihotusta esiintyi maassamme 1920- ja 1930-luvuilla.

Kasvatuksen ja valistuksen merkitystä talvisodan henkeen ei voida kieltää. Avainasemassa olivat nähdäkseni koululaitos ja monet kansalais- ja nuorisjärjestöt sekä lehdistö unohtamatta tietenkään suojeluskuntia ja Lotta Svärd -järjestöä. Koululaitos kasvatti ennen so-

taa suomalaisen sukupolven joka arvosti Suomea hyvine ja huonoine puolineen, eli miten ja millaisena eläminen ja oleminen Suomessa koettiin. Valmius talvisodan hengen syntymiseen kehittyi hiljalleen sotaa edeltäneinä vuosikymmeninä useiden erilaisten tekijöiden summana, joista vähäisin ei ollut maan taloudellisen tilanteen huomattava paraneminen.

Talonpoikien ja työväestön elinolojen paraneminen eheytti

Kokemukset ihmisten elintason noususta ehtivät vaikuttaa ennen talvisodan syttymistä. Eheytyksen kannalta oli ratkaisevaa, että siitä pääsi osalliseksi suuri enemmistö eli työväestömme ja itsenäinen maatalousväestömme. Itsenäiselle talonpojallehan maan puolustaminen oli aina ollut elintärkeää. Ennen sotaa siitä tuli tärkeä myös itsenäistyneille torppareille; torpparivapautus toi muassaan todellista ja omaa puolustettavaa. Tuntuukin siltä, että torppien vapauttaminen on yksi niistä keskeisistä yhteiskuntapoliittisista ratkaisuista, joilla on ollut poikkeuksellista kantavuutta, loihan se mahdollisuudet oman maan hankintaan sekä sen hyväksi tehdyn oman työn tuloksena saavutettuun elintason nousuun.

Myös työväestö alkoi saavuttaa elintason, mistä myöhemmin on puhuttu ”vanhoina hyvinä aikoina”. Sosiaalisia uudistuksia olivat mm. kansaneläkelaki (1937) ja vuosilomalaki (1939). Eiväthän nuo parannukset olleet nykyaikaan katsoen suuria, mutta ne antoivat uskoa yhteiskuntamme ja koko yhteiskuntajärjestelmämme kykyyn vaikuttaa myös parantamalla työväestön työolosuhteita sekä kohentamalla työväestön ammattiyhdistysten asemaa ja toimintamahdollisuuksia. Näinhän tapahtuikin.

Erittäin paljon kansalliseen eheytymiseen vaikutti myös Maalaisliiton ja Sosialidemokraattisen puolueen yhteistyö, joka johti **Kyösti Kallion** valitsemiseen tasavallan presidentiksi ja punamultahallituksen syntyyn. Näiden myötä eheytyksen kannalta avainasemassa olleen työväestöm-

me luottamus suomalaisen demokratian toimivuuteen ja sen aseman parantamiseen kasvoi. Alettiin luottaa myös sosialidemokraatteihin. Koko prosessi aiheutti sen, että äärisuunnat niin vasemmalta kuin oikeallakin alkoivat menettää asemiaan eli heikentyivät selvästi. Tärkeää oli se, ettei suojeluskuntien ja lottien työtä maanpuolustuksessa pidetty enää kansalliskiihkoiluna työväestön keskuudessa.

Neuvostoliitto itse talvisodan hengen luojana

Mutta eniten talvisodan hengen syntyyn vaikutti Neuvostoliitto itse, sen Suomelle aiheuttama uhka. Neuvostoliittoa kohtaan tunnettiin ehkä enemmän pelkoa kuin vihaa, epäluuloja sen tekemisiä kohtaan. On muistettava, että lamakauden aikana 1930-luvun alussa tuhansia suomalaisia meni itärajan yli paremman elämän toivossa. Näihin loikkauksiin vaikutti myös neuvostopropaganda, joka pani vastakkain kapitalistisen helvetin kauheuden ja sosialistisen taivaan autuuden eli kapitalismin kirous saatettiin vaihtaa kommunistisen paratiisin tarjoamaan onnelliseen tulevaisuuteen.

Monien loikkareiden onnistui palata takaisin länteen eivätkä heidän kertomansa mitään onnellisuutta osoittaneet, päinvastoin Stalinin suuret puhdistukset ja karkotukset kohdistuivat kipeästi myös suomalaisiin. Kaikki tämä karisti suomuja suomalaisen työväestön silmistä, lupauksiin suuresta ja onnellisesta kommunistisesta tulevaisuudesta ei uskottu. Toki Suomessakin työväestön elinoloissa oli korjaamisen varaa, mutta Neuvostoliitossa vikoja ja puutteita oli enemmän. Tämä eheytti suomalaista yhteiskuntaa enemmän kuin mikään kansallinen kiihotus olisi pystynyt aikaansaamaan. Kun Ruotsin yhteiskuntamallin hyvät puolet havaittiin, vertailu yhteiskunnan toimivuudesta kallisti vaakaa maltillisuuden ja demokratian puolelle.

Pelot toteutuivat

Pelot Neuvostoliiton aikeita kohtaan toteutuivat syksyllä 1939 sen esitettyä Suomal-

le tunnetut vaatimuksensa. Tässä yhteydessä aikaisemat enemmän tai vähemmän epämääräiset pelot ja epäluulot konkretisoituivat antaen ikään kuin pisteen i:n päälle eli yksimielisen puolustusvalmeuden ja koko talvisodan hengen syntyyn. Sitä ennen maamme hallitusta oli laajennettu ruotsalaisen kansanpuolueen edustajilla. Näin myös ruotsinkielinen väestönosamme tuli muodollisestikin hallituksen toimien ja päätösten taakse. Toimenpiteellä lujitettiin myös Skandinaviassa luottamusta Suomen politiikkaan ja hallitukseen. Kieliriidatkin unohdettiin.

Talvisodan taistelusta on käytetty ilmaisua ”Talvisodan ihme”. Sen yllätyksellisin tekijä oli armeijamme ja sotilaidemme odottamattoman uhrautuva taistelu. Kun ymmärrettiin sen oikeutus, mikä uhraus ei ollut liian suuri tai ylivoimainen. Armeijamme ja sotilaidemme taistelukyvyyn oli puolestaan tehnyt mahdolliseksi erilaisen poliittisten näkemysten samaistuminen talvisodan alla ja sen aikana. Emme voi kylliksi korostaa Ylimääräisten harjoitusten (YH) aikaa sotilaita yhdistäneenä tekijänä. Olihan miehillä aikaa keskustella, tutustua toisiinsa ja todeta se kummallinen tosiasia, että samoja suomalaisiahan tässä ollaan. Rauhan ajan yhteiskunnalliset asenteet ja rajat menettivät merkityksensä samoissa kenttäharmaissa. Sekin oli yllätys ja korosti talvisodan henkeä. Ja siitähän ulkomainen lehdistö teki legendan.

Talvisodan hengen syntyyn vaikuttivat eittämättä myös päättäjiemme kannanotot vuonna 1939, kun jo koko maailma varautui ja varustautui sotaan. Elokuussa suurten sotaharjoitusten lopputuloksissa joskus hyväuskoiseksi mainittu pääministeri **A. Cajander** sanoi mm: ”Ja kun puolustusnihilistien ehkäpä hyvinkin ihanteellisen rauhantyö meidän kansamme keskuudessa on nykyisin soveltumatonta, samaten ottavat myöskin ne mitä raskaimman vastuun harteilleen, jotka jatkuvasti yrittävät pitää vuoden 1918 haavaa avoimena.”

Sosiaalidemokraattien voi-

mamies **Väinö Tanner** julisti lokakuussa, että erimielisyydet valtiollisessa elämässä on syytä jättää sivuun. Samaan aikaan Suomen sosialidemokraatin pääkirjoituksessa ovat sanat: ”Jos vastoin luuloa toisin kävisi, eli neuvottelut koskisivat muita kuin kaupallisia ja poliittisia kysymyksiä, jos olisi kysymys meidän suvereenisuudestamme luopumisesta, ei Suomen hallitus eikä sen takana tässä suhteessa oleva yksimielinen kansa voisi olla siinä mukana.”

Paasikiven palattua ensimmäiseltä neuvottelumatkaltaan Moskovasta matkusti täydennetty valtuuskunta uudelleen sinne ja tällöin oli mukana valtiovarainministeri Tanner. Kun valtuuskunta lähti junalla kohti Moskovaa työväen kuorolaulun ”*Yks voima sydämehen kätkey on ...*” saattamana, meidän on pakko todeta, että talvisodan henki oli paljolti syntynyt lokakuuhun 1939 mennessä. Jo ennen talvisotaa oli toteutunut Mannerheimin 1933 lausuma toivomus: ”Jumala suokoon, että me kaikki rinta rinnan olisimme kyl-lin vahvat.

ANSSI VUORENMAA

Lähteinä: Sampo Ahto: talvisodan henki. Mielialoja Suomes-sa talvella 1939–1940, WSOY ja Suomen Sotatieteellinen Seura ry 1989, Paavo Virkkunen: Suomen taistelevan armeijan henki, Ota-va 1941, Martti Julkunen: Talvisodan henki - yhteinen taistelu, Kansakunta sodassa 1, Valtion Painatuskeskus 1989 sekä useiden henkilöiden artikkelit ja esitelmät, mm. Antti Juutilaisen ja Paavo Seppäsen esitelmät talvisodan hengestä ja sen synnystä.

Raumaster Oy

Kuljetinalan mestarit Raumalta

Nortamonkatu 34, 26100 Rauma
Puh. 837 741 Fax 822 3801
material.handling@raumaster.fi
www.raumaster.fi

Insinöörioppilastalo Oy

Tampere
Isännöitsijä Matti J. Mäkelä
0400-637 402

www.kesla.com

Joensuun tehdas
Kuurnankatu 24
80100 JOENSUU

puh. (013) 6828 41
fax (013) 6828 300

Kesälähdän tehdas
Metsolantie 2
59800 KESÄLAHTI

puh. (013) 6828 41
fax (013) 6828 100

Ilomantsin tehdas
Teollisuustie 8
82900 ILOMANTSI

puh. (013) 6828 41
fax (013) 6828 201

Lääkäreiden kotikäynnit pääkaupunkiseudulla.

Ajanvaraus 010 850 4743

Sotahistoriallisia matkoja 2006

- **Sotaa Äänisellä ja Syvärillä 1.-4.9.**
Sotahistorioitsija Anssi Vuorenmaa345 €
- **Karjalan Kannas/Talvisota päättyi-Suomi kesti 11.-12.3.**
Sotahistorioitsija Anssi Vuorenmaa190 €
- **Karjalan Kannas/Hyökkäysvaihe 4.-6.8.**
Sotahistorioitsija Anssi Vuorenmaa280 €
- **Karjalan Kannas 16.-17.9.**
Sotahistorioitsija Anssi Vuorenmaa200 €
- **Luovutettu Karjala 30.5.-3.6.**
Historioitsija Juhani Vakkuri460 €
- **Itä-Karjala 31.8.-4.9.**
Historioitsija Juhani Vakkuri385 €
- **Vienan Karjala-Solovetskin luostari 6.-10.8.**
Historioitsija Juhani Vakkuri490 €
- **Karjalan Kannas 16.-18.6.**
Historioitsija Juhani Vakkuri285 €
- **Viipurin Viimeinen Päivä 1944 6.-7.5. ja 30.9.-1.10**
Historioitsija Göran Lindgren195 €
- **Vienan laulu- ja sotamaille 27.-30.9.**
Sotahistorioitsija Sampo Ahto360 €
- **Murmansk-Petsamo 27.6.-1.7.**
Sotahistorioitsija Sampo Ahto450 €
- **Suomenlahden ympäri 16.-19.6.**
Kenri Pentti Lehtimäki420 €

Muutokset mahdollisia

Kysy myös Baltian matkoistamme sekä
21.-28.8. Pietari - Moskova-risteily
12.-26.9. Volgan risteily

VL-Matkat
Soita ja
varaa (09) 444774

www.vihdinliikenne.fi • Albertinkatu 22-24 A2 00120 HELSINKI

Partisaanien tuhotyöt Pohjois-Suomessa 1941–1944

Neuvostoliittolaiset partisaanijoukot iskivät Pohjois-Suomessa 1941–1944 kymmeniin kyliin surmaten lähes 130 siviiliä lapsiakaan säästämättä. Partisaaneja värväsi ja koulutti Neuvostoliiton kommunistipuolueen keskuskomitea jäsenistöstään. Partisaanivalan vannoneet jäivät neuvostoarmeijan ulkopuolisiksi toimijoiksi. Partisaanien toimintaa ja torjuntaa selostaa eversti Petter Parikka.

Sotasuunnitelma

Saksan sodanjohto oli suunnitellut Pohjois-Suomeen keskitettävien joukkojen tehtäväksi hyökätä Muurmanskin radalle ja katkaista Neuvostoliiton tärkein yhteystie liittolaisvaltioihin. Hyökkäystä tuli sitten jatkaa suomalaisjoukkojen tukemana etelään neuvostojoukkojen pohjoiseen sivustaan Leningradin alueen puolustuksen murtamiseksi. Kesäkuun alkupuolella 1941 siirrettiin Saksasta sekä Etelä- ja Pohjois-Norjasta 36. Armeijakunnan joukot Sallan alueelle. Kun suurhyökkäys Neuvostoliittoon alkoi juhannusaattona Itämeren eteläpuolella, Pohjois-Norjaan kootun vuoristoarmeijakunta Norwegenin joukot marssivat pääosin Kolttakönkään kautta Petsamoon. Jo 15.6. Suomen päämaja oli alistanut saksalaiskomentoon Pohjois-Suomen puolustamisesta vastanneen III Armeijakunnan, jonka joukot siirtyivät Hyrynsalmen–Kuusamon alueelle. AOK Norwegenin (kesästä 1942 lähtien 20. Vuoristoarmeija) kolme armeijakuntaa oli näin keskitetty hyökkäystä varten.

Hyökkäyksen kulku

Armeijan hyökkäys alkoi 29.6. Vuoristoarmeijakunta Norwegenin tavoite oli Muurmanskin kaupunki, 36. Armeijakunnan Kantalahti ja III Armeijakunnan Louhi ja Vienan Kemi. Suurin odotuksin aloitettu hyökkäys pysähtyi jo syksyllä, ja joukkojen oli ryhmyttävä puolustukseen: Vuoristoarmeijakunta Norwegen Litsajoelle, 36. Armeijakunta Vermajoelle, III Armeijakunta Kapustnajoelle ja Kiiskijärvelle. Hyökkäyksen pysähtyminen johtui monista syistä. Armeijan hyökkäysalueen leveys oli 600 kilometriä käsittäen likimain puolet koko Suomen itäisestä maarajasta.

Armeijakuntien hyökkäyssuunnat muodostuivat täysin erillisiksi, joiden väliin jäivät kymmenien kilometrien levyiset tiettömät ja paikoin kulkukelvottomat erämaat korpineen, vaaroineen, tuntureineen, soineen ja vesistöineen. Saksalaisten sotakalusto moottoriajoneuvoineen oli täysin sopimaton sotatoimiin näissä erikoisolosuhteissa. Taistelutoimet laajoilla metsäalueilla olivat niin ikään vieraita saksalaisille. Ei ollut ihme, että sotatoimet kohtasivat jo alusta lähtien suuria vaikeuksia. Niinpä saksalaisarmeijakunnat pystyivätkin etenemään vain 30–60 kilometriä lähtöasemistaan, suomalainen III Armeijakunta 60–100 km. Hyökkäyksen pysähdyttyä taistelutoiminta jatkui eri rintamalohkoilla asemasodan kaltaisena. Seuraavana vuonna taistelut siirtyivät myös rintamalohkojen välisille erämaa-alueille. Rintamavastuussa olevat joukot joutuivat levittämään puolustusasemiaan ja perustamaan kenttävartiotukikoh tia sekä aloittamaan jatkuvan partioinnin sivustojensa suojaamiseksi.

Partisaanitoiminnan käynnistyminen

Neuvostoliitto aloitti partisaanitoiminnan valmistelun heinäkuussa 1941 Stalinin joukoilleen pitämän radiopuheen jälkeen. Toiminnan käynnistämiseen liittyvät toimet annettiin kommunistipuolueen keskuskomitean tehtäväksi. Partisaanijoukkojen hallinto ja koulutus jäivät siten neuvostoarmeijan ulkopuolelle. Partisaaneiksi värvättiin kommunistipuolueen jäseniä, joiden oli annettava uskollisuuden osoituksena partisaanivala. Partisaanitoiminta suunnattiin aluksi saksalaisjoukkoja vastaan Valko-Venäjän ja Ukrainan laajoilla taistelualueilla, mutta laajennettiin sittemmin myös

Suomen rintamalle. Partisaanitoiminnan tarkoituksena oli häiritä vastustajan rintamantakaisia rautatie- ja maantieyhteyksiä sekä huoltokuljetuksia ja sitoa samalla rintamajoukkoja varmistus- ja muihin toisarvoisiin tehtäviin. Partisaaniosastot kohdistivat toimintansa Pohjois-Suomessa myös rintaman selustassa sijaitsevia erämaakylä ja jopa yksittäisiä asumuksia vastaan, jotka olivat siviilihenkilöiden rauhanomaisesti asuttamia aiheuttaen pelkoa ja epävarmuutta rajakansan keskuudessa.

Jo syksyllä 1941 Suomen vastaiselle rintamalle oli saatu kootuksi viitisentoista partisaaniosastoa, joita alettiin käyttää tuholaistoimintaan suomalaisten ja saksalaisten joukkojen selustassa. Partisaanijoukon kokonaisvahvuus oli noin 1800 miestä ja naista. Yksittäisen partisaaniosaston vahvuus oli 30–100 henkilöä. Partisaanien tuki- ja koulutuspaikkoja sijaitsi Vuoristoarmeijakunta Norwegenin suunnassa Muurmanskissa, Luttokylässä, Nuortijärvellä ja Hirvasjärvellä, 36. Armeijakunnan Kantalahdessa ja Kanasesa sekä III Armeijakunnan Haikolassa, Sorokassa ja Sekeessä. Partisaaniosastoja koottiin myös rajajoukoista. Saksalaisten heinäkuun puolen välin paikkeilla 1944 Mustolassa Jäämeren tiellä ottama vanki kertoi kuuluvan 82. Rajavartio-osaston lähettämään partisaaniosastoon. Rajajoukoissa, jotka olivat Neuvostoliiton valtiollisen poliisin KGB:n alaisia, palveli runsaasti kommunistipuolueen jäseniä ja puolueen nuorisoliittoon kuuluvia. On arvioitu, että 60 prosenttia partisaaneista kuului puolueeseen.

Toimintaohjeet

Pohjois-Suomen olosuhteet, harva asutus ja tieverkosto, laajat erämaat korpineen, vaaroineen, tuntureineen ja vesistöineen tarjosivat suotuisat olosuhteet partisaanitoiminnalle. Kuten tunnettua armeijakuntien puolustusasemien välimaastoihin jäi vaikeasti valvottavia laajoja erämaa-alueita. Näitä parti-

saaniosastot käyttivät hyväkseen siirtyessään tuhoamistehtäviin selustan kohteisiin. III Armeijakunnan alueella alueita oli kaksi, Kiimasjärvi–Keski–Kuittijärvi ja Keski–Kuittijärvi–Pääjärvi. Nämä molemmat olivat leveydeltään 60–70 kilometriä. 36. Armeijakunnan alueella partisaanit käyttivät siirtymiseen Pääjärven–Tolvantojärven välistä noin 50 kilometrin levyistä erämaa-alueita. Ylikurtista pohjoiseen Jaurijoelle, jossa Petsamon Erillisosastolla oli eteläisin kenttävartio, avautui noin 100 kilometrin levyinen erämaa- ja korpialue. Tätä lähes valvomaton aluetta partisaaniosastot käyttivät hyväkseen siirtyessään tuhoamistehtäviin Vuoristoarmeijakunta Norwegenin ja Petsamon Erillisosaston selustoihin, aina Jäämeren tielle saakka.

Partisaanien tuhotyöt

Partisaaniosastot tekivät 20. Vuoristoarmeijan alueella kaikkiaan 29 iskua, joista kahdeksan kohdistui III Armeijakunnan, kymmenen 36. Armeijakunnan ja 11. Vuoristoarmeijakunta Norwegenin vastuualueelle. Iskujen tekopaikat on merkitty karttoihin, ja ne on numeroitu.

Iskuissa sai surmansa 127 siviilihenkilöä ja haavoittui 31. Partisaanit eivät säästäneet lapsiakaan, sillä iskuissa sai surmansa 33 alle 15-vuotiaasta lasta ja haavoittui kymmenen. Erityiseksi toiminta-kohteeksi partisaanit olivat valinneet Kuoskun kylän, joka sijaitsee Savukosken kirkonkylästä vanhaan Sallaan johtavan maantien varressa. Partisaanit kohdistivat kylään 1941–43 kaikkiaan viisi iskua. Ensimmäisen iskun partisaanit tekivät kylään jo 3.9.1941 surmaten 9 henkilöä. Kun isku kohdistui siviilikoheteeseen, ja uhrit olivat suojattomia siviilihenkilöitä, katsottiin partisaanisodan alkaneen vain muutama kuukausi AOK Norwegenin hyökkäyksen aloittamisesta. Petsamon Erillisosaston sotapäiväkirjamerkinnän mukaan ”27.9.1941 venäläinen partio, jossa oli ollut suomea puhuvia, oli käynyt Vuonisjärven koillispuolella (14) asuvan

Aleksanteri Gaurilovin mökillä ja ottanut talon isännän mukaansa. Gaurilov oli surmattu noin kilometrin päässä kotoaan. Näin alkoi kammottava partisaanisota.”

Tuhoisimmat iskut partisaanit kohdistivat 1943 Hyryn, Malahvian ja Viiangin kyliin (5-7) sekä 1944 Seitajärven (13) ja Lokan kylään (23). Iskuissa Hyryyn, Malahviaan ja Viiangiin sai surmansa 32 siviilihenkilöä. Seitajärvellä uhreja oli 14. Kylän asukkaista partisaanit vangitsivat 11 naista ja lasta, joita lähtivät kuljettamaan mukanaan mutta jo muutaman kilometrin kuljettuaan teloitivat heidät lähes samaan kasaan. Vain 12-vuotias tyttö säilyi hengissä verilöylystä pahoin haavoitettuna. Lokassa partisaanit polttivat rakennusten mukana 15 siviilihenkilöä, joista kylän koulurakennuksessa sotamies Johannes Kumpulan vaimon ja viisi lasta. Lisäksi partisaanit surmasivat ampuamalla seitsemän kylän asukasta ja haavoittivat viittä. Luettelossa mainittujen uhrien lisäksi partisaanit surmasivat Sallan–Petsamon alueella viisi yksittäistä siviilihenkilöä.

Sotilaita kaatui iskuissa 33, joista saksalaisia yksi ja haavoittui 27, joista saksalaisia 15. Pahimmat menetykset koki Petsamon Erillisosasto, josta kaatui 14 miestä kahdessa partisaanien toimeenpanemassa iskussa Rajajoosepin–Atslemjärven huoltotiellä. Vaikka nämä iskut kohdistuivat sotilaskohteisiin, on ne kirjattu Erillisosaston sotapäiväkirjaan partisaani-iskuina. Vuosina 1943–44 partisaaneja surmattiin taisteluissa ja takaa-ajoissa runsaat 60, joista yksi sotilaspukuinen nainen.

Partisaanitorjunta

Partisaanitoiminnan laajetessa päämaja määräsi 1942 Rovaniemellä toimivan Yhteysesikunta Roin johtamaan partisaanitorjuntaa vastuualueellaan armeijakuntien selustoissa. Tehtävää varten sen alaisuuteen määrättiin osa Pohjois-Suomen ilma-suojelujoukoista, 1. komppania Rajajääkäripataljoona 1:stä ja 1. Erillinen Panssari-

autojoukkue. Samaan tehtävään alistettiin vuoden 1944 alkupuolella vielä Erillinen Pataljoona 8. Joukkojen varustusta parannettiin, aseistusta lisättiin ja järjestettiin partisaanitorjuntaan liittyviä erikoiskursseja Kemijärven Hanhikosken ja Savukosken Saunakankaan koulutuskeskuksissa. Armeijakuntien kanssa sovittiin niin ikään yhteistoiminnasta ja vastuu aluerajoista. Toimenpiteistä huolimatta tuloksiin ei heti päästy. Torjunnan vaikeutena olivat pitkät etäisyydet, huonot tie- ja viestiyhteydet sekä näistä johtuen tiedonkulun hitaus. Erämaakyltiin sijoitetut pienet vartioryhmät eivät myöskään pystyneet estämään partisaanien tuhoamista. Takaa-ajo-osaston siirtyminen tapahtumapaikalle kesti usein niin kauan, että partisaanit olivat ehtineet jo poistua kohteesta erämaahan ja saada tavoittamattoman etumatkan.

Tärkeä lähtökohta takaa-ajon järjestämisessä oli, että se voitiin aloittaa nopeasti. Saksalaiset esittivät 18.12.1943, että suomalaiset asettaisivat osaston ajamaan takaa noin 30 miehen vahvuista partisaaniosastoa, joka oli käynyt tuhoamassa Kemijärven-Sallan rautatietä Kellosoelässä (11) ja jonka oli todettu olevan paluumatkalla, mutta joka ei ollut vielä ylittänyt vanhasta Sallasta Savukoskelle johtavaa maantietä. Tehtävään määrättiin Erillisosasto Sau:sta Mannerheim-ristin ritari, luutnantti **Ola-vi Alakulppi** joukkueineen. Takaa-ajajat löysivät helposti tuoreen partisaanien hiihtämisen ladun Kotalamella Sallan luoteispuolelta. Joukkue aloitti nopean takaa-ajon ja sai taistelukosketuksen 19.12. klo 19.30 Sätsijärvellä 30 km Sallasta koilliseen (kartassa vinoristi). Neljässä yhteenotossa Alakulppi joukkueineen tuhosi koko partisaaniosaston. Taistelu päättyi 20.12. kello 03.30. Omia tappioita joukkueella ei ollut.

Petsamon Erillisosasto vastaanotti 16.7.1944 2. Vuoristodivisioonan kaukokirjoituksen, jonka mukaan edellisenä päivänä Mustolassa (24) oli otettu kiinni aiemmin mainittu vihollisvanki. Vanki kertoi kuuluvan 60-miehen vahvuiseen partisaaniosastoon, joka oli iskenyt viime päivinä kolme kertaa Jäämeren tiellä. Sillä oli mukana radioasema, jäl-

kikoiria, kaksi naista ja 10.7. Mustolassa vangiksi otettu saksalaissotilas. Partisaanien aseistuksena oli konepistoolien lisäksi äänenvaimentimella varustettuja kiväärejä. Vanki tiesi vielä kertoa, että partisaaniosasto palaa omalle puolelle Suonikylän maaston kautta.

Erillisosaston ensimmäisenä toimenpiteenä vahvennettiin Suonikylän kenttävartiota. Sinne lähetettiin luutnantti **Kullervo Walleniuksen** johdolla 13-miehin partio, jolloin kenttävartioston vahvuus kohosi 40 mieheen. Luutnantti **Kalle Öro** sai tehtäväkseen partisaaniosaston tuhoamisen. Hän ryhmitti Erillisosaston 130-miehen vahvuisen osaston viiteen tukikohtaan Atslemjärven luoteis- ja Suonikylän itäpuolisille järvikannaksille. Ryhmitys oli valmiina 17.7. kello 01.30. Jäämeren tieltä lähtien partisaaneja takaa-ajanut saksalaiskomppania oli todennut aamupäivällä partisaaniosaston jakautuneen kahtia. Toinen osa oli lähtenyt kiertämään Suonikylän koillispuolella sijaitsevaa Ala-Njaammanjärveä ja toinen suunnannut kulkunsa etelään kohti Luttojoen Köngästä. Wallenius ilmoitti 18.7. kello 05.30 30-miehisen partisaaniosaston ylittäneen varmistuspolun kolmisen kilometriä Suonikylän ete-

läpuolella ja lähetti sen perään takaa-ajopartion. Yksi partion miehistä astui valitettavasti partisaanien kulkurallalle asettamaan miinaa, jolloin takaa-ajo oli keskeytettävä ja haavoittunut evakuoitava vesitasokoneella hoitoon. Nyt lähetettiin partisaanien perään toinen partio, joka löysikin tuoreet jäljet Ala-Njaammanjärven koillispuolella sijaitsevan Ylä-Akkajärven eteläpuolelta. Öro osastoinen aloitti hetimiten takaa-ajon ja sai kosketuksen partisaaniosastoon kello 15.00 Kolgmajärvellä (kartassa vinoristi) ja taistelu alkoi. Partisaanit taistelivat sinnikkäästi ylivoimaista takaa-ajo-osastoa vastaan, mutta menetettyään yhdeksän miestä kaatuneina, hengissä säilyneet pakenivat taistelupaikalta kaakon suuntaan. Partisaanit yrittivät suuntaa muuttamalla karistaa takaa-ajajat kannoilleen ja onnistuivatkin lopulta pääsemään omalle puolelle Luttojoen pohjoispuolella, jossa takaa-ajo lopetettiin. Saksalaiskomppanian toteama toinen 30-miehin partisaaniosasto jatkoi pakoaan Suonikylän alueelta etelään. Partisaanit olivat sytyttäneet päivällä metsäpaloja Kallokosken itäpuolella tarkoituksella harhauttaa takaa-ajajia ja karistaa ne kintereiltään sekä ohittaa Erillisosaston

varmistuslinjat. Partisaaniosasto onnistui palaamaan Luttojoen eteläpuolitse omen yhteyteen ilman, että siihen olisi saatu taistelukosketus.

PETTER PARIKKA

Lähteet:

Suomen Sota 1941–1945, 5.osa Helsinki 1954; Neuvostopartisaanit toisessa maailmansodassa, Helge Seppälä, Porvoo 1971; Partisaanisodan siviiliuhrit, Tyyne Martikainen, Kemi 2002; Yhteysesikunta Roin toiminta, A O Väinänen, Oulu 1947; Sota-arkisto; Petsamon Erillisosaston asiakirjat 1941–1944, Sota-arkisto.

JaPi - Matkat

Aunus ja Maaselän kannas	4 pv	11.-14.5/4.-7.6/3.-6.8.	359
Syväriltä-Nietjärvelle	3 pv	19.-21.6/7.-9.7	299
Syväriltä-Nietjärvelle	4 pv	25.-28.5/13.-16.7.	359
Uhtua-Kiestinki-Kostamus	5 pv	26.-30.6/26.-30.7.	399
Viipurin saaret	3 pv	17.-19.7	329
Karjalan Kannas	3 pv	31.5-2.6/18.-20.8.	299
Karjalan Kannas	4 pv	2.-5.7.	369
Muurmansk	7 pv	2.-8.8/6.-12.9.	599
Jääkäreiden jäljillä	4 pv	20.-23.7.	427
Novgorod-Pihkova-Tartto	4 pv	10.-13.8	399
Talvisodan ihme	3 pv	11.-13.5/10.-12.7.	299
Petroskoi-Aunus	4 pv	16.-19.7.	349
JR8, Tunteimattoman sotilaan jalanjäljillä	4 pv	18.-21.5.	365

Hintaan sis. kuljetus, majoitus, viisumi, puolihito ja oppaan palvelut.

JaPi-matkat on erikoistunut sotahistorian matkoihin.

www.japi-matkat.fi e-mail: myynti@japi-matkat.fi
puh: 05 3559 365 fax: 05 3559 345

Aleksin Alueen Kehitys Oy Helsinki	Suomen Maarakentajien Keskusliitto ry. Helsinki	PALVELUALOJEN TOIMIALALIITTO
Päällystöliitto ry. Ratamestarinkatu 11 00520 Helsinki	Kalliotekniikka Consulting Engineers Oy Helsinki	KOLSTER Iso Roobertinkatu 23, 00120 Helsinki puh. 09-618 821
Helsingin Kristillinen Opisto Helsinki	Pierre Cavallo Oy Helsinki	Det Norske Veritas Helsinki www.dnv.fi
Modio Oy Helsinki	Diamond Power Finland Oy Helsinki	Uniferm Oy Helsinki
Connex Finland Oy	SUOMALAINEN LÄÄKÄRISEURA DUODECIM Helsinki	Helsingin Dataclub Oy Toivottaa Hyvää Joulua Sotaveteraaneille
ADC	Metsämiesten säätiö Helsinki	Asianajotoimisto Nousiainen & Saares Oy Helsinki
Helsingin Paperinkeräyspalvelu Oy Helsinki	Oy Heres Ab Helsinki	
Kanmanco Oy Helsinki	AM-Consulting Oy Helsinki	Merkopaino Oy Helsinki
HRT - TOOL OY Helsinki	a.palojoki oy	Albany International Oy Helsinki
GEB Products Oy Helsinki	Jalkahoitola Tuhkimo Helsinki	Vallilan Kopio-Team Oy Helsinki
Insinööritoimisto Alinikula Oy Helsinki	Nixu Oy	Hermannin Kuljetus Oy Helsinki

Finnopta Oy
Helsinki

finnsteve

V & V Suominen Oy
Helsinki

Kultaseppä Harri Toura
Helsinki

Hyvitalo Oy
Hyvinkää
- rakennamme laatuasuntoja -

**Hyvinkään
Sairaankuljetus Oy**
Hyvinkää / Hausjärvi

**Kiljavan
Lääketutkimus Oy**
Hyvinkää

HH-Ympäristöurakointi Oy
Hämeenlinna

T:mi Erkki Ranta
Ikkala

**Maalausliike
V. Lääperi Oy**
Imatra

Janakkalan Motomek Oy
Janakkala

**Karjalan Louhinta ja
Lujitustyö Oy**
Joensuu

IJ rahtikeskus oy
PUROMSUKKATU 1 A 2, 80160 JOENSUU
PUH. 013-312 011, FAX 013-312 010, GSM 040-751 2951

Tilijussila Ky
Joensuu

Jousteel Oy
Joutseno

HJ Talo-Team
Jurva

Midare Oy
Jyväskylä

Jyvästek Oy
Jyväskylä

T:mi Kari Jauhiainen
Jyväskylä

**Asuntosaneeraus
Ristiharju**
Jyväskylä

**Kuljetusapu
K.Taipale**
Jyväskylä

KOJALTEK

**Harrin Purku- ja
Kaivuupalvelu Oy**
Järvenpää

Ricon Oy
Järvenpää

**Nummelan
Raudoitustekniikka
NRT Oy**
Kaarina

Halton Oy
Kausala

**LAKEUDEN
KESKUSPUHDISTAMO OY**

Suomen Vibrakone Oy
Kerava

Tilitoimisto Ordent Oy
Kerava

Luotettavaa rakennuspalvelua Uudellamaalla vuodesta 1972
erikoisalana teollisuus-, liike- ja julkinen rakentaminen

**AV rakennustoimisto
nousiainen oy**

Sementtitehtaankatu 2, 04260 KERAVA puh. (09) 2747 260 Fax (09) 2747 2690

**Linja-autoliikenne
Helander ja K:nit Ky**
Koskitie 5, 92700 Kestilä
puh. 08-812 2325, 0400-890 753

**Asianajotoimisto
Markku Tiainen Oy**
Keuruu

Arhasukellus Oy
Kirkkonummi

Traditionsarbetets håvor och dimensioner

Det nyligen av Eklövets Traditionsförbund anordnade veterantraditionssemineriet visade med sitt mångsidiga program och aina dryftningar, hur traditionsarbetet tar fram stoff och värdefullt källmaterial, som kan och bör utnyttjas på många kulturella, pedagogiska och vetenskapliga områden. Det ger exempel på hur i upplevda ytterligt svåra krislägen – det må sedan ha gällt politiska hot, krig eller levned i största knapphet och nöd – folket och medborgarna förmår uppåtda tidigare

osedda fysiska och andliga krafter: seghet och uthållighet, moralisk rakryggighet, rådighet. Detta som pris och garanti för att landet förblir självständigt, demokratiskt lett och internationellt respekterat.

Mänskligheten har i sin utveckling kommit därefter, att olikartade fysiska, politiska och andliga hot, kriser och faror sprids världen runt snabbt och gränsöverskridande som aldrig förr. Avvärjningen av därtill anslutna katastrofala verkningar kräver ett vittomfattande samarbete; ett samar-

bete till vilket varje nation bör vara beredd, och delta i det vaksamt och med bibehållen effekt i avvärjningsförmågan.

Veterantidevarvets historia ådagalägger, att samtidigt som hela folket och alla medborgare måste känna sitt ansvar för upprätthållandet av avvärjningsförmågan, gällde detta en vis kategori av medborgarna på ett särskilt krävande och förpliktande sätt. I dag kallar vi dessa för krigsveteraner. En del också helt riktigt för hemfrontens hjälter. Vilka de var, vari deras

bragder bestod och vad de åstadkom, hur de överträffade den mänskliga prestationsförmågan, hur de offrade sig. Där om berättar en under dessa ödesmättade år tillkommen stor berättelse. Den är en outsinlig kunskapskälla för ständigt nya generationer, till utforskning och analyser, eller såsom erbjudande goda, manande exempel i uppfostran och betendeövningar.

I nya tider behövs för uthållighetens upprätthållande förstås också nya krafter och ny kunskap och rådighet och ett nytt slag av seg-

het. Men om vi, här var vi lever mitt i den nuvarande välfärden och välmågan och berättigt gläds däråt, glömer bort hur högt man kan bli tvungen att sätta priset för självständighet och ondskeavvärjning, kommer man i veterentraditionen alltid att finna på sin tid effektivbefunna exempel på, vad ett folk som tror på sin sak kan prestera vid försvaret av sitt land och vad allt det bör vara berett till för ett förtjäna sin självständighet.

AARNO LAMPI

Inför årsskiftet

Det här året närmar sig slutrakan. Vi börjar småningom bereda oss på julen, ljusets högtid.

Vad det snart tillägnas år 2005 beträffar, kan vi med skäl konstatera, att verksamheten såväl i förbundet som i dess distrikts- och lokalföreningar har haft en mycket aktiv prägel. Av de riksomfattande begivenheterna må särskilt nämnas den nationella veteran dagens huvudfest i Torneå och den i samband därmed skedda överlåtelsen av traditionsarbetets stafettkavel åt Eklövets traditionsförbund och därigenom kom-

mande generationer. Krigsveterankörernas sångfest i Joensuu med 700 sångare och en publik på 4 000 personer kan kallas ett verkligt kraftprov. Förbundets sedvanliga rådplägningsdagar i september var också ett prima tecken på bibehållet energiskt arbetsgrepp.

Till de viktigaste evenemangerna i vår verksamhet 2006 hör den nationella veterandagens huvudfest den 27 april i Tavastehus och de XXII förbundsdagarna den 1-2. juni i St. Michel.

Veteranernas åldrande jämte åtföljande växande svårigheter att på egen hand reda sig med vardagsgöro-

målen, kräver i allt större utsträckning effektiva åtgärder för att i alla avseenden trygga deras och deras närstående vårdares levnadsomständigheter. Härtill förslår inte Krigsveteranförbundets, de till dess stöd grundade organisationernas samt stödmedlemmarnas verksamhet allena. Detta växande krav måste i första hand uppfyllas genom det ekonomiska stödet från samhället, närmast från statsmakten budgeteringsvägen. Då regeringen i sitt budgetförslag för år 2006 sänkte rehabiliteringsanslaget med 5,5 miljoner euro från det i år gällande, är det verkligen inte att und-

ra på, att veteranförbunden greps av bekymmer och att representanter för deras delegation i september besökte riksdagen och framförde sitt bekymmer och sin oro till social- och hälsovårdsministern samt företrädare för riksdagsgrupperna. Det torde inte vara för mycket begärt, att fosterlandet bär sitt ansvar och ombesörjer att dess hedersskuld till veterangenerationen betalas, och det på så sätt att inte blott veteranerna själva, utan också deras makor och änkor inbegrips i rehabiliteringen och omvårdnaden.

Ytterligare må konstateras att tre riksomfattande

veteranorganisationer – Finlands Krigsveteranförbund, Frontveteranförbundet och Frontkvinnornas förbund – samt Förbundet De stupades anhöriga sedan senaste vår har planerat en fråga och med början av 2006 gällande ny gemensam form för finansanskaffning och underledning av en heltidsanställd anskaffningschef inlett en konkret planering av insemningar. Förbundets delegation har vid sina möten dryftat åtgärder för att få ekonomiskt stöd från affärslivet.

OSSI SUNELL

Flere uppgifter till stödmedlemmar i Vasa distrikt

Vasa Krigsveterandistrikt höll sitt höstmöte den 23 november och behandlade de stadgaeliga ärendena i traditionell ordning. Ordföranden informerade om aktuella ärenden, berörde aktuella rehabiliteringsfrågor och stimulerade medlemsföreningarna att tänka på framtiden med allt färre ordinarie medlemmar och allt flere stödande medlemmar. Han ställde i utsikt att föreningarna i början av nästa år skall ta ställning till vårt förbunds skisserade framtidsplaner med därtill hörande behov av stadgeändringar. Tanken att

få med makor/makar i medlemskretsen mottogs positivt på detta möte. Omsorgen om veteranerna omhuldas varmt. Stödmedlemmarna kommer att få allt flere uppgifter.

I sistnämnda avseende synes detta i sammansättningen av distriktsstyrelsen för nästa år, då några äldre veteraner önskade lämna sina uppdrag i yngre händer. Av de ordinarie styrelsemedlemmarna ersattes nu tre veteraner med stödande medlemmar. Även bland suppleanterna skedde en förändring, då en stödande medlem ersatte en avliden ordinarie medlem. Sedan tidigare har en stödande med-

lem varit ledamot i styrelsen och en som suppleant. Ordförandeposterna innehas allt fort av ordinarie medlemmar. **Holger Strandberg** omvaldes nu till ordförande för 15 gången. Viceordförande är **Holger Andersson** och **Karl Nyman**. Styrelsen består av 15 personer.

I samband med Vasa höstmöte hedrades fyra trotjänare med förtjänsttecken: Lauri Luutonen med gyllene förtjänstkorset, Nils-Börje Stormbom, Väinö Kavander och Björn Eriksson med förtjänstkorset.

Republikens Presidents
hälsning

Jag framför min bästa hälsning
till alla läsare av tidningen Sotaveteraani -
Krigsveteranen och önskar dem
och deras anhöriga en god jul och
ett gott nytt år 2006.

Tarja Halonen

TARJA HALONEN
REPUBLIKENS PRESIDENT

Julen är en gåva

Ärade krigsveteraner

Jag hälsar er denna jul då sex årtionden förflutit från freds- slutet. I vårt välmående fos- terland riktar de tacksamma finländarna sina tankar till er alla som med framgång försvarade vårt självständiga land. Även denna jul får vi syna hur vi har kunnat orga- niserat vårt gemensamma liv här.

Detta år har vi i Finland firat Kyrkan i Finland 850 år. Som tyngdpunkt har det kommit fram vilken betydelse kyrkans medlemskap har. Medlemmen är ju inte bara den som betalar medlems- avgiften och får vissa tjäns- ter av kyrkan i gengäld. Var- je döpt är döpt som kristen, som medlem i Guds rike, som en del av Kristi kyrka. Med- lemskapet är alltså av andlig karaktär.

Under årets lopp har man följt procenttal på hur kyr- kans medlemstantal av be- folkningen har minskat i nå- gon mån. I gengäld har de senaste gallupundersökning- arna visat att allmännt anse- ende för kyrkan varit växan- de. Med hjälp av procent mä- ter man och följer man också många andra aspekter i män- niskornas tro och aktivitet.

Julens budskap styr dock

vår blick till en annan po- sition. Med procent kan vi mäta människors attityder och beteende. Vi kan nog räkna deltagarna i julfirande eller julkyrkobesök. Men ju- len är något annat.

Den berättar om vad som är och förblir hundra procent- tigt.

Julen är en gåva. Dess budskap anknyter sig inte till folks attityder och reaktio- ner. Gud älskar världen. Var- je människa är värdefull och dyrbar. Därför föddes Sonen till vår bror.

Guds aktion är viktiga- re än mänskliga reaktioner. Gåvan är mera betydelsefull än dess mottagare. Jag hop- pas att vi även denna jul skall orka vända våra blickar till Guds gåva i Jesus Kristus. Den är mer än en arm vand- ring, mer än vår egen orkes- löshet eller likgiltighet. Ju- lens bud är en gåva, inte ett krav.

Jag önskar alla läsare av denna tidskrift en välsignad jultid inför budet om Julens Gåva, om Frälsarens födelse.

Ärkebiskopen av Åbo
och Finland
JUKKA PAARMA

Ärade krigsveteraner

Finland har vandrat en tung väg under sin nio årtionden långa självständighet. Ge- nom åren präglade av nöd och krig, återuppbyggnad och ekonomisk tillväxt har vi bli- vit en av de välbärgade natio- nerna i världen. Bevarandet av självständigheten tryggade vårt lands möjlighet att bygga det välstånd vi har idag och att skapa en ansedd interna- tionell ställning. För allt de- ta har vi våra krigsveteraner, dem som har varit med och stött deras handlingar samt hemmafronten att tacka.

Finlands självständighet vilar idag på en fastare grund än någonsin. Vi är en del av Europeiska unionen och vi har förbundit oss vid de vär- deringar som ni försvarade

under krigets svåra år. Vär- nandet om veteranernas and- liga arv och överförandet av det till de yngre generationer- na ankommer på oss yngre årsklasser under de närmaste åren.

Statsmakten värderar högt veteranernas insatser. Som ett led i detta har för krigsinvalidernas och krigs- veteranernas sociala trygghet anslag reserverats i statsbud- geten, detta år sammanlagt omkring 460 miljoner euro. Genom de veteranpolitiska linjer och tilläggsanslag som regeringen i fjol höstas be- slutade om stöds veteranerna och krigsinvaliderna och de- ras rehabilitering.

De val Finland träffat har med åren visat sig vara

de rätta. Måtte den okuvlig- het och vidsynthet som kän- netecknar veterangenera- tionerna utgöra plattformen för beslut, genom vilka vårt samhälles styrka kan tryggas i den allt hårdare internatio- nella konkurrensen. I juletid minns vi de uppoffringar som veterangenerationerna och de redan bortgångna vetera- nerna stod för när de bar den tyngsta bördan i kampen för vår självständighet.

Jag tillönskar krigsvete- ranerna, deras anhöriga och denna tidnings alla läsare fridfull jul samt hälsa och krafter inför det kommande året.

MATTI VANHANEN

Böcker

Borgå krigsveteraner minns och berättar om krigstiden

Borgånejden i krig och kris – krigsveteranerna berättar. Text: Borgånejdens Krigs- veteraner rf (utgivare) och Thure Malmberg. Layout: Peter Wikström, ISBN 952-91-8317-8, Ekenäs 2005. 242 sidor.

För två år sedan tillsatte Borgå- nejdens Krigsveteraner en redak- tionskommitté på sex man under ledning av föreningens ordföran- de **Ljunghard Lindroos**. Detta var början till boken, där Borgå- nejdens krigsveteraner minns och berättar, en bok om nejdens män, kvinnor och barn under och efter andra världskriget. Redaktions- kommitén påpekar att den nyut- komna boken är avsedd som ett viktigt komplement till den his- torik som Borgånejdens Krigsve- teraner utgav till den nu 38-åriga föreningens 25-årsjubileum.

En stor del av bokens 40 ka- pitlar omfattas av lokala krigs- veteraners intervjuer, levande text om många slags erfarenhe- ter och minnen. Boken innehå- ler även kapitel om evakuerade, Borgå luftbevakning, Borgåfar- tygens krigsfärd till Estland, byg- gandet av krigsskadeståndsfartyg

mm. Speciellt omfattande inslag har gjorts av **Håkan Blomberg** och **Valter Andersson**. På press- mötet 26. oktober hänvisade bo- kens författare Thure Malmberg, till Andersson, som redan 1938 skickades som en av flera extra inkallade Borgåpojkar till Kall- bådagrund för att spana efter rys- ka fartyg, u-båtar och flygplan: Få har tänkt på att skärgården och havet var också en front.

Till denna mångfald av text har på ett utmärkt sätt ympats krigstidens och nyare tiders foton i svartvitt och färg, bilder av olika dokument, inslag av pressklipp m.m. Detta gör att boken är även en estetisk upplevelse.

Boken är en lokal skattkam- mare även för unga och komman- de generationer.

Boken kostar 28 € och den kan rekvireras från Borgånej- dens Krigsveteraners sekrete- rare Kaj Petrell, telefon (019) 5753 560

MARKKU RÄMÖ

S A T A L I N N A

Laadukasta Valtionkonttorin hyväksymää

Veteraanien, invalidien, puolisoitten ym.

KUNTOUTUSTA SATALINNASSA

- myös itsemaksaa

SATALINNAN SAIRAALA

Satalinnatie 77, 29200 Harjavalta, puh. 02-535 3330

	Kristus syntyy - kiittää Riemullista Joulunaikaa ja Jumalan siunaamaa Vuotta 2006		
Haminan ortodoksinen srk	Hämeenlinnan ortodoksinen srk	Iisalmen ortodoksinen srk	
Ilomantsin ortodoksinen srk	Joensuun ortodoksinen srk	Jyväskylän ortodoksinen srk	
Kajaanin ortodoksinen srk	Kuopion ortodoksinen srk	Lapin ortodoksinen srk	
Lieksan ortodoksinen srk	Nurmeksen ortodoksinen srk	Oulun ortodoksinen srk	
Rautalammin ortodok- sinen srk	Vaasan ortodoksinen srk	Varkauden ortoksinen srk	
	Med Tack för gott samarbete. En Välsignad Julhögtid och Ett Gott Nytt År 2006		
Borgå Svenska Domkyrkoförsamling	Ekenäs församling	Esbo Svenska församling	
Hangö Svenska församling	Kimito församling	Mariehamn församling	
Markus församling Helsingfors	Maxmo församling	Närpes kyrkliga samfällighet	
Pargas Svenska församling	Pedersöreneiden kyrkliga samfällighet	Pernå församling	
Tomas församling Helsingfors	Vasa Svenska församling	Vörå församling	
	Åbo Svenska församling		

Jaakko Rautala Oy Alastaro	Kuljetusliike Selkämaa Oy Alavus	Asikkalan Telttapalvelu Asikkala
www.meyervastus.fi	Nurmen Sora Ky Aura	Inge Sjölund Trans Degerby
KCL Espoo	Taksi Espoo 305 Ilmari Kuitunen	Eaton Holec Oy Espoo
Asianajotoimisto Bergholm Oy Espoo Puh. 09 - 522 966	 Asuntosäätiö Kalevantie 6, 02100 ESPOO puh. 09-809 3210	Tibnor Oy Espoo
Arkkitehtitoimisto Innovarch Oy Espoo	Tehokasta ja pätevää isännöintipalvelua (AIT) A-ISÄNNÖINTI OY Martintie 14 C, 02270 Espoo Puhelin 867 6000	Etelä-Espoon LVI-Palvelu Oy Espoo
Bitrac Oy Espoo www.bitrac.fi	Rikomark Oy Espoo puh. 0400 - 440 926 - Crawford autotallin ovet -	Hovila Oy Espoo
Isännöintiverkko Oy Espoo	Espoon Lattiapinnoite Oy Espoo	Espoon Tanssiopisto Puh./Fax. 09 - 455 2495 www.espoontanssiopisto.fi
 SVEDBERGS®	 Gasum	Oy Julius Tallberg Ab Espoo
Forssan Kirvestyö Ky Forssa	Urakoitsija Pertti J Penttinen Haarajoki	Maansiirto Perala Oy Halikko
Visko Oy Ab Hanko	Niemisen Valimo Oy Harjavalta	SUOMEN ILMAILULIIITTO ry. Helsinki
Salonki Helena Mäkelä - Pelli Fredrikinkatu 63 A , 00100 Helsinki Puh.(09) 694 4181	Logistiikkayritysten Liitto ry. Helsinki	Töölön Pianokeskus Oy Helsinki

Kirjat

Sotasyällisysoikeudenkäynti tarkoitusshakuinen alusta loppuun

Lasse Lehtinen Hannu Rautkallio: Kansakunnan sijaiskärsijät, Sotasyällisyys uudelleen arvioituna. ISBN 951-1-20025-9. WSOY, Juva 2005, 318 sivua, runsas kuvitus

Ensin oli Yrjö Soinin kirja *Kuin Pietari hiilivalkealla*. Luin sen 1950-luvun lopulla ymmärtämättä asiasta paljon muuta kuin että suomalaisia isänmaan ystä-

viä oli kohdeltu kaltoin.

Parikymmentä vuotta myöhemmin ns. sotasyällisten tuomitsemisesta valmistui Jukka Tarkan väitöskirja. Kun Soinin kirja oli perustunut lähinnä oikeudenkäyntiin ja siinä yhteydessä julki tullessiin asiakirjoihin, oli Tarkalla jo käytettävissään suuri määrä läntisiä lähteitä, ja näin itse oikeudenkäynnistäkin saattoi muodostaa realistisemman kuvan, ainakin siis sellaisen kuvan, miltä asia Suomesta käsin näytti. Jos oikein muistan, Tarkan mielestä kysymyksessä oli näytösoikeudenkäynti, jossa suomalaisten tuli noudattaa itäisten naapureidensa laatimaa käsikirjoitusta.

Aiheesta ovat Hannu Rautkallio ja Lasse Lehtinen tehneet uuden tutkimuksen, jossa lopulta on käytetty myös venäläisiä lähteitä. Koko sotasyällisyyskysymys ja välirauhansopimuksen 13. artikla, jonka mukaan ”Suomi si-
toutuu yhteistoimintaan Liittou-

tuneiden valtojen kanssa sotarikoksista syytettyjen henkilöiden pidättämiseksi ja tuomitsemiseksi”, on saanut uuden tulkinnan, tähänastisista täydellisimmän..

Rautkallion ja Lehtisen kirja kertoo kronologisessa järjestyksessä ja normaalien historiantutkimusmenetelmien mukaisesti koko prosessin kulun. Tuon 13. artiklan silloisen tulkinnan mukaan suomalaisten olikin tuomittava ”tavanomaisten” sotarikollisten lisäksi johtavia valtiomiehiään – kansalaisia, jotka olivat vuosina 1939–44 tehneet parhaansa viedäkseen Suomen mahdollisimman vähin vaurioiden läpi kahden diktaattorin, Stalinin ja Hitlerin, puristuksen.

Aloite sotasyällisten tuomitsemiseen kotimaasta

Tähän asti on uskottu, että Suomi joutui sotasyällisyysasiassa Neuvostoliiton ja Liittoutuneiden valvontakomission puheenjohtajan Andrei Zdanovin ankarasti painostamaksi – uhalla, että jos suomalaiset eivät itse tuomitse

sotasyällisiä, sen tekee Neuvostoliitto. Painostusta olisi tapahtunut sekä syytteiden nostamisessa että syytettyjen Rytin, Rangellin, Linkomiehen, Ramsayn, Tannerin, Kukkosen, Reinikan ja Kivimäen tuomitsemisessa ankariin rangaistuksiin.

Uudessa tutkimuksessa osoitetaan, että aloitteellisia asiassa olivatkin silloinen oikeusministeri Urho Kekkonen hyvänä apunaan ministerit Sakari Tuomioja ja Kaarlo Hillilä. Nämä miehet ottivat joulukuussa 1944 yhteyttä kommunistien ”vahvaan mieheen” Yrjö Leinoon ja kertoivat huolensa siitä, että välirauhansopimuksen toteuttaminen ei sujunut riittävän nopeasti.

Leino otti tietysti yhteyttä Zhdanoviin, ja siitä alkoi runsaan vuoden kestänyt farssin ja tragediankin piirteitä saanut ajojahti edellä mainittujen henkilöiden, Risto Ryti ja Väinö Tanner etunenässä, tuomitsemiseksi sotasyällisiksi.

Toki Zhdanov erityisesti pääministeri Paasikiveä painostikin, mutta ilman Neuvostoliiton joh-

don valtuutusta. Asiaan vaikuttivat ratkaisevasti eräiden nimeltä mainittujen suomalaisten toiveet ja myös Zhdanovin omat henkilökohtaiset pyrkimykset. Näin kertovat venäläiset lähteet korutonta kieltään.

Säädettiin Suomen perustuslain vastaisesti taannehtiva laki ja perustettiin erityistuomioistuim poliittisine maallikkojäsenineen. Syytetyt henkilöt saatiinkin tuomituiksi, tosin vasta monenlaisen julttauksen ja painostuksen jälkeen. Kirjan mukaan suomettamisen aika oli Suomessa alkanut.

Rautkallio ja Lehtinen arvioivat, että koko oikeusprosessi ei ollut lainkaan tarpeen eikä sillä esim. ollut Stalinin tukea. Luulen, että ainakaan prosessin käynnistyttyä sitä oli enää mahdollon pysäyttää, niin paljon arvovaltaa oli jo pelissä.

Tutkimus on tehty uskottavasti ja kirja on kirjoitettu sujuvalla tyyllillä. Lukijat voivat sen parissa haukkoa vain henkeään, niin raadolliselta näyttää poliittinen pyrkisyys.

ESKO VUORISJÄRVI

Kaikki tarvitsevat luotettavan kumppanin.

op.fi/oulu

OULUN OSUUSPANKKI
Puh. 010 2535 014

Sotainvalidityötä Kymenlaaksossa

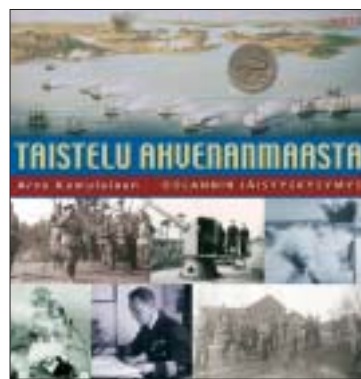
Sotainvalidien Veljesliiton Kymen piiri ry on julkaissut Pertti Niemisen kirjoittaman 124-sivuisen kirjan *Askelten kaiku*, joka on 1995–2005 käsittävä jatkohistoriikki piirin 50-vuotisjuhlajul-

kaisulle *Sama kaiku on askelten*. Tuoreen historiikin on painanut Korian Kirjapaino Alanko Oy (ISBN 952-91-9065-4). Naseva teksti, kuvat ja taulukot kertovat mm. hallinnosta, taloudesta, mo-

nipuolisesta huoltotoiminnasta, henkisestä ja hengellisestä työstä, liikunnasta ja tiedottamisesta sekä tulevien vuosien näkymistä. Tiedot ovat kiinnostavia sotiemme veteraanien yhteisöissä toimiville.

SK

Meriupseeri on tutkinut Ahvenanmaahan kohdistuneita uhkaa

Arvo Komulainen: Taistelu Ahvenanmaasta. Oolannin iäisyyskysymys. ISBN 951-20-6796-X. Gummerus Kustannus Oy, Ajatus Kirjat. Jyväskylä 2005. 342 sivua.

Espoolainen sotaveteraani, yekomentaja Arvo Komulainen on eläkepäivillään vuosia kestäneen tutkimustyön tuloksena saanut aikaan muhkean teoksen tästä ajoittain tulenarasta aiheesta. Kirjan korkealaatuinen ulkoasu, runsas kuvitus, selkeät kartat ja aiheen

taitava käsittely tekevät siihen tutustumisen miellyttäväksi.

Komulainen aloittaa ”taistelun” kuvauksen isonvihan ajalta 1700-1721, jolloin venäläiset joukot miehittivät Suomen. Erityisesti Ahvenanmaan miehityksen taka-ajatuksena tsaari Pietari I:llä oli sen tarjoama tukiasema Tukholmaan tehtävälle hyökkäykselle. Tämä hanke ei onnistunut. Sen jälkeenkin Ahvenanmaahan on kohdistunut monenlaisia uhkia. Ehkä tuhoisin on ollut nimenomaan Oolannin sotana tunnetut taistelut kesinä 1854 ja 1855, jolloin Britannian ja Ranskan merivoimat tuhosivat muun muassa venäläisten rakennuttaman Bomarsundin linnoituksen Ahvenanmaalla.

Sodan päätyttyä Venäjä si-
toutui Pariisin rauhansopimuksessa 1856 hyväksymään saarten linnoittamattomuuden periaatteen. Se kyllä myöhemmissä neu-

votteluissa pyrki vapautumaan tästä.

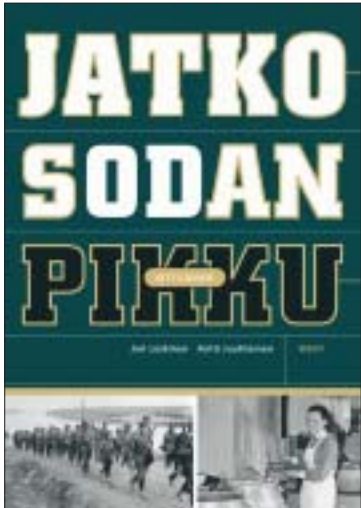
Komulainen selostaa perusteellisesti ja lukuisiin asiakirjoihin nojautuen viimeksi käytyjen sotien aikana ja johdosta eri maissa laadittuja, Ahvenanmaahan kohdistuneita suunnitelmia. Toisen maailmansodan päätyttyä Pariisissa 1947 pidetyssä rauhankonferenssissa Ahvenanmaasta tuli rauhansopimukseen kuitenkin maininta, että ”Ahvenanmaan saaret jäävät demilitarisoiduiksi nykyisin vallitsevan tilanteen mukaisesti”.

Kirjansa loppuosassa Komulainen pohtii Ahvenanmaan merkitystä maamme kokonaispuolustukselle ja etenkin ongelmaa siitä, kyetäänkö saaria tehokkaasti puolustamaan samalla, kun pidetään yllä niiden demilitarisointia.

ESKO KOSUNEN

Jatkosota yksissä tuhdeissa kansissa

Jari Leskinen – Antti Juutilainen: Jatkosodan pikku jättiläinen, ISBN 951-0-28690-7. 1259 sivua, runsaasti kuvitettu. WSOY Porvoo 2005. Hinta 60 €.

Se on valmis – Jatkosodan pikku jättiläinen jatkona ensimmäiselle monumentille Talvisodan pikku jättiläiselle, joka ilmestyi 1999. Teos on varsinainen järkäle tii-

vistä asiaa sotavuosista 1941–45 maalta, mereltä, ilmasta, kotirintamalta, jopa vihollisen puolelta. Kirjoittajat ovat jääkiekko-termillä ilmaistuna ykkösketjua: Jari Leskinen, Antti Juutilainen, Martti Turtola, Sampo Ahto, Anssi Vuorenmaa, Ohto Manninen, Arto Kotro, Eero Elfvingren, Marienne Junila, Juri Kilin, Timo Malmi, Matti Lukkari, Hannu Särkiö... – lähes 65 eri alojen asiantuntijaa. Niinpä asiantuntijoiden parhaimmisto on tavallaan jäävätyä laatimasta tästä kirjasta kirja-arvioita.

Tietopaketin runsaus ja monipuolisuus panee lukijan hiljaiseksi. Kirjassa ei käsitellä vain sota-toimia, vaan koko sotaa käyvää yhteiskuntaa. Aseveljet kuten vihollisetkin saavat omien sotilaitemme ohella asiaan kuuluvalla tavalla osansa. Kalusto, taktiikka, johtaminen, huolto ym. oleellinen on huomioitu. Mennäänpä vähän sodanjälkeiseen aikaan-

kin, mm. Porkkalan alueen vaiheisiin 1944–1956.

Selvää on eteneminen aika- ja tapahtumajärjestyksessä

- ennen sotaa
- hyökkäysvaihe 1941–42
- asemasota 1942–44
- torjuntavoitot 1944 ja sota saksalaisia vastaan 1944–45
- pitkosputa rauhaan
- hakemistot (poikkeuksellisen perusteelliset)

Asiaa riittää, jokaiselle on jotakin. Pääotsikot pitävät sisällään melkoisen määrän artikkeleita. Niinpä esimerkiksi Asemasota -otsikon alta löytyy 37 artikkelia valottamaan tuota aikaa. Kaiken tämän sisällyttäminen kansien väliin on kelpo taidon näyte. Valokuvat, karttapiirroksset ja taulukot edesauttavat kokonaisuuden hallintaa. Tiedoissa on myös paljon uutta, esimerkiksi: Vuosikausia lähes kaikissa kirjoissa on mainittu Suomen menettäneen 86 000 henkeä taisteluissa kaatuneina, haavoihinsa kuolleina tai ilmapommitusten

uhreina. Uusin tutkimus (Kurenmaa – Lentilä) päätty lukuun 96 000.

Teoksen toimitussihteereinä ovat toimineet Pekka Saloranta ja Kaisa Uusipaikka. Taitto on

Viljo Pekkalan, graafinen suunnittelu Martti Ruokasen ja kartat Susanne Jyrkisen.

TAPIO SKOG

Itsenäinen ja itsepäinenkin

Erkki Vitikainen: Maanpuolustustyötä ruohonjuuritasolla. Sotakamreeri muistelee. Matti Karhima Ky. 189 s.

Maanpuolustustyöhön kahdeksalla eri vuosikymmenellä osallistuneella Erkki Vitikaisella on hämähästyttävä muisti. Hän kertoo tapahtumista päiväkirjamaisen tarkasti, vaikkei ole tehnyt muistiinpanoja. Myös toimittajana työskennelleen sotakamreerin teksti luistaa. Yksityiskohdat saattavat uuvuttaa oudompaa lukijaa, mutta tiuhaan väliotsikoidussa tekstissä voi edetä myös harppoen.

Teoksen painopiste on asemasodan arkipäivässä. Kymenlaaksolaisena suojeluskuntalaisena Vitikainen (s. 1922) ehti osallistua jo talvisotaan ja saapui talvella 1942 täydennysmiehenä Maaselän rintamalle. Sotapolku vei sitten JR 4:n mukana Syvärille ja 1944 U-asemaan.

Lukiota käynyt Vitikainen oli reipas soturi, mutta ajatuksissaan sekä toimissaan itsenäinen ja joskus itsepäinenkin. Tästä eivät kaikki esimiehet pitäneet, joten ylennyksiä ja kunniamerkkejä tuli nihkeästi. Upseerikouluun Vitikainen komennettiin vasta syksyllä 1944. Suorasanaiset muistelot antavat ajattelemisen aihetta sotaväen johtamismenetelmistä.

Vaikka Vitikaisen sotamuis-toissa oli suolaa, hän lähti 1950-luvulla vapaaehtoiseen maanpuolustustyöhön ja uurastaa siinä edelleen. Reservin kapteenina hän kohtasi myös sen everstiksi ylenneen komppanianpäällikkönsä, jonka kanssa oli ollut nahinaa. Puhevälit palautuivat.

Lukemisen arvoinen kirja muillekin kuin Vitikaisen lähimmille aseveljille. Myös meille nuoremmille.

JYRKI VESIKANSA

Jääkärikenraali Einar Vihman elämänkulku

Martti Turtola: Jääkärikenraali Einar Vihma, Ihantalan taistelun ratkaisija. Otava, Keuruu 2005, ISBN 951-1-191551.

Jääkärikenraalimajuri, Mannerheim-ristin ritari Einar Vihma (1893–1944) oli jääkärikenraalien moniulotteisessa ja värikkäässäkin joukossa erottuva, persoonallinen, poikkeuksellinen upseerityyppi. Voi ihmetellä biografian ilmestymistä vasta nyt, yli kuusi vuosikymmentä hänen sankarikuolemastaan kesän 1944 taistelukentällä Ihantalassa.

Vihma, vuoteen 1936 Wichmann, syntyi Kuopiossa vanhaan pappissukuun. Perhetausta, samoin lapsuus- ja nuoruus- ja kouluvuodet sekä opinnot Helsingin teknillisessä korkeakoulussa kuvataan liki 40 sivulla. Einar

Wichmann oli mukana kahdessa jääkärihistoriaan kiinteästi kuuluvassa tapahtumassa: Simon kahakassa joulukuussa 1916 ja saksalaisen sukellusveneen UC 57:n matkalla Danzigista Loviisan Hamnskäriin marraskuussa 1917.

Enemmän tilaa käytetään poikkeuksellisen tasokkaan Sotakorkeakoulun 1. kurssin (1925–1926) kuvaamiseen. Kurssilta sai yleisesikuntaupseerin arvon 28 upseeria, joukossa 12 myöhemmin tunnettua jääkärikenraalia eri arvoissa sekä kahdeksan myöhempää Mannerheim-ristin ritaria. Wichmann tuli kuulumaan kumpaankin valiojoukkoon, vaikka hänen menestyksensä kurssilla oli ”erittäin heikko” (sijaluku 28 /28), kuten Turtola toteaa. Diplomityö jäi tekemättä.

Yleisesikuntamajurin arvossa Wichmann viipyi vain yhdeksän kuukautta, kunnes ylennettiin ye-everstiluutnantiksi itsenäisyyspäivänä 1927. Pian alkava 1930-luku oli hänelle kauttaaltaan menestyksekkäs: kadettikoulun johtajan tehtävän ansiokas hoito 1933–36 ja Suomen Valkoisen Kaartin näkyvä ja arvostettu komentajan tehtävä 1936–39.

Vihma osoitti johtajan laatusa talvisodan Taipaleen loholla komentaessaan 7. Divisioonaa ensin A. E. Heinrichsin ja sitten kolmisen viikkoa Paavo Talvelan alaisena. Kriittinen Talvelakin antaa jääkäritoveristaan

Vihmasta arvion: ”Hän olikin puolin hyvin uljas mies”. Jatkosodan hyökkäysvaiheessa Vihman komentama 12. Divisioona oli tärkeässä osassa Karjalannaksella edettäessä Vuoksen yli vanhalle rajalle ja suljettaessa venäläisiä joukkoja Viipurin eteläpuolella suureen mottiin.

Joulun alla 1941 Vihman komento on uskottiin peräpohjalainen 6. Divisioona, joka oli Salan suunnalla osallistunut koviin ja kuluttaviin taisteluihin erämaaoiloissa. Kahden ja puolen vuoden kuluttua sekä vaihtelevien vaiheiden jälkeen tämäkin divisioona keskitettiin Karjalan kannakselle, jonne sen komentaja esikuntineen saapui 26.6.1944, viikkoa Viipurin menetyksen jälkeen ja tilanteen ollessa veitsenterällä. Muistelmissaan ylipäällikkö antaa kauniin tunnustuksen ”kenraalimajuri Wihmalle, jonka 6. Divisioona saapui VKT-linjalle ajoissa ehtiäkseen vakauttaa puolustuksen Ihantalassa ja joka näissä taisteluissa kaatui sankarina”. Kesän 1944 ankarissa ja paikoin kaoottisissa vaiheissa korostui, miehistön urheuden rinnalla, lujien, hermonsia hallitsevien komentajien ja päälliköiden merkitys johtamisen kaikilla tasoilla. Tätä lajia kenraalimajuri, Mannerheim-ristin ritari Einar Vihma osoitti olevansa.

HANNU SÄRKIÖ

Muuta kirjallisuutta:

Albert Axell ja Hidehaki Kase: Kamikaze – Japanin itsemurhalentäjät. WSOY 2005. Englanninkielisestä alkuteoksesta suomentanut Matti Kinnunen. 357 sivua. ISBN 951-0-30973-7. Hinta 32 €. Teos kertoo Japanin ilmavoimien itsemurhalentäjistä, maan sotajohdon virallisesti hyväksymästä sotataktiikasta, sen motiiveista ja tuloksista, lentäjien koulutuksesta ja siitä mihin pohjautui japanilaisessa kulttuurissa arvostettu uhrihenki. Kirja perustuu japanilaisiin lähteisiin ja mm. eloonjääneiden kamikazelentäjien haastatteluihin.

Rikard Drakenlordh: Toisen maailmansodan avainhenkilöt. Ruotsinkielisestä alkuteoksesta suomentanut Petri Korteso. Karisto 2005. 198 sivua. ISBN 951-23-4674-5. Hakuteos listaa toisen maailmansodan avainhenkilöitä aakkosjärjestyksessä pähkinäkuoressa esitettyine aikansaannoksineen. Kronologinen luettelo toisen maailmansodan tapahtumista.

Eino Ihalainen: Korpitai-telut. Pilot Kustannus Oy 2005. ISBN 952-464-325-1. 259 sivua.

Sotaromaani Karjalan rintamalta, kylien ja kolonnien valtauksista, vangin matkasta ja marsista Petroskoista Syvärille, asemasodasta ja tiestä Muurmannin radalle.

- Samalta kirjailijalta ja kustantajalta ilmestyi syksyllä 2005 nide ”Sitä sattui”. ISBN 952-464-195-X Siihen on koottu 163 sivua täydennystä menneen vuosisan kansamme säilyneisiin tarinoihin.

Heka Jalo: Hatkat. Omakustanne. Painopaikka Tallin-na Raamatutrükijojä OÜ. ISBN 952918602-9 Helsingiläisen helsinkiläisiltä sotakonkareilta koamia sotajuttuja 485 sivua. Myy Akateeminen kirjakauppa. Hinta: 16,90.

Veikko Ilmasti: Koiviston poika ja Zhdanovin lupaus. Oma elämäkerta, 340 sivua. Omakustanne ISBN 952-91-962-0, 2005/11. Sotaveteraani (s. 1928) kertoo poikavuosistaan Koivistolla, jatkosodan ajasta vapaaehtoisena ja sodanjälkeisestä ajasta, Gestapon ja Neuvostoliiton vankina ja sodanjälkeisestä ajasta.

PRETAX OULU OY

Hallituskatu 29 A, 90100 Oulu
puh. (08) 534 3500
fax (08) 534 3510
www.pretax.net

**Pohjois-Savon
Autokauppiat r.y.**
Kuopio

Sinituote Oy
Erkylän kartano 50
05820 Hyvinkää
019-76000

www.sini.fi

merellinen TÖÖLÖN TORPPA

on oikea paikka häihin, perhe- ja yritysjuhliin, koulutus- ja saunatilaisuuksiin • erinomainen sijainti • torpalla oma pitopalvelu

Helsingin Melontakeskus Oy

Rajasaarenpenger 8, 00250 Helsinki
Varaukset päivisin 436 2500
www.toolontorppa.com

JAAKKO PÖYRY

SAGA MATKAT 2006

UUSI ESITE ILMESTYNYT!

esim. €/hlo

KYLPYLÄLOMAT 1 vko

Saarenmaa, ph.....	alk.	269
Haapsalu, th.....	alk.	249
Pärnu, th.....	alk.	265
Tallinna, th.....	alk.	299
Toila, th.....	alk.	315
Jurmala, ph.....	alk.	399

VIRKISTYS- ja HEMMOTTELULOMAT 4-5 pv

Tallinna, 4 pv, th.....	alk.	142
Pärnu, 4 pv, ph.....	alk.	135
Haapsalu, 4 pv, th.....	alk.	175

UUTUUS! MiniSpa -lomat

Laulasmaa 3 pv, pe-su.....	alk.	139
Kalev Spa 3 pv, ke-pe.....	alk.	139

Kysy myös hotellilomia Tallinnaan,
Pärnuun, Saarenmaalle,
Haapsaluun ja Riikaan!

Mukavasti Saga Matkojen bussilla eri puolilta Suomea Helsinkiin satamaan

saga
MATKAT

Albertink. 36 B, 4. krs, Helsinki
(09) 612 3355
www.sagamatkat.fi

toimintakulut
8 €/hlo

NOPEAN VARAAJAN ETU

31.1.2006 asti

1 vko, 4 tai 5 pv:n matkoille

sunnuntaisin ja torstaisin

Hytti 2 € B2

meno-TAI paluulaivalle 2-4 hengelle

**TILAA UUSI
2006 ESITE!**

Sotaveteraanien toive toteutui:

Ritari kunniapaikalle Viialan kirjastoon

Kun aselepo astui voimaan maamme ja Neuvostoliiton välillä syyskuun alussa 1944, korpraaliksi ylennetty Toivo Ilomäen 75 mm panssarintorjuntatykin putkeen oli maalattu kaikkiaan 21 viivaa, yksi kutakin tuhottua hyökkäysvaunua kohden. Tulosta voidaan pitää epävirallisena Suomen ennätyksenä.

Talvisodan aikana Ilomäelle myönnettiin urheudesta VM 2, VM 1 ja VR 4 ennen nimitämistään Vapaudenristin 2. luokan Mannerheim-ristin ritariksi. Esityksen nimittämisestä teki Aunuksen ryhmän komentaja, kenraaliluutnantti **Paavo Talvela**:

Viialassa sotaveteraanien keskuudessa oli pitkään elänyt ajatus paikallisen Mannerheim-ristin ritari Toivo Ilomäen muotokuvasta. Tammi-kuussa Lion's Club Viialan nimeämä kolmimiehin projektiyhmä otti kokonaisvastuun hankkeen toteuttamisesta.

Taulun luonnollisimmaksi sijoituspaikaksi valittiin kuntaan valmistumassa ollut kirjastotalo, joka tarjoaisi

komeat puitteet Toivo Ilomäen muistolle. Sijoituspaikalle saatiin Viialan kunnan nopea myönteinen päätös.

Kuntalaisten yhteinen hanke

Taulun toteutus annettiin hyvien suositusten jälkeen Iitalalaiselle taidemaalari **Timo T. Ingmanille**. Muotokuvan lopulliseksi toteutuskooksi sovittiin 95x70 cm.

Kantavaksi ajatukseksi tauluhankkeelle muodostui, että sen on oltava kaikkien kuntalaisten yhteinen hanke, ts. muotokuvan rahoituspohjan oli oltava mahdollisimman laaja. Kustannusarvio jaettiin sataan yhtä suureen osuuteen. Yhden lahjoittajan osuusmäärä rajattiin enimmillään viiteen osuuteen.

Lahjoittajia ilmaantui pian niin paljon, että osuuksien enimmäismäärää jouduttiin jopa pudottamaan. Rahoitukseen osallistuivat lähes kaikki paikkakunnan seurakunta ja järjestöt sekä lukuisa joukko yksityisiä kuntalaisia.

Taiteilija luovutti teoksen LC Viialalle kesäkuussa. Virallinen paljastustilaisuus Viialan kirjastossa oli 15. syyskuuta arvovaltaisen kutsuvierasjoukon läsnä ollessa. Taulu on nyt kunniapaikallaan kuntalaisten nähtävänä. Sotaveteraanien toive kunnianosoituksesta Toivo Ilomäelle on toteutunut.

Taulusta tehdään myös numeroitu taiteilijan nimi-koima kangasvedossarja, jota myydään klubin aktiviteettien tukemiseksi. Ensimmäinen vedoskappale varattiin heti Mannerheim-museoon Valkeakosken Päivölään.

Lähde: Marskin ritarit 191 ihmiskohtaloa, Valitut palat, Seppo Porvali 2001.

Ritari Toivo Ilomäen sisaret Aili Mäkinen ja Helvi Pullinen, pojat Pentti ja Eero, sekä taiteilija Timo T. Ingman. (kuva: Seppo Poutala)

KONECRANES

Nakkilan Sihuma Oy
Nakkila

Vaakatie 37, 15560 Nastola
puh. 03-871 540, fax. 03-871 5410
www.dosetec.fi

V.Huovila
Nastola

UPONOR

Taksiautoilija
Harri Landen
Nummela

T:mi Jukka Junnila
Oitti

Moreenitie 2, 90830 Oulu
Puh. (08) 5560 500, Fax (08) 5317 755

OMP-Konepaja Oy
Oulu

Rakiratamo Oy
Oulu

Oulun Kuorirakenne Oy
Oulunsalo

Palokan Kuljetus ja
Kiinteistö Oy
Palokka

Auto- ja
Konekorjaamo Kiviholma
Karviantie 374, Parkano

Pietarsaaren
Putkieristys Oy
Pietarsaari

Pario Ky
Pirkkala

Rakennuspalvelu
Risto J.Hämäläinen
Porvoo

Metsäkoneyhtymä
M&M Kolin Ay
Pyhtää

Pyhäjoen Rakennus Oy
Pyhäjoki

Apreton
Pälkäne

SuurSavohalli
Rantasalmi
www.suursavohalli.net

Kuljetus Viio Oy
Rantsila

Roin Tili- ja
Veropalvelut Ky
Rovaniemi

T:mi Anja Rantanen
Röykkä

FINN-ROTOR OY
Uuraistentie 10
43100 SAARIJÄRVI
www.finn-rotor.fi

Arteman Oy
Salo
Asiantuntijasi taideasioissa
Puh. 0500 - 533 587

Savotek Oy
Savonlinna

S-Kojeisto Oy
Savonlinna

JKE-Louhinta Ky
Savonlinna

Vuorelan Ilmastointi
Siilinjärvi

Siilin automaalaamo
Yrittäjätie 5, 71800 Siilinjärvi
Puh. 017 - 382 1352

Jukan Maalaus Oy
Sipoo

Ympäristöhuolto Sovi Oy
Sonkajärvi

Oy Dahlberg & Co Ab Kirkkonummi	Puhoksen Veturipalvelu Oy Kitee	Tilausliikenne Lauri Möttö Ky Kitee
Kiuruveden Osuuspankki - aidosti lähellä ihmistä -	KH-Kiinteistöhuolto Oy Klaukkala	Kaluste Ark Oy Klaukkala
Plus Terveys Hammaslääkärit Oy VO 1112 Tapio Heino Rantakatu 38 64100 Kristiinankaupunki Puh . 06 - 221 1940	Tilausliikenne Kaitsu Vaaralantie 9, 80910 Kulho puh. 0500 - 374 935	Tuotamme Spektroliittikiveä rakentamiseen, kotimaahan ja vientiin. Savon Kivi Oy Saukontie 25, Kuopio puh. 040 740 3650 www.savonkivi.com
Kuopion Putkiapu Ky Kuopio	40 VUOTTA Savon Kuljetus Oy Kuopio www.savonkuljetus.fi	Viestintä J.Seppälä Kuopio
Remonttiveljekset Hautamäki Kurikka	ETELÄ-SUOMEN SANOMAT	T.Huotari Oy Lahti
Valtapinnoite Oy Lahti	HYVÄÄ JOULUA	Konetyö Hömppi Lappeenranta
Pohjanmaan Remonttipalvelu Ky Lapua	Talotrim Oy Lempäälä	Pertti Koponen Leppävirta
finnforest Kerto	Arsi Erisys Ky Lohja	T:mi ARK J. Skog Lohja
Tilitoimisto Salminen Ky Lohja	Öljypoltinhuolto T.Taskila Loppi	AP Maalaus Loviisa
Konehuolto Lasse Salmela Loviisa	Polartherm Oy Luvia	Maansiirto Asko Hyvärinen Oy Muhos
Keski-Suomen Kuljetus Oy Muurame	Kuorma-Autoilija Veli Savinainen Muurame	Kuljetus Oy Jorma Peltola Mäntsälä

Mikko Annala jatkaa Keski-Pohjanmaan piirin johdossa

Sotaveteraaniliiton Keski-Pohjanmaan piirin syyskokous alkoi ro-
vasti **Eero Palolan** hartaus-
hetkellä. Kokouspaikalle
Kannukseen veteraaniväen
toivotti tervetulleeksi kotiseu-
tuneuvos **Veikko Haapalehto**. Sotaorpojen lauluryhmä
säestäjänä **Jussi Virkkala**
esiintyi ja varainhankintavas-
taavaksi valittu **Antti Roiko-
Jokela** esittäytyi.

Puheenjohtaja **Mikko An-
nala** ja toiminnanjohtaja **Seppo Yli-Norppa** luovuttivat lii-
ton myöntämän kultaisen an-
sioristin **Pentti Laasaselle** ja
ansioristin **Eeva Litmaselle**.
Olavi Sykäräiselle oli luovu-
tettu kultainen ansioristi ai-
kaisemmin ja **Antti Ahoselle**
se luovutettiin 80-vuotispäi-
vänään myöhemmin.

Piirin puheenjohtajana
jatkaa Mikko Annala. Piiri-
hallituksen erovuoroisten si-
jaan valittiin Matti Kuosma-
nen, Martti Hylkilä, Esko

Kujala, Heimo Linna, Kalle
Kouvalainen, Reino Keski-
Sipilä, Mauno Jämsä, Aulis
Karvonen ja Taito Löfbacka.

Edesmenneen Ilmari Sai-
rasen jäljellä olevaksi toi-
mikaudeksi valittiin **Heikki
Lahti**.

Naisjärjestön syyskoko-

uksessa edustajaksi keskus-
toimikuntaan valittiin piirin
naistoimikunnan puheenjoh-
tajana jatkava **Anna-Kaija
Annala**. Toimintasuunnitel-
maansa naiset ottivat ranta-
päivän järjestämisen 2006.

Antti Ahonen Haapajärveltä sai kultaisen ansioristinsä toiminnanjohtaja Seppo Yli-Norpan luovuttamana 80-vuotispäivänään 7.11.

Huomionosoituksia neuvottelupäivillä Kymenlaaksossa

Kymenlaakson Sota-
veteraanipiiri palkit-
si luottamushenkilöi-
tään ja tukijoitaan Suomen
Sotaveteraaniliiton ansio-
merkein neuvottelupäivillään
2.11 Anjalankoskella.

Pentti Kujala ja **Ahti Las-
si** saivat liiton korkeimman
tunnustuksen, kultaisen an-
sioristin. Sotaveteraanien an-
sioristi kiinnitettiin **Maila
Suurkongon** ja **Paavo Kalke-
lan** rintapieliin.

Sotilaspastori **Vesa Aurén**

Haminasta ja liikkeenharjoit-
taja **Timo Pajarinen** Kouvo-
lasta palkittiin sotaveteraa-
nityön tukijoina Sotaveteraa-
niliiton ansiomitalilla.

Neuvottelupäiville osallis-
tui 44 piirin ja sen jäsenyhdis-
tysten toimihenkilöä.

Toiminnanjohtaja **Toivo
Hartikaisen** alustusten ai-
heina olivat veteraanikeräys,
kannattajajäsenten hankin-
ta, jäsenluetteloiden täyttö,
sääntömuutokset, ansiomerk-
kianomusten täyttö, kuntou-

tus, Sotaveteraani-lehti sekä
piirin sosiaalineuvojan työ-
panos. Keräyspäällikkö **Juha
Myyryläinen** kertoi vuoden
2006 veteraanikeräyksestä,
Esko Virtanen asiapaperei-
den arkistoinnista, **Erkki Vi-
tikainen** piirin 40-vuotishis-
toriikista ja naistoimikunnan
puheenjohtaja **Liisa Silven-
noinen** yhdistysten naisjaos-
tojen tehtävistä.

ERKKI VITIKAINEN

Kymenlaakson Sotaveteraanipiirin palkitsevat sotaveteraanityötä tukeneet ja työssä uustaneet: Vasemmalta Vesa Aurén, Timo Pajarinen, Pentti Kujala, Ahti Lassi, Maila Suurkonka ja Paavo Kalkela. Kuva Erkki Vitikainen.

Veteraanien ja invalidien kuntoutusta ja terveystarkastusta
Ajanvaraus puh. 08-211 5500
Laivurinkatu 18-22, RAAHE

HANKO - VIHTAVUORI ☎0207 440 400 www.forcit.fi

KOTI- JA HOIVAPALVELUJA

Kymen- Vuoksen 4H-piirin koulutus- ja työpalvelutoimistoista

Anjalankoski	040-5048 418
Hamina	344 7054
Imatra	432 1124
Kotka	340 0070
Kouvola	375 3012
Kuusankoski	375 3030
Lappeenranta	61 44423

TUUPPARI

TUETTUA LOMAA 2006

Omapastuut alk. 17 €/vrk

Lomat ovat 5 - 7 vrk:n pituisia, täysihoitolimia.
Lomat myönnetään sosiaalisin, terveydellisin ja taloudellisin perustein.
Lomia myönnetään myös ryhmille, muista sopia ajankohta ajoissa.

Soita ja pyydä esitteet!
09-434 2680

Lomakohteemme ovat:
Lautsia, Hauholla 03-647 080, www.lautsia.fi,
Panganranta, Pielavedellä 017-6150 600, www.panganranta.fi

LOMAKOTISÄÄTIÖ Puh. 09-434 2680
www.pvvlomakoti.fi pvl@pvvlomakoti.fi

MEMORIA Täyden palvelun Memoria-hautaustoimistot

Nouda veloituksetta
”Näin minä haluan” -vihkonen
johon voit kirjata ylös omia
toiveitasi hautajaisjärjestelyistä.

Lisätietoa:
www.memoriahautaus.com

Lahden Diakoniasäätiö

Sibeliuksenkatu 6 C, 15110 Lahti
Puh. (03) 813 211
www.lahdendiakoniasaatio.fi

Joulutervehdys

Anttolanhovi

Hovintie 224, 52100 ANTTOLA, Puh. 020 7575200

Pavimento Oy

Sähkötie 8
01510 Vantaa
Puh. 09-668 9590
www.pavimento.fi

ASIAANTUNTIJAN MATKASSA

TUNTEMATTOMAN SOTILAAN JALANJÄLJILLÄ
1. - 4.6., 10. - 13.8. ja 17. - 20.8.

Matkanjohtaja evl Ilmari Hakala
"Kuka on kukin Tuntemattomassa sotilaassa?"
"Sotaromaanin totuus ja taru"
"Vaino Linnan kirjailijakuva"

360€

TALVI- JA JATKOSODAN TAISTELUPAIKAT
PATIKOIDEN KANNAKSELLA 15.-18.6.

Matkanjohtaja evl Jorma Inkinen

325€

KUOLAN JA KALOTIN RUSKALOISTO

6.-12.9.

Matkanjohtaja Teuvo Saharinen

618€

RISTEILY LAATOKALLA JA MANNERHEIMIN
JALANJÄLJILLÄ PIETARISSA 29.7. - 1.8.

Tali-Ihantala - Käkisalmi - Konevitsa - Valamo
-Pähkinälinna - Pietari
Matkanjohtaja evl Ilmari Hakala

LAATOKAN LUOSTARIT VALAMO JA
KONEVITSA 6.-9.7.

Sortavala - Valamo - Lahdenpohja - Käkisalmi
- Konevitsa
Matkanjohtaja Esko Lappalainen

405€

LAATOKAN VANHA VALAMO
16.-18.6.

Matkanjohtaja Esko Lappalainen

285€

PETSERI JA PÜHTITSA -
Tarunhoitoiset luostarit 17.-20.7

Viipuri - Pietari - Novgorod - Pihkova - Petserin
munkkiluostari - Tartto - Kuremäen Pühtitsan
nunnaluostari - Tallinna
Matkanjohtaja Esko Lappalainen

375€

TILAA LOMALINJAN ESITE
ASIAANTUNTIJAN MATKASSA 2006!

LomaLinja

Aleksanterinkatu 29, 33100 Tampere
puh. (03) 3140 3300, ryhmät (03) 3140 3310
lomalinja@lomalinja.fi, www.lomalinja.fi

Puhelinta 9 € / vuorok.

Jänkääkärit kokoontuvat kuukausittain Oulussa

Jänkääkäreiden (JR 12) perinteiset syystapaamiset aloitettiin **Matti Aitto-ojan** johdolla 21. syyskuuta Oulun Aleksinkulmassa. Näin jatketaan joka kuukauden 3. keskiviikko klo 13.00.

Jänkääkärit olivat osa 6 D:n joukkoja. Kaikki koolla olleet aseveljet olivat JR 12:n poikia. Jokaisella oli kerrottavaa niiden aseveljiensä nykyelämästä, jotka eivät tilaisuuteen saapuneet. Paikalla

olevien kautta nämäkin olivat ikään kuin läsnä.

Helsinkiläisenä allekirjoittaneella oli mieluista tilaisuus osallistua ja vihdoin kiittää kotikirkkoni puolustajia. Kuuluin Ihantalan seurakuntaan; kotini oli Ihantalan ja Viipurin puolivälissä Saarelan kartanossa. Kesällä 1944 olin Tienhaarassa (I/KTR 8). Kirkonmäen tienoot olivat minulle 1930-luvulta tutut. 6 D:n joukot lukitsivat kesällä 1944 lopullisesti vihollisen tien Ihantalassa.

Eri järjestöjen kokousilmoituksia julkaistaan Oulu-lehdessä, myös 6 D:n. Seuratkaa ilmoittelua ja pankaa aika kalenteriinne ja tulkaa tekin mukaan, jotka ette aikaisemmin ole käyneet!

TEKSTI JA KUVA:
ERKKI SILLANPÄÄ

Jänkääkäreitä Oulussa: Eturivissä vas. Matti Aitto-oja (I/JR 12), Lauri Ylisiurua (KrhK/JR 12), Olavi Smed (Viesti/JR12) ja Esko Leinonen (E/JR 12) seisomassa Olavi Myllykangas (KrhK/JR 12) ja Olavi Tervo (II/JR 12.)

Lapin sodan muistoja ylläpidetään retkeilyllä

Muonion-Enontekiön sotiemme veteraanit tahtovat ylläpitää Lapin sodan muistoja mm. tutustumalla tapahtumapaikkoihin ja muistomerkkeihin, jotka ilmentävät Kilpisjärven alueen merkitystä sotatoimialueena jo ensimmäisen maailmansodan ajoilta.

Näissä ajatuksissa Muonion-Enontekiön veteraanit puolisoineen sekä veteraanien lesket ja kutsuvieraat saivat veteraanileski **Laila Kul-timan** lapsilta lahjoituksena syysretken 17-18. lokakuuta Kilpisjärvelle, johon sisältyi kuljetukset, majoitus ja ruokailu.

Veteraanit vieraineen tustustuivat muistomerkkien ohella alueen vilkkaaseen

matkailurakentamiseen, rajavartioston Siilastuvan varti-oon ja rajamiesten tehtäviin Norjan rajalla. Iltaohjelmassa historiaa muisteltiin lämmimhenkisesti Ohvi-miehen

kodassa, jossa **Kai Hyttinen** laulullaan tehosti muistikuvien palautumista mieleen.

OSMO NIEMELÄ

Muonion-Enontekiön sotaveteraaneja seuralaisineen "Ohvi-miehen" kodassa, missä Kai Hyttinen esiintyi veteraaneille. Kuva: Hilikka Vanhapiha

21. Prikaatin Perinneyhdistyksellä kotisivu

21. Prikaatin Perinneyhdistys ry on avannut kotisivun, joka sisältää paljon tietoa yhdistyksestä.

Hakeudu ensin internetiin ja etsi "www.mpk.fi". Avattuasi sen "klikkaa" "jäsenyhdistykset" ja sen jälkeen klik-

kaa "aakkosjärjestyksessä", jolloin avautuvalla sivulla ensimmäisenä on "21. Prikaatin Perinneyhdistys ry".

Klikkaa sitä ja sen jälkeen lue tietoja ryhmittäin: uutiset, tapahtumat jne.

Pyrimme pitämään sivus-

ton ajan tasalla, joten sinne kannattaa hakeutua useammin.

Tiedonjanoisia hetkiä toivottaen

RAIMO RIIKONEN

Sotaanlähdön muistolaatta paljastettiin Saarikylissä

Kangasalan Saarikylän nuorisoseuran talon Kumpulan seinään kiinnitettiin seuran kesäisten 100-vuotisjuhla-lisuuksien puitteissa muistolaatta tekstillä ”Tältä Kumpulan pihalta lähtivät Saarikylän miehet isänmaata puolustamaan 13.10.1939 talvisotaan ja 18.6.1941 jatko-sotaan.”

Tilaisuuteen olivat saapuneet Kumpulasta sotaan lähteneet veteraanit **Osmo Lep-**

päjärvi, 90, ja **Erkki Jaakkola**, 86.

Juhlatilaisuudessa laatan paljastuspuheen pitänyt majuri **Tuomas Tiitola** totesi, että veteraanien ansiosta niin Kumpulan mäellä kuin muuallakin kotipitäjässä liehuu siniristilippu. Taiteilija Eero Tiitolan suunnittelema laatta muistuttaa jälkipolville Kumpulaan liittyvistä historiallisista tapahtumista.

MARKKU TIITOLA

Osmo Leppäjärv (vasemmalla) ja **Erkki Jaakkola** nuorisoseuratalon seinään kiinnitetyn muistolaatan edustalla

Mannerheimin päiväkäsky Helsingin Laajasalon kirkkoon

Itä-Helsingin Sotaveteraanit ja Itä-Helsingin Reserviupseerit luovuttivat Mannerheimin Suomen äideille yhteisesti omistetun päiväkäskyn Helsingin Laajasalon kirkkoon 4. syyskuuta. Päiväkäskyn luovuttivat **Martti Valla** ja **Into Huhta**

Sotaveteraaneista sekä **Keijo Talja** ja **Viljo Lehtonen** Reserviupseereista. Seurakunnan puolesta päiväkäskyn otti vastaan kappalainen **Kari Laaksonen**.

VILJO LEHTONEN

Päiväkäskytaulu ja luovuttajien edustajat **Viljo Lehtonen** ja **Kaija Uuksulainen** vasemmalla, **Martti Valla** ja **Into Huhta** oikealla.

Oikaisu

Lehtemme edellisen numeron (5/2005) Padasjoen veteraanien muistolaattaa koskevassa uutisessa laatan ideoijan nimi oli väärä. Muistolaatan on ideoinut Lahden piirin puheenjohtaja Mauno Uusitalo. Pahoittelemme virhettä.

Sotaveteraanipuisto nousee talkoilla

Sotaveteraaneille ja lotille rakennetaan Ruukin Paavolassa muistomerkkiä ja puistoa talkoilla. Alue on tarkoitettu vihkiä käyttöön ensi vuonna Paavolan Sotaveteraanit ry:n 40-vuotisjuhlan yhteydessä 2. heinäkuuta.

Muistomerkkipuiston peruskivi muurattiin sunnuntaina 24. heinäkuuta jumalanpalveluksen jälkeen sotaveteraanien lippumarssin, runsaan kutsuvieras- ja muun yleisön saattelemana. Tilaisuutta ohjasi puiston rakennustyötä johtanut rakennustoimikunnan jäsen **Kalle Matala**. Paavolan sotaveteraanien perinne- ja tukijaoston puheenjohtaja **Paavo Rankinen** totesi Ruukin kunnan hoitaneen asemakaavamuutoksen kii-

tettävästi. Kunta luovutti lähes 2000 neliön alueen Sotaveteraanipuistoksi keskeiselle paikalle taajamaa, Sotaveteraaniperinnekuoro lauloi **Johannes Lepolan** hanurisäestyksellä Finlandia-hymnin.

Puisto- ja muistomerkkihanke lähti **Kalevi Roppolan** kansalaisaloitteesta Paavolan Sotaveteraanien hallitukselle, joka päätti asiasta 6.3.2003 tuloksellisin seurauksin. Hankkeen talkoo- ja lahjotushenki pitää yllä joulumieltä vuodenajasta riippumatta.

Muistomerkkinä ”panssarieste”

Muistomerkkinä on 40 sm korkean jalustan päälle rakennettu ”panssarieste”. Itäpuolella on Kis-Kis- ja Munakukkulat, välissä ei kenenkään maa. Näissä maisemissa Paavolan pataljoona II/JR 32

taisteli jatkosodan alusta maaliskuuhun 1944. Puiston edessä on Paavolan vanha kansakoulu, joka oli sotavuosina evakoiden välietappina ja tilapäisenä majoituspaikkana. Kesällä 1940 siinä vietettiin siirtoväen ja 1944 sodan päättymisen sekä kotiinpaluun juhlaa.

Pohjois-Pohjanmaan Sotaveteraanipiirin varapuheenjohtaja **Atte Autio** antoi tunnustusta puistohankkeen toteuttajille todeten alueen muistomerkkeineen jäävän muistuttamaan tulevia sukupolvia itsenäisyytemme vaikeimmista vuosista. Paavolan Sotaveteraanit ry:n puheenjohtaja **Tauno Matala** iloitsi siitä, että nuoremmat sukupolvet arvostavat veteraanisukupolven työtä ja uhrauksia.

Paavolan sotaveteraanipuistohankkeen talkoomiehiä kahvitaulla

SENIORIPALVELUJA Ikäihmisille

Virkistävää päiväkeskustoimintaa
Ohjattua senioriliikuntaa
Luotettavaa pyykki- ja ateriapalvelua kotiin
Kotihoitopalveluja

Palvelemme numerossa: puh. (03) 8725 130
www.harjulansetlementti.fi

Hyvää Joulua ja Onnellista Uutta Vuotta
toivottaa Harjulan Setlementti ry.

Virolaisten merisotilaiden vaikutus vapaaehtoisliikkeessä

Amiraali **Johan Pitkalla** (s.1872) monipuolisesti lahjakkaalla miehellä tiedetään olleen yhtymäkohtia Suomessa taistelleisiin virolaisvapaaehtoisiin. Millaisia ne ovat olleet, jää paljolti olettamusten varaan, sillä äärimmäisen vähän on kyetty asiakirjoista todentamaan. Johan Pitka, joka oli saanut siviilimerenkulullisen koulutuksen, oli vuodesta 1918 alkaen luomassa suojeluskuntia, merivoimia, organisoimassa rajavartiointia ja rakennuttamassa panssarijuni. Viron vapaussodassa hän palveli maataan merivoimien komentajana kohoten syyskuussa 1919 kontra-amiraaliksi. Sodan päätyttyä hänet 1920 iän perusteella vapautettiin palveluksesta ja siirrettiin reserviin. Tämän jälkeen hän toimi mm. liikemiehenä ja kirjoitti muistelmansa. Hän asui myös useita vuosia Kanadassa, mutta palasi kotimaahansa vuonna 1930.

Vuoden 1939 syyskuun 28. päivänä Pitkan tiedetään matkustaneen poikansa Andreasin kanssa Suomeen todennäköisesti kenraali Laidonerin emissaarina ottamaan selvää, miten suomalaiset selviytyisivät sodan mahdollisesti syttyessä taistelusta. Neuvostoliittoa vastaan. Ajatuksena lie nee ollut, että perustettaisiin virolaisia yksiköitä Suomen armeijaan ja mahdollisesti ryhdyttäisiin englantilaisten avulla kustantamaan Suomessa vironkielistä sanomalehteä. Tapahtumat kuitenkin vyöryivät mahdollisten sotilaallisten yhteistyökaavilujen yli. Elokuussa Saksa

ja Venäjä määrittivät etupiirinsä Molotov—Ribbentrop-sopimuksen salaisessa lisäpöytäkirjassa. Toisen maailmansodan alkuun oli enää kukonaskel. Viro menetti käytännössä suvereenisuutensa allekirjoitettuaan keskinäisen avunantosopimuksen Neuvostoliiton kanssa. Alkoi ns. tukikohtakausi (lokakuusta 1939 elokuuhun 1940). Kun Viro elokuussa oli liitetty Sosialististen Neuvostotasavaltojen Liittoon sen kuudenneksitoista tasavallaksi, Pitkan onnistui pae-ta Suomeen.

Viron lähettiläänä Suomessa vuosina 1939—1944 toimi **Aleksander Warma** (s. 1890). Hän kertoo muistelmissaan, että Pitka olisi halunnut liittyä ns. Ernan ryhmään. Suuria fyysisiä ponnisteluja edellyttävä kaukopartio- ja tiedustelutoiminta ei amiraalin iän vuoksi tullut kuitenkaan kysymykseen. Amiraali ja lähettiläs olivat vanhoja tuttuja. Warma oli toiminut merivoimissa vuosina 1919—1920 ensin esikuntapäällikön sijaisena sittemmin esikuntapäällikkönä, myöhemmin merivoimien esikunnan juridisena neuvonantajana ja lisäksi ”Mardus”-nimisen tykkiveneen päällikkönä. Hän erosi aktiivipalveluksesta vuonna 1926 komentajakapteenina.

Koska lähettiläs Warmalla ja amiraali Pitkalla oli samanlainen koulutus- ja sotilastausta, sopii olettaa, että näiden kahden entisen merisotilaan välillä on käyty varsin mielenkiintoisia keskusteluja. On valitettavaa, etteivät olosuhteet olleet heille

Amiraali Johan Pitka 1872—1944

Lähettiläs Aleksander Warma 1890—1970

eduksi eikä heidän keskusteluistaan ole käytettävissä muistiinpanoja. Aleksander Warma oleskeli jatkosodan ajan Suomessa, mutta siirtyi Ruotsiin 19.9.1944. Siellä hän toimi vuosina 1963—1970 Viron pakolaishallituksen pääministerinä hoitaen tuolloin myös Viron tasavallan presidentin tehtäviä. Warma kuoli Lundissa joulukuussa 1970.

Vetäytyvien saksalaisten lähestyessä Viron rajoja Pitka palasi huhtikuussa 1944 kotimaahan. Hän piti yhteyttä saksalaisviranomaisiin ja pyrki saamaan luvan erityisen taisteluosaston ts. iskuryhmän muodostamiselle. Pitkan ajatuksena oli käyttää hyväksi kahden suurvallon vastakkainasettelua Viron itsenäisyyden palauttamiseksi. Luvan iskuryhmän perustamiselle amiraali saikin elokuun 21. päivänä SD:n eli turvallisuuspalvelun Tallinnan päälliköltä, sillä erikoisosasto alistettiin muodollisesti 20. virolaiselle SS-divisioonalle. Siihen kuului runsaat kaksisataa miestä. Se taisteli venäläisiä vastaan Kosella 22. syyskuuta ja vetäytyi sen jälkeen Tallinnaan ja Keilaan Läänemaalle. Tässä iskuryhmässä taisteli myös kotimaahansa palanneita Suomenpoikia, erityisesti merivoimissa palvelleita. Itse amiraali Pitkasta ei sitten syyskuun 14. päivän ole käytettävissä varmoja tietoja. Hänen kohtalonsa puhuttaa yhä. On mahdollista, että amiraali joutui vihollisen käsiin, sillä hänen taskukellonsa oli joutunut puna-armeijan virolaisarmeijakunnan kapteenin Paul Roosin haltuun, joka väitti löytäneensä sen jostakin kannonnokasta. Tätä taustaa vasten voisi ajatella, että vanha mies olisi eksynyt. Hän oli kuitenkin matkalla yhdeksänmiehisessä ryhmässä ja väitetään hänet nähdyn vielä Läänemaalla aiemmin mainitun päivämäärän jälkeen. Todennäköisempää on, että amiraali kaatui taistelussa tai vielä todennäköisempää, että hän hukkui yrittäessään myrskyävällä merellä päästä veneellä Muhuun tai Hiidenmaalle. Hänen kohtalonsa jäänee ikuisesti salaisuudeksi.

Merivoimien virolaisvapaaehtoiset

Talvisodan syttyessä 1939 merivoimiemme tärkein tehtävä oli pitää auki ja suojata meriyhteydet länteen. Tässä tehtävässä ne onnistuivatkin. Jatkosodassa laivastoyksikömmet toimivat yhteistyössä saksalaisten kanssa pyrkien estämään Neuvostoliiton laivaston pääsyn Itämerelle. Suomenlahti suljettiin pääasiassa miinoin, joita laskettiin vv. 1941—45 n. 60 000

kpl. Neuvostolaivasto yritti murtaa sulun ja häiritä Itämeren kauppamerenkulkua etenkin sukellusvenein. Merivoimat kuitenkin täytti niille määrätty tehtävät koko sodan ajan. Tappiot olivat kuitenkin hyvin raskaat, sillä kaikkiaan menetettiin aluksia n. 5600 tonnia, mikä oli n. 25 % alustonnistosta ja n. 1 000 kaatunutta, mikä oli niin ikään neljäsosa merivoimien laivasto-osan yhteensä n. 4 000 miehestä. Laivaston lisäksi merivoimissa palveli Hangon ryhmässä 16 000 miestä ja rannikkojoukoissa 25 000 miestä kokonaisvahvuuden ollessa tuolloin noin 45 000 miestä.

Suomen-pojista puhuttaessa tarkoitetaan useimmiten virolaisten oman rykmentin JR 200:n riveissä Karjalan kannaksella taistelleita. Kaikki eivät kuitenkaan kuuluneet tähän maineikkaaseen rykmenttiin, vaan yhteensä 3 355 virolaisvapaaehtoisesta eli Suomen-pojasta hieman yli 400 kantoi sinistä asepu-kua. Virolaisten osuus Suomen merivoimien laivasto-osan kokonaisvahvuudesta oli peräti 10 %. Vaikka virolaisten määrä ei ollut suuri, he täyttivät paikkansa esimerkillisesti. Myös näistä yli 400 merisotilaasta on tänä vuonna ilmestynyt **Heino Relvikin** toimittamana kirja ”Mereväe Soomepoisid”. Tämän kirjan on julkaissut Suomen merivoimissa palvelleiden virolaisten kiltä, joka nimensä mukaisesti vaalii viime sodissamme taistelleiden virolaisten merisotilaiden perinteitä.

Merivoimiimme hakeutuneet tai niihin muutoin komennetut virolaisvapaaehtoiset olivat Viron laivastossa koulutuksensa saaneita, kauppalaivaston miehiä, rannikolta kotoisin olevia nuorukaisia kuten laivureita, kalastajia ja sellaisia merellisesti ajattelevia, jotka muutoin tunsivat palvelun merivoimissa sopivan itselleen parhaiten. Suurin osa edellä mainituista oli varsin kokeneita merenkävijöitä, mutta oli joukossa aloittelijoitakin ilman minkäänlaista koke-tusta merellisiin asioihin. Yhtä kaikki he joutuivat ensin Turkuun peruskoulutukseen Heikkilän kasarmille.

Peruskoulutuksen jälkeen merivoimien Suomen-po-

Merivoimien Suomen-pojat paraatissa Turussa Heikkilän kasarmialueella Viron itsenäisyyspäivänä 24.2.1944.

jat sijoitettiin sekä aluksille että rannikko-asemille. Moni heistä osallistui mm. Koiviston evakuointiin sekä taisteluihin Viipurinlahdella ja sen lähistöllä. Heikkilän kasarmilla tammikuusta maaliskuuhun 1944 toimeenpannalla aliupseerikursilla oli oppilaina muutama virolainen. Suurin osa heistä oli jo saanut aliupseerin arvon palvelusansioista vielä käymättä itse koulua. Aliupseerikursin suorittaminen lisäsi heidän sotilaallisia taitojaan ja Suomessa saatu lisäkoulutus olisi epäilemättä ollut hyödyksi Viron uusissa puolustusvoimissa, jotka kuitenkin jäivät haaveeksi.

Kaksi virolaista komennettiin Merisotakoulun 15. reserviupseerikursille. Palveluksessa olleiden virolaisten sotilasarvot jakaantuivat seuraavasti: 364 matruusia, 13 ylimatruusia + 4 korpraalia, 15 alikersanttia, 4 kersanttia, 4 vänrikkiä / aliluutnanttia ja 1 luutnantti.

Viimeksi mainittu upseeri oli luutnantti, ennen Suomesta poistumistaan kapteeniluutnantiksi ylennetty, **Leopold Loodus**. Tämä Saarenmaalla Mustjalan kunnassa 8.3.1911 syntynyt merisotilas oli entinen kaaderiupseeri. Hän oli palvellut Viron merivoimissa jo vuodesta 1930 alkaen. Hänet komennettiin vuonna 1932 Suomeen Merisotakouluun, mistä hän 1934 valmistui meriupseeriksi 9. merikadettikursilta. Valmistuttuaan hän siirtyi aliluutnanttina palvelukseen oman maansa merivoimiin ja palveli nuoremman upseerin tehtävissä, kunnes hänet 11.10.1937 komennettiin harjoittelijaksi sukellusvene Lembitille. Loodus oli Suomessa opiskellessaan myös osallistunut koululaiva Suomen Joutsenen kaukopurjehdukselle ja hän harrasti purjehdusta ja muutakin urheilua. Pohjaa uralle luotiin palveluksella Peipsijärven laivasto-osastossa, merivoimien viestiyksikössä ja koulutuskompaniassa. Todennäköisesti häntä pidettiin kehityskelpoisena upseerina, mistä osoituksena on komennus Viron nykyaikaisimmille sotaluksille so. sukellusveneille. Palvelus keskeytyi vuonna 1939, jolloin Loodus oli heinäkuussa pääesikunnan II osaston päällikön määräämässä tehtävässä komennuksella Saksassa.

Vuonna 1937 alkanut su-

kellusveneupseerin ura jatkui nousujohteisena. Hän palveli Viron molemmilla sukellusveneillä ajoittain Kalevilla pääasiassa kuitenkin Lembitillä. Vuoden 1940 huhtikuussa Loodus määrättiin Lembitin miina- ja torpedoupseeriksi ja syyskuussa tämän aluksen ensimmäiseksi upseeriksi. Hänet myös ylennettiin luutnantiksi vuonna 1940. Seuraavana vuonna Saksan armeijan edettyä Viroon luutnantti Leopold Loodus palveli Hiidenmaan ja Saarenmaan sotatoimissa maihinnousuveneiden päällikkönä. Hän tuli Suomeen elokuussa 1943 ja palveli täällä Helsingin laivastoasemalla, vartiomoottorivenelaivueessa, Koivistoa evakuoitaessa tykkivene Uusimaan ensimmäisenä upseerina ja vielä ennen sodan päättymistä tykkivene Karjalan päällikkönä. Hänet ylennettiin syyskuun alussa 1944 kapteeniluutnantiksi, missä kuussa aselevon astuttua voimaan hän poistui Suomesta. Hän meni ensin Ruotsiin ja sittemmin Kanadaan, missä toimi kaivinkone- ja rakennusyrittäjänä. Hän kuoli tapaturmaisesti 21.10.1967. Kapteeniluutnantti Leopold Loodus on palkittu sotilasansioistaan 4. luokan vapaudenristillä.

Aliupseereista voisi mainita tässä yhteydessä Suomen merivoimissa palvelleiden virolaisten killan puheenjohtajan alikersantti **Ants Vaadren**. Tallinnassa 6.6.1925 syntynyt Vaadre sai saksalais-miehityksen aikana sotilaallisen peruskoulutuksensa Saksan armeijan koulutuskeskuksessa ja ylennettiin aliupseerin arvoon. Hän astui vapaaehtoisena palvelukseen 13.11.1943. Hän palveli aluksi merivoimien I (koulutus) ja IV (ilmatorjunta) pataljoonassa kesään 1944, minkä jälkeen mm. panssarilaiva Väinämöisellä ja Helsingin laivastoasemalla merivoimien autokomppaniassa 1944. Vaadre palasi Viroon 5.9.1944 ja palveli rintaman romahtamiseen saakka saksalaisessa 20. divisioonassa.

Sodan päätyttyä hän jatkoi taistelua metsäveljenä Läänemaan, Pärnun ja Viljandin suunnilla. Hänet pidätettiin ilmiantoon perustuen tammikuussa 1946. Vaadre tuomittiin pakko-työhön 10 vuodeksi ja edelleen karkotetuksi 5 vuodeksi. Hänet määrättiin Komin ASNT:n alueella sijaitsevalle

metsätyöleirille. Pakenemisyrittäksen johdosta hän joutui Norilskin pakkotyöleirille, mistä vapautui 19.2.1955. Karkotuspaikaksi määrättiin Karaganda. Karkotusajanaan Ants Vaadre tapasi Siperiassa nykyisen vaimonsa Elinan. Stalinin kuoltua myös virolaisvankien olosuhteet helpottuivat ja Vaadre vapautettiin vuonna 1957 ja hän sai palata Viroon. Kotimaahan palattuaan Vaadre opiskeli Tallinnan rakennus- ja mekaniikka-alojen teknillisessä opistossa, minkä jälkeen hän työskenteli sähkömiehenä ja automekaniikkona, liikenneopettajana ja tieministeriön oppilaitosten haaraosaston johtajana. Varsinaisen elämäntyönsä hän teki opettajana. Vuonna 2001 Ants Vaadre dekoroitettiin Suomen Valkoisen Ruusun Ritamerkillä.

Miehistöä edustakoon virolaiskillan sihteeri Suomen merivoimien matruusi **Lembit Kaing**. Tämä Suomen-poika on syntynyt Tallinnassa 24.4.1921. Hän taisteli vuodesta 1941 Kautlassa metsä-veljenä osasto Ernann riveissä. Vuosina 1941 - 1943 hän työskenteli saksalaisten viestivälinekorjaamossa. Koska Kaing oli koulutettu laivaradiosähköttäjä, hänet komennettiin merivoimiin 29.10.1943 I koulutuspataljoonaan. Parin viikon koulutuksen jälkeen Kaing siirrettiin moottoritorpedoveneille Kotkaan. Hän palveli veneillä elokuun alkuun 1944. Elokuussa palvelupaikkana oli Helsingin laivastoaseman meripataljoona. Syyskuun alussa Kaing vapautettiin palveluksesta 2.9.1944, minkä jälkeen hän palasi Viroon. Kaing taisteli Narvan rintamalla, mistä hän pyrki amiraali Pitkan iskuryhmään. Saksalaiset kuitenkin pidätivät hänet sotilaskarkurina ja lähettivät ensin Rakveren vankilaan ja edelleen Kloogan rangaistuspataljoonaan. Sodan jälkeen Lembit Kaing työskenteli ekonomistina, mekaniikkona ja lukkoseppänä.

Suomen vapaus vaati merivoimien Suomen-pojilta omat raskaat uhrinsa. Suomen vapauden puolesta antoi henkensä merivoimissa palvelleista virolaisista 16 miestä. He olivat: **Johannes Edvard Aas** (Helsingin pommituksissa), **Jaan Kuldeva** (Viipurinlahdella moottoritorpedo-veneellä), **Tiit Laa-**

Kesäkuussa 1944 Koivistoa evakuoitaessa tykkivene Uusimaan I upseerina toimi ltn Leopold Loodus (kypärä). Oikealla aluksen päällikkö kaptl A. Karsten ja taustalla keskellä II upseeri ltn S. Melen.

nemets (Viipurinlahdella moottoritorpedoveneellä), **Arnold Laine** (Viipurinlahdella moottoritorpedoveneellä), **Valter Lippus** (Viipurinlahdella aputykkivene "Vienalla"), **Kaarel Meriloo** (Teikarin saarella harhaluodista), **Karl Johannes Nõu** (Helsingin pommituksissa tykkivene "Hämeenmaalla"), **Osvald Palade** (Viipurinlahdella miinan sirpaleesta), **Richard Sild** (ilmahyökkäyksessä Viipurinlahdella aputykkivene "Vienalla"), **Nikolai Georg Soots** (Helsingin pommituksissa), **Harry Teichman** (harhaluodista paetessaan vetäytymisvaiheessa uimalla Teikarin saarelta), **Alfred Truusa** (Teikarin saarella kranaatin-sirpaleesta), **Endel Vainula** (Viipurinlahdella VMV 17:llä), **Vambola Vilimaa** (Teikarin saarella kranaatin täysosumasta), **Oskar Voorse** (Helsingin pommituksissa jäänmurtaja "Sisulla") ja **Janne Väinsalu** (Viipurinlahdella VMV 17:llä).

Virolaisvapaaehtoisten sota merimiesten osalta päättyi hieman toisin kuin JR 200 miesten. Suurin osa virolaisista merisotilaista oli sitoutunut aluksiinsa. Kun heidän irrottamisensa tuli mahdolliseksi, viro oli jo neuvostojoukkojen hallussa. Ne 138 miestä, jotka palasivat Vi-

roon, joutuivat kokemaan saman kohtalon kuin JR 200:ssa palvelleet maanmiehenä. Noin sadan merivoimissamme palvelleen virolaisen kohtaloista ei ole edes käytettävissä tarkkoja tietoja. Niille merivoimissa palvelleille n. 200 virolaisvapaaehtoiselle, jotka olivat vielä Helsingissä sodan päätyttyä 4. syyskuuta, avautui Paavo Loosbergin aloitteesta pakotie Länteen. Syyskuun 19. päivänä allekirjoitetun välirauhansopimuksen mukaan virolaiset piti palauttaa Neuvostoliittoon. Aliluutnantti **Paavo Loosberg** sai kontra-amiraali **Svante Sundmanin** ja kenraaliluutnantti **Väinö Valveen** pikaisten toimenpiteiden johdosta järjestetyksi 184 virolaisen viemisen Vaasaan, mistä merivartioston veneet kuljettivat heidät Ruotsiin. Näistä miehistä ei tullut Siperian junan matkustajia, vaan he asettuivat pakolaisina asumaan Ruotsiin tai muihin länsimaihin.

Merivoimien Suomen-pojat voivat oikeutetulla ylpeydellä kantaa laivaston muistoristejään, joiden neljään sakaraan on kirjoitettu sanat **kunnia - kunto - uskollisuus - urheus**.

NYYYRIKKI KURKIVUORI

Suomen-pojat pitivät valokuvanäyttelyn Turussa

Suomen-pojien perinneyhdistys pystytti tänä vuonna jo aiemmin Niinisalossa ja Nurmeksessa esillä olleen Suomen-pojista kertovan valokuvanäyttelyn Turkuun. Näyttelyn isäntänä toimi Saaristomeren meripuolustusalue. Siitä syystä näyttelyä oli täydennetty kuvilla virolaisista merisotilaisista. Näyttely oli avoinna 20.9–24.10. Pansion sotilaskodissa. Avajaistilaisuuteen osallistui sekä isännöivän joukko-osaston että Turun seudun veteraani- ja maanpuolustusjärjestöjen edustajia. Tilaisuuteen oli Tallinnasta saapunut myös Suomen merivoimissa palvelleiden virolaisten killan puheenjohtaja **Ants Vaadre**, joka mukaansa tempaavalla tavalla kertoi läsnäolijoille omista kokemuksistaan merivoimissamme, paluustaan kotimaahansa ja sodan loppu-

vaiheista Virossa sekä kovista kokemuksistaan heti sotaa seuranneina vuosina.

Valokuvanäyttelyn kohderyhmänä olivat nuoret palveluksessa olevat varusmiehet. Heidän toivottiin näyttelyyn tutustuessaan saaneen käsityksen siitä, millaisissa olosuhteissa sotaa käyvään veljesmaahan yli 60 vuotta sitten vapaaehtoisiksi tulleet 3 355 virolaisnuorukaista tehtävänsä täyttivät. Olisi toivottavaa, että nykyinen sukupolvi osaisi antaa arvoa sille sukupolvelle, joka ase kädessä joutui puolustamaan niitä perusarvoja, joille koko länsimainen demokratia rakentuu. Suurin osa virolaisista vapaaehtoisista palveli omassa rykmentissään JR 200:ssa Karjalan kannaksella. Osa heistä, hieman yli 400 miestä, taisteli merivoimiemme riveissä.

Tammenlehväsukupolven

uhrautuvaisuuden ansiosta Suomi ei hävinnyt sotiaan, vaan säilytti vapautensa. Virola kohtalo käsitteli toisin, mutta ajatus pienen kansan oikeudesta elää vapaana jäi silti elämään. Historia soi-kin Virolle vielä uuden mahdollisuuden. Totalitaarisen kommunistisen järjestelmän ja koko Neuvostoliiton romahdettua venäläiset saivat mahdollisuuden oman yhteiskuntansa asteittaiselle kehittämiseksi uudelta pohjalta tavoitteenaan oikeusvaltio. Baltian maat saivat saman historiallisen tapahtuman seurauksena takaisin itsenäisyytensä. Naapuruuutta ja Itämeren maiden välistä yhteistyötä on nyt mahdollista rakentaa uusista lähtökohdista.

NYYRIKKI KURKIVUORI

Suomen-pojien muistomerkkien vaaliminen – suomalaisten kunniatehtävä

Suomen-pojien perinneyhdistys aloittaa rahankeräyksen, jolla kerätään lähivuosisiksi varoja Virossa sijaitsevien Suomen-pojien muistomerkkien ja Metsäkalmistun hautausmaan kunnossapitoon. Tähän asti Suomen-pojat ovat itse tehneet hoito- ja kunnostustyöt. Heidän ikääntymisensä estää talkootyön jatkamisen. Tulevina vuosina on välttämätöntä käyttää enemmän vastikkeellista palvelua.

Suomen-pojien perinneyhdistys suunnittelee yh-

dessä Suomen Sotaveteraanien Viron yhdistyksen ja Soomepoiste Pärimusühingin (virolainen perinneyhdistys) kanssa keräysvarojen tarkoituksenmukaisen käytön.

Etelä-Suomen lääninhallitus on myöntänyt rahanke-
räyslupan koko maahan Ahvenanmaata lukuun ottamatta OKU 978 A 16.8.2005. Keräys päättyy 31.3.2006. Pankkiyhteys, Etelä-Karjalan Osuuspankki 540201-245532.

Lisätietoja Suomen-pojista: www.suomenpojat.fi

Joulutervehdykset Karjalaan ja Inkeriin

Talvinen maisema Kuujärveltä aamun hämärässä

Itä-Helsingin Rotaryt **Matti Lappalaisen** ja Helsinki-Erottaja klubin Soroptimistit kokosivat **Pirkko Kiravuon** johdolla kahdennentoista kerran lahjoituksina saatuja joululahjapaketteja inkeriläisille ja karjalaisille heimoveteraaneille ja heidän leskilleen.

Paketteja tehtiin 140 ja perille niitä olivat viemässä **Vihtor Hyyrönen** ja **Albert Kirjanen**, jotka molemmat tuntevat hyvin paikat ja olosuhteet.

Aunukseen, Petroskoihin ja Kontupohjaan suuntautunut matka tehtiin 23–27.11. **Heikki Meriläinen** Mäntsälästä oli kolmantena mukana Albertin toimiessa autonkuljettajana. Kilometrejä kertyi yli 3 000, tiet olivat tuulen ja tuiskun takia huonossa kunnossa.

Elinolosuhteet ovat kehnot, heimoveteraanit vanhenevat, toimintakyky heikkenee ja arkipäivässä selviyty-

minen on monien vaikeuksien täyttämä. Veden kantaminen ja pirtin lämmitys ovat päivittäisiä pakollisia toimia. En edes uskaltanut ajatella, miten he pärjäävät, kun nietokset peittävät kylätiet ja pakkakanen kiristyy.

Kuujärvellä **Väinö Pahomov** muisteli kesää ja hänen luonaan käyneitä veteraaneja sekä muita suomalaisia matkajia. Monelle muistot ovatkin ainoat seuralaiset pitkinä päivinä. Valitettavasti nekin ovat ylen raskaita. ”Tässä istun ja makuan, raskasta on yksin elo” kertoi eräs leski teekupposen äärellä. Hänen puheeseensa oli helppo yhtyä.

Joulutervehdyksen myötä tärkeää heille oli myös tieto ja tunne siitä, että Suomesta heitä muistetaan. Välitänkin tapaamieni heimoveteraanien ja heidän leskiensä jouluterveiset kaikille ja pidetään yhdessä myös huoli heistä.

ANNI GRUNDSTRÖM

Valokuvanäyttelyn avajaisissa esiintyi Suomen-poika Ants Vaadre.

Pakkanen ei häiritse!

Hengitysilmanlämmitin suojaa kylmän sään haitoilta ja tekee ulkona liikkumisen vaivattomaksi. Kylmä ilma muuttuu helpoksi hengittää ja ulkoilusta voi nauttia myös pakkasella!

Jonas-tuotteet ovat ihanteellisia :

- ◆ kaikkeen ulkoiluun urheiluun tai ulkona työskentelyyn
- ◆ soveltuvat erityisen hyvin astmaatikkoille sekä keuhko- ja sydänpotilaille

Kysy lisää valmistajalta:

SUOMEN JONAS OY Puh. (09) 724 3538
www.jonas.fi

Olev Hansalun teos ”Gustav Mannerheim - Põhjala suurmees” ilmestyi

Suomen Sotaveteraanien Viron yhdistys järjesti Viron kansalliskirjastossa Tallinnassa 21. syyskuuta tilaisuuden, jossa julkistettiin Olev Hansalun vuosia työstämä Suomen marsalkan Gustav Mannerheimin vironkielinen elämäkertateos. Kirjahanketta tukivat useat tahot mm. Viron puolustusvoimat sekä Sotaveteraanien tuki- ja perinnesäätiö.

Yhteensä 431 sivua käsittävän teoksen valmistumiselle Viron puolustusvoimien tuki oli ratkaiseva. Tekijän ei kuitenkaan sallittu nähdä työnsä valmistumista, sillä hän menehtyi vaikeaan sairauteen 14. maaliskuuta.

Marsalkka Mannerheimista on julkaistu aiemmin vain yksi vironkielinen kokonaisuus. Teos on vuonna 1997 viroksi ilmestynyt **Endel Mallenen** kääntämä **Veijo Meren** kirjoittama ”Suomen marsalkka C.G. Mannerheim”. Koska mainittu teos oli pitkään ainoa laatuun, oli paikallaan edelleen laajentaa ja monipuolistaa Mannerheimin henkilökuvaa eteläiselle veljeskansallemme. Sotaveteraani Olev Hansalun toimittama kirja perustuu pääosiltaan Mannerheimin sukulaisen professori **Stig Jägerskiöldin** 1980-luvulla ilmestyneeseen 8-osaiseen elämäkertateokseen. Tätä laajinta Mannerheimis-

ta kirjoitettua elämäkerta pidetään edelleenkin perusteoksena.

Aiemmin julkaisematontakin aineistoa

Vaikka Olev Hansalun toimittama elämäkertateos perustuukin joitakin poikkeuksia lukuun ottamatta jo aiemmin julkaistuun aineistoon, on toimitus- ja käännöstyötä pidettävä mittavana saavutuksena. Toimitustyösään Olev Hansalu on toki käyttänyt myös aiemmin julkaisematonta aineistoa. Sen kiinnostavin osa lienee valtionarkistossa säilytettävä Mannerheimin muistelmien alkuperäinen esipuhe. Sitä ei sodanjälkeisissä poliittisissa olosuhteissa katsottu voitavan julkaista, vaan kirjaan laadittiin uusi poliittisesti neutraalimpi ja lyhyempi esipuhe.

Tämän päivän olosuhteet ovat kuitenkin toiset kuin heti sodan jälkeen. Neuvos-

toliiton romahdettua myös Venäjän arkistot ovat olleet tutkijoiden käytössä ja paljon uutta materiaalia on siten tullut julkisuuteen. Toisin kuin neuvostoaikana Mannerheimia arvostetaan nykyisin Venäjällä, mistä osoituksena on Eremitaasin Kansallismuseomme lainaama Mannerheim-näyttely.

Elämäkertateoksen nimi ”Gustav Mannerheim - Pohjolan suurmies” kuvaa hyvin Olev Hansalun suhtautumista entiseen ylipäällikköön. Hän osallistui itse viime sotiimme virolaisvapaaehtoisena. Hansalu oli yksi niistä 3 350 nuoresta virolaisesta, jotka taistelivat ”Suomen vapauden ja Viron kunnian puolesta kuuluen armeijaan, jonka ylipäällikkönä toimi C.G.E. Mannerheim. Tämä antaa ilmestyneelle teokselle ja Suomen-poika Olev Hansalun sen parissa tekemälle työlle oman ulottuvuutensa.

Avajaistilaisuuteen osallistui Suomen-poikia puolisoineen ja ystävineen sekä Suomen nykyinen Viron suurlähettiläs **Jaakko Kalela** ja Viron puolustusvoimien komentaja vara-amiraali **Tarmo Kõuts**.

NYYYRIKKI KURKIVUORI

Olev Hansalun kirjan Suomen-poika Vello Salo ja vara-amiraali Tarmo Kõuts keskustelemassa.

Noptel Oy

Optoelektroniikan ja elektroniikan suunnittelupalvelu ja valmistus.

Teknologiantie 2, 90570 Oulu
(08) 551 4351, www.noptel.fi

Pohjois-Karjalan Osuuspankit

ALL RIGHT

KIITOLINJA

”sillä jos sinä tunnustat
suullasi Jeesuksen Herraksi
ja uskot sydämessäsi,
että Jumala on hänet
kuolleista herättänyt,
niin sinä pelastut”

Room. 10:9

OTA JOULUKSI
HATKAT
...SE ON KIRJA

Suuntaa matkasi **SALLAAN** Suomen sydämeen
Hotelli **TAKKA-VALKEAAN**

Eläkeläisryhmille 10-50 % alennus ajankohdasta ja
majoitusajan pituudesta riippuen.

Soita puh. 016-831 801
20 huonetta, 15 saunallista

TAKKA-VALKEA
98900 SALLA puh. 831 801

www.takkavalkea.com

Kilpailukutsu

Suomen Sotaveteraaniliiton pilkkimestaruuskilpailut järjestetään huhtikuun 5. päivänä 2006 Viitasaarella.

Kilpailukeskus sijaitsee Hotelli Pihkurissa, osoite on Kappelintie 5, 44500 Viitasaari.

Kilpailupaikkana on Keitelejärvi, hotellin vieressä. Opastus 4-tieltä, Nesteen huoltamon kohdalta vajaa kilometri.

Kilpailuaika: Kello 10.00 – 14.00. (siirtymisaika ½ tuntia ennen ja tunti kilpailun päätyttyä).

Ilmoittautumiset 24.3.2006 mennessä Isto Korhonen, puhelin (014) 532 680 tai 050 350 8590 ja Marjatta Pillikko, puhelin (014) 570 332.

Osanottomaksu maksetaan paikan päällä, 9 euroa henkilö ja 17 euroa joukkue.

Kilpailusäännöt: Kilpailussa noudatetaan Suomen Sotaveteraaniliiton ja soveltaen Suomen Kalamiesten Keskusliiton hyväksymiä kilpailusääntöjä. Kilpailukala on ahven. Suurin kala palkitaan. Osanotto-oikeus on sotaveteraaniiyhdistysten ja naisjaostojen varsinaisilla jäsenillä. Mestaruus jaetaan sekä naisten että miesten sarjassa.

Joukkuekilpailu piirien välillä ratkaistaan kolmihenkisin (3) joukkuein. Joukkue on nimettävä ennen kilpailua. Piirit voivat ilmoittaa useampiakin joukkueita. Joukkueissa voi olla naisia sekä miehiä. Joukkuekilpailuissa kilpailaan kiertopalkinnosta. Lisäksi järjestetään kannattajajäsenten sarjat naisille ja miehille.

Majoitus: Hotelli Pihkurissa on mahdollisuus majoitukseen. Varaukset suoraan hotellista, puhelin (014) 577 7500, fax. (014) 577 7555 Ruokailu ja muista järjestelyistä tarkemmin helmikuussa ilmestyvässä Sotaveteraani-lehdessä.

Kilpailun yhteyshenkilö ja tiedustelut

Viitasaaren Sotaveteraanit ry
Isto Korhonen
(014) 532 680 tai 050 350 8590

Tervetuloa kilpailemaan Viitasaarelle

Kilpailukutsu

Suomen Sotaveteraaniliiton ilma-aseimestaruuskilpailut järjestetään kotiratakilpailuna 02.-9.04.2006.

Kilpailulajit: Ilmakivääri 40 ls, henkilökohtainen sekä joukkuekilpailu.
Ilmapistooli 40 ls, henkilökohtainen sekä joukkuekilpailu.

Kilpailuoikeus on sotaveteraaniiyhdistysten varsinaisilla jäsenillä. Ikään perustuva sarjajako on kilpailusäännöissä poistettu.

Piiriin joukkueetuloon huomioidaan kussakin lajissa kolmen parhaan ampujan tulos.

Osanottomaksut: 13 euroa/laji/henkilö. Ei erillistä joukkuemaksua. Osanottomaksut tulee suorittaa ilmoittautumisen yhteydessä tilille Helsingin Sotaveteraanipiiri Merita 123830 - 227237

Kilpailussa käytetään järjestäjien tauluja, jotka lähetetään leimattuina kilpailuun ilmoittautuneille joukkueille.

Kilpailuohjeet: Kilpailussa noudatetaan liiton hallituksen joulukuussa 2005 hyväksymiä kilpailusääntöjä sekä kilpailun järjestäjien tarkennuksia kilpailun järjestämisestä. Ilmoittautumisen yhteydessä tulee mainita ammutaanko nauha- vai yksittäistauluihin.

Tiedusteluihin vastaa: Seppo Lindell
puhelin (09) 2709 3491

Ilmoittautuminen: Ilmoittautuminen sekä tiedot yhteyshenkilöstä tulee lähettää piireittäin 21.03.05 mennessä osoitteella: Helsingin Seudun Sotaveteraanipiiri, Seppo Lindell, Mannerheimintie 93 A, 00270 Helsinki. sähköposti: helsinginseudun.svp@sotaveteraaniliitto.fi

TERVETULOA

Helsingin Seudun Sotaveteraanipiiri ry

Kilpailukutsu

Suomen Sotaveteraaniliiton keilamestaruuskilpailut pidetään 6.4.2006 Porissa.

Sarjat: Miehille ja naisille erikseen oma mestaruuskilpailu (5 sarjaa)

Ikähyvitys: 75-vuotiaasta lähtien (+1 piste/vuosi/sarja)

Joukkuekilpailu: Sotaveteraanipiirit voivat nimetä yhden tai useamman kolmihenkisen joukkueen, jossa voi olla naisia ja miehiä. Joukkueet on ilmoitettava ennen ensimmäistä kilpailusuoritusta. Joukkuekilpailu pelataan ikähyvitys huomioiden.

Ilmoittautumiset: piireittäin Satakunnan Sotaveteraanipiiriin 24.3.06 mennessä puh. (02) 633 6343 tai faksi (02) 633 6300, osoite Antinkatu 12 B, 28100 Pori, sähköposti satakunnan.svp@sotaveteraaniliitto.inet.fi. Huom! Kilpailijan ikä ilmoitettava. Kilpailuerät alkavat klo 12.00.

Kilpailumaksu: 25 euroa sisältää ratamaksun, palkinnot, osallistumismitalin, keittolounaan kahveineen ja suihkun kilpailupaikalla.

Osanottomaksut tulee suorittaa ilmoittautumisen yhteydessä tilille Sampo 800011-79157269.

Paikka: Keilahalli sijaitsee osoitteessa Puinnintie 4, 28360 Pori, puh. (02) 631 6600, faksi (02) 635 2048 Harjoitusmahdollisuus 5.4.2005 päivällä. Maksu 10 euroa/rata/tunti.

Tiedusteluihin vastaa: Veikko Javanainen puh. (02) 635 3759 (koti).

TERVETULOA KEILAAMAAN!
Satakunnan Sotaveteraanipiiri ry

Joulukuisen sanakilvan runsas sato

aapa, aate, aateli, aava, aihe, aika, aika, aita, aita, akaatti, akka, akti, alkali, alpakka, apatia, apila (16)

elin, epeli, epiikka, etiikka, etikka (5)

haali, haapa, haikala, haili, haitta, haka, hake, hakku, halatti, halli, haltia, halu, hapate, heila, heilakka, heili, hela, helтта, heppa, hetale, heteka, hetki, hieho, hiekka, hietä, hiili, hiki, hikka, hila, hile, hilikka, hitti (32)

iikka, ilta, iltti, inka, intti, italia, itikka (7)

kaakeli, kaali, kaapeli, kaheli, kahle, kaihi, kaira, kaita, kaitale, kakka, kakki, kala, kali, kalke, kalkki, kalpa, kalske, kapi, kapilaari, kapitaali, kari, kata, kate, katka, katti, kattila, keila, kela, keli, keliakia, kelkka, kelta, keltti, ketale, khaki, kieli, kihti, kiila, kiipeli, kikka, kili, kilke, kilpa, kilpi, kilta, kiltti, kipale, kita, kitka, kitku, kitsi, kitti, klapi (53)

laaka, laaki, lahti, laiha, laikka, laita, laite, laki, lakka, lakki, lakko, lapa, lape, lati, lattia, latu, laukka, lehti, leike, leikki, leili, leka, letka, letti, lieka, liekki, liha, liika, liike, liite, lika, likka, lima, lipetti (34)

paali, paatti, pahka, pahta, pahvi, paikka, paita, paketti, pakka, pakkeli, pakki, pakti, pala, palletti, palikka, palkka, palkki, palle, palli, palte, pata, patikka, patti, peili, peli, pelti, peti, pieli,

pieti, piha, pihka, pihta, pihti, piika, piili, piki, pila, piletti, pilke, pilkka, pilkki, piltti, plakaatti, plaketti, plakki, potti (46)

taakka, taala, taapeli, taara, taata, taateli, tahti, taika, taipale, taite, taito, takila, takka, takki, tali, talkka, talkki, talla, talli, taltta, tapa, tapetti, teak, tela, telakka, tele, teli, telki, telkka, thai, tierä, tiketti, tikka, tikkaat, tikki, tikli, tila, tilhi, tili, tilke, tilkka, tilkki, tilli, tipu (44)

Hakkapeliitta-sanon kirjaimista syntyi 237 hyväksyttyä sanaa. Opimme tästä, että yli 10-kirjaiminen sana saattaa olla liian tuottoisa vaikkakin tosiharrastajille kiva haaste. Tässä yhteydessä on aihetta palata kilpailun palkitsemisjärjestelmään. Kaikkien vastanneiden kesken arvotaan kolme palkintoa. Eräs vastaaja kirjoitti, että näin voi palkinnon saada tässäkin tapauksessa alle kymmenen sanon vastauksella ja yli 200 sanaa koonneet jäävät ilman. Juuri tasapuolisuuden vuoksi käytetään nykyistä menetelmää, sillä muutoin aina voittaisivat ne vastaajat, joilla on ilmeisesti käytössään sanastojen tietokannat ja muut apukeinot. Sanon lukumäärissä oli nyt todella suuri haarukka, pienin määrä oli 19 ja suurin 299.

Varsin monet ehdottivat vielä teonsanoja, laatusanoja, monikkomuotoisia sanoja, yhdyssanoja,

henkilönimiä yms. joista aikanaan on luovuttu.

Arvonnan tuloksena tämänkertaiset voittajat ovat **Esteri Aaltonen**, Kauhajoki, **Topi Ahlo**, Kuopio ja **Lahja Nevalainen**, Nurmes. Heille lähetetään Joensuussa pidettyjen sotaveteraanikuorojen laulujuhlista tehty VHS -kasetti, joka sisältää koko juhlan lauluineen ja puheineen.

Seuraava kilpailusana on **kuormasto**. Uskomme tästäkin sanasta saatavan suuren valikoiman ehdotuksia. Lähettäkää vastukset viimeistään 27.1.2006 kirjeitse tai postikortilla osoitteeseen Sotaveteraanilehti, Korkeavuorenkatu 4 A 7, 00130 Helsinki, faksilla numeroon (09) 6126 2020 tai sähköpostissa osoitteeseen toimitus@sotaveteraaniliitto.fi. Vastaukseen on kirjoitettava lähettäjän nimi ja postiosoite, kuoren päälle Sanakilpa.

Vastaajien kesken arvotaan joulunajan kunniaksi kolme *Mannerheimin pöydässä* -teosta.

Kilpailukutsu

Suomen Sotaveteraaniliiton hiihtomestaruuskilpailut pidetään 8. – 9.3.2006 Valkealan varuskunnan alueella, Vekaranjärven maastossa. Opastus Kouvola - Mikkeli tieltä (Tie numero 15).

Sarjat (miehet):

M 1917 syntyneet ja vanhemmat
M 1918 – 1920
M 1921 – 1922
M 1923
M 1924
M 1925
M 1926 – 1927
M 1928 syntyneet ja nuoremmat

Sarjat (naiset):

N 1920 syntyneet ja vanhemmat
N 1921 – 1923
N 1924 – 1926
N 1927 – 1929
N 1930 syntyneet ja nuoremmat

Matka: Kilpailumatka on kaikissa sarjoissa kolme (3) kilometriä, hiihtotyyli perinteinen. Huomio! Jos jossakin sarjassa on alle kolme osanottajaa, niin sarjoja voidaan yhdistää.

Joukkuekilpailu: Tuloksiin huomioidaan kuuden (6) parhaan hiihtäjän sijoitus, joissa tulee olla vähintään yhden miehen tai yhden naisen sijoitus mukana. Muutoin joukkuekilpailun tu-

loket lasketaan liiton sääntöjen mukaisesti.

Osanottomaksu: 10 euroa / kilpailija (kattaa osanoton) maksetaan piirin tilille 575001-269258 ilmoittautumisen yhteydessä

Ilmoittautuminen: Piirien kautta yhteisilmoituksena, mieluiten sähköpostitse, 24.2.2006 mennessä (periläolopäivä) kymenlaakson.svp@sotaveteraaniliitto.fi, telefax (05) 375 3383. Toiminnanjohtaja Toivo Hartikainen, Saarennonkatu 7 A 5, 45200 Kouvola.

Majoitus/ruokailu: Kasarmimajoitus (ilmainen) ja ruokailu varattu naisille sekä miehille. Ruokailulippuja myydään kilpailukansliassa. (Aamupala, Päivällinen, Lounas, Iltapala). Hinnat selviää myöhemmin.

Tiedustelut: Toivo Hartikainen, puh 0400 655 283 tai (05) 375 3383.

TERVETULOA VALKEALAA

Kymenlaakson Sotaveteraanipiiri ry
Karjalan Prikaati

Virkistä muistiasi

1. Hallituksen ja suojeluskuntajärjestön taholla valmisteltiin 29. loka-kuuta 1944 lakiehdotuksen antamista 31.10.1944 järjestön lopettamiseksi. Miksi sitä ei annettu?

1. Väliarhansopimuksessa ei vaadittu tämän järjestön lopettamista.
2. Valvontakomissio ehätti vaatimaan lopettamista.
3. Eduskunta ei olisi suostunut käsittelemään lakia.

2. Neuvostolähteiden mukaan puna-armeija menetti talvisodassa helmikuun alkuun mennessä 1 100 panssarivaunua. Montako prosenttia se oli hyökkäävän puna-armeijan koko panssarikalustosta?

1. 8 prosenttia
2. 36 prosenttia
3. 68 prosenttia
4. 80 prosenttia

3. Armas J. Pulla sepitti sarjan kirjoja, joissa Ryhmy ja Romppainen sekä sotakissa Mörkölli (aiemmin Molotohvi) seikkailivat rintamalinjojen takana. Mikä seuraavista ei kuulu sarjaan:

1. "Ja pöh!" sanoi sotamies Ryhmy.
2. "Jees punamultaa" sanoi kersantti Ryhmy.

3. "Ole viisaasti höperö!" sanoi vääpeli Ryhmy.

4. Niin se on, poijjaat, sanoi vänrikki Ryhmy

4. Jatkosodan aselevon tultua voimaan suomalaisten aseet vaikenivat 4.9.1944 klo 7.00. Neuvostojoukot jatkoivat tulitusta vielä vuorokauden. Montako kranaattia he tuolloin ampuivat?

1. 5 000 kranaattia
2. 9 700 kranaattia
3. 18 000 kranaattia
4. 21 500 kranaattia

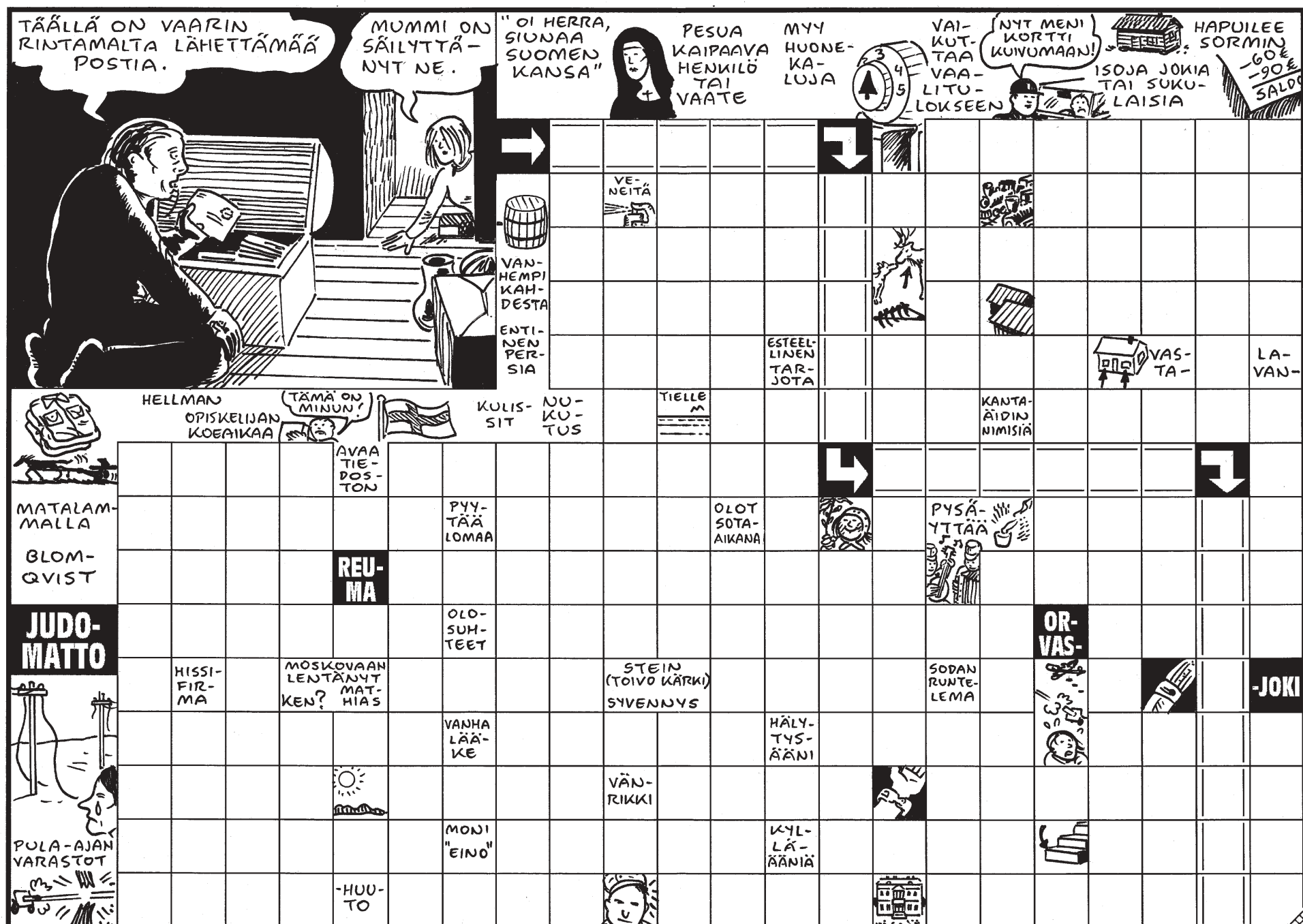
5. Suomi teki eräitä merisotatoimia Suomenlahdella jo 21.6.1941. Mitä?

1. Poisti salaa venäläiset merimerkit purjehdusväyliltä.
2. Pystytti valemajakoita
3. Miinoitti Suomenlahtea

6. Talvisotaa edeltäneessä Moskovin neuvotteluissa syksyllä 1939 kävi ilmi, että Stalinilla oli ennakkoarvio. Kuinka paljon Suomi saisi aseisiin. Paljonko?

1. 100 000 miestä
2. 190 000 miestä
3. 270 000 miestä

Vastaukset sivulla 71

Kuntien joulutervehdys Sotaveteraaneille

Alastaron
kunta

Alavieskan
kunta

Artjärven
kunta

Asikkalan kunta

Askolan kunta

Elimäen kunta

Enon kunta

Evijärven kunta

Halikon kunta

Hankasalmen
kunta

Haukiputaan
kunta

Haukivuoren
kunta

Hausjärven
kunta

Hirvensalmen
kunta

Iin kunta

Iitin kunta

Ilmajoen
kunta

Inarin kunta

Jalasjärven
kunta

Janakkalan
kunta

Jokioisten
kunta

Joutsan kunta

Jurvan kunta

Jyväskylän
Maalaiskunta

Jämijärven kunta

Kalvolan kunta
www.kalvola.fi

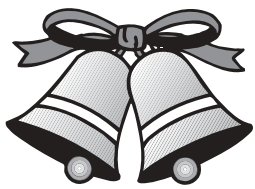
Kangasniemen
kunta
www.kangasniemi.fi

Kannonkosken
kunta

Karstulan kunta

Kuntien joulutervehdys Sotaveteraaneille

 Karvian kunta	 Keiteleen kunta	 Keminmaan kunta
 Kempeleen kunta www.kempele.fi	 Kerimäen kunta	 Kestilän kunta
 Kihniön kunta	 Kiimingin kunta	 Kinnulan kunta
 Kirkkonummen kunta Kyrklätts kommun	 Kolarin kunta	 Kontiolahden kunta
 Korpilahden kunta	 Korsholm kommun Mustasaaren kunta	 Kortesjärven kunta
 Kuhmoisten kunta	 Kuivaniemen kunta www.kuivaniemi.fi	 Kurun kunta
 Kärkölän kunta	 Laihian kunta	 Lapinjärven kunta
 Lehtimäen kunta	 Leivonmäen kunta	 Lempäälän kunta
 Leppävirran kunta	 Lestijärven kunta	 Liedon kunta
 Liperin kunta	 Lopen kunta	 Lumijoen kunta

Kuntien joulutervehdys Sotaveteraaneille

Merikarvian
kunta

Mietoisten kunta
www.mietoinen.fi

Mouhijärven
kunta

Muhoksen kunta

Multian kunta

Muurlan kunta

Mynämäen
kunta

Mäntsälän
kunta

Mäntyharjun
kunta

Nousiaisten
kunta

Nummi-Pusulan
kunta

Oravaisten kunta

Oripään kunta

Padasjoen kunta

Pertunmaan
kunta

Pieksänmaan
kunta

Pielaveden kunta
www.pielavesi.fi

Piikkiön kunta

Piippolan kunta

Pirkkalan kunta

Povijärven kunta
www.polvijarvi.fi

Pornaisten kunta

Posion kunta

Pukkilan kunta
www.pukkila

Punkaharjun
kunta

Punkalaitumen
kunta

Puolangan kun-
ta

Pyhäjoen kunta

Pyhännän kunta

Pyhärannan
kunta

Kuntien joulutervehdys Sotaveteraaneille

Rantasalmen
kunta

Rantsilan kunta

Rautalammin
kuntaRautjärven
kunta

Rengon kunta

Ristijärven
kuntaRuoveden
kuntaRääkkylän
kunta

Sallan kunta

Sauvon kunta

Savitaipaleen
kuntaSavukosken
kunta

Siikaisten kunta

Simon kunta

Sipoon kunta,
Sibbo kommunSodankylän
kuntaSotkamon
kuntaSuomenselän
kuntaSuomussalmen
kunta

Säkylän kunta

Taivalkosken
kuntaTaipalsaaren
kunta
www.taipalsaari.fiTervolan kunta
www.tervola.fi

Teuvan kunta

TOHMAJÄRVI
Rajattomat mahdollisuudetToholammin
kuntaTuusniemen
kunta
Tuusula
www.tuusula.fi

Kuntien joulutervehdys Sotaveteraaneille

Tyrnävän kunta

Töysän kunta
- hyvän tuurin kunta

Urjalan kunta

Utajärven kunta

Vahdon kunta

Valkealan kunta

Velkuan kunta

Vieremän kun-
ta

Vihannin kunta

Vihdin kunta

Vilppulan kunta

Vimpelin kunta

Vuolijoen
kunta

Vähänkyrön
kunta

Vörå kommun
Vöyrin kunta

Ylihärmen
kunta

Ystävällisesti
YLIKIIIMINKI
www.ylikiiiminki.fi

T:mi Matti Voutilainen

Vantaa

Hyvää Joulua

**Kiviasennus
Damados Oy**

Vantaa
puh. 0400 - 974 999

LVI -Dahl Oy

Vantaa

Vihdin Sora Oy

Vihti

**Linjaliikenne
Ykspetäjä Oy**

Virrat
puh. 03 - 4755 348 ja 0400 - 232 838

Suomen Säiliöpääty Oy

Ylöjärvi

**Rakennusurakointi
Marko Myllypakka**

Äänekoski
Puh. 050 - 535 6980

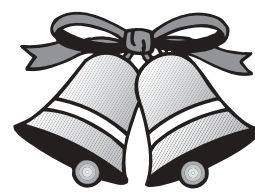
**Työkaluvalmistamo
Pentti Paananen Ky**

Äänekoski

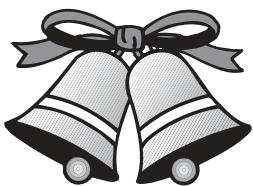
Konehuolto P. Orenius Oy Suolahti	Pajuniemi Oy Talma	A . Berglund Oy Tammisaari
SCANCLIMBER®	Uimonen Oy Tampere	www.pispalanwoima.fi Tampere
Konehuolto O.Brusila Tampere	Ar-Ko-Tam Ky Tampere	Tampereen Sähköpalvelu Oy
Poltinpalvelu E.Salin ja kumpp. Tampere	Kaukajärvi- OSUUSKUNTA INA Keskisenkatu 9 PL 7, 33711 Tampere Puh. (03) 2890 111 	Toholammin Osuuspankki Ullavantie 1, 69300 Toholampi Puh. (06) 881 9200
Maalausliike Kemin Maalaus ja Tasoite Ky Tornio	Polarmurska Oy Tornio	Turun Kenttärakentajat Oy Turku
Marconwest Oy Turku	Kiinteistöhuolto RH-Haka Turku	Putkityö Mänkärä Oy Turku
	Seepsula-Yhtiöt Tuusula	Pelti-Expert Oy Tuusula
Soraliike Erik Winqvist Ky Tuusula	Laakso Oy Tuusula	Kuljetusliike Raimo Stenvall Ky Tuusula
Pohjanmaan Mixon Oy Vaasa	ALIBABA Pitopalvelu Vantaa puh. 09 - 899 037	Rahmqvist Avico Oy Rälssitie 7 C, 01510 Vantaa, p. 09-424 2900 www.rahmqvist.com
Maansiirtoliike Jouko Virtanen Oy Vantaa	Taloushallinnon Palvelutoimisto Jääskeläinen Oy Vantaa	Seppo Lehtola Oy Vantaa
Mitrak Oy Vantaa	Uudenaikaisia tietotekniikan ratkaisuja maatalouteen ProAgria Maatalouden Laskentakeskus Oy PL 25, 01301 VANTAA, puh. 020 747 2300 www.mloy.fi 	Ritvaset Oy Vantaa

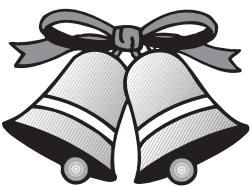
Kaupunkien joulutervehdys Sotaveteraaneille

 Alajärven kaupunki	 Alavuden kaupunki	 Haapajärven kaupunki
 Haapaveden kaupunki	 Haminan kaupunki	 Hangon kaupunki, Hangö stad www.hanko.fi
 Helsingin kaupunki	 Imatran kaupunki	 Tee Se Joutsenossa Joutsenon kaupunki toivottaa lukijoille hyvää joulua ja uutta vuotta. Reservatit 1 • PL 5 • FI-04100 Joutseno • Tel. +358 5 6226 11 • Fax +358 5 6226 513 • www.joutseno.fi
 Jyväskylän kaupunki	 Jämsänkosken kaupunki	 Järvenpään kaupunki
 Kaarinan kaupunki	 Kalajoen kaupunki	 Kankaanpään kaupunki
 Kannuksen kaupunki	 Karjaan kaupunki	 Karkkilan kaupunki
 KOTKA MERIKAUPUNKI	 Kouvolan kaupunki	 Kuhmon kaupunki
 KUUSAMO KUUSAMON KAUPUNKI	 Laitilan kaupunki	 Loviisan kaupunki Lovisa stad www.loviisa.fi
 Mikkelin kaupunki	 TAIDEKAUPUNKI MANNTÄ www.mantta.fi	 Outokummun kaupunki
 Paimion kaupunki	 Parkanon kaupunki	 Pieksämäen kaupunki

Kaupunkien joulutervehdys Sotaveteraaneille

 Pietarsaaren kaupunki	 Pudasjärven kaupunki	 Pyhäjärven kaupunki
 RAUM o ain Rauni KAUPUNKIELÄMÄÄ VUODESTA 1442	 Riihimäen kaupunki	 Salon kaupunki
Pikkukaupunki Suolahti	 Tammisaaren kaupunki	 Uudenkaarlepyyn kaupunki
VALKEAKOSKI 	 Viitasaaren kaupunki	 Ylivieskan kaupunki
 ÄHTÄRIN KAUPUNKI toivottaa Rauhaista Joulua ja Hyvää Vuotta 2006 www.ahtari.fi	 Äänekosken kaupunki	

Metsäkeskusten Joulutervehdys Sotaveteraaneille	
 <u>metsäkeskus</u> Etelä-Pohjanmaa	 <u>metsäkeskus</u> Häme-Uusimaa
 <u>metsäkeskus</u> Kainuu	 <u>metsäkeskus</u> Kaakkois-Suomi
 <u>metsäkeskus</u> Keski-Suomi	 <u>metsäkeskus</u> Lappi
 <u>metsäkeskus</u> Pirkanmaa	 <u>metsäkeskus</u> Pohjois-Pohjanmaa

Sotaveteraaneja tervehtien ja siunattua Joulunaikaa ja Uutta Vuotta 2006 toivottaen

Akaan srk	Alavieskan srk	Anjalankosken srk	Elimäen srk
Enon srk	Enontekiön srk	Espoon tuomiokirkko- seurakunta	Espoonlahden srk, Espoo
Eurajoen srk	Forssan ev.lut. seurakuntayhtymä	Haapajärven srk	Halikon srk
Halsuan srk	Haminan - Vehkalahden srk	Hangon srk	Hankasalmen srk
Harjavallan srk	Hartolan srk	Hattulan srk	Hauhon srk
Haukiputaan srk	Hausjärven srk	Heinäveden srk	Helsingin seurakunta- yhtymä
Herttoniemen srk, Helsinki	Hollolan srk	Huittisten srk	Hyvinkään srk
Hämeenlinna - Vana- jan srk	Iin srk	Iisalmen srk	Ikaalisten srk
Ilomantsin srk	Imatran srk	Inarin srk	Jaalan srk
Jalasjärven srk	Janakkalan srk	Joensuun srk	Jokioisten srk
Joroisten srk	Joutsan srk	Joutsenon srk	Juankosken srk
Jurvan srk	Juupajoen srk	Jyväskylän kaupunkiseurakunta	Jämijärven srk

Sotaveteraaneja tervehtien ja siunattua Joulunaikaa ja Uutta Vuotta 2006 toivottaen

Jämsänkosken ja Koskenpään seurakuntayhtymä	Kajaanin srk	Kalajoen seurakuntayhtymä	Kalvolan srk
Kangasalan srk	Kannuksen srk	Karstulan srk	Kemijärven srk
Kempeleen srk	Keravan srk	Kesälahden srk	Kiikan srk
Kittilän srk	Kontiolahden srk	Korpilahden srk	Kortesjärven srk
Kotka-Kymin seurakuntayhtymä	Kristiinankaupungin Suomalainen seurakunta	Kulosaaren srk, Helsinki	Kuopion ev.lut. seurakunnat
Kuusamon srk	Kuusankosken srk	Kylmäkosken srk	Kyyjärven srk
Käpylän srk, Helsinki	Kärkölän srk	Kärsämäen srk	Lahden seurakuntayhtymä
Lammin srk	Langinkosken srk	Lapinjärven seurakuntayhtymä	Lapinlahden srk
Lappajärven srk	Lappeenrannan seurakuntayhtymä	Lapuan tuomiokirkkoseurakunta	 410-vuotias Laukaan srk
Lehtimäen srk	Lempäälän srk	Leppävirran srk	Lieksan srk
Limingan srk	Liperin srk	Lopen srk	Lumijoen srk
Luopioisten srk	Längelmäen srk	Malmin srk, Helsinki	Maskun srk

Sotaveteraaneja tervehtien ja siunattua Joulunaikaa ja Uutta Vuotta 2006 toivottaen

Mellunkylän srk, Helsinki	Mikkelin seurakuntayhtymä	Mouhijärven srk	Muhoksen srk
Multian srk	Munkkivuoren srk, Helsinki	Muuramen srk	Mynämäen srk
Mäntsälän srk	Mäntyharjun srk	Naantalin srk	Nakkilan srk
Nastolan srk	Nivalan srk	Nokian srk	Nurmijärven srk
Orimattilan srk	Oulaisten srk	Oulun ev.lut.seurakunnat: Tuomiokirkko srk, Oulujoen srk, Tuiran srk, Karjasillan srk	Padasjoen srk
Paraisten Suomalainen srk	Parikkalan srk	Parkanon srk	Pelkosenniemen srk
Perhon evankelis luterilainen srk	Perniön srk	Perttelin srk	Pertunmaan srk
Pieksämäen kaupunkiseurakunta	Pieksämäen maaseurakunta	Pietarsaaren Suomalainen srk	Pihtiputaan srk
Pitäjämäen srk, Helsinki	Pomarkun srk	Porvoon Suomalainen srk	Posion srk
 Pudasjärven srk	Pukkilan srk	Pulkkilan srk	Punkaharjun srk
Punkalaitumen srk	Puumalan srk	Pyhtään srk	Pyhäjoen srk
Pyhärannan srk	Pyhäselän srk	Pylkönmäen srk	Pälkäneen srk

Sotaveteraaneja tervehtien ja siunattua Joulunaikaa ja Uutta Vuotta 2006 toivottaen

Pöytyän srk	Raahen seurakuntayhtymä	Rantsilan srk	Ranuan srk
Rautjärven srk	Reisjärven srk	Riihimäen srk	Ristijärven srk
Roihuvuoren srk, Helsinki	Ruokolahden srk	Ruotsinpyhtään srk	Ruoveden srk
Ruskon srk	Ruukin srk	Saarijärven srk	Sammatin srk
Seinäjoen srk	Siikajoen srk	Siilinjärven srk	Sipoon seurakuntayhtymä, Sibbo kyrkliga samfällighet
Someron ja Somerniemen seurakunnat	Sulkavan srk	Sumiaisten srk	Suomussalmen srk
Sysmän srk	Säkylän srk	Taipalsaaren srk	Taivalkosken srk
Tammelan srk	Tampereen ev.lut.seurakunnat	Tarvasjoen srk	Teljän srk
Tervolan srk	Tikkurilan srk, Vantaa	Turun ja Kaarinan seurakuntayhtymä	Tuusulan srk
Tyrnävän srk	Töölön srk, Helsinki	Urjalan srk	Vaara-Karjalan srk
Vaasan Suomalainen srk	Valkeakosken ja Sääksmäen seurakunnat	Valkealan srk	Vantaankosken srk, Vantaa
Varkauden srk	Vesilahden srk	Viljakkalan srk	Vimpelin srk

Haetaan yhteyttä

Muistomerkki Kuuterselkään

Viime sotiemme puolustustaisteluissa Kuuterselkä oli yksi huomattavimmista taistelupaikoista. Kesäkuussa 1944 käydyt taistelut olivat erittäin ankaria vaatien raskaan uhrinsa. Nyt me, entiset kuuterselkäläiset, olemme perustaneet yhdistyksen, jonka tarkoituksena on saada aikaiseksi muistomerkki Kuuterselkään ja siten osoittaa kunnioitustamme ja kiitollisuuttamme synnyinseutumme puolustajia kohtaan. Toivomme saavamme yhteyksiä vielä elossa oleviin Kuuterselän taisteluihin osallistuneisiin miehiin ja heidän perinneyhdistyksiinsä.

Muistomerkki on tarkoitus paljastaa kesäkuussa 2006. Yhdistys vetoaakin nyt kaikkiin yhteisöihin ja yksityisiin henkilöihin taloudellisen tuen saamiseksi. Mahdolliset lahjoitukset voi osoittaa Kuuterselän taistelujen muistomerkkiyhdistyksen tilille 546107-211171 / Tarvasjoen osuuspankki.

Lisätietoja hankkeesta antavat yhdistyksen puheenjohtaja Alpo Kuusisto, p. (02) 2360 290 ja Reino Harju, p. (09) 3257 527.

Löytyykö todistajaa tapahtumalle

Olen suonenjokelainen 1924 syntynyt mies. Etsin todistajaa seuraavalle tapahtumalle:

Tammikuussa 1943 tapahtui Pässinselässä eli Pässissä seuraavaa. Olin konekiväärin mies Jalkaväen Koulutuskeskus 3:ssa (Jv.Koul.K 3) ja olimme yöharjoituksissa. Juoksimme jyrkkää rinnettä alas, minä kannoin kiväärin alustaa ja kaaduin. Kiväärin alusta löi pääni takaraivoon. Korvistani tuli verta, jota pyyhimme lumella. Lepäsimme jonkin aikaa ja sitten toinen mies otti alustan ja jatkoimme matkaa. Vamma on todettu, mutta todistaja puuttuu.

Tapahtuman jälkeen sairastuin keltatautiin. Jouduin Pässinselän sairaalaan, ja sieltä minut siirrettiin Turun sotilassairaalaan. Tapahtuman muistavaa pyydän ottamaan yhteyttä: Martti Kääriäinen, Lempyyntie 274, 77630 Lempyy.

Muistikuvia Taavi Kaunisojasta ja rintamakier- tueista

Setäni Taavi Juho Kaunisaja syntyi 28.12.1920 Jyväskylässä. Hän palveli mm. pioneerina, ryhmän-

johtajana ja alikersanttina Uhtua–Kiestinki -alueella. Sotilaskantakortin mukaan toiminta-alueena olivat mm. Pistojoen, Kangasvaaran ja rautatien puoleiset taistelut, Kiestinki–Louhen maantie 23:n läpimurtotaistelu ja Kiestinki–Ahvenlahden taistelu.

Taavi kuoli 6.10.1943 liikenneonnettomuudessa Äänislinnassa.

Uhtua–Kiestinki -alueella vieraili mm. Jyväskylästä rintamakierueen esitysryhmä. Sama ryhmä vieraili myös Kannaksella Riihelässä.

Olisiko jollain Teistä minkäänlaista yhtymäkohtaa yllä oleviin mielenkiinnon kohteisiin? Mahdolliset yhteydenotot, myös valokuvat ja muu materiaali, alla olevaan osoitteeseen kopiointia varten. Kiittäen etukäteen!

Optikko Ari Laine, Paronintie 3, 40420 Jyskä, Sähköposti: maracanaury@netti.fi

Etsitään talvisodan Pitkärannan-ristin kunniakirjaa sekä jatkosodan ristin kunniakirjaa, josta voisi korvausta vastaan ottaa valokopion.

Jussi Sammalisto, Sibeliuksenkatu 1, 04400 Järvenpää, puh. 0400 424 871.

Kokoonnutaan

Upseerikurssi 61

Viimeinen sodanaikainen upseerikurssi kokoontuu kurssin keskeyttämisen vuosipäivänä 19.1. 2006 klo 12 Ostrobotnian kokoustiloissa, Museokatu 10 Helsingissä. Ohjelmassa esitelmä, lounas ja tarinointia. Ilmoittautuminen viimeistään 16.1. Paul Voss'ille, Rakuunantie 3 A, 00330 Helsinki, p. (09) 481 898 tai Esko Kosuselle, Riistavuorenkuja 10 A 12, 00320 Helsinki, p. (09) 5870 397

UK 53 Kokoonnumme Marskin ratsastajapatsaalle tiistaina 14.2.2006 laskemaan kukat. Kurssimme päättymisestä tulee tuolloin kuluneeksi 54 vuotta. Paikalla viimeistään klo 12.20. Kurssivelimme Eino Salomaa kertoo viime elokuussa 65 vuotta täyttäneestä Sotainvalidien Veljesliitosta. Syömme omalla kustannuksella aterian. Ilmoittautuminen viimeistään 1.2. sihteeri Erik Bernerille (09) 134 511 tai Erkki Sillanpäälle 040 5787 257.

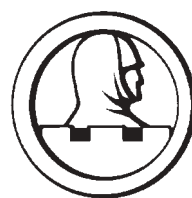
Kymenlaakson Sotaveteraanipiiri

Piritan kylpylä- ja kuntoutusmatka järjestetään 30.4.–7.5.2006. Tied. ja ilm. piiriin puh. 0400 655 283.

Vuoden 2006 **virikistysleirit** Kymenlaakson Opistolla 29.5.–2.6. ja 5.6.–9.6.2006. Tiedustelut oman yhdistyksen kautta.

Tuettu loma perhelomien kautta Polvijärven Huhmarissa 21–26.8.2006. Tied. ja ilm. piiriin puh. 0400 655 283

**Suomen
Polioliitto r.y.**
Helsinki

Käy katsomassa
Sotaveteraaniliiton
internet-sivut ja
verkkokauppa.

www.sotaveteraaniliitto.fi

 Sotaveteraaneja tervehtien ja siunattua Joulunaikaa ja Uutta Vuotta 2006 toivottaen 				Virolahden srk
Virtain srk	Ylihärmän srk	Yli - Iin srk	Ylikiimingin srk	
Ylivieskan srk	Ylämaan srk	Ylöjärven srk	Äänekosken ja Konginkankaan seurakuntayhtymä	

Kyläkauppa kiittää sotiemme veteraaneja!

Kyläkauppa ja henkilökuntamme haluavat kiittää sotiemme veteraaneja työstä, jonka tuloksista me kaikki suomalaiset saamme tänään ja myös tulevaisuudessa nauttia.

Kiitoksena tällä lahjakortilla Päivän lounas

veteraanille ja seuralaiselle OnnenKivessä. Ravintola OnnenKivi on avoinna normaalisti ma-la 10.30-17.30. Tiedustelut 06-5100 7300. Tervetuloa nauttimaan herkullisesta lounaasta perin teitäkunnioittavaan ruokaravintolaamme.

Päivänlounas sis. keiton, salaatin, lämpimän ruoan, juomat, leivät ja jälkiruokakahvin pipareilla.

Lahjakortin voi lunastaa vain veteraani.

Lahjakortti voimassa 2.1.2006 - 31.12.2006.

Veteraanin sukunimi
Etunimi
Lähiosoite
Postinumero ja -toimipaikka
Puh
Seuralaisen nimi
Täten todistan tiedot oikeaksi ja vakuutan noutavani lahjan vain kerran. Noudettaessa näytettävä veteraanitunnus/jäsenkortti.
Veteraanin allekirjoitus

730

Lahjakortin käyttöohje:

1. Kertaluontoinen lahjakortti eli etu käytettävä kerralla.
2. Seuralainen saa lounaan vain veteraanin läsnäollessa.
3. Veteraani ei voi käyttää seuralaisen lounasta seuraavalla kerralla.
4. Vain yksi lahjakortti/veteraani.
5. Lahjakortin tiedot täytettävä huolellisesti.

Tietoja voidaan käyttää henkilötietolain mukaan.

Tämä ilmoitus julkaistaan seuraavissa lehdissä: Sotainvalidi, Veteraani, Sotaveteraani ja Rintamanainen.

SUOMEN SUURIN KYLÄKAUPPA VELJEKSET KESKINEN OY

63610 TUURI, puh. (06) 5100 7100

Avoimma ma-pe 9-21, la 9-18, marras- ja joulukuussa su 12-21.

www.tuuri.fi